Digitized by Google

11. 5. 86

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SUPPLEMENTUM

SYSTEMATIS

PLANTARUM EUROPÆ.

Google

Digitized by Google

LUGDUNI GALLORUM,
Sumpt. FRANCISCI LECLERC, et Sociorum.

1795.

Digitized by Google

JOANNIS-EMMANUEL GILIBERT,

OLIM in Collegio Lugduneo, in Schola Regia Grodnenſi, nec-non in Univerſitate Vilnenſi, Botanices Profeſſoris ordinarii, plurimarum Academiarum ſocii,

EXERCITIA PHYTOLOGICA,

QUIBUS

OMNES PLANTÆ EUROPEÆ;

QUAS vivas invenit in variis herbationibus, seu in Lithuania, Gallia, Alpibus, analysi nova proponuntur, ex typo naturæ describuntur, novisque observationibus aut figuris raris illustrantur: additis stationibus, tempore florendi, usibus medicis aut œconomicis, propria auctoris experientia natis.

VOLUMEN SECUNDUM.

CÆTERÆ PLANTÆ LITHUANICÆ CUM LUGDUNENSIBUS COMPARATÆ.

LUGDUNI GALLORUM,

Ex Typis J. B. DELAMOLLIERE.

1792.

SERIES TERTIA.

INCOMPLETÆ,

SEU

FLORIBUS CUM STAMINIBUS CONSPICUIS,

CALYCINIS APETALIS; AUT PETALOIDEIS ACALYCINIS.

COLLECTIO I.

PLANTÆ APETALÆ, CALYCINÆ.

FASCICULUS PRIMUS.

ARBORES AUT FRUTICES.

FRUTICES.

Calyce duplici.

Dioicus triandrus.

1. Empetrum procumbens.

Fruticulus ramoſiſſimus, pedalis, decumbens. Folia quaterna, ſubtriquetra, valde conferta, reclinata, craſſa & firma; nervo diviſa, obtuſe ovato-lanceolata, oris introtractis. Flores ſeſſiles, axillares; maſculini calyx duplex: exterior

Digitized by Google

viridis ſeu albicans, tripartitus: ſegmentis ſubrotundis; interior rufus aut purpureus, ex tribus foliolis ovatis, deciduis. Stamina tria, longiſſimis filamentis, purpureis; feminini calyces ſimiles; ſtilus unus; ſtigmatibus novem. Fructus: bacca novemſperma, atra, ſeminibus in globum compactis.

Empetrum nigrum L. inveni prope Grodnam in monticulis juxta Niemen; florens junio: perennis. Delphinalis, montana. Baccæ coctæ cum lino vel lana, in aluminoſa aqua maceratæ, colorem ex fuſco nigrum dant; ab avibus comeſtæ excrementa reddunt purpurea. A pueris devoratæ cephalalgiam cauſant non raro, ſed vix manifeſtam. Olim vinum ex his baccis Groenlandii parabant, noſtro ævo limonatæ genus. Decoctum foliorum valet contra ſcabiem, & contra ſcorbutum.

Frutex paraſiticus.

Dioicus tetrandrus.

2. Viſcum dichotomum.

Caulis ligneus, breviſſimus, ramoſiſſimus, ramis dichotomis, globum diametri duorum aut trium pedum conſtituentibus. Folia oppoſita, ſublutea, ſicca, craſſula, lanceolata, obtuſa. Florum maſculorum faſciculi ad initia ramorum dorſis ſibi obverſi, femininis glomerulis paucifloris; calyces maſculini, quadrifidi, ſegmentis pulpoſis, intus lineis latiuſculis inſcriptis, quæ antheras recipiunt; ſtamina quatuor abſque filamentis; calyces feminei campaniformes, in apice quinquedentati, intra quos bacca rotunda, glutinoſa, perlucens. Semen ovatum, aut triangulare, aut cordatum.

Viſcum album L. Frutex paraſiticus, ſemper virens ſupra plurimas ſpecies arborum; non rarus circa Grodnam in

hortis & in ſilvis. Lugdunea. Vires occultat cortex qui nauſeoſus, amarus, aſtringens. Extractum aquoſum ſalſum, amarum; extractum ſpirituoſum amarum, aſtringens & ingratum ſpargens odorem balſamicum. Pulvis corticis certis experimentis in podagra, hyſteria, paralyſi, amauroſi, ſcelotyrbe, epilepſia, miros ſæpe produxit effectus, tum minuendo numerum paroxyſmorum, tum plenariam ſanationem etiamſi raro producendo. Baccas cum oleo coquendo & ſub finem terebinthinam addendo, optimum gluten, ad aves capiendas utile, obtinetur: cæterum plurimæ aviculæ præſertim turdi baccis viſci aluntur, & ſic diſſeminant hunc fruticem, ſibique, ſicut dixit Linnæus, malum in poſterum cacant.

Obſ. Segmenta calycis, tum in flore maſculino tum in feminino, quoad numerum diverſa: ſæpius quatuor aut quinque inveniuntur, ſed non raro ſeptem. Etiamſi radices nullæ, tamen baſis trumi propagines extendit per maſſam arboris nutrientis aut recipientis: hæc coalitio non male poteſt comparari cum callo oſſium fractorum aut cum coalitione rami fructiferi cum arbore ſilveſtri.

Lignoſæ, arbores.

Fructu compreſſo, foliaceo.

3. Ulmus foliaceus.

Arbor mediocris, cortice ſcabro. Folia dura, ovato-lanceolata, duplicato-ſerrata, baſi inæqualia, nervis parallelis. Flores ſubumbellati; ex pedunculo breviſſimo, calyx albicans, campaniformis, quadrifidus aut quinquefidus, ſegmentis obtuſis; ſtamina quatuor aut quinque, calyce longiora, antheris purpureis; ſtili duo, hirſuti: fructus maturus ovatus, compreſſus, foliaceus, includens ſemen unicum, margaritæforme.

Ulmus campeſtris L. ſat frequens in ſilvis, circa Grodnam; florebat initio maii. Lugdunea. Lignum durum, tenax, ſero putredinem ſentiens, ad præla, axes, rotas molendinarias, mobilia varia, ſcrinia, tabulas, aptiſſimum: lignum arboris adultæ variegatum, præſertim radicis, unde aptiſſimum ad ciſtas pulchriores præparandas: cæterum ulmus gratiſſima ambulacra conſtituit, frondeque gaudet, pecoribus accepta. Gemmæ florales infra folioſas promunt corymbos breviſſimos. Veſicularum, quas aphides rodendo faciunt, liquor viſcidus habetur pro magno medicamento, ad vulnera recentia. Succus viſcidus ex cortice, non ingratus, obtinetur. Laudant nonnulli corticis decoctum adverſus ſcorbutum & hæmorrhagias pulmonis: utiliſſimum invenimus in ſcabie, herpetibus, præſertim in leucorrhœa, quando æſtate humor acris excoriat vulvam & femora: in hoc caſu intus & extus præſcribitur.

Juliferæ, ſeu amentaceæ.

Nuce triquetra echinata.

4. Fagus echinatus.

Arbor procera, recta, albo cortice. Folia petiolata, nitida, ovato-acuminata, obſolete ſerrata, ſeu potius undulata. Juli mares longe pedunculati, pedunculis hirſutis, ſubrotundi, penduli, laxi, pauciflori: quorum calyces plumoſi, campaniformes, quadri-quinque-aut ſexfidi ſtaminibus octo, filamentis longis: flores feminei duo, dorſis obverſis, plurimis filamentis rubris, in carnoſum involucrum obducti, conici, coronati; ſegmentis teneris, plumoſis ad ſex: in hoc involucro calycino ſtili tres longi, ſubplumoſi. Fructus maturus echinatus,

quadrivalvis, duplici ſepto diviſus, continens nuces duras, tres, quatuor, ex rotundis triquetras.

Fagus ſilvatica L. circa Grodnam obſervavi in magna ſilva Bobrowſzczyzna: florebat maio. Lugdunea. Semen magnam quantitate molei edulis, innoxii, largitur, optimum pabulum ſuibus; ſed, quod ſingulare eſt, illorum lardum a diuturno uſu hujus ſeminis molleſcit. Cortex interior fagi ſolus ſæpe febres vernales tertianas debellavit. Lignum fragile, vermibus obnoxium, ſub dio facillime putreſcens, ſed diu ſanum ſub aqua perſiſtens; ad axes, temones, aliaſque curruum particulas adhibetur. Carinæ optimæ navium, lamellæ pro vaginis enſium ex hoc ligno parantur. Ad alendum focum omnibus aliis lignis præfertur, copioſos cineres derelinquens, qui rectificati clavati dicuntur, ſeu *Potaſſe*. In foliis fagi frequentes gallæ, rubræ, convexæ, ſubacidæ, obſervantur: cæterum arbor gratiſſima vernantibus frondibus, topiaria in hortis pro ſepibus pulcherrimis.

Nuce ovata.

5. Corylus avellana.

Arbuſcula decempedalis & ultra: ramis lanuginoſis, rectis. Folia cordata, ſubrotunda, nervoſa, mucronata, ſerrata: dentibus alterne majoribus. Stipulæ ovato-lanceolatæ. Flores mares: juli longi, cylindrici, quorum calyces monophylli; ſegmentis tribus, hirſutis, uno majori, intus quatuor aut quinque loculos habentibus; ſtamina ſex octo aut decem. Ad baſim juli decem & ultra flores feminei, quorum plerique abortant: in his calyx bifolius, lacerus, ſtili duo: hic calyx cum fructu increſcit, involvens nucem ovatam, levem, monoſpermam, nucleo ſimili, ovato.

Corylus avellana L. ex primis plantis ante tuſſilaginem

flores producit; communis in omnibus ſilvis, prope Grodnam. Lugdunea. Lignum ſeu potius virgæ ad opera minora corbium adhibetur, etiam vincula doliorum minorum concedit. Radix nodoſa, criſpa, lignum pulchrum pro ſcriniis dat; carbones ramorum ad delineationes pictorum pretioſi. Nucleus mitiſſimus, farinoſus, oleoſus, gratiſſimi ſaporis. Potus chocolatæ ſimilis paratur & nonnunquam panis. Oleum bonæ notæ inde exprimitur amygdalino æmulum, ſeminis dimidium pondus æquans, ad picturam & recipiendos odores utiliſſimum.

Nuce cylindrica, cupulata.

6. Quercus cupulatus.

Arbor altiſſima, longæviſſima. Folia firma, in univerſum ovata, ſed ſemipinnata, pinnis ſubrotundis, ulterioribus majoribus. Gemmæ ex ſquamis fuſcis, denſe imbricatis, in quinque ordines congeſtis, ſuperne laxatis: ex una gemma duo, tres, quatuor juli, penduli: floribus imis diſſitis, ſupremis congeſtis; calyx unifolius in quinque, ſex, ſeptem & ultra ad novem uſque, gracilia, tenera ſegmenta diviſus; ſtamina ſex ad novem, & decem. Flores feminini ex alis foliorum ſuperiorum: calyce unifolio, integerrimo, hemiſphærico, ſcabro; ſquamis conſtante imbricatis, numeroſiſſimis, qui in cavam cupulam mutatur, de qua major pars glandis ovato-cylindrica eminet; ſtili duo, quatuor aut quinque: intra tenax glandis corium nucleus ovatus.

Quercus robur L. in pleriſque ſilvis circa Grodnam, florens maio. Lugdunea. Arbor maxima, lente creſcens, uno ſeculo vix diametrum viginti pollicum in trunco acquirens, late radicibus repens, plurimumque ſolum occupans, ſtirpeſque ſubjectas ſuffocans, ligno duro, oculis non ingrato, ad carinas navium, prela, volvulos, ra-

dios rotarum, aratra, dolia, menſas, ciſtas ſepulcrales aptiſſimo. Dat quercus glandes ſuibus; corticem coriarii præſtantiſſimum agnoſcunt, verno tempore decorticandum; aſtringente ſucco etiam folia & fructus turgent. Ligni ſcobes & folia perinde ut cortex ad coria præparanda valent. Decoctum foliorum & corticis, numeroſis experimentis, in diarrhœis, dyſenteriis, hæmorrhagiis utiliſſimum. Pulvis corticis ſolus febres intermittentes, tertianas & quartanas, juxta noſtra experimenta, ſæpiſſime debellavit. Gallæ quercus atramentum conſtituunt; ſæpe ex foliis mel ſudat.

Folia præcedentis anni cadunt deſſicata vernali tempore, quando jam gemmæ novorum evolvuntur. Hæc folia nova, villoſa, lapſu temporis, æſtate, glabra evadunt. In Lithuania non inveni quercus, etiam ſenes, craſſitudinem Gallicorum offerentes.

Nuce compreſſa.

7. Carpinus compreſſus.

Arbor modica, decempedalis: cortice albido; ligno duro, albo. Folia ovato-lanceolata, rugoſa, nervoſa, ſerrata. Juli maris ſquama ampla, ciliata, ovato-lanceolata, cava. Stamina a decem ad viginti, villoſa. Julus femineus longus, laxus; ſquamis maximis, trifidis, ciliato-dentatis: ſtili duo longi. Ad baſim cujuſque ſquamæ nux ſubhirſuta, ovata, compreſſa, apice coronata ſegmentis ſex.

Carpinus betulus L. frequens in ſilvis prope Grodnam: florens maio. Lugdunea. Cortex interior lanas luteo colore inficit. Lignum tenaciſſimum pro axibus pretioſum: etiam inſervit ad trochleas, rotas molendinorum, piſtilla. Topiaria in hortis eximia, alit pecora frondibus vernali tempore. Truncus ſauciatus magnam quantitatem aquæ

ſtillat. Ex vetuſtis carpinis gummi reſinoſum, laccæ pene ſimile, colligitur.

Seminum alis foliaceis.

Caule maximo.

8. Betula major.

Arbor recta, mediocris, cortice albo. Folia longe petiolata, pendula, ovato-lanceolata, ſerrata: juniora villoſa, adulta levia. Juli maſculi longi, penduli; feminini breves, ovati, imbricati. Floris maſculini calyx unifolius, trifidus, triflorus; ſtamina quatuor in quoque flore: unde duodecim pro una ſquama calycina; in flore feminino unifolius, ſubtrifidus, biflorus. Semina duo, magnis alis foliaceis aucta.

Betula alba L. communis in ſilvis prope Grodnam; florens aprili. Lugdunea. Arbor exſiccans prata, ſauciata vere magnam quantitatem aquæ ſtillans. Frondes alunt hieme oves, capras. Lignum firmum, tenax, album, ad rotas, axes & quævis alia inſtrumenta ruſtica aptum. Tophi criſpi vaſcula pulcherrima præbent. Carbones præſtantiſſimi in fuco, uſtrinis. Ex cortice vaſcula in Lithuania pro conſervandis fragariis ſimplici plicatura peraguntur. Ex julis betulæ ebullitione cera vulgari ſimilis. Folia amara, glutinoſa, cum lanis cocta flavo tingunt: ex iiſdem cum aqua coctis & alumine ſedimentum ſaturate croceum obtinetur. Aqua betulæ evaporatione ſat magnam quantitatem ſacchari præbet; laudatur contra ſcabiem. Ruſtici ſimplici encheresi ſciunt extrahere ex corticibus betulæ magnam quantitatem glutinis fulvi: duas foveas vicinas excavant, una profundiore; ad baſim minus profundæ adaptant fiſtulam ligneam; hanc replent fruſtulis minimis cor-

ticis accendunt & dirigunt combuſtionem tali modo ut ſemper ſuffocetur flamma : tunc per tubulum ex cavea una ad alteram fluit oleum iſtud quaſi empyreumaticum, quod ad rem coriariam adhibetur & fœtidum odorem coriis concedit. Etiam ex betulæ cortice, combuſtione, ruſtici Lithuani extrahunt magnam quantitatem picis atræ.

Caule minimo.

9. Betula nana.

Fruticulus tripedalis, rectus : cortice nigro, purpureo, villoſo. Folia levia, ſubrotunda, crenata. Juli mares & feminæ craſſi, ovati, ex alis foliorum erecti. Stili purpurei, recurvi. Semina plana, fere rotunda.

Betula nana L. inveni ſat magna quantitate in vallibus ſilvæ Vulmeri prope Grodnam : florens maio. Folia pulcherrimo luteo colore lanas tingunt.

Foliis glutinoſis.

10. Alnus nigra.

Arbor mediocris; ramis rectis, ſed flexuoſis; ligno rubro, fragili; cortice ſubnigro. Folia atro-viridia, rotunda, dentato-crenata, glabra, glutinoſa : ſpongiolis hirſutis ad nervorum angulos. Pedunculi ramoſi, ramis divaricatis. Squamæ juli maris arcte imbricatæ, tanquam ſcuta petiolata. Stamina ſubjecta floreſque habent ſcutum princeps cordiforme, cui tria minora ſcutula applicantur & ſunt quaſi appendices : ea ſunt grandiora ſegmenta trium florum quadrifidorum, rotatorum, quorum quiſque intus fovet; ſtamina quatuor. Strobili feminini juniores, pineorum ſimiles ſunt : ſemen compreſſum, fere ovatum.

Betula alnus L. communis prope Grodnam prope aquas Loſonæ & alibi : florens maio. Lugdunea. Arbor paſ-

cens prata, ſuſtinens ripas. Frondes pulices inviſcant; oves alunt. Lignum molle, fragile, ſub aqua perenne, ad ſiphones, urbium fundamenta, vaſa lactis oportuna. Radix imprimis criſpa, pulchre venis ornata, ad nobiliores arcas inſervit. Carbones pro pulvere pyrio. Cortex lanæ fuſcum dat colorem; cum limatura chalybis nigrum. Folia ad coriariam artem inſerviunt. Applicata ſuper ulcera, dolores leniunt & detergunt.

Foliis lanuginoſis.

11. Alnus lanuginoſa.

Sat ſimilis præcedenti; ſed differt foliis mucronatis, non viſcidis, acute ſerratis, ſuperne hirſutie incanis, inferne cana lanugine obductis: præterea nullæ ad nervorum diviſionem ſpongiolæ inveniuntur.

Alnus Halleri 1631. Alnus folio incano C. B. pro varietate præcedentis Linnæus habet. Obſervavi circa Grodnam juxta amnem ſilvæ Bobrowſzczyznæ.

CAPSULÆ BIVALVES, CORNUTÆ.

Foliis deltoideis, ſaturate nigris.

12. Populus nigra.

Arbor procera; ligno levi; cortice albo, cinereo. Folia longe petiolata, cordiformia, rhomboideo-mucronata, glabra; nervis & petiolis flavis; ſerraturis glanduloſis. Gemmæ verno tempore balſamo obductæ. Julus maſculus, cylindricus, cujus glumæ multifidæ. In quaque ſquama octo ſtamina; filamentis breviſſimis. Femininus julus prorſus diverſus ex ſquamis ſericeis, plumoſis, ſemi-

pinnatis, laceris: intra quas calyx eſt infundibuliformis, quaſi bilabiatus. Fructus: capſulæ bivalves, incurvæ, cornutæ, in quibus plurima ſemina, goſſypio obducta.

Populus nigra L. paſſim prope Grodnam, juxta fluvium Niemen; florens aprili, maio. Lugdunea.

Arbor feſtinans; grata coma, cortice ſuberoſo, leviſſimo, piſcatoribus ad retia elevanda perquam neceſſaria. Gemmas odoratas cum aqua coquendo, flava reſina obtinetur; ipſæ gemmæ, in aqua maceratæ, dant aquam lacteam, odoratam, quæ oleum æthereum occultat. Iidem oculi fundamentum præſtant unguento populeo, quod in praxi emolliens præſtantiſſimum. Tinctura gemmarum in dyſenteriis & diarrhœis chronicis ſæpe utiliter fuit præſcripta. Eædem gemmæ apibus propolin ſuppeditant. Ex cortice populi farina elicitur. Lignum leve, molle, ad ſcriniorum parietes peragendos inſervit. Radices criſpis venis placent: cæterum arbor celeriter creſcens.

Foliis dentato-anguloſis.

Glabris.

13. Populus tremula.

Arbor minus procera, cortice viridi, levi. Folia glabra; ſubrotunda, dentato-angulata ſeu laxe ſerrata, longe petiolata: juniora inferne tomentoſa; matura glabra.

Populus tremula L. communis in ſilvis, juxta amnes, prope Grodnam; florens primo vere. Lugdunea. Lignum molle, leviſſimum, albiſſimum, a tornatoribus in variis operibus ſæpiſſime adhibetur. Ad lignum alendum parum utile. Folia minimo agitante vento tremunt; plurimis animalibus in cibum cedunt, equis & ovibus: glandulis duabus coadunatis ſupra baſin inſtruuntur. Cortex pro faſcibus nocturnis utilis; primarius eſt cibus caſtorum;

quo ipſis deficiente, caſtoreum debile & pauperatum evadit. Mirabile eſt quam celeriter caſtores ſolis quatuor dentibus, luteis, magnis, qui ſunt quaſi cunei ſecantes, truncos populorum ſecant: in Lithuania inveniuntur caſtores ſolitarie viventes; tales obſervavi juxta amnem Bobrowſzczyznæ ſilvæ, ſed prope Chorz, in vicinia Novogrodoc, inveni non modo domicilia ſicut fuerunt obſervata & deſcripta a domino Saraſin, in Actis pariſ. ſed moles longas ad coercendas aquas. Domuncularum caſtorum fornices lignis brevibus, decuſſatis, argilla coadunatis peraguntur: infra fornicem ſeu tectum duas invenimus concamerationes: inferior tota immergitur in aqua; ſuperior extra aquam elevatur cum ductu obliquo, qui ducebat in ſilvula vicina. Strata camerarum ex truncis parallelis & obliquis peraguntur. In camera inferiore cumuli erant ramorum populi longitudine ſex pollicum.

Foliis dentato-anguloſis.

Tomentoſis.

14. Populus alba.

Arbor procera, cortice albo. Folia firma, anguloſa, ſubrotunda, ſubtus tomentoſa, alba.

Populus alba L. paſſim circa Grodnam, juxta amnes; florens maio. Lugdunea. Folia carent glandulis & ad baſim & ad ſerraturas. Citiſſime creſcit: nam circa annum vigeſimum, plenum incrementum adipiſcitur. Ob pulchritudinem ad ambulacra ornanda ſeritur: ſicut ſalices, & populus nigra, etiam putrido trunco, ramos ex cortice producit.

SALICES L.

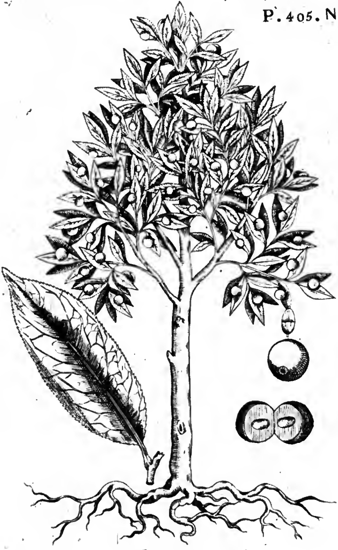
In floribus maſculis amenta ex meris ſquamis; numerus

404 a

Digitized by Google

SALIX φυλλοσφαιριδιοφόρος

P. 405. N. 15.

Salix alba. L.

ſtaminum vix conſtans, a duobus ad 10 ſub quaque ſquama. Glandula baſeos nectarifera: in femininis amentum ſquamoſum; ſtilus bifidus. Fructus: capſula uniloculraris, bivalvis. Semina pappoſa. Ab anno 1776 ad annum 1782, ſedulo variis temporibus ſequentes ſpecies proſecutus fui, aliaſque nonnullas quas ad Linnæanas reducere non potui: in quoque loco cum plumbeis ad radices ſignaveram ſpecimina: inde ſucceſſivis obſervationibus majores inveni difficultates: in pleriſque, variis annis, numerus ſtaminum variat; juxta, tempora hirſuties foliorum deperditur, dentes mutantur, auriculæ adſunt aut non ſunt. Igitur omiſſis obſcuris, pro ſpeciebus tutis ſequentes propono, vere cum ſpeciminibus tuto determinatis a Gouanio aliiſque ſummis botanicis, nec-non cum figuris & deſcriptionibus accuratioribus congruentes.

Serraturis infimis, glanduloſis.

15. Salix alba.

Arbor erecta, etiam viginti & triginta pedum & ultra: cortice peraſpero. Rami fuſci & ſubvirides. Folia longa, anguſta, ſeu lanceolato-acuminata, ſuperne viridia, ſubtus ſericea: dentibus ſubcartilagineis, craſſeſcentibus; ſerratulis infimis, glanduloſis. Stamina duo. Juli cylindrici, graciles: glumis hirſutis.

Salix alba L. communis circa Grodnam ad vias pagorum & juxta amnes; florens aprili. Lugdunea. Arbor brevis ævi, putredini obnoxia, quæ corpus lignoſum totaliter rodit, potiſſimum quando decapitatur. Vidi prope Palatium Vicecancellarii Lithuaniæ Chreptowiz in loco dicto Szczorce tales plurimas ſalices, ſtupendæ altitudinis & craſſitudinis: rami juniores flexiles, adulti fragiles; juli odorati. In re œconomica lignum focum alit. Rami

circulos dant pro doliis, perticas, &c. Gallæ ſæpe magnæ inveniuntur ſuper folia; ex cortice extrahitur tinctura cinnamomea aut ſanguinea. Tota arbor vi auſtera eminet, ſed præcipue folia & cortex amara: pulverem corticis ſæpiſſime in febribus intermittentibus præſcripſimus, indeque ſanationes ſicut poſt uſum corticis peruviani obſervavimus; decoctum corticis ſicut bene notavit Hallerus contra debilitatem crurum infantum utiliſſimum; infuſio julorum aromatica; non negligenda in febribus acutis, quotieſcumque adeſt proſtratio virium.

Petiolis callofo-punctatis.

16. Salix flexibilis.

Multo priori humilior; viminibus flavis, aurantiis, flexilibus, lanuginoſis. Folia præcedentis, ſed minus tomentoſa. Petioli calloſo-punctati.

Salix vitellina L. juxta Hallerum varietas ſalicis albæ. Obſervavi circa Grodnam Loſoſnæ, juxta amnem; florebat initio maii. Lugdunea. Rami flexiliores ad ligamenta ruſticorum & ad corbes faciendas inſerviunt.

Stipulis trapeziformibus.

17. Salix amygdali folio.

Pulchra arbor, humilis; viminibus flexilibus, glabris, purpureis. Folia magna, lanceolata, ſerrata, glabra, nitida: glandula purpurea in quoque dente: petioli rubri. Stipulæ binatæ, ſemiamplexicaules, lanceolatæ, ſerratæ.

Salix amygdalina L. obſervavi circa Grodnam, ad ripas ſtagni Jeziory; florens maio. Lugdunea, montana. In femina rami novi rubeſcentes, villoſi: folia una facie ſubvilloſa, ſupra amenta plurima, ſerrata, lanceolata;

ſtipulæ parvæ ad baſim petiolorum ; amentum ſubtomentoſum, præſertim quando germina ſunt recentia.

Staminibus tribus.

18. Salix triandra L.

Arbor modica. Folia elliptico-lanceolata : juniora ſubtus polline tenui & glauco aſperſa ; adulta longiora, firma, laurina, glabra, ſubtus pallida, fere incana, acute ſerrata : dentibus cartilagineis. Stipulæ inferne nullæ, ſuperius breves, latiuſculæ, ſerratæ. Juli pergraciles : glumæ petiolatæ, alatæ, cavæ, fere cordatæ, valde piloſæ. Stamina plerumque tria. Capſulæ glabræ.

Salix triandra L. florebat circa Grodnam initio maii, juxta ripas amnis Bobrowſzczyzna. Lugdunea. Vix vere differt a præcedenti, ſed durior habitus ; folia minora ; vimen e flavo fuſcum, flexile.

Staminibus quinque.

19. Salix pentandra.

Arbor erecta, viminibus coloris ex luteo ſanguinei. Folia dura, ſplendentia, glabra, ovato-lanceolata, ſerrata : dentibus cartilagineis : adulta majora ; petiolis latis, glandulis aſperſis. Juli glumæ piloſæ, fuſcæ. Stamina plerumque quinque, aliquando tamen ſex, & ſeptem. Stipulæ plerumque nullæ.

Salix pentandra L. ſat frequens circa Grodnam, juxta ripas ſtagni Jeziory, & alibi ; florens initio maii. Folia per ætatem magis quam reliquarum flaveſcunt ; ſerraturæ apice exſudant gluten flavum : hinc recentia inter libros compreſſa, totidem in pagina relinquunt flava puncta, quot ſunt ſerraturæ ; propter copiam ſtaminum, juli maxime flavi & denſi. Amenta ex eadem gemma

cum foliis. Lignum crepitat in igne magis quam abietis. Pappus ſeminum pro culcitris ſicut goſſypium inſervire poteſt : ſed ſi non ſæpe ope ſummitatum Dipſaci ſativi pectitur, in unum durum acervum ſeſe colligit.

Foliis inferioribus, oppoſitis.

20. Salix purpurea.

Frutex ſex, ſeptempedalis; ramis virgatis, tenaciſſimis, verno tempore ſaturate purpureis. Folia lanceolata, glabra, ſerrata; inferiora oppoſita. Ex gemmis floriferis infra apices ramorum, amenta diphylla, cylindrica, calycibus fuſcis, piloſis. Gemmæ foliiferæ, ſitæ infra & ſupra gemmas floriferas.

Salix purpurea L. paſſim prope Grodnam; florens maio. Lugdunea. Virgæ tenaciſſimæ, ad corbes primariæ. Sepes e frutice præſtantiſſimæ fiunt. Cortex interior ſulphurei coloris.

Foliis ſubtus ſericeis.

21. Salix nitens.

Frutex bipedalis; diffuſus; virgis anguloſis, ſaturate purpureis aut aurantiis. Folia integerrima, ovato-lanceolata, ſubtus ſericea; oris rariſſime ſerratis. Juli feminei capſulæ totius ſerico-nitentes; mares ovati, pappoſiſſimi, foliis longiores, femininis breviores.

Salix arenaria L. communis prope Grodnam, in variis locis circa ſtagnum Jeziory, & alibi in ſilvis; florenaprili. Delphinalis,

Obſ. In mare ſtamina duo, antheris luteis; ſquamæ amenti villoſæ. Folia erumpunt faſciculatim cum floribus, tria ſimul, quinque, alterna: faſciculi etiam alterni; lamina inferior foliorum raris villis ornata.

In femina amentum longum, villoſum. Folia una facie lanuginoſa, alba, altera ſuperiori, ſubvilloſa, ſunt conferta, lanceolata, brevi petiolata. Stipulæ breves: jam fructus fine maii maturus in paludoſis.

Foliis anguſtis, ſtrictis.

22. Salix roſmarini folio.

Frutex vix pedalis, proſtratus; virgis anguloſis, nigris. Folia ima rotundiora; ſuperiora lanceolata, linearia: omnia ſtricta, ſeſſilia, ſubtus tomentoſa, ſuperne glabra: ora quidem ſerrata, ut tamen ſæpe contracta dentes abſcondat. Juli per caulem ſeſſiles, breves, ovati: glumæ fuſcæ, piloſæ. Capſulæ raræ, abſque pappo: maturæ longe mucronatæ, leves, & fuſcæ.

Salix roſmarinifolia L. copioſe florentem initio maii obſervavi prope Grodnam, non longe a ſtagno Jeziory. Jam fine maii capſulæ in femina. Frutex bipedalis; rami diu flexibiles, abſque fractura; cortice viridi. Folia ſubpetiolata, lineari-lanceolata, una facie villoſo-ſericea, nitentia; altera glabra, acuminata, conferta, ſubalterna. Gemmæ florales, foliiferæ. Amentum breve, paucas capſulas offerens. Fructus junior ſubvilloſus.

Foliis ovatis, rugoſis.

23. Salix ovato folio.

Arbor decempedalis & ultra. Folia ovata, rugoſa, ſubtus tomentoſa, reticulata, undata, ſuperne denticulata. Stipulæ, & folia ſuperiora, circumſerratæ, amplexicaules. Juli ovati.

Salix caprea L. communis prope Grodnam in dumetis, Loſoſnæ & alibi; florens ex primis aprili. Lugdunea. Vimen flexile: cortex ad opera coriaria valet, & nigro

colore tingit. Solum ſicciorem hæc ſpecies expoſtulat. Lignum leve, molle, flexile ad arculas, thecas, manubria ſecurium.

Foliis utrinque appendiculatis.

24. Salix aurita.

Arbor humilis, viminibus flexilibus. Folia utrinque villoſa, ovata, integra, rugoſa, reticulata. Iuli ovati.

Salix aurita L. prope Grodnam, juxta amnem Loſoſnæ; florebat maio. Delphinalis.

Petiolis dentato-glanduloſis.

25. Salix fragilis.

Arbor vaſta; ramis ad genicula fragilibus, lividis. Folia ovato-lanceolata, acuminata, ſerrata, glabra, ſplendentia: petiolis dentato-glanduloſis. Stipulæ vix ullæ, ſed quorum loco punctum proeminens.

Salix fragilis L. non rara in Lithuania juxta ripas fluviorum & ad pagos; florens initio maii. Lugdunea, montana. Major etiam evadit quam ſalix alba. Floribus delectantur apes. Radix diutius cocta, tincturam purpuream largitur.

Obſ. Salix cinerea florebat prope Grodnam juxta Niemen, 15 maii. Mas erat; omnes characteres generis enucleavi: congruebat cum deſcriptione Linnæi, Flor. Suec. Stipulæ ſerratæ, glanduloſæ; folia amentum concomitantia: alia integerrima, alia ſerrata erant, oblongo-ovata, ſubtus ſubvilloſa.

Salix lanata: femina prope Grodnam, in paludoſis, Jezior. fine maii. Frutex magnus, ſexpedalis & ultra. Folia petiolata, ovata, integerrima, utrinque villoſa; una facie lanuginoſa. Amenta lanugine copioſa onuſta, ſingularia, magna, conferta.

Salix myrtilloides prope Grodnam, in paludibus, maio. Folia ovata, acuta, petiolata; alia majora, alia minora, una facie albeſcentia; altera glabra, læte viridia.

Tres præcedentes ſpecies non propono peritis, tanquam certiſſime determinatas: attamen annotationes circa has ex vivis ſunt depromptæ. Harum ſpecimina congruunt cum figuris auctorum.

ARBORES CONIFERÆ.

Flores monoici, polyandri, monadelphi.

Foliis biſariam verſis.

26. Abies pectinata.

Arbor altiſſima, ad centum pedes & ultra aſcendens, rectiſſima, pyramidalis: ramis patulis; cortice ſquamoſo, rufo. Folia conferta, inordinata, pectinata ſeu biſariam verſa; ex ſquama corticali, ſolitaria, ſubulata, mucronata, levia, tetragona, plerumque curvula, ſaturate viridia, craſſula. Coni mares ovati, purpurei, axillares; coni feminei juniores purpurei; maturi penduli, ſquama exteriore non increſcente: hinc minima, ovato-lanceolata; interiori ovali, tenui, cordata, cujus pars nuda quadrangularis & rhomboidea. In gluma interna nidi parvi, ſemina duo, alata, parva. Squamæ utramque conorum ſpeciem involventes, obtuſæ, ovales.

Pinus abies L. communis in ſilvis circa Grodnam, Bobrowſzczyznæ & alibi; florens maio. Lugdunea, montana. Plenum incrementum ſecularis hæc arbor attingit. Lignum ob rectitudinem ad trabes & aſſeres utiliſſimum, tum ad infinita vaſa inſtrumentaque muſica peragenda.

Carbones, etſi non duriſſimi, ad ferrum fundendum fere ſoli in Lithuania adhibentur. Ex inciſa arbore magna quantitas reſinæ albæ ſudat, ad quinque ſex libras ex quoque individuo: hæc reſina optima; ſed alio modo in Lithuania extrahunt ruſtici comburendo baſim arboris, quæ reſina pix dicitur. Reſina purior diſtillata dat liquorem venetæ terebinthinæ ſimilem, qui ſaccharo ſaturatus in gonorrhœis & ulceribus internis pretioſum balſamum evadit. Decoctio ſummitatum abietis, melle edulcorata, ſublevat phthiſicos & ſæpiſſime ſola ſcorbuticos ſanat. Foliorum decoctum certe diureticum, in tuſſi puerorum ferina utile medicamentum. Ex cortice interiore abietis ſpecies farinæ edulis obtinetur: ipſemet cortex coriarius. Hæc arbor etiam junior traſplantata difficillime ſuccedit; ſic tamen aliquoties obtinui vegetas abietes. In vallibus profundis, actione torrentium denudatis, ſæpiſſime verificavi uſquequo penetrant radices abietis: ſemper obſervavi radices fere pares longitudine altitudini trunci. Ramis conciſis in Lithuania aſperguntur pavimenta utiliſſima methodo: nam ſic aer ſalubrior, præfertim hieme, fornacibus accenſis inſpiratur. Lignum leviſſimum, albidum, aeris viciſſitudini obnoxium; ſub dio putreſcit, in igne crepitat; ex radicibus funes & corbes parari poſſunt; ſtrobili alunt ſciuros, ſed præſertim loxias curviroſtras, aves communes in Lithuania.

27. Abies minor.

Arbor præcedenti ſat ſimilis, ſed humilior, cortice albo, ligno molliori, leviori: ramis quaſi conjugatis. Folia pinnata videntur, etſi ſolitaria & inordinata, plana, apice retuſo, bifido, parte inferiori tribus lineis viridibus & duabus albis foſſulis diviſa. Juli mares purpurei; coni feminei ſeſſiles, erecti, ex glumis arctiſſime applicatis

& imbricatis. Semina longe ovata; ala ſicca & foliacea.

Pinus picea L. florebat junio, in ſilva prope Grodnam, juxta Niemen. Lugdunea, montana. In hac arbore ſponte per corticem effloreſcunt veſicæ plenæ reſina liquida, limpida, quæ eſt terebinthina optima: ex hac oleum eſſentiale diſtillatione penetrantiſſimum obtinetur, cujus caput mortuum colophonia dicitur: hæc eſſentia quando reſinas concretas diſſolvit, vernicem præſtat. Semper in praxi, præſcribendo hanc reſinam, ſimiles effectus obſervavi quos a balſamis orientalibus poſſumus obtinere. Terebinthinæ uſu violæ odorem urina ſpargit. Præter morbos recenſitos ſub præcedenti ſpecie, in curatione rheumatiſmi præſertim efficax fuit obſervata terebinthina. In chirurgicis jure celeberrimum eſt digeſtivum; putredinem in ulceribus abigit. Amariſſimi ſunt nuclei.

Foliis faſciculatis, deciduis.

28. Larix caducifolia.

Arbor recta, abiete humilior; ramis brevioribus; ligno rubro, multo denſiori & firmiori. Folia mollia, ex nodis quaſi penicelli naſcentia, ſeu faſciculata, caduca ſeu decidua. Coni feminini rotundiores, breviores, ovati, propter mucrones ſquamarum hiſpidi; juli mares minimi, purpurei, ſeſſiles, ovati.

Pinus larix L. Nonnulla individua in prædiis nobilium in Lithuania obſervavi; ſed integræ laricis ſilvæ in Polonia exiſtunt. Delphinalis, montana. Arbor ex omnibus partibus gratum odorem, reſinoſum ſpargit. Magna quantitas reſinæ terebrato ligno obtinetur, quæ purior eſt & penetrantior abietina. Ex larice in nonnullis regionibus, ſicut in Delphinatu, exſudat ſat magna quantitas mellei ſucci,

qui calore ſolis condenſatus vera eſt manna officinalis. Lignum compactum ſat pulchri coloris rubri, aquis fere incorruptum: hinc ad tubulos qui fontes adducunt, & alia opera aquis obnoxia optimum; ad ædificia, id vitium habet quod ſe contorqueat & findatur; denique celeriter in magnam arborem convaleſcere (fabuloſe) narratur: nam repugnat denſitas ligni.

Foliis geminis.

29. Pinus binato folio.

Arbor ſat procera, raro recta, ſæpe varie diſtorta. Folia glauca, binata, hinc convexa, inde concava, in ora ſubtiliter ciliata. Juli mares erecti, conici, purpurei, de ſummo ramo divergentes; ſquamæ fuſcæ, obvolventes, plumoſæ, revolventes apicem, ſuum & aliæ breviores baſim excipientes: illæ araneoſa lanugine cohærent. Coni minores, numeroſi, ovati fiunt glumis ovato-cordatis, abſque clypeolo, interne duas antheras adnatas habentibus: ſub novis germinibus coni penduli, ovati, purpurei. Totus ſtrobilus ex ovato conicus, multo craſſior & rigidior quam abieti, ſquamis quadrangularibus, rhomboideis. Semina nuces putamine facile ſeparabili.

Pinus ſilveſtris L. hæc ſpecies præcipue vaſtiſſimas Lithuaniæ ſilvas conſtituit: florens maio. Lugdunea, montana. Arbor reſinoſa, ſempervirens, aromatica, turiones ex apice ferens, ſicca & arenoſa arva amans, longæva ad quadringintos annos. Lignum facile deflagrans, leve, fiſſile, ad domos, aſſeres, lectos, menſas, ciſtas, candelas ruſticorum, carbones metallurgis. Liber guloſis pueris ſapidus. Cortex tenerior pro pane pauperibus, ſuibus: craſſior loco ſuberis inſervit. Pygmæa in paludibus buxea duritie ad arcus, carinas traharum. Ex ſtrobilis cum vini ſpiritu egregiarum virium ſpiritus ſtillat.

Oleum etiam aureum ex iis ad ignem elicitur, ſimile olei terebinthinæ, diureticum ad tendinum puncturas & ulcera utile. Extractum reſinoſum in lue gonorrhœa utiliſſimum. Decoctum ſtrobilorum in ſcorbuto, rheumatiſmo tutum & ſæpe efficax medicamentum. Inciſæ arbores reſinam fundunt ad decem libras una. Truncus & rami pini conciſi, ſed imprimis radices, in furnos ovum referentes faſciculatim dimiſſæ, ſuffocata flamma comburuntur. Ita pix liquida per tubulos in doliola defluit, obducendo navium ligno ipſiſque funibus navalibus deſtinara. Infuſum picis non negligendum in curatione ſcabiei & herpetis. Copioſiſſimus antherarum pollen., verno tempore, a ventis difflatus, pluvias ſuperſtitioſe decantatas ſulphureas conſtituit.

Huc reduco inſignem varietatem quæ florebat in ſilva Pognemogne & in aliis circa Grodnam, fine maii.

Arbor vix quindecimpedalis, fere a baſi trunci ramoſiſſimus, caule craſſitudinis femoris, ramis tortuoſis. Folia gemina ex vagina, aceroſa, ſempervirentia, breviora : pedunculi feminarum incurvi, ſeu ſtrobili nutantes; mares ſupra feminas in aliis ramis. In amento maſculino ſtamina innumera : ſtamina plurima filamentis coalita in quoque calyce partiali, tetraphyllo. Amenta reſinoſa. Ex vaſis corticis, quando ſectio adeſt, cito celeri curſu ſtupenda quantitas reſinæ flagrantis effluit. Qui omnes functiones vegetabilium enodare meris notionibus mechanicorum tentant, hunc reſinæ glutinoſiſſimi liquoris celerem effluxum ex tubis corticis capillaribus explicent. Ego hic agnoſco irritabilitatem vaſorum, quæ eludit leges quibus obediunt tubi capillares.

Flores dioici, monadelphi.

Foliis ternis.

30. Juniperus difformis.

Frutex difformis, diffuſus, ſexpedalis. Folia per verticillos ternata, patula, convexo-concava, ariſtata, rigida, glauca, baſi latiuſcula: cæterum anguſtiſſima. Juli mares ovati, in alis foliorum ſeſſiles, ſquamoſi ex glumis petiolatis, triangulis; ad baſim ſtamina quatuor, quinque, raro tria producentibus: feminei floris calyx tripartitus; foliolis ovato-lanceolatis, cavis, conniventibus. Intus in pulpa ſemina tria, triquetra, cum breviſſimis ſtilis, per ætatem producta: ſegmenta calycis ſe attingunt, & claudunt, inque rotundam baccam fiunt, in qua tria dura ſemina: cæterum baccæ cæruleæ, ſubnigræ, altero tantum anno maturæ.

Juniperus communis L. communis prope Grodnam in plurimis locis: non longe a flumine Niemen: integras valles ex utroque latere tegit. Rariſſimus frutex in diſtrictu Vilnenſi. Lugdunea. Totus frutex aroma ſpirat; gratior autem in ligno odor eſt, quod flagrantem ignem alit: unde aptiſſimum pro purificando aere in noſocomiis. Ex ligno tinctura ſpirituoſa & magna quantitas olei eſſentialis obtinetur. Baccæ gummeam dulcem naturam cum odorata reſinoſa conjungunt. Spiritus ex baccis fermentatione obtinetur. Baccæ ſtomachicæ, diureticæ, in obſtructionibus, anorexia præſertim poſt finem morborum acutorum ſuperveniente, utiliſſimum roborans. Frondes juniperi decoctæ ad lac augendum vaccis propinatur. Decoctum ligni in podagra, lue venerea, ſcorbuto adjuvans non inutile. Lignum durum, perenne, vix cariem ſentiens,

ad

ad minora ſcrinia optimum. Inter corticem & lignum reſina boni odoris colligitur ad albos vernices inſerviens.

Fructus primo viridis, inde cæruleſcens, hieme niger, nec cadit niſi flantibus vernalibus ventis. Flores numeroſi, ſpicati, ex alis foliorum, ſeu amenta numeroſa, quodque ad alas foliorum; pedunculus brevior amento: amentum luteum, ſquamoſum: ſquamis una facie rubeſcentibus. Antheræ nonnullæ ſtilo irritatæ, magnam quantitatem ſimul omnes ſpargunt pollinis ſeu pulveris lutei. Folia anni mollia, nec pungentia. Cortex tuberculis aſper. Tubercula ſunt reliquiæ foliorum vetuſtiorum. Sub duro Lithuaniæ climate vigent folia tota hieme, actione reſinæ quæ ſervat intacta folia abietis pini.

Foliis diſtichis.

31. Taxus pectinata.

Arbor mediocris, ramoſiſſima. Folia approximata, pectinata, ſaturate viridia, nitida, linearia, ariſtata, planiſſima, linea diviſa, pectinata ſeu bifariam verſa. Ex foliorum alis flores mares & feminini in diverſis individuis. Flores mares conici gemmam habent ſquamoſam, viridem: calycis glumæ quatuor ad ſeptem; ſtamina octo, novem, decem; antheris peltatis, ſex, ſeptem, octofidis: flos femininus gemma ſquamoſa. Placenta per ætatem ſucculenta baccam referens excavatam, rubentem, unico ſemine fœtam.

Taxus baccata L. non rara in ſilvis Lithuaniæ: obſervavi in magna ſilva regia ad limites Boruſſiæ; florens junio. Delphinalis, montana.

Lignum rubrum, variegatum, durum, conſtans, glaberrimum, ad axes, arcus, cantharos, cochlearia, tincturam nigram facillime recipiens, ebenum æmulatur. Arbor coma ſempervirenti & tonſionis patientiſſima, olim ad

inveni pedalem, & quadripedalem. Folia ſub aquis reflexa, ſupra aquam erecta; plerumque tot germina, quot folia, præſertim in intermediis nodis; membrana craſſa claudit nodos caulis: e nodo ad nodum extenduntur numeroſæ fiſtulæ, minimæ; lente vitrea video juxta germen ſquamulas duas. Filamentum agglutinatur juxta totam longitudinem germinis: unde incauto apparebit quaſi naſcens ex ſummitate germinis. Anthera ſemibifida; ſtilus ſtamine longior; ſtigma acutum.

Stamen unum.

Monoica.

33. Zanichelia geniculata.

Caulis ramoſiſſimus, geniculatus, ex geniculis radiculas & folia emittens. Folia oppoſita, linearia, acuta: ſtipulæ vaginantes ad originem ramorum. In flore maſculino axillari nec calyx nec corolla, ſed ſtamen unum longo filamento: anthera craſſa. In femineo calyx monophyllus, campaniformis, bidentatus, fovens quatuor aut quinque capſulas ſpathulatas, ſcabras, clypeorum ſimiles, lenticulares, ex mucrone ſuo petiolatum ſtilum curvulum, cujus ſumma pars, ſeu ſtigma, eſt lata & cordiformis bracteola.

Zanichelia paluſtris L. inveni prope Grodnam in rivis pratorum juxta Niemen; florebat julio 1777. Lugdunea.

Caulis tennis. Folia capillacea. Fructificatio axillaris. Mares ſeparati a feminis, ſed ſedentes in eodem individuo: video diſtincte ſtamen unum. Feminæ prope mares in iiſdem axillis. Quatuor video ſtilos. Germina unita mentiuntur capſulam duarum linearum longam: crederes inſecton aquaticum in axillis agglutinatum. Radiculæ nu-

meroſæ ex axillis foliorum inferiorum. Folia faſciculatim ad nodos, læte viridia, glaberrima. Optimæ figuræ Michelii & Oederi. Hæc obſcura planta etiam bene delineata & adumbrata apud Vaillantium, Acta Paris. 1719. Vigebat in aquoſis Loſoſnæ 25 maii 1780.

STAMINA AD VIGINTI.

Monoica.

Fructibus triſpinoſis.

34. Ceratophyllum demerſum.

Caulis teres, levis, longus, ramoſiſſimus. Folia verticillata, numeroſa, craſſa, duriuſcula, compreſſa, raris ſpinulis ſerrata, ad angulum acutum in duos ramos diviſa, ſeu dichotoma, bigemina: in alis foliorum frequentes glomeruli qui ſunt primordia novorum ramorum. In ſumma planta folia viridiſſimos glomos conſtituunt. In eadem planta flores alii mares, ad foliorum alas ſeſſiles: calyce multifido, ex ſegmentis ſubulatis octo, decem. Stamina numeroſa ſexdecim ad viginti abſque filamentis. Feminini flores, etiam in foliorum alis poſiti, in calyce ſimili includunt capſulam unicam, monoſpermam, tribus aut quatuor aculeis armatam. Semen ovatum.

Ceratophyllum demerſum L. inveni florentem initio julii prope Grodnam, in amne Loſoſnæ. Lugdunea.

STAMEN UNUM.

Corolla bipetala.

Floribus hermaphroditis.

35. Collitriche latifolia.

Caulis pedalis, bipedalis, tenuis, debilis. Folia petiolata, ſubrotunda, oppoſita, ſub aquis, aut immerſa, remota; ſuperiora natantia, approximata, roſulam formantia. Radices albæ, nitentes. Ex axillis foliorum calyx nullus, petala duo, lunata, anguſta. Stamen unum. Stili duo. Semen unum, ovale, nudum.

Callitriche verna L. Grodnenſis in aquis ſtagnantibus Loſoſnæ; florens maio. Lugdunea.

Floribus monoicis.

36. Callitriche anguſtifolia.

Caulis tenuis, cubitalis. Folia immerſa, anguſta, linearia, apice bifida: folia emerſa, roſulam formantia, latiora, elongata. Flores inferiores feminei; ſuperiores maſculini.

Callitriche autumnalis L. Grodnenſis; florens ſeptembri, copioſe in foſſis prati juxta Niemen, uno milliare a Grodna, Lugdunea.

STAMINA QUATUOR.

STILI QUATUOR.

POTAMOGETONES L.

Plantæ aquaticæ. Corolla nulla. Calyx tetraphyllus, ſegmentis ovatis, unguibus attenuatis. Stamina quatuor;

antheræ quatuor, aut octo. Semina quatuor, nuda, ovato-acuminata. Stili quatuor breviſſimi.

Foliis petiolatis, natantibus.

37. Potamogeton natans L.

Caulis longiſſimus. Folia firma, nervoſa, petiolata, ovata, ſuper aquam natantia, ſicut folia nymphææ. Flores ſpicati, axillares; ſpica longa, denſa, gracilis. Vaginæ maximæ.

Grodnenſis communis in aquis Loſoſnæ; florens junio. Lugdunea. Pedunculus tenuior quam in lucente. Segmenta calycis aut petala permanebant 17 junii, etiamſi jam germina craſſa. Foliola calycis aut petala baſi tenui ſeu ungue, evadunt ovata, apice truncato: unde ſat bene referunt figuram ſcalpri quo mareſchalii ſecant, oblique premendo, cornua equorum: vulgo *boutoir.* Sub lamina ad baſin invenio duos flores coadunatos, exhibentes octo germina; ſex petala, duobus deficientibus. Vagina ſicut in lucente. Petioli longi, una facie convexi, altera plani; ſolia ſubpeltata, opaca.

Foliis amplexicaulibus.

38. Potamogeton perfoliatum L.

Caulis longus, ſimplex. Craſſitudine calami. Folia alterna, tenuia, pellucida, cordata, amplexicaulia, alterna, nervoſa, undulata: ſuperiora oppoſita. Flores ſpicati; ſpica axillaris, brevis & craſſa. Vaginæ breviſſimæ.

Grodnenſis in ſtagnis. Communis Jeziory & alibi; florens junio. Lugdunea. Segmenta calycis vix colorata; ſtamina quatuor, filamentis breviſſimis; antheris magnis: germina quatuor, magna; ſtilis nullis.

Foliis diaphanis.

39. Potamogeton lucens.

Folia lanceolata, plana, elongata, undulata, in petiolos deſinentia, ſplendentia; vaginæ magnæ, virides; ſpicæ axillares, ſublaxæ.

Grodnenſis in aquis ſtagnantibus Loſoſnæ frequens; florens junio. Lugdunea. Flores ſeſſiles, denſe ſpicati: ſquamæ quatuor triangulares, unguibus anguſtiores, conſtituunt calycem, aut ſunt petala viridia; inter laminas internas horum petalorum, numero octo corpuſcula, albiſſima, faciem antherarum dydimarum exhibentia, tranſverſe ſciſſilia; primo aſpectu ſic octo apparent ſtamina, ſed caute filamenta ſeparando a receptaculo, inveniuntur tantum quatuor filamenta in quoque flore, breviſſima, unius lineæ, quodque antheras duas apice proferens, fungoſas, tuberculatas, fuſcas; germina quatuor; ſtili nulli; ſtigmata nigra. Caulis glaber, cylindricus. Folia remota, oppoſita, lato petiolo quaſi folioſo donata, lanceolata, diaphana, nervoſa: nervis longitudinalibus, & innumeris minoribus, tranſverſis; ex alis foliorum vaginæ duæ longæ; pedunculus craſſus, axillaris, quatuor unciarum longus, ferens ſpicam unius pollicis & dimidii longam.

Foliis criſpis.

40. Potamogeton criſpum L.

Folia alterna, lanceolata, undulata, ſerrata; ſpicæ pauciſloræ, axillares; pedunculi triunciales; vaginæ albæ & breves.

Grodnenſis in aquis Loſoſnæ & alibi. Lugdunea.

Caule compreſſo.

41. Potamogeton compreſſum L.

Caules compreſſi. Folia graminea, lanceolata; ſtipulæ albæ, breviſſimæ; vaginæ unciales; ſpicæ pauciſloræ.
Grodnenſis, in pratis paludoſis communis; florens junio.

Foliis linearibus, alternis.

42. Potamogeton gramineum L.

Caulis longus, planus. Folia lineari-lanceolata, alterna, ſciſſilia, integerrima; ſtipulæ ſeu vaginæ copioſiſſimæ, foliis majores. Flores ſpicati. Semina pauca, magna.
Grodnenſis in aquoſis juxta fluvium Niemen; florens julio.

Foliis linearibus, alternis & oppoſitis.

43. Potamogeton puſillum L.

Caules teretes, teneri et graciles. Folia plurima, oppoſita, linearia & alterna, baſi patentia; ſtipulæ longæ, foliis latiores, cauli appreſſæ; bracteæ ſeu vaginæ florales lato-lanceolatæ; ſpicæ axillares, pedunculis biuncialibus. Flores minimi, pauci, quatuor aut ſex.
Grodnenſis, frequens in aquis juxta Niemen. Lugdunea.

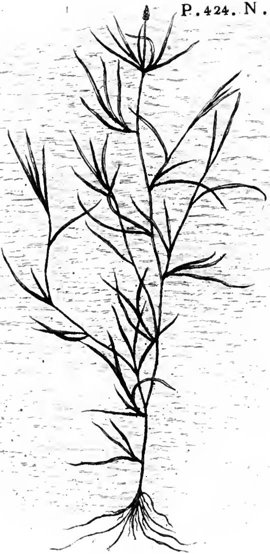
Calyce trifido.

44. Aſarum reniforme.

Radix longa, ramoſa, ſat craſſa, albeſcens, funiculiformis, cum filamentis: caulis reptans. Folia petiolata, reniformia, bina, ſicca; juniora villoſa. Scapi uniflori, aphylli. Calyx villoſus, obſcure purpureus, campaniformis, ſemi-

H 2 le

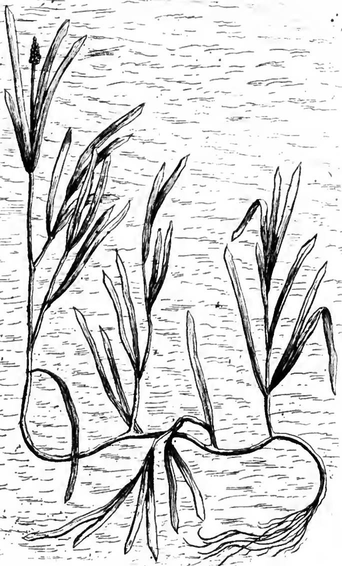
P. 424. N. 43.

Potamogeton pusillum . L.

424 b

P. 424. N. 42.

Potamogeton gramineum. L.

trifidus; ſegmentis acuminatis, incurvis; ſtamina duodecim; antheræ gemellæ; ſtilus cylindricus; ſtigma ſexfidum. Fructus ſexlocularis, calyci agglutinatus; ſemina numeroſa.

Aſarum Europæum L. communis prope Grodnam in omnibus lucis; florens aprili aut initio maii: perennis. Lugdunea, montana, rara. Odor radicum fragrantiſſimus, tota planta acris. Radix ad 20 grana, recens præſcripta, ex numeroſis noſtris periculis in noſocomio Grodnenſi peractis, æque tuto & cito abſque gaſtrodynia vomitum excitat, ac radix ipecacuanhæ: hac illaque ſola omnes indicationes adimplere poſſunt clinici, quotieſcumque in acutis & chronicis ano & cato evacuationes deſiderantur. Mixta cum duobus unciis mannæ, poſt unum aut alterum vomitum, ſubſequuntur copioſæ alvi evacuationes abſque tormine. Egregium certe medicamentum in tuſſi ferina, herpetibus, rheumatiſmo, in diarrhœis diuturnis ſub fine dyſenteriæ, &c. Radix ſiccata, poſt annum vix emetica. Folia una facie villoſa, cinerea; altera glabra, ſaturate viridia; ſtipulæ quatuor in parte inferiori ſcapi, ovatæ, albæ, maximæ; ſcapus ſucculentus, albus, villoſus; ex ſummitate radicis folia juniora, aliis minora, villoſa, plicata ſicut folia libri; petiolis brevioribus, valde villoſis: inter hæc folia oritur pedunculus brevis, uniflorus; calyx extus villoſus, rubeſcens, intus coloris vini; dentes calycis intus reflexi; antheræ atro-rubræ; ſtigma album.

Calyce luteo, quadrifido.

45. Chryſoſplenium alternifolium.

Radices ſucculentæ, albæ. Caulix vix palmaris, ſuperne ramoſus. Folia alterna, longe petiolata, reniformia, ſubhirſuta, ſucculenta, crenata. Flores terminantes, ſubumbellati, flaveſcentes, ſplendentes, bracteis luteis

inſidentes. Calyx luteus, profunde quadrifidus; ſtamina octo, & decem; germen inferum, bicorne. Fructus maturus aperitur ab apice ad baſim; ſemina numeroſa.

Chryſoſplenium alternifolium L. ubique prope Grodnam in paſcuis humidis; ex primis florens aprili: perennis. Lugdunea, montana. Herba ſubacris, amara, non ingrata: copioſe comeſta in acetario, amico uno dolores ventris attulit cum creberrimis evacuationibus. Bracteæ glabræ, maximæ, crenatæ, ſplendentes; ſegmenta calycis intus lutea, extus viridia. Plerumque tantum inveni ſtamina octo, filamentis breviſſimis; antheris didymis, luteis, ſat magnis; placenta magna ſplendens, lutea; germen inferum; ſtili duo, breves. Semina glabra jam vigebant caſtanei coloris, 20 maii.

Calyx quinquefidus.

Calycibus fructus clauſis.

46. Scleranthus perennis.

Caules filiformes, quadriunciales, numeroſi, ſemiprocumbentes. Folia oppoſita, anguſtiſſima, curva. Flores terminantes, congeſti, ex brevibus pedunculis. Calyces campaniformes, quinquefidi: ſegmentis ſubulatis, albis, linea viridi diſtinctis, inter ſe approximatis: unde calyx dicitur clauſus; ſtamina decem; ſtili duo. Semen unum calyce coronatum.

Scleranthus perennis L. communis in arvis arenoſis prope Grodnam; florens junio & julio. Lugdunea. Eſt Polygonum cocciferum antiquorum.

Obſ. Facillima enchireſi lamina interior calycis albiſſima ſeparatur a veris foliolis calycis viridibus: unde jure nonnulli auctores reducunt hanc & ſequentem ſpeciem ad familiam naturalem Alſinum.

Calycibus fructus patulis.

47. Schleranthus annuus.

Caules altiores, fere erecti. Folia ſimilia, ſed longiora & ad baſim latiora, quam in præcedenti. Flores etiam congeſti ſed ſegmentis latioribus; calyces maturi patuli, viridiores.

Schleranthus annuus L. etiam communis prope Grodnam in arvis arenoſis; florens junio. Lugdunea. Ad radices harum duarum ſpecierum inſectum ex genere progallinſectorum ex quo muſca prodit. Galla hujus vermiculi ſaturate purpurea.

STAMINA DECEM.

Quinque caſtrata.

Foliis glabris.

48. Herniaria glabra.

Caules numeroſi, proſtrati, palmares. Folia ovato-lanceolata, minima, glabra; glomeruli florum ſeſſilium ad alas foliorum. Calyces quinquepartiti; ſegmentis viridibus, ovato-lanceolatis. Stamina decem: quinque abſque antheris; ſtilus unus, bifidus. Semen unicum, nitidum, minimum cortice ſeparabili, ſeu involucro albido cinctum.

Herniaria glabra L. communis ubique in arvis prope Grodnam; florens junio: annua. Lugdunea. Herba ſubſalſa, ſtiptica, ſat inutilis in medicina.

Ex una radice tenui plurimi caules, alii aliis longiores, ramoſi, ramos projicientes ad angulos rectos. Folia ſubſeſſilia, alterna, ex uno nodo alia majora, alia mi-

nora. Plerumque video ſtamina quinque, filamentis brevibus; antheris luteis: ante expanſionem calycis quiſque flos apparet ſicut granum milii; quinque ſtamina fertilia ſeu antherifera, foliolis calycis breviora. Video ſtilos duos breviſſimos in quoque flore. Jam circa Grodnam vigebat cum glomerulis florum, 20 aprilis 1778. Attamen adhuc inveni floribus expanſis, 15 auguſti.

CALYX MONOPHYLLUS.

Cui ſtamina inſerta.

Floribus pentandris.

49. Theſium monophyllum.

Caulis firmus, rectus, ſæpe pedalis, ſuperne panniculatus. Folia radicalia, longe petiolata, elliptica, circumſerrata; caulina numeroſa, linearia, firma. Rami florigeri, laxe panniculati, inflexi, multiflori: flori cuique in ima pannicula, in ſuo ramo, fere medio foliolum latiuſculum, deinde duo exigua; in ſuprema pannicula medium iſtud folioſum deeſt. Calyx quadrifidus, & quinquefidus, albeſcens; ſtamina quatuor aut quinque; ſtilus unus. Semen unicum calyci adnatum, tali modo, ut ſegmenta calcis ex ſummo ſemine naſci videantur.

Theſium linophyllum L. frequens prope Grodnam; florens maio: annua. Lugdunea.

Obſ. Calyx ſubcoloratus, extus viridis, lamina interna albeſcente, quinquefidus, ſegmentis intus revolutis, ſed ante expanſionem planis, cæterum campanulatus. Intus video inter ſegmenta appendices albos, breviſſimos, ſeu dentes minimos. Stamina quinque filamentis breviſſimis, antheris albis: ſunt calycis ſegmentis oppoſita. Flores pan-

niculum conſtituunt folioſum, irregularem, pedunculis ſubnutantibus breviſſimis ex axillis foliorum erumpentibus; diameter floris vix duarum linearum. Invenio ſpecimina calycibus albis, tetrafidis, ſtaminibus quatuor; ſtilus albus, ſtaminibus longior, ſed flos nutans. Folia caulina alterne linearia, cauli appreſſa, falcata, ſucculenta, fatua. Tota planta plerumque vix palmaris; radix tenuis.

Floribus tetrandris.

50. Theſium linariæ folio.

Sat ſimilis præcedenti: differt caulibus non ramoſis; foliis linearibus, nec lanceolatis, confertis, nec remotis; racemo pedicellis unifloris, breviſſimis; folio unico terminali, duobuſque lateralibus minoribus, nec panniculato; floribus ternis quinifve; floribus ſæpe quadrifidis nec quinquefidis, tetrandris.

Theſium alpinum L. copioſe florentem maio invenimus circa Vilnam in paſcuis humidis: annua.

Omnibus penſitatis, vix crederem hanc ſpeciem diverſam a linophyllo; nam inter media ſpecimina inveni calycibus quadrifidis, tetrandris, vere panniculata.

Calyx octofidis.

Foliis palmatis.

51. Alchimilla palmata.

Radix lignoſa, magna. Caules plurimi, pedales. Folia palmata, ſerrata, ad octo aut novem & duodecim lobos, complicata, longe petiolata, radicalia. Ad caulem majus folium, & duo exigua, quaſi auriculæ appoſitæ. Flores capitati; calyx campaniformis, ſegmentis octo: quatuor

minoribus; ſtamina quatuor; ſtilus unus, bifidus, ex baſi ovarii naſcens. Semen unum in uno calyce.

Alchimilla vulgaris L. communis prope Grodnam in paſcuis; florens maio, junio, perennis. Lugdunea. Infuſum aquoſum ſubauſterum: extractum aquoſum, mellis odore, auſterum: extractum ſpirituoſum, odore leni balſami, auſterum: hæc planta celebris tanquam vulneraria.

Obſ. Radix ſublignoſa, craſſa, nigra, filamentis onuſta. Folia ſæpe plicata ſicut manicæ, ſubpalmata lobis novem, ſerratis, villoſis. Tota planta villoſa. Duæ ſtipulæ latæ, dentatæ, ad baſim petiolorum foliorum caulis, quæ quinquelobata: caulis ſemipedalis, ramoſus. Flores innumeri, ſubcapitati; calyces virides, ſæpe octofidi; ſed inveni etiam decemfidos: tunc ſtamina quinque; & duodecimfidos: tunc ſtamina ſex. Stilus nullus; ſtigma album. Paſſim tamen video ſtilos duos, longitudine ſtaminum. Antheræ ante fecundationem virides, glabræ.

Calyx quadrifidus.

Foliis lobatis.

52. Aphanes triloba.

Caulis erectus, triuncialis, hirſutus. Folia numeroſa, alterna, trilobata, lobis tripartitis & bipartitis, inferne ſubhirſuta. Flores axillares, faſciculati; calyx minimus, octofidus, ſegmentis quatuor, tenuiſſimis; ſtamina quatuor; ſtilus unus, aut duo: ſemen unum, aut duo in uno calyce.

Aphanes arvenſis L. Alchimillæ ſpecies Halleri. Nunquam inveni circa Grodnam; obſervavi in campis arenoſis juxta Viſtulam; florebat julio: annua. Lugdunea.

SEMEN NUDUM, UNICUM, ANGULATUM, STIPULÆ VAGINANTES.

CALYX COLORATUS.

Stamina ſex.

Stipulis ſubmuticis.

53. Perſicaria acris.

Caulis cubitalis, ſubereƈtus, nodis tumentibus. Folia ovato-lanceolata, glabra, non maculata. Stipulæ breves, ſeu vaginæ ad nodos truncatæ, non ciliatæ, ſeu muticæ. Flores terminantes ramos, ſpicati, ſeſſiles, ſæpe quadrifidi: ſegmentis albis ſeu rubellis. Stamina ſex. Stilus bifidus: ſtigmatibus globuloſis. Semen compreſſum, nitens, unum in quoque calyce.

Polygonum hydropiper L. ſat frequens prope Grodnam in foſſis; florens auguſto, annua. Lugdunea. Herba maſtichata diu irritat fauces, acrimonia pungente, ſpeciali. Infuſio plantæ diuretica: unde merito laudata in leucophlegmatia, hydrope, œdemate & iƈtero. Fxtus applicata valet pro detergendis ulceribus cacoethicis.

Stipulis ciliatis.

54. Perſicaria mitis.

Caulis cubitalis, procumbens, ad nodos tumidus. Folia ovato-lanceolata, ora & nervis ſubhirſuta, ſæpe maculata, maculis ſubniveis. Stipulæ: vaginæ laceræ, filis terminatæ, ſeu ciliatæ. Spicæ axillares, denſæ, cylindricæ, ovatæ. Flores ſeu potius calyces juniores, virentes,

adulti rubri. Stamina, aut quinque, aut ſex, aut ſeptem; Semen ovato-acuminatum.

Polygonum perſicaria L. communis prope Grodnam; florens auguſto, juxta vias: perennis. Lugdunea. Herba mitis, ſubacida, aſtringens. Extractum grati ſaporis, aqua diſtillata ſuavis odoris. Infuſio non inutile adjuvans pro curatione phthiſis. Extus applicata ulcera detergit. Luteo colore lanas tingit. Huc venit varietas puſilla flore albo, caule vix palmari, foliis anguſtioribus, ſat frequens in ſtagnis deſiccatis prope Grodnam.

Stamina octo.

Foliis ovatis.

55. Polygonum biſtorta.

Radix magna, lignoſa, contorta: folia radicalia petiolata, in petiolum decurrentia; caulina amplexicaulia: omnia glabra, ovato-lanceolata, oris ſubundulatis. Caulis cubitalis, ſimplex. Spica unica, terminans, cylindrica, denſa. Stipulæ albæ, lanceolatæ, ſiccæ. Calyces ſegmentis quinque roſeis, petiolati. Stamina octo. Semen triquetrum, magnum.

Polygonum biſtorta L. communis prope Grodnam in pratis & ſilvis uliginoſis; florens junio: perennis. Lugdunea, montana. Radix acida, auſtera, jure laudata in diarrhœis cum debilitate toni inteſtinorum, ſub fine dyſenteriarum. Etiam utilis, parca doſi præſcripta, contra nimios menſes: etiam valet quotieſcumque adeſt leucophlegmatia incipiens; ſed caute evitanda quando fluxus dependet a ſpaſmis: cæterum poſt diuturnam coctionem farina grati ſaporis obtinetur, quæ pecoribus copioſum ſuccum nutritium largitur. Non rara in ſilvis prope Grodnam varietas floribus albis.

Radix

Radix nigra, dentata, craſſitudine pollicis. Petioli vaginantes caulem: vagina bipollicari, ſuperius inflata, papyracea. Folia radicalia denticulata, ſubtus albeſcentia, etiam petiolo vaginantia; caulina lanceolata, breviora. Flores ſpicato-racemoſi: racemo digiti longitudine & craſſitudine. Calyx ruber, ſtaminum filamenta capillacea; antheræ caducæ: raro tres invenio: ſunt didymæ, albæ; ſtili tres: ſæpe duo tantum. Germen rubrum, varietas flore albo, nihil aliud eſt quam rubro-carnea vetuſta; ſegmenta calycis baſi tantum coaleſcunt: veri ſunt pedicelli.

Stamina quinque.

56. Polygonum purpureum.

Caules longe reptantes. Folia elliptico-lanceolata, glabra, coriacea, nervis parallelis, oris ciliata vel ſerrata. Stipulæ breves, ovato-lanceolatæ. Ex alis foliorum in longis pedunculis ſpicæ denſæ, teretes, rubræ. Segmenta calycis quinque, ovata. Stamina quinque, calyce longiora; ſtilus bifidus: ſtigmatibus capitatis: ſemen ovatum, compreſſum. In origine ſegmentorum calycis nectarium ſaturate purpureum.

Polygonum amphibium L. communis prope Grodnam in plerisque ſtagnis; florens auguſto: perennis. Lugdunea. Extractum gummoſum aſtringens & ſalſum: ſal eſſentiale extrahitur acidum. Succus hujus plantæ certe adauget fluxum urinæ; non contemnendus in obſtructionibus nondum confirmatis.

Obſ. Radix ſtupendæ longitudinis ad quatuor pedes, de diſtantia ad diſtantiam radiculas capillaceas emittens. Spica florum denſa, pulchra; calyx roſeus, ovato-campanulatus; antheræ tranſverſæ, carnei coloris. In eodem

loco juxta ripas rivuli Horodniczæ *6* auguſti florebant duæ varietates : una aquatica foliis lanceolatis, anguſtioribus : altera foliis latioribus, durioribus, floribus ſaturate rubris.

Floribus axillaribus.

57. Polygonum procumbens.

Caules numeroſi, proſtrati, dodrantales, geniculati. Folia lanceolata, anguſta. Stipulæ vaginæ ad nodos, albæ, ſiccæ, apice fibroſæ. Flores aut ſolitarii aut pauci, axillares; calyx albus aut rubeſcens, quinquefidus, baſi viridis : ſegmentis etiam linea viridi media pictis; ſtamina octo; ſtili tres. Semen unum in quoque calyce, minutum, ſplendens, nigerrimum.

Polygonum aviculare L. communis ubique juxta vias; prope Grodnam; florens auguſto : annua. Lugdunea. Herba auſtera, aſtringens. Decoctum hujus herbæ ſæpe utile inveni in diarrhœis diuturnis tum infantum tum ſenum; ſæpe etiam cum fauſto eventu præſcripſi ſub fine dyſenteriarum. Semina, in quoque individuo numeroſiſſima, ſat magnam quantitatem optimæ farinæ occultant; diu ſub nive integra manent : ultimum, aviculis pabulum optimum.

Obſ. Calyx pulchre ruber; ſtamina filamentis brevibus; antheris luteis : flores breviter pedunculati : ad baſim pedunculorum bracteæ papyraceæ, laciniatæ. Folia alterna, brevipetiolata. Stipulæ papyraceæ, lanceolatæ, ſiccæ, laciniatæ, ſimiles bracteis. Ex una radice caules plurimi, inæquales. Florebat circa Grodnam, a prima junii ad finem ſeptembris. Huc veniunt ſequentes varietates, ſat communes : 1a. flore albo; 2a. flore roſeo; 3a. foliis latioribus, caulibus longioribus.

Caule volubili.

58. Fagopyrum volubile.

Caulis tripedalis, volubilis. Folia petiolata, ſagittata, glabra, ſæpe rubentia. Flores breviter petiolati, ſpicato-racemoſi: ſpica brevi, pauciflora; ſegmenta calycis quinque: tribus majoribus; ſtamina octo; ſtilus tripartitus. Semen triquetrum in quoque calyce.

Polygonum convolvulus L. ſat frequens prope Grodnam, in agris; florens julio: annua. Lugdunea, montana.

Obſ. Huc reduco ſequentem plantam, jam ſemina matura offerentem in loco dicto Loſoſnæ, prope Grodnam, 19 auguſti.

Caulis quatuorpedalis, rubeſcens, volubilis. Flores racemoſo-ſpicati, axillares; pedunculi plurimi ex una bractea, filiformes: inde flores penduli; calyx triangularis, alatus: ſemina nigerrima, triquetra. Folia læte viridia, ovato-acuminata.

Foliis ſagittatis.

59. Fagopyrum ſagittatum.

Caulis ſemipedalis, & pedalis, erectus, ſucculentus, ramoſus. Folia petiolata, cordato-ſagittata. Flores ſpicato-racemoſi; calyces albi, aut rubelli, baſi virides, ſegmentis quinque, ovatis, acutis; ſtili tres, capitati; globuli flavi, octoni, in fundo floris conſpicui. Semen triquetrum, nigrum, angulis æqualibus.

Polygonum fagopyrum L. advena, nunc ſpontanea facta circa Grodnam; florens auguſto: annua. Farina albiſſima copioſum ſuccum nutritium ſuppeditat avibus domeſticis: panis inde etiam optimus paratur. In Lithuania pulmenta dicta *Kaſza* parantur, ex quibus fercula plurima cum

Ee 2

butyro gratiſſima oriuntur : cæterum fagopyrum autumno præcipua apum conſolatio evadit.

Obſ. Huc venit varietas inſignis, quæ florebat decima julii in aquoſis, prope Grodnam.

Centum & ultra caules ex eodem puncto terræ : radicibus capillaceis, intermixtis. Caulis quiſque ſemipedalis, ſimplex, erectus, ruber. In pleriſque folium unicum ad exortum racemi florum ; folium iſtud variæ formæ in variis individuis ; in nonnullis cordatum, in aliis ſagittatum, in plurimis angulatum : angulis obtuſis & acutis ; in nonnullis ſpeciminibus flores rubri, & albi ; ſemina triangularia, abſque dentibus. Huc reduco alterum ſpecimen, quod florebat, 5 junii, in arvis prope Grodnam : caulis erectus, levis, ſemipedalis, ſubangulatus ; folia ſucculenta, ovata, petiolata, certe nullo modo ſagittata ; racemi florum axillares ; calyces albo-carnei ; antheræ violaceæ.

Seminibus ſubdentatis.

60. Fagopyrum ſubdentatum.

Caulis erectus, quadripollicaris, ramoſus, glaber, cylindricus, ſucculentus. Folia cordata, ſagittata, alterna ; angulis inæqualibus, alternis. Calyx profunde quinquepartitus, baſi viridis, extus roſeus ; ſtamina octo : filamentis brevibus, antheris purpureis aut violaceis ; ſtili tres : flores racemoſo-ſpicati : racemis axillaribus. Germen elongatum, triangulare, rubeſcens. Video flores cum decem ſtaminibus, alios cum novem ; plerique includunt octo. Video ſtilos duos, & tres : pori ſunt melliferi, qui magnam quantitatem mellis effundunt. Stipulæ vaginantes, breves ; bracteæ concavæ, quæ flores ante evolutionem amplectuntur. Ex figura Gmelini Flora Siber. eſt certe polygonum tataricum. Florebat com-

h 3(c

Digitized by Google

BONVS HENRICVS ὀρεομακροῤῥεπής

P. 437. N. 61.

Chenopodium bonus henricus. L.

h36b

BONVS HENRICVS χαμορεοπαχύῤῥιζος

P. 437. N. 61.

Chenopodium bonus henricus. L.

munis ſponte in arvis derelictis circa Grodnam : an advena ?

Polygonum floribus octandris, trigynis ; ſeminibus triangulis, angulis ſinuatis. Gmel. Sib. 3. p. 64. t. 13. . 1. Hæc figura ſpecimina noſtra perfecte repræſentat.

Stamina quinque ; ſtili duo ; calyx quinquefidus ; ſemen unum, lenticulare.

Foliis triangulari-ſagittatis.

61. Chenopodium triangulari folio.

Caulis erectus, ſemipedalis, & pedalis, baſi folioſus, ſuperne nudus, floriger. Folia petiolata, triangularia, undulata, integerrima, ſubtus farinoſa, ad tactum unguinoſa. Racemi rotundi, in ſpicam ſibi continuati, caulem nudum terminantes. Calyces ſat magni ; ſtili craſſi.

Chenopodium bonus henricus L. paſſim juxta vias, prope Grodnam ; florens junio : annua & biennis. Lugdunea. Turiones & folia verno tempore ſicut ſpinaciæ cum butyro cocta comeduntur : cæterum plantæ mitis, ſubnitroſæ, ſuccus leniter laxans ad duas uncias præſcriptus, cum melittæna ſubjecta, ſicut manna purgat.

Foliis ovato-lanceolatis.

62. Chenopodium anguſtifolium.

Caulis erectus, cubitalis. Folia petiolata, ſubvilloſa, integerrima, ex ovatis ſenſim obtuſe mucronata. Racemi florum ex alis foliorum erecti, ramoſi, nudi : juniores fere cylindrici, maturi panniculati ; calyces virides, ſæpe quadrifidi.

Chenopodium polyſpermum L. communis prope Grodnam, in arvis; florens auguſto: annua. Lugdunea.

Foliis rhomboideo - triangularibus.

63. Chenopodium album.

Caulis erectus, quadri - & ſexpedalis, ramoſus: ramis erectis. Folia longe petiolata, ſubtus farinoſa, rhomboidea, dentata; ſuperiora lingulata, integerrima. Racemi pedunculati, ex omnibus alis foliorum erecti. Calyces farinoſi. Semen exiguum, lenticulare.

Chenopodium album L. communis in agris pinguioribus circa Grodnam; florens auguſto: annua. Lugdunea.

Obſ. Autumnalis planta folia dejecit, & nunc ramos habet ſolis racemis florigeris undique cinctos: in hac ſpecie ſemen intra calycem includitur, clauſumque evidentius quinquangulare quam in aliis ſpeciebus apparet: cæterum etiam planta nitroſa, edulis, copioſum nutrimentum vaccis largitur.

Huc venit varietas nana, vix ſemipedalis: folia triangularia, pinguia, ſubſinuoſa, ſucculenta, craſſa, petiolata, ſuboppoſita; ſtamina quinque: filamentis brevibus; antheris didymis, luteis, magnis relative ad calycem: ſtilo irritatæ antheræ pollen ad tres pollices copioſum projiciunt; una ſola anthera acicula tacta, vicina ſtamina rapido motu vibrantur, moxque pulverem ad oculos Obſervatoris ejaculant. Centies hoc experimentum tantavi cum ſimili effectu. Negent poſtea mechanici irritabilitatem plantarum.

Foliis rhomboideo-ovatis.

64. Chenopodium fœtidum.

Caulis procumbens, diffuſus, pedalis, & cubitalis. Folia

polline farinaceo aſperſa, rhombeo-ovata, integerrima, aut rariter dentata. Flores conglomerati, axillares, ex pedunculo generali, brevi.

Chenopodium vulvaria L. Nunquam inveni circa Grodnam; obſervavi inter rudera in villa ad quatuor milliaria a Varſavia; florens julio: annua. Lugdunea, communis. Spargit odorem fœtidum piſcium ſubputridorum, qui digitis tenax adhæret: ſæpe ſpaſmos hyſtericarum diſſipavi, hanc herbam tritam in naribus apponendo.

Foliis rhomboideis, dentato-ſinuatis.

65. Chenopodium viride.

Caulis tripedalis, & quadripedalis, erectus, ramoſus. Folia rhomboidea, dentato-ſinuata, ſuperne viridia, ſubtus polline farinaceo aſperſa, incana: folia ſuperiora longa, parum dentata, etiam integra, lanceolata. Racemi pedunculati, ramoſi, axillares, ſubfoliati.

Chenopodium viride L. frequens inter olera, circa Grodnam; florens auguſto & ſeptembri: annua. Lugdunea. Quando deſſicatur iſta ſpecies, ſuper folia ſal nitroſum & niveum effloreſcit.

Foliis cordatis, angulato-acuminatis.

66. Chenopodium hybridum.

Caulis bipedalis, ramoſus, erectus. Folia ſaturate viridia, venoſa, abſque farinaceo polline, ex ovato lanceolata, ſed dentibus ſeptem, & novem, acutis & magnis inciſa: unde anguloſa. Flores panniculati: pannicula ex glomerulis rotundis, axillari & terminali; calyces albi, oris virentibus, ſed maturati purpurei.

Chenopodium hybridum L. communis ubique circa Grod-

nam, in arvis pinguibus, inter olera; florens auguſto: annua. Lugdunea. Folia figura & odore ſat ſimilia foliis ſtramonii: unde plurimis ſuſpecta evadit.

Obſ. Plurima habet communia cum chenopodio viridi, ut forte olim ab eodem ortum ſit: quod racemorum ſtructura indicat.

Foliis ovatis, nitidis.

67. Chenopodium lucidum.

Caules patuli, craſſi, ramoſiſſimi. Folia craſſiuſcula, lucida, glabra, ſimillima foliis chenopodii rubri, ſed argutius dentata. Racemi ramoſi, nudi, ſeu flores corymboſi, ut in chenopodio hybrido, nec ſimpliciter racemoſi, ut in chenopodio rubro.

Chenopodium murale L. inveni prope Grodnam in arvis juxta Niemen; florens auguſto: annua. Lugdunea.

Foliis ovato-oblongis, repandis.

68. Chenopodium glaucum.

Caules humifuſi, ramoſi, pedales, & cubitales. Folia petiolata, ſubtus incana, ovato-oblonga, anguſta, repanda, ſeu ſinuata. Racemi nudi, ſimplices, glomerati: glomerulis rariuſculis & diſſitis, quorum ſupremi ſummos ramos terminant.

Chenopodium glaucum L. frequens prope Grodnam, in hortis; florens auguſto: annua.

Foliis cordato-triangularibus, obtuſiuſculis.

69. Chenopodium rubrum.

Caulis ruber, ramoſiſſimus, cubitalis. Folia glabra, nitentia, cordato-triangularia, obtuſiuſcula, numeroſiſſi-

mis dentibus, alterne majoribus & minoribus, acutis, circumſerrata. Racemi innumeri, axillares, foliis breviores, ramoſi, folioſi. Calyces fere rubentes.

Chenopodium rubrum L. communis prope Grodnam in arvis; florens auguſto: annua. Lugdunea. In juniori planta folia ſubtus ſunt parum farinoſa. Caulis ramoſus, ſucculentus, anguloſus, ſubcoloratus. Folia ovata, colorata, colore purpureo, viridi, cærulescente, præſertim nervi: flores ſpicato-racemoſi, inter folia in ramis glomerati; ſegmenta calycis rubeſcentia. Semina magna, rubeſcentia, ſubtriangularia, glaberrima. Vigebat in cultis Grodnenſibus, fine ſeptembris: an mera varietas chenopodii rubri.

Polygamia monoœcia.

Caule patulo.

70. Atriplex patula.

Caules ſulcati, fere procumbentes, patuli, ſeu ramis a trunco valde remotis. Folia ſucculenta, glauca; ima hamata, ſuperiora ſimplicia, lanceolata. Flores ſpicati: ſpicis erectis, gracilibus, ex floribus maribus, femineis & androgynis: feminei calyx magnus, bivalvis, ſemen compreſſum includens; androgyni calyx brevis, quinquefidus: ſegmentis alatis. Stamina quatuor aut quinque; ſtilus profunde bipartitus.

Atriplex patula L. ſat frequens in ruderatis prope Grodnam; florens auguſto: annua. Lugdunea.

Foliis deltoideis, dentatis.

71. Atriplex laciniata.

Caulis erectus, herbaceus. Folia deltoideo-lanceolata, obtuſe dentata, ſubtus farinacea. Calyces fructus magni, leves, palmato-laceri, acuti, magnitudine & figura fere aſperuginis.

Atriplex laciniata L. paſſim inveni prope Grodnam quolibet anno: an advena?

Obſ. In Œconomia Dubniſza, circa Grodnam, florebat fine julii alia ſpecies, quam vocavi atriplicem anguſtifoliam. Caulis erectus, bipedalis, ramoſus. Folia non glauca, læte viridia, lineari-lanceolata, ſucculenta: plurima ſeu caulina integerrima, nonnulla inferiora denticulata. Flores axillares, glomerato-ſpicati, certe polygamici, monoici; antheræ magnæ, purpureæ: unde ſpicæ evolutæ purpureæ apparent; ſegmentorum calycis ungues cochleatim excavati, melle repleti. Valvæ calycis ſeparabiles a germine.

Foliis auriculatis.

72. Atriplex haſtata.

Caulis erectus, brachiatus, anguloſus. Folia triangularia, baſi utrinque in appendicem educta, ſinuata, rariter dentata. Racemi erecti: valvulæ feminum magnæ, undique exaſperatæ.

Atriplex haſtata L. paſſim prope Grodnam ad foſſas; florens auguſto: annua. Lugdunea.

CALYX HEXAPHYLLUS.

STAMINA SEX.

Semen unum, triquetrum.

Foliis cordato-oblongis, acuminatis.

73. Lapathum maximum.

Radix lignoſa, magna, intus flava. Caulis quadripedalis; folia radicalia, longe petiolata, elliptico-lanceolata, per oras criſpa & ſerrata. Pannicula ramoſa, laxa, maxima, multiflora, foliis elliptico-lanceolatis interſtincta. Calycum valvulæ plerumque integerrimæ, nudæ, ſeu abſque granis glandulosis.

Rumex aquaticus L. ſat frequens prope Grodnam in pratis uliginoſis Loſoſnæ, & alibi; florens julio: perennis. Lugdunea.

Radix amara, ſubauſtera, decoctum certe egregium contra ſcabiem, herpetes, alioſque morbos cutis depuratorios; ſuccus ad duas uncias abſque torminibus ſæpe pluries evacuat alvum. Radicis ſiccæ pulvis in ulceribus cacoethicis ſæpe probatum topicum, nec negligendum etiam decoctum in ictero, apparatu hæmorrhoidali, anorexia pituitoſa. Nam ſæpe ſæpius hos morbos poſt nonnullas evacuationes hoc remedio debellavimus. Optimus etiam pulvis, pro mundandis dentibus, e radice hujus lapathi pararur.

Foliis criſpis.

74. Lapathum criſpum.

Caulis tripedalis, erectus. Folia inferiora ovata, ſuperiora longe lanceolata: omnia undulata, ſeu criſpa & pli-

cata. Ex alis foliorum & in ſummis plantis, ſpicæ paniculatæ: juniores denſæ, nullis foliis diſtinctæ. Valvulæ ſeminis interiores, integræ, graniferæ, ſeu glandulis flavis diſtinctæ, magnæ, foliaceæ.

Rumex criſpus L. frequens prope Grodnam in arvis; florens julio: perennis. Lugdunea. Decoctum radicis recentis etiam valet contra ſcabiem. Pulvis ſeminum egregium medicamentum in dyſenteria.

Foliis plicatis.

75. Lapathum glomeratum.

Caulis erectus, ramoſus, pedalis. Folia longe lanceolata, per oras plicata circa petiolum, non emarginata, ſeu petiolis lateſcentibus. Flores breviter pedunculati, ad foliorum alas conglomerati: racemis foliis brevioribus. Flores ſuperiores, ſeu terminantes, racemum nudum, longum, gracilem, conſtituunt. Valvulæ integræ: interiores glandula aurantii coloris extus notatæ.

Eſt Lapathum 1590 Halleri ſeu lapathum aquaticum minus C. B. rumex dubius Retzii, Fl. Scand. rumex glomeratus Murr. Goett. inveni prope Grodnam in uliginoſis locis dicti Loſoſnæ; florebat julio: perennis.

Obſ. Huc venit, ni fallor, var. inſignis: radix ſublignoſa cortice rubro, craſſitudine digiti brevis: ex hac radice plurimi caules ad octo, ſubangulati; folia alterna, petiolo vaginantia, ſtipulis papyraceis fuſcis; linearia ſubcrenata, crenulis minimis, undulata, longa, nervis tranſverſis. Rami floriferi craſſitudine & longitudine digiti minimi. Flores denſe ſe tangunt, intermixtis bracteis ſeu foliis floralibus, floribus longioribus. Segmenta calycis externa tria, minima, brevia; interiora tria, latiora, longiora, Stamina ſex, incurva; antheris albis

Carex canescens. L.

valvulæ tegentes ſemina, triangulares; angulis tridentatis, dentibus apice ſetaceis, baſi latioribus. Grana obſervantur inter ſinus. Semen unicum in quoque calyce, triangulare, ſplendens. Color florum ſubluteus. Folia glauco-viridia. Videtur maritimus L. quæ Lugdunea, montana.

Foliis lanceolatis, ſerratis.

76. Lapathum acutum.

Radix lignoſa, craſſa: cortice fuſco, intus flava. Caulis quinquepedalis, & ſexpedalis. Folia circa petiolum non emarginata, longa, lanceolata, ſerrata. Flores panniculati. Seminum valvulæ interiores dentatæ, graniferæ.

Rumex acutus L. non rara in pratis humidis circa Grodnam; florebat junio: perennis. Lugdunea. Vires obtinet rumicis aquatici; decoctum radicis molles gingivas roborat, præcipuumque medicamentum in ptiſanis conſtituit, quotieſcumque practici in pleriſque morbis ſanguinem depurare optant: cæterum tinctoribus flavum & olivaceum colorem præſtat.

Flores dioici.

Foliis ſagittatis.

77. Acetoſa magna.

Radices longiſſimæ, ſublignoſæ. Caulis cubitalis, erectus; ramoſus. Folia ima petiolata, ovata: caulina ſagittata, hamis retrorſum parum porrectis. Flores racemoſo-ſpicati, penduli: maſculi majores: valvulæ feminum ovatæ.

Rumex acetoſa L. communis in pleriſque pratis circa Grodnam; florens junio: perennis. Lugdunea. Radix aſtrin-

gens, ſubamara. Aciditas ſpontanea tantum in floribus & foliis, quæ magnam quantitatem ſuppeditant ſalis eſſentialis acidi. Lithuani noſtri maximam quantitatem vernali tempore hujus plantæ comedunt, quam vario modo præparant, adhibentque ad offas & fercula; tales offas appellant *Barſzcz* & *Chtodnik*: ſicque labem ſcorbuticam, cui valde ſunt obnoxii, eliminant, febreſque vernales putridas avertunt; optimus ſyrupus deficientibus baccis acidis cum ſucco acetoſæ paratur, quem nunquam ſatis laudare poſſumus in omnibus febribus vernalibus. Decocta cum radice herba utilis contra obſtructiones hepatis. Radix, etiam ſiccata, tingit aquam decocta pulchro colore rubro; diuturna coctione principium medicamentoſum extrahitur, feceſque manent farinoſæ & edules.

Obſ. Folia inferiora longe petiolata, haſtata, ſucculenta, obtuſa; caulina ſuperiora ſciſſilia, haſtato-lanceolata. Stipulæ papyraceæ duæ, foliis oppoſitæ. Flores paniculato-ſpicati; pedunculi capillacei: unde flores nutantes. Paſſim ſegmenta tantum quinque calycis invenio, inæqualia. Antheræ bifoliæ: nonnullæ purpureæ; germen nullum, nec ſtilus.

Foliis haſtatis.

78. Acetoſa parva.

Radix lignoſa, tranſverſa. Caulis repens, aut erectus, dodrantalis. Folia longe petiolata, perangusta, ſagittata, hamis longis & recurvis: ſuperiora lanceolata, anguſta. Spicæ confertæ, parum ramoſæ. Fructus penduli.

Rumex acetoſella L. communis prope Grodnam, denſe tegens ſæpiſſime totaliter campos arenoſos; florens maio: biennis. Lugdunea. Herba grate acida, in omnibus proprietatibus ſuccedanea præcedentis, majorem adhuc quantitatem ex illius ſucco ſalis acidi, eſſentialis

& mitioris obtinuimus : cæterum varias exhibet formas; modo tota rubeſcit, præſertim fruteſcens; modo vix triuncialis, foliis omnibus ovato-lanceolatis.

Obſ. Specimina obſervata 20 aprili, vix triuncialia, jam florebant : in his plurima folia radicalia, haſtata omnia, ſed inæqualis longitudinis & latitudinis : caulina duo, alterna, lineari-lanceolata. Stipulæ membranaceæ, vaginantes, rubræ a baſi, albicantes reliqua parte, adhærent foliis caulinis. Bracteæ foventes ramos floriferos : ſpicæ florum plurimæ, alternæ, approximatæ. Segmenta calycis tria externa, rubra. Dioica planta. Eodem tempore varietas altior, pedalis : in hac folia radicalia haſtata, auriculis bifidis, corpore haſtæ lanceolato : folia caulina ſimpliciter haſtata : caulis ramoſus, ſemipedalis, erectus. Calyx pentaphyllus : uno ſegmento diviſo. Stamina ſex, filamentis capillaribus, breviſſimis : unde antheræ perpetuo vacillantes, minimo flatu agitatæ; antheræ trifoliatæ, luteo-rubræ. Germina nulla. Flores panniculati. Folia recentia, ruberrima; planta tali copia creſcit in arvis requieſcentibus prope Grodnam, ut tegat ſola totam ſuperficiem terræ, quæ a longe tota rubra apparet. Rariora feminina ſpecimina.

Stamina in una planta; germen in altera.

79. Mercurialis perennis.

Caulis ſimplex, palmaris, hirſutus. Folia ovato-lanceolata, ſerrata, patula, hirſuta. Flores racemoſi, axillares, maſculini; calyx trifidus aut quadrifidus, ſegmentis cavis, ovato-acuminatis; ſtamina novem ad duodecim, antheris globoſis, didymis. In femina calyx ſimilis, ſtili duo; capſula dioica ſeu gemella, exaſperata, monoſperma.

Mercurialis perennis L. communis prope Grodnam in omnibus ſilvis ; florens fine aprilis. Lugdunea , montana. Herba narcotica , venenum pro homine , etiam omnibus animalibus noxia ; exſiccata cæſium induit colorem : attamen minima doſi certe non eſt homini nociva : pulveris quatuor grana una vice deglutii , nec tamen minimam propenſionem ad ſomnum expertus fui : unde credere eſt ſub directione novi Storckii hanc herbam tentari poſſe ad pacandos atroces dolores aut ſpaſmos.

Obſ. Floruit 6 aprilis 1779. Perennem judico ex foliis ſiccis præcedentis anni. Figura Oederi Fl. Dan. t. 400 bona , ſed in noſtris ſpeciminibus folia magis elongata , non intenſe viridia ; quatuor paria verſus extremitatem caulis , alias nudi , oppoſita. Stipulæ duæ ad exortum cujuſque petioli , minimæ , albicantes ; caulis glaber. Folia ſcabra , ſubdenticulata , concava , læte viridia , ovato-acuminata. Flores duo , aut tres , glomerato-ſpicati ; ſtamina octo , novem , decem in variis floribus ; antheræ didymæ , luteo-ſtramineæ. In femina video minora folia , in medio caulis oppoſita , præter majora caulem terminantia ; pedunculi axillares , unum fructum aut duos producentes : quando duo , unus ex brevi pedicello in medio pedunculi generalis : fructus didymus , cortice ſicco.

Mercurialis annua L. caule brachiato , foliis glabris , floribus ſpicatis , obſervata circa Varſaviam , mihi videtur advena : hic rara , ſicut in toto ſeptentrione ; econtra circa Lugdunum communis.

Relativæ urentes.

Floribus dioicis.

80. Urtica dioica.

Caulis quadratus , erectus , ramoſus , bicubitalis. Folia oppoſita , petiolata , cordato-lanceolata , ferrat. , hirſuta. Flores

Flores mares & feminei in diverſis plantis geminos racemos cylindricos conſtituentes; calyx maſculi rotatus, quadrifidus; ſtamina quatuor; nectarium centrale, cyathiforme. Floris feminei calyx bivalvis, ſeu ex duabus glumis ovatis, conniventibus, æqualibus; intus ſemen ovatum nitidum fovens; ſtilus plumoſus.

Urtica dioica L. communis ubique prope Grodnam; florens auguſto: perennis. Lugdunea. Vernali tempore adhuc tenera ſalubrem victum præſtat, qui alvum mollit: coquitur & præparatur ſicut ſpinacia Succus urticæ fluxum urinæ adauget & expectorationem excitat; ad quatuor uncias in aqua mellita dilutus, ſicut manna purgat: jure merito laudatur in aſthmate pituitoſo, ictero, anorexia & ſcorbuto, præſertim vernali tempore præſcriptus. lente cryſtallina ad baſim aculeorum urticæ, præſertim in angulis dentium, veſiculæ oblongæ, diaphanæ diſtinguuntur, quæ guttulam continent humoris corroſivi: unde ſimplici tactu veſicas excitant urticæ cum inſigni pruritu; eas veſicas liquori corroſivo tribuas, cum ſiccæ urticæ non urent. His urticationibus languentem venerem excitabant veteres: in torporibus, rheumatiſmo frigido, paralyſi, ſoporibus febrium malignarum, ſæpe efficax auxilium urticatio practicis ſubminiſtravit. Siccatæ urticæ vaccis offeruntur ad pellendum lac & ſecundinas; ovibus etiam maxime ſalutares exiſtimantur. Semen cum avena mixtum, ad manipulum bis in die, equos reddit ſucculentos. Ex cortice fila ſicut ex cannabi obtinentur, ex quibus bonæ chartæ & lintea optima parari poſſunt. Radices coctæ cum alumine filum flavo colore tingunt: cæterum hæc ſpecies plurima inſecta nutrit, inter quæ notandum papilio oculus pavonis dictus.

vidi creſcentem ad altitudinem ſeptem pedum ; in diſtrictu tamen Grodnenſi in optimis arvis vix eſt quadripedalis. Tota planta vehementer odorata ; ſemen cum oleoſo glutine, aviculis plurimis gratiſſimum alimentum, ex quo, ad venerem caleſcunt & multa ova ferunt, potiſſimum gallinæ. Oleum cannabinum in colicis ſpaſmodicis ſæpiſſime utile. Extractum foliorum vere narcoticum, grata deliria excitans. Tale etiam extractum obtineri poteſt ex corticibus ſeminum. Infuſio ſummitatum cannabis lætitiam excitat, ſed ſæpe cum vertigine. Medicum novi qui rheumatiſmi cito dolores pacabat intus jejuno ventriculo unciam unam olei cannabini concedendo per tres aut quatuor dies, poſtea involvendo partes dolentes panno imbuto eodem oleo noviter expreſſo. Cæterum nulla pretioſior herba in œconomia domeſtica. Quis ignorat quot ſpecies telarum ex filis corticis obtinentur ! Sed cum requiritur maceratio diuturna in aquis ad obtinendos filos, tam peſſima putredine cannabis inficit rivos ut non raro evolvantur febres intermittentes & malignæ.

Relativi flores, dioici.

Caule volubili.

83. Lupulus amarus.

Caulis baſi lignoſus, plurimos longiſſimos, tenues, volubiles, aſperos, ramos producens. Folia oppoſita, palmata, trilobata : lobis ſerratis ; ſuperiora folia cordata. Mares & feminæ in diverſis plantis : mares ex pedunculis ramoſis calycem oſtendunt quinquepartitum ; ſtamina quinque, antheris magnis : in feminis pedunculi conjugati, producunt compreſſos ſtrobilos factos bracteis peramplis, imbricatis, quarum quælibet duo ſemina

ex oblongo rotunda ſuo in ſinu continet : eorum quodque cavo foliolo extus obvolvitur. Stili duo, longiſſimi.

Humulus lupulus L. ſpontanea in plerisque ſilvis Lithuaniæ, prope Grodnam; in ſilvis, juxta Niemen; florens auguſto: perennis. Lugdunea. Primo vere olus non ingratum cum butyro coctum ſuppeditat. Strobili amari, aromatici, quorum decoctum non negligendum in curatione luis venereæ, ſcabiei, icteri, herpetum : certis obſervationibus renes expurgat, eliminando magnam quantitatem ſabulorum & lymphæ glutinoſæ; ſed præcipua utilitas lupuli eſt amaro aromate cereviſiam condire, ut minus facile aceſcat. In Lithuania, quando horti offerunt terram, nigram, tentantur plantationes lupuli: junioribus plantis tutores concedunt ruſtici, ſeu perticas longitudine triginta pedum; tales implantantur juxta lineas parallelas, ad diſtantiam trium pedum; circa has volvuntur lupuli : ſicque a longe viſu gratiſſimo, quaſi ſilvæ imaginem repræſentant : in his lupulinis, tempeſtate imminente, audivi rumorem ſingularem, ſeu crepitationes electricas quæ ad triginta & ultra pedes percipiuntur.

Flores gynandri.

Spatha plana.

84. Calla ovato folio.

Radix longiſſima. Folia radicalia, biuncialia, ovato-cordata, acuta, integerrima, nervoſa, nervis tenuiſſimis. Petioli longi, fiſtuloſi; ſtipulæ longæ, vaginantes ad baſim petiolorum & ſcapi : ſcapus foliis brevior; calyx ſpatha complanata : pagina interiore alba, exteriore viridi, ovata, acumine viridi terminata : flores ſpicati; ſtamina plurima, ſupra germina turbinata; antheræ ſim-

plices, albæ, filamentis breviſſimis; ſtilus breviſſimus; ſtigma nigreſcens: germen magnitudine piſi minoris, acutum. Fructus: baccæ tetragono-globoſæ, pulpoſæ, uniloculares. Semina plurima, cylindrica, in quaque bacca.

Calla paluſtris L. communis prope Grodnam, in plerisque ſtagnis ſilvarum, circa Jeziory & alibi; florebat fine maii: perennis. Sapor urens & acris radicum ebullitione diſſipatur: hinc ad libitum medici paſta plus minuſve acris obtineri poteſt, ex qua parantur pilulæ pretioſæ in omnibus infartibus viſcerum: ſummo cum ſucceſſu centies has tentavimus ſicut fecula ari maculati in tumefactione glandularum colli infantum: incipiendæ a duobus granis, paulatim adaugendo doſim. Folia etiam acria, urentia, ſicut folia ari.

FINIS PRIMÆ COLLECTIONIS.

SERIEI TERTIÆ,

SEU

INCOMPLETARUM COLLECTIO II.

FLORES PETALOIDEI, ACALYCINI.

FASCICULUS PRIMUS.

PETALOIDEÆ ACALYCINÆ.

VAGÆ.

VALERIANA L.

Calyx nullus, corolla monopetala: baſi hinc gibba, ſupera. Semen unum.

Foliis pinnatis.

1. Valeriana pinnata.

Ex radice truncata plurimæ radiculæ albæ. Caules plurimi, ſimplices, tripedales, & ſexpedales. Folia omnia pinnata, foliolis ſubalternis, approximatis, ſeſſilibus, lanceolatis, nervoſis, ſerrato-dentatis, ultimo impari, majore. Flores umbellati, numeroſiſſimi; corollæ infundibuliformes,

parvæ, carneæ; ſtamina tria; antheræ albæ. Bracteæ lineari-lanceolatæ. Stigmata tria.

Obſ. Sæpe in eodem ſpecimine ſegmenta video corollæ diverſa, quatuor, quinque, & ſex: corolla ſæpe alba. folia caulina ſeſſilia, foliolis uno tantum latere dentatis: dentibus raris, minimis. Terminus incrementi diverſus juxta varias ſtationes: plerumque caules tripedales; paſſim inveniuntur in pratis pinguioribus ſexpedales: in his pleræque corollæ nulla exhibent ſtamina, ſeu ſunt caſtratæ.

Communis in pratis & ſilvis humidis prope Grodnam. Lugdunea. Florentem inveni a prima junii ad 15 auguſti: perennis. Planta officinalis, œconomica. Flores gratiſſimum ſpargunt odorem. Radix aromatica, ſaporis penetrantis, vividi. Vis in reſinoſa parte precipua reſidet; oleum eſſentiale vix poteſt demonſtrari; radicis pulvis in pleriſque morbis convulſivis egregium remedium; celebris contra atrocem morbum, epilepſiam: ſæpe in hoc caſu præſcripſimus, duas puellas plenarie ſanatas vidimus; ſed plerumque nullum levamen mali experti: aliquoties tamen paroxyſmos removimus ad longiorem periodum; unum infantem chorea Sti. - Viti ſanavimus ſolo uſu Valerianæ; in hypochondriaco malo & hyſteria nullum præſtantius novimus auxilium. Decoctum magna doſi propinatum ſudores promovet, paſſim alvum aperit; in obſtructionibus, ſuppreſſione menſtruorum non contemnendum medicamentum; quid valeat pro delirio in febribus malignis mitigando, adhuc novis obſervationibus confirmandum. Adeo feles odore radicis Valerianæ delectantur, ut eam urina ſua corrumpant.

Huc venit celebre monſtrum in herbario meo conſervatum. Supra radicem caulis cavus, dilatatus, exhibens figuram rapæ, diametri majoris trium pollicum, minoris duorum. Extus apparent ſtriæ tranſverſales, plus minuſve profundæ.

Ex latere uno hujus caulis naſcuntur folia approximata, pinnata, foliolis brevibus. Extremitas caulis hujus, qui figuram coni inverſi refert, ſicut concha univalvis contorta videtur; ex apice evolvuntur duo rami floriferi, triunciales; in racemo pauci flores, corollis albis, minimis, triandris. Conus excavatus: illius paries vix craſſitudine lineæ; duo rami faſciati quaſi pontem ſupra aperturam conchæ conſtituunt.

Floribus dioicis.

2. Valeriana dioica L.

Caulis pedalis. Folia radicalia petiolata, ovata, obtuſa: caulina pinnata: foliolis decem cum impari majore. Flores umbellati: in mare corollæ majores, rubeſcentes; ſtamina tria; ſemen nullum, germine abortiente: in femina rudimenta ſtaminum, ſed abſque antheris; corollæ minimæ, pallidæ, denſiſſime collectæ. Semina coronata, tubo trifido.

Mas. Valeriana paluſtris minor C. B. valeriana minor Riv. phu minimum Math. 39.

Femina. Valeriana paluſtris inodora, parum laciniata C. B. Pi od. 186; valeriana paluſtris, foliis ſubrotundis, Loeſ. t. 84

Florebat in aquoſis prope Grodnam, in loco dicto Loſoſnæ, 15 junii: perennis. Lugdunea.

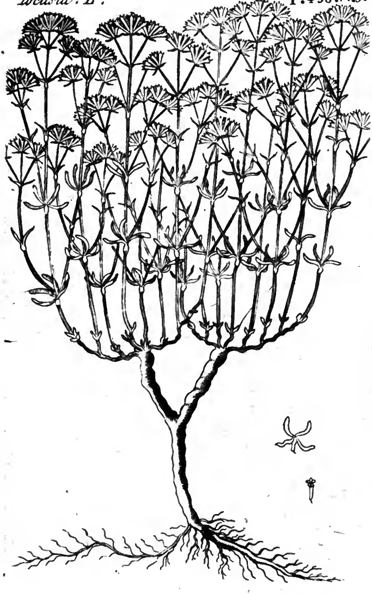
Obſ. Folia radicalia baſi plerumque obſervantur ovata; integra ſunt aut dentata: raris dentibus acuminatis; foliola pinnarum ovato-lanceolata, integerrima aut ſubdentata, in utraque florente: germina in floribus, & ſtamina obſervantur; in femina caſtrata ſunt ſtamina pleraque, ſed nonnulla inveniuntur cum antheris: ergo vere non eſt dioica. Radix ſuaveolens, mitior præcedenti, ſaporis tamen penetrantis; neglecta, tentanda in iiſdem morbis, præſertim in affectionibus hyſtericis.

Foliis linearibus, anguſtis.

3. Valerianella dichotoma.

Caulis vix pedalis, tener, dichotomus. Folia inferiora,

VALERIANA ALPINA πλατυφυλλανθόλουκος
locusta . L . P.456.N.3.

456 b

P. 456. N.2.

Valeriana dioica. L. var.

linearia, obtuſa: caulina ſeſſilia, anguſta, acuta, integra aut dentata, dentibus paucis. Flores umbellati, terminantes ramos patulos; bracteæ ovatæ; corollæ infundibuliformes, pallido-cæruleæ, irregulares, ſegmento uno majore; ſtamina tria, corolla longiora; ſtigmata tria. Semina una facie gibba, altera compreſſa, apice tridentata.

Phu minimum alterum Lob. t. 874, cujus figura rudis exhibet varietatem foliis dentatis.

Obſ. In noſtra, folia radicalia etiam paſſim inveniuntur uno aut altero dente notata. Caulina in eiſdem ſpeciminibus integerrima, aut dentata: omnia tenera, aquoſa. Seminum dentes numero ludunt; duos ſæpe video inæquales.

Rara prope Grodnam; anno 1766 maio, florentem copioſe vidi in uno campo prope urbem: ab hoc tempore fruſtra quæſivi prope Grodnam; annua. Lugdunea, communis. Officinalis herba & œconomica: flores inodori; herba vix ſapida, aquoſa; radix vix aromatica. Primo vere grata acetaria præbet; facillime digeritur; hypochondriacis utilis; ſuccus cum mellita aqua mixtus potum temperantem febricitantibus offert.

Anno 1782 octava junii, copioſe creſcentem inveni hujus ſpeciei varietatem in pratis loci dicti Antocole prope Vilnam. Radix ex trunco ſimplici, fuſiformi, ramoſa, radiculas plurimas producens. Caulis fere pedalis, baſi cylindricus, albeſcens, ſucculentus, ſupra læte viridis, debilis, mollis, glaber. Folia radicalia petiolata, ſpathulata, petiolis brevibus, vaginantibus; ſupera & intermedia ſeſſilia, lanceolata, quatuor linearum lata, pollicis & dimidii longa, læte viridia, mollia, ſubſucculenta, integerrima & dentata: raris dentibus. In eodem ſpecimine video etiam folia baſi auriculata: auriculis brevibus, una utriuſque lateris. Caulis ad altitudinem duorum pollicum brachiatus: ramis divaricatis; iterum

ad altitudinem ſex pollicum brachiatus : ramis ſupra adhuc tribus vicibus dichotomis. Folia aſcendendo anguſtiora. Flores cymoſi, bracteis obvallati ovato-lanceolatis, una pro quoque flore ; calyx nullus ; germen ovato-oblongum, viride, certe calyculo non coronatum ; corolla albo-cærulea, punctis diaphana, minima, infundibuliformis : limbo diametri unius lineæ quinquefido : duobus ſegmentis paulo longioribus ; omnibus apice rotundatis. Video in nonnullis corollis ſex ſegmenta ; ſtamina duo tantum inveni, ſæpe nulla ; antheræ griſeæ ; ſtilus ſtaminibus paulo longior ; ſtigmata duo, recurva.

FASCICULUS II.

PLANTÆ PETALOIDEÆ, ACALYCINÆ.

LILIACEÆ.

Plantæ monocotyledones, ſeu quæ naſcentes unicum folium radicale producunt. Folia ſimplicia ; nervi paralleli, in apice folii confluentes. Calyx nullus ; ſegmenta corollæ plerumque ſex ſeu bis terna : tria interna, tria externa, baſi libera, aut tubum formantia : tunc corollæ monopetalæ ; in paucis tria tantum inveniuntur petala ; ſtamina tria aut ſex ; piſtillus unus in pleriſque, in aliis piſtilli tres ; in omnibus ſtigmata tria aut ſaltem trifida : capſula trilocularis, loculis ſæpius coalitis, raro diſtinctis ; plerumque corolla regularis ; in plurimis radices bulboſæ, viſcidæ ; in aliis ſaltem carnoſæ. In omnibus ſyſtematibus artificialibus hæc claſſis tanquam naturalis ab omnibus cognita ; turpiter tamen fuit lacerata. Qui fructificationem tantum agnoſcunt ſicut baſim diſpoſitionis botanicæ, nominent mihi unam partem floris in omnibus liliaceis conſtantem.

STAMINA SEX.

Corolla ſexpartita.

Bacca diſperma.

4. Aſparagus tenuifolius.

Ex radice tuberoſa, tranſverſa, craſſa, ſurgunt plurimi turiones, ſquamoſa clava terminati, in caules abituri. Caules erecti, ramoſi. Folia numeroſiſſima, terna, quaterna, conjunctim prodeuntia, filiformia. Stipulæ parvæ, duabus interioribus: una exteriore. Pedunculi gemini, uniflori, biflori, ex ramorum folioſorum ortu. Petala ſex: tria exteriora acuminata; tria interiora obtuſa, apice reflexa; omnia conniventia, baſi cohærentia, rubro-virentia; ſtamina ſex; ſtilus unus. Fructus: bacca parva, rotunda, trilocularis, rubra.

Aſparagus officinalis L. paſſim invenitur in arvis ſabuloſis prope Grodnam; florebat junio: an elapſa ex horto? perennis. Lugdunea. Turiones edules, gratum vernali tempore ſuppeditant ferculum; ſed peculiari ingrato odore urinam imbuunt. Silveſtris amari, ſubacres; ſed coctione diſſipatur amarities. Radices ſubacres, vere fluxum urinæ adaugent. Illorum decoctum utiliter præſcribitur in ſcabie, ictero & œdemate.

Obſ. Corolla campaniformis propter coalitum. petalorum jure dicitur, ſed mox ſeparantur petala, & cadunt ſolitaria; ſtamina petalis inſerta longitudine corollæ; antheræ erectæ, ſulcatæ, crocei coloris; pedunculi plerumque uniflori, ex axillis ramorum. Stipulæ ſiccæ, ovato-acutæ. Folia inæqualia, breviora quando floret

planta, longiora evadunt ſplendentibus baccis. Caulis ſupra radicem rubeſcens, baſi albus, ſupra viridis. Corollæ ſæpe albo-luteſcentes, linea viridi percurſæ. Semina plurima, rotunda.

Bacca polyſperma, maculoſa.

Corolla brevi.

5. Convallaria ſcapoſa.

Folia radicalia duo, petiolata, ovato-lanceolata. Caulis: ſcapus ſexuncialis. Flores ſpicato-racemoſi, unilaterales, cernui; pedunculi uniflori; corollæ lacteolæ, globoſæ, campaniformes, ſeu breves, ſegmentis ſex, brevibus, extus reflexis; ſtamina ſex, filamentis triangularibus; ſtilus unus. Fructus: bacca rubens, globoſa. Semina tria, ovata.

Convallaria maialis L. Grodnenſis, ſilvatica; florens maio, communis, perennis. Lugdunea. Radices ligneæ, longe reptantes: radix baccæ, & folia, amariſſima; florum recentium gratiſſimus odor; foliorum pulvis non contemnendum medicamentum in infartu viſcerum & glandularum; pulvis florum ſternutationem in ſenſibilioribus ſubjectis tantum excitat: inde in ingurgitationibus membranæ pituitariæ cum debili olfactu utilis.

Obſ. Scapus uno verſu planus, altero convexus. Bracteæ lineares, papyraceæ. Dentes corollæ extus revoluti, virides; ſtilus ſtaminibus longior pro facilitanda fecundatione, nam corollæ nutantes; antheræ erectæ, folliculoſæ, ſulcatæ, ſubluteæ: video ſex maculas rubras circa inſertionem ſtaminum. Vaginæ involventes folia & ſcapum violaceæ. Poſt pluvias odor florum nullus,

tempeſtate ſicca gratiſſimus. Scapus foliis ſæpe brevior. Folia, juxta loca, longiora aut latiora. Paſſim inveni Var. corollis carneis.

Corolla tetrapetala, rotata.

6. Convallaria tetrapetala.

Caulis quatuor, uncialis, ſimplex. Folium primo unum erumpens, deinde ſecundum, & paſſim tertium. Omnia cordata, nervoſa, amplexicaulia. Flores terminantes, racemoſi, parvi, lacteoli; corollæ nudæ, primo unipetalæ, campaniformes; poſtea quadrifidæ tam profunde ut quatuor petala appareant; ſtamina quatuor; ſtili duo. Fructus: bacca globoſa, rubens, bilocularis. Semen unum, raro duo.

Convallaria bifolia L. Grodnenſis, communis in ſilvis; florens maio & junio: perennis. Lugdunea, montana.

Obſ. Vaginæ ad baſim caulis papyraceæ: video pilos ſuper petiolos & ad margines foliorum. Caulis quadri-, quinque- & ſexpollicaris. Plerumque folia verſus extremitatem duo, cordata, acuminata, petiolata, glaberrima, nervoſa, alterna, oblique ſita; ſuperius folium minus. Flores racemoſi; corolla rotata, plana, quadrifida, plerumque uſque ad pedunculum: unde apparet tetrapetala, ſegmentis extus inverſis, albiſſimis; germen magnum, albiſſimum; ſtamina caduca; antheræ albæ; ſtigma quadrifidum. Numero triginta flores in racemo, alternos. Duo generales pedunculi ex una gemma, binis bracteis minimis formata: pedunculi albi, baſi rubri. Diameter floris quatuor linearum.

Corolla tubuloſa.

Foliis verticillatis.

7. Polygonatum verticillatum L.

Caulis cubitalis, ſimplex, latus, fiſtuloſus. Folia verticillata, terna, quaterna, elliptica, anguſta: ſub foliis pedunculi multiflori. Corollæ tubuloſæ, parvæ, ſtrictæ, ſegmentis viridibus. Bacca violacea. Semina ſex, ovata.

Rara circa Grodnam in ſilva Boruſſiæ & Bobrowſzczyzna; florens junio: perennis. Lugdunea, montana. Inter mea ſpecimina video foliis quinque, verticillatis.

Foliis amplexicaulibus.

Pedunculis multifloris.

8. Polygonatum multiflorum.

Caulis bipedalis, ſimplex, flexuoſus, teres, mollis. Folia alterna, amplexicaulia, elliptico-lanceolata: majora quam in ſequenti, molliora. Flores ſimiles, ſed minores: pedunculi axillares, multiflori, a tribus ad octo. Fructus: bacca nigra.

Convallaria multiflora L. ſilvatica, Bobrowſzczyzna; florens junio: perennis. Lugdunea. Radix carnoſa, tranſverſa, tubera orbiculata producens, explanata, impreſſioni ſigilli ſat ſimilia: unde nomen ſigilli Salomonis.

Obſ. Vix multifloram & polygonatum tanquam diſtinctas ſpecies primitivas agnoſcerem; intermediam enim communem inveni in Lithuania, quæ duas has conjunxit

ſeu pedunculis tri- & quadrifloris magnitudine florum polygonati.

In multiflora caulis glaberrimus, ad mediam partem a radice aphyllus: foliis ſuperioribus anguſtioribus: flores nutantes; ſtilus ſtaminibus longior; filamenta breviſſima; antheræ longæ, albeſcentes. Caulis ſæpe tripedalis.

Pedunculis unifloris.

9. Polygonatum uniflorum.

Habitus præcedentis, caulis anguloſus, firmior, pedalis. Folia firmiora, breviora, vix amplexicaulia. Pedunculi axillares, uniflori. Corollæ albæ, tuboſæ, elongatæ, ſegmentis, ſex, extus vireſcentibus. Fructus: bacca rotunda, nigra. Semina tria, aut ſex, triquetra.

Convallaria polygonatum L. Grodnenſis ſilvatica, communis; florens junio: perennis. Lugdunea. Radix dulcis, ſubacris, viſcida. Decoctum radicis in herpetibus, ſcabie, utiliſſimum adjuvans, nec contemnendum in febribus autumnalibus quartanis cum infartu lienis & tumefactione pedum: in hoc caſu mirabilia vidi.

Corolla hexapetala.

Floribus polygamis, monoeciis.

10. Veratrum polygamum.

Radix tuberoſa, longa, innumeras fibras teretes producens. Caulis ſimplex, bicubitalis. Folia ovato-lanceolata, lineata. Flores racemoſi: racemo ſupra decompoſito; corollæ erectæ; petala ſex, ſubhirſuta, firma, alba, lineata: tria exteriora duriora, unguibus conglutinatis; ſtamina ſex; piſtilli tres. Capſula trilocularis, polyſ-

ſperma. Flores ſupremi hermaphroditi; imi tantum maſculini cum rudimento piſtilli.

Veratrum album L. nunquam inveni circa Grodnam; ſed jam capſulas offerentia plurima ſpecimina anno 1782, obſervavi in diſtrictu Novogrodenſi. Radices acres, fauces exurentes, etiam minima doſi emeticæ; majori doſi ſtrangulationes, vomitus, anxietates, convulſiones, animi deliquia & mortem excitarunt: attamen minima doſi prudenter præſcriptæ in chronicis, cephalæis, epilepſia, mania, lue venerea, ſcabie inveterata, certis experimentis utiliſſimæ fuerunt: præterea deſſicatæ, & per tres annos in loco ſicco conſervatæ, majorem partem amittunt particularum medicamentoſarum, quæ ſunt volatiles, tumque mitiores evadunt.

Ferrum ſucco radicis tinctum etiam leviſſimo vulnere inflicto citam mortem affert, ſubſequente prompta carnium corruptione. Hoc certo experimento, quod ſæpius verificavi, enixus, nollem commendare hunc ſuccum pro deterſione ulcerum: impune tamen & utili effectu lavavi ulcera animalium decocto radicis ab uno anno deſſicatæ. Boves intactum relinquunt veratrum; ſed certe muli, ſicut obſervavit Hallerus, avide folia & ſummitates hujus plantæ comedunt.

Corolla hexapetala, plana.

Calyce trilobo.

11. Narthecium calyculatum.

Radix ſubbulboſa, alba. Folia plurima, radicalia, anguſta, enſiformia, duriuſcula. Caulis ſimplex, inferne tantum folioſus. Flores ſpicati: ſpica una terminante, quæ primo conferta, poſtea elongatur; bracteæ purpureæ, ovato-

ovato-lanceolatæ; pedunculi uniflori, breviſſimi; petala ſex, anguſta, luteo-viridia; ſtamina glabra, filiformia; piſtilli tres: ſiliquæ tres, ſemiovatæ, quæ maturæ ſeparantur & apparent diſtinctæ; ſub quoque flore tria foliola, brevia, baſi coalita, ſeu calyx trilobus.

Anthericum calyculatum L. Inveni prope Grodnam in aquoſis loci dicti Loſoſnæ, communis; florebat auguſto: perennis. Delphinalis, alpina.

Obſ. Folia ſicca, plana, nervoſa; duo aut tria caulina, amplexicaulia more graminum; ſex radicalia. Caulis ſemipedalis. Corolla hexapetala, albeſcens, ſeu alboſtraminea; ſtamina longitudine corollæ; antheræ corollæ concolores, magnæ; ſtili tres. Germen trigonum, ovatum, triloculare, ſpica cum brevi compacta. Videtur antheris oſſifragum L. congruit cum figura Oed. Flor. Dan. t. 42.

Floribus lacteis.

Scapo ſimpliciſſimo.

12. Anthericum non ramoſum.

Radices numeroſæ, teretes, in tuber collectæ. Folia radicalia, firma, pedem longa, carinata, plana. Caulis nudus ſeu ſcapus, cubitalis, erectus, firmus, non diviſus. Flores ſpicato-racemoſi: ſpica laxa, pauciflora. Pedunculi uniflori; corolla magna; petala ſex, patentia: tribus interioribus latioribus, albis; tribus exterioribus virente linea percurſis. Filamenta latiuſcula, glabra. Piſtillus declinatus. Fructus: capſula ex rotundo triquetra, tribus tuberibus extuberans.

Anthericum liliago L. communis prope Grodnam, in pleriſque ſilvis arenoſis; florens junio: perennis. Lugdunea,

Florebat in iiſdem locis intermixtum cum ramoſo; petala undulata; antheræ erectæ, luteæ. Caulis plerumque pedalis: flores vix decem conſtituunt ſpicam.

Scapo ramoſo.

13. Anthericum ramoſum.

Habitus præcedentis, ſed caulis ſeu ſcapus ramoſus, brachiatus. Flos minor; petalis exterioribus anguſtis, lanceolatis; interioribus ovalibus, petiolatis. Piſtillus rectus.

Anthericum ramoſum L. Inveni prope Grodnam, in ſilva Volmeri; florebat junio. Lugdunea: perennis.

Obſ. Radix non bulboſa, diviſa ramis ſucculentis, faſciculatis; radiculis ſolidis. Folia plurima radicalia, graminea, canaliculata. Caulis durus, glaber, ramoſus, altitudine 18 pollicum. Folium unum caulinare, breve. Bracteæ lineares ad originem pedunculorum. Petala alba, lanceolata; antheræ crocei coloris; ſtilus ſtaminibus longior; corolla marceſcens, germini adhærens, contorta illud involvens; ſquamæ ſex ad baſim germinis. Capſula glabra, ovata. Scapus plus minuſve ramoſus, aſcendit 30 pollices; floruit anno 1777 a 3 junii ad finem.

In quoque petalo rima nectarifera.

Foliis verticillatis.

14. Lilium verticillatum.

Radix bulboſa, ſquamoſa, crocea. Caulis firmus, ſimplex, cubitalis, maculatus. Folia inferiora verticillata, ſuperiora alterna, petiolata, dura, elliptico-lanceolata,

Flores terminantes, longi, pedunculati, nutantes, penduli. Petala poſt expanſionem extus revoluta, crocei coloris; maculis rubiginoſis aut ſanguineis tincta: cæterum craſſa ſunt & ſulco diviſa. Fructus: priſma hexagonum, valvulis pilo cancellato connexis.

Lilium martagon L. communis in omnibus ſilvis prope Grodnam; florens julio. Lugdunea: perennis. Radix cocta non ingratum cibum, tempore annonæ, ſuppeditare poteſt. Contuſæ pulpa lenit dolorem phlegmonum & accelerat maturationem abſceſſus.

Huc venit varietas inſignis foliis omnibus alternis, caule altiori, tenuiori, floribus majoribus; florebat in ſilva prope Grodnam ultra Niemen, 20 junii.

Filamenta alterna, baſi dilatata.

Pedunculis ſimplicibus.

15. Ornithogalum majus.

Radix carnoſa, bulboſa, rotunda. Folia radicalia, quatuor, graminea, ſeu anguſta, acuta, ſcapo ſæpe longiora. Scapus anguloſus, producit duo folia, inæqualia, latiora, ſubhirſuta: pedunculi umbellati, ſimplices. Petala tria interiora, lutea cum virore; tria exteriora viridia, præſertim extus; omnia anguſta.

Ornithogalum luteum L. communis prope Grodnam in omnibus pratis uliginoſis; florens initio maii, perennis: Lugdunea.

Obſ. Scapus baſi rubro-vinoſus: bracteæ ſeu folia ad originem pedunculorum; filamenta complanata; alterna latiora, ſtilo breviora; antheræ ſagittatæ, luteæ.

Varietatem inveni in iiſdem locis vere umbellatam, compoſitam; ſcilicet pedunculi generales, ſubdiviſi, cum foliis floralibus, linearibus in ſubdiviſione. Cæterum magna

adeſt affinitas omnium partium inter ornithogalum luteum & minimum. Hic, ſicut in aliis bulboſis, mater anni effeta producit plurimos bulbulos, qui a matre ſeparati, apice attenuato, inclinati, pellunt in terram vicinam radicùlis ſenſim elongatis : ſic una aut altèra hebdomade ad plures pedes remoti a matre, radiculas implantant in terram opportunam.

Pedunculis ramoſis.

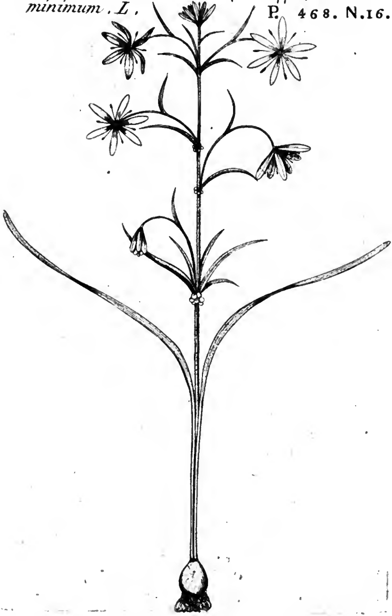
16. Ornithogalum minus.

Habitus præcedentis, ſed humilius. Folia radicalia anguſtiora; folia ſcapi numeroſiora, quatuor, & quinque. Pedunculi umbellati, ramoſi, biflori, & triflori; petala lutea; exteriora ſubhirſuta.

Ornithogalum minimum L. communis etiam prope Grodnam, in pratis & ſilvis : mixta invenitur cum præcedenti; florens fine aprilis & initio maii : perennis. Lugdunea. Præter bulbum præcipuum, adſunt innumeri bulbuli, grani magnitudine, albi, filamentis radicalibus intricati. Folia radicalia plurima, ſcapis longiora, vix linea lata; plurima cylindrica, pauca plana. Scapus biflorus; ad baſim involucri bulbuli duo apparent, qui ſunt germina florum nondum evolutorum.

ORNITHOGALVM ἀνθομηλινορρίζογκος
minimum. L.

P. 468. N.16.

SPATHA MULTIFLORA.
UMBELLA CONGESTA.
Corolla ſexpartita.

Foliis ſcabris, ſulcatis.
17. Allium ſcabrum.

Radix bulboſa, exigua. Scapus cubitalis, teres. Folia ſcabra, ſemiteretia, ſubtus ſulcata. Spatha diphylla, longa, ſubulata: folio uno, longiſſimo. Bulbi capitati, ovati, brunnei, inter quos prodeunt pedunculi multi, filiformes, longi, ferentes florem nutantem; petala ſex, ſubruſa, carinata, baſi connexa; ſtamina ſubulata.

Allium oleraceum L. frequens in arvis prope Grodnam; florens julio; perennis. Lugdunea. Odor bulbillorum porraceus, mitis.

Obſ. Huc venit varietas florens in arvis prope Grodnam, 27 julii. Radix: bulbus ſolidus. Scapus altitudine 20 pollicum, rotundus, glaber, caſtanei coloris. Folia vaginantia: vagina ſtriata, aſpera, ſemirotunda, marceſcentia. Bulbuli umbellæ capitati, ovati, coloris obſolete griſei, ſeu cærulei, violacei; ex intervallis bulbillorum pedunculi pauci, undecim tantum, longitudine duorum pollicum; corolla albo-violacea, rubeſcens; ſtamina tria, corolla longiora: ſtria corollæ longitudine; antheræ ſimplices, albæ, ſubtriangulares.

Foliis planis, ſubcarinatis.
18. Allium carinatum.

Radix bulboſa, ſimplex, exiguos ex latere bulbillos gene-

rans. Scapus tripedalis. Folia ſucculenta, plana, ſubcarinata, ad tres lineas lata. Vagina longiſſima, anguſta, bifolia: uno folio longiori, ſemipedali. Flores umbellati; bulbilli in umbella numeroſiſſimi; pedunculi inæquales, unciales, & biunciales; petala exteriora obſcuriora, interiora pulchre purpurea, aut ochroleuca; ſtamina ſubulata.

Allium carinatum L. paſſim in arvis ſabuloſis prope Grodnam, florens julio: perennis. Odor plantæ & bulborum mitiſſimus; vix ſapor acris.

Foliis ciliatis.

19. Allium violaceum.

Caulis tripedalis. Folia ad quatuor lineas lata, ciliata. Umbella florum exigua; vagina decidua, bicornis: foliolo altero brevi, ovato-lanceolato; in umbella bulbi numeroſi, atro-purpurei; pedunculi inæquales: flores pauci; petala violacea, diviſa linea coloris ſaturatioris; ſtamina alterne trifida, ſeu tricuſpidata.

Allium arenarium L. communis in campis prope Grodnam; florebat julio: perennis. Delphinalis. Stamina corolla longiora. Ante evolutionem pollinis antheræ ſulcatæ, violaceæ, porreo-liliaceo-griſeæ. Folia marceſcentia in caule. Odor radicis penetrans, alliaceus.

Foliis ovato-lanceolatis.

20. Allium latifolium.

Radix ex plurimis bulbis, faſciculatis. Folia radicalia, petiolata, ovato-lanceolata, unciam lata. Caulis pedalis, folioſus, triangularis: vagina brevis, fere ovalis, bifida. Flores umbellati, pauci, ad duodecim; petala alba: exteriora deorſum gibba.

Allium urſinum L. inveni prope Grodnam, florentem fine maii, in ſilva Bobrowſzczyzna : perennis. Lugdunea. Odor penetrans, lac ſapore proprio & ingrato inficiens, cuti impoſita cito veſiculas excitat : unde tutum veſicatorium practicis offert : parca doſi ſuccus dilutus in hydromelle fluxum urinæ adauget, in ſcorbuto, ictero, ſcabie, herpetibus, adjuvans medicamentum non contemnendum.

FASCICULUS III.

PETALODEÆ, ACALYCINÆ.

LILIACEIS AFFINES.

ORCHIDEÆ.

Radices ſucculentæ, ſed in variis diverſæ figuræ. Folia ſimplicia, graminea, nervis parallelis. Bracteæ florales ſimplices. Fructus trivalvis, trigonus, ad tria receptacula, ſemina connexa minutiſſima continens. Corolla irregularis ex petalis ſex ; tribus ſuperioribus ſimilibus, duobus lateralibus anguſtioribus, ſexto in variis vario, ſæpe poſterius calcare aucto, quod juxta varias ſpecies longius, brevius aut nullum. Stamina duo ex fungoſa ſubſtantia orta, quæ ſtilus dici poteſt, unde gynandria Linnæi. In omnibus germina infera, corolla ſupera ; in plerisque odor ſingularis, aut ex floribus aut ex radicibus.

Genera varia juxta varios auctores. Halleriana nobis videntur tutiora ex organis genitalibus deſumpta, ſed tironibus difficiliora. Linnæana ſequimur, ut pote faciliora. Sed cum Scopolio orchides omnes tanquam unum genus naturale conſtituentes conſideramus. Nec cornu nectarii,

nec genitalium ſtructura, nec labellum ſufficiunt ad diſtinguenda genera.

NECTARIUM CORNIFORME.

Bulbis indiviſis.

Cornu longiſſimo.

21. Orchis bifolia.

Bulbi oblongi, conici. Folia ex maximis, radicalia duo, tria, ad duas & tres uncias lata; caulina nulla, niſi breves ſtipulæ. Caulis cubitalis: ſpica florum longa & rara. Bracteæ magnæ, longitudine germinis, ovato-lanceolatæ, virentes. Flos apertus albus, cum admixto virore; petala ſuperiora patentia. Nectarii labium lanceolatum, integerrimum, ſeu abſque brachiis, prælongum, latitudine fere ubique eadem, ſubviride. Calcar ſeu cornu longiſſimum, gracile.

Archis bifolia L. communis in omnibus ſilvis prope Grodnam; florebat fine maii: perennis. Lugdunea. Flores gratiſſimum, balſamicum ſpargunt odorem, etiam de die ſed vere de nocte fragrantiores. Pulpa bulborum in dyſenteria & in colicis tormina compeſcit.

Figura Oed. Fl. Dan. t. 235. optima; ſed bulbi noſtræ magis elongati, conici. Folia majora. Flores albeſcentes; labellum ſubviride, lingulatum, anguſtum, ſimpliciſſimum; alæ patentes, petalis tribus ſuperioribus longiores. Germina ſtraminei coloris. Caulis quatuordecim pollicum. Facile cognoſcitur hæc ſpecies, colore petalorum albeſcente, & maxima longitudine cornu nectarii; bracteæ longitudine germinis lineares. Spica florum laxa: flores

472c

Digitized by Google

ORCHIS ἀλπικοσκιαδιώδης 4
pyramidalis. L. P. 473. N. 22.

alterni ; duo foliola alterna ad medium caulis : tria folia inferiora, lanceolata, lata.

Labio trifido, bicorni.

22. Orchis bicornis.

Radices : bulbi indiviſi. Caulis pedalis. Folia lanceolata, non lata, longa, quatuor, inæqualia. Spica florum primo denſa, poſtea elongata : floribus numeroſis, ſat remotis. Bracteæ germinibus longiores. Nectarium tenue, germine longius. Labium trifidum, lobis ſubæqualibus, cornua duo exerens. Galeæ petala tria, conniventia. Lateralia petala, ſeu alæ, patentia & inflexa : petala omnia rubro-liliacea, lanceolata. Columna ſtaminea, brevis, lata ; antheræ fuſcæ.

Orchis pyramidalis ; florebat in pratis juxta Niemen prope Grodnam, initio junii. Lugdunea. Antheræ filamentis adhærent ſub cucullis columnæ quaſi nidulatæ. Stilo irritando vicinias elongatur & breviatur filamentum celerrimo motu, ſæpe ſæpius repetito ; ſuccedit hoc experimentum in pleriſque orchideis.

Labio trifido, crenato.

23. Orchis cimicina.

Radices : duo bulbi rotundi, magnitudine nucis avellanæ, uno paulo minore ; radices funiculiformes, ſupra bulbum erumpentes. Folia ſex, inferiora, baſi caulem vaginantia, lanceolata, nervoſa, ſex linearum lata, trium pollicum longa, plicata, ſemicanale formantia : caulina anguſtiora, alterna, caulem vaginantia juxta totam fere longitudinem. Caulis tenuis ; flores ſpicati, ſubapproximati ; ſpica elongata, ſeu trium pollicum longa. Bracteæ certe germinibus breviores. Germina contorta, recurva,

albo-ſanguinea. Cornu nectarii conicum, curvum, vix longitudine mediæ partis germinis, extus inclinatum; labium nectarii trilobum: lobis latitudinis ſubæqualis, lateralibus tamen paulo brevioribus, quoque latere tridentatis; facies utraque loborum viridis in juniori flore, in adulto nigro-rubeſcens; punctis ſaturate purpureis lamina ſuperioris labii tincta. Alæ, & galeæ petala conniventia, ſubagglutinata, alis latioribus; petalo galeæ intermedio anguſtiore & breviore: omnia petala nigro-rubeſcentia, extus herbacei coloris, præſertim ad apicem. Glottis ſaturate purpurea: ſub glottide appendices duo ſingularis formæ: inter hos ſurgit utroque latere filamentum glutinoſum, extenſibile, antheram ferens mammilloſam, tuberculoſam, clavatam, ſæpe extus prorumpit ſtamen inter fiſſuras labiorum & galeam, & nutat longo, glutinoſo filamento. Mel fœtidum eructat ex columna piſtilli. Flos exhalat ingratum cimicis odorem. Huc venit orchis Tab. 60. Loefelii; figura Jacquini, Flora Auſtr. t. 12. præſtans pingit ſpecimen adultæ. Eſt orchis caryophora L. florebat circa Grodnam in ſilva Volmeri 20 junii.

Labio quadrifido, crenulato.

24. Orchis crenulata.

Radices: bulbi indiviſi, ſubrotundi. Caulis pedalis. Folia lanceolata, ſemunciam lata. Spica cylindrica, pauciflora. Bracteæ coloratæ, germine paulo longiores. Galea connivens, ſeu petala omnia ſuperiora approximata, quæ purpurea, roſea, aut alba; ſed ſemper lineis parallelis viridibus diſtincta. Nectarii labellum quadrifidum, crenulatum, ad originem convexum, maculoſum: cornu obtuſum.

Orchis morio L. communis prope Grodnam, in pratis Loſoſnæ & alibi; florens maio: perennis. Lugdunea.

Obſ. In ſpica flores vix ultra duodecim, plerumque denſi; ſed tamen aliquando tam laxa eſt ſpica ut hæc ſpecies acquirat prorſus diverſam faciem. Non raræ ſunt varietates petalis roſeis, & niveis. Ex radice cocta, farina obtinetur, quæ deſiccata pretioſa eſt phthiſicis.

Labello trifido.

25. Orchis cucullata.

Radix: bulbus unicus, indiviſus, vere diaphanus, albus, ſublatis marcidis tunicis nigris: ſupra bulbum tuberculi quatuor albi, uncinati. Folia radicalia duo, inæqualia: unum lanceolatum, alterum ovatum; ſupra mediam partem caulis folium unum, lineari-lanceolatum, cauli appreſſum: caulis palmaris, angulatus. Flores ſpi.ati, uno verſu diſpoſiti, a ſeptem ad undecim; bracteæ lineares, acutæ, longitudine germinis; galea floris ſeu labium ſuperius ex tribus petalis agglutinatis, tridentatum, coloris liliacei puri; nectarii labellum trifidum: ſegmentis linearibus, intermedio latiore & longiore, coloris liliacei, purpurei: baſis labelli alba, punctis purpuraſcentibus notata. Nectarium ſeu calcar longitudine germinis, curvum, tenue, albo-liliaceum.

Orchis cucullata L. florebat prope Grodnam, fine julii, in ſilva dicta Grandzicze: perennis. Perfecte noſtra ſpecimina recentia reſpondebant figuris & deſcriptionibus Gmelini. Figura Helleri melius fructificationem demonſtrat, ſed figura Gmelini faciem & bulbum bene exprimit: in figura Helleri Flor. Sib. t. 1. tab. 3. f. 2, bulbus non apparet, quia delineator expreſſit tunicas nigras, quæ illum cum tuberculis inveſtiunt. Remotis petalis, apparet album tuberculum, melle onuſtum, duobus dentibus lateraliter ornatum; in anteriori facie puncta luteo-fuſca conſpiciuntur.

Labio quadrilobo.

26. Orchis maſcula L.

Affinis morioni, ſed caulis duplo altior; flores numeroſiores; petala duo, dorſalia, reflexa. Labii intermedius lobus minor.

Orchis maſcula L. paſſim in pratis prope Grodnam juxta Niemen; florens maio: perennis. Lugdunea.

Obſ. Bulbi ſubrotundi, grandes, hircum olentes. Spica florum trium unciarum, longa, rara; bracteæ purpureæ; petala purpurea, lineis concoloribus picta; labellum maculis & lineis purpureis pictum: præterea folia latiora quam in morione. Etiamſi radices recentes manifeſtum ſeminis odorem effundunt: attamen plurimi fruſtra devorarunt illas pro debellanda ſterilitate; ſed coctæ & deſſicatæ farinam glutinoſam copioſe largiuntur, quæ pretioſa eſt in diarrhœis cum torminibus, dyſenteria, ſtranguria, phthiſi. Extus, diluta cum aqua ſedat pruritum herpetum.

Labio quadrifido, punctis ſcabro.

27. Orchis uſtulata.

Radix: bulbi ſubrotundi. Caulis dodrantalis. Folia radicalia, plurima ad unciam lata: caulina pauca. Spica brevis, denſa, paulatim laxatur; bracteæ albæ, linea purpurea diviſæ, germine breviores; petala diſtincta, extus purpurea, intus lineis & maculis purpureis picta. Labellum lacteolum, purpureis guttis ſcabrum, quadrifidum. Cornu ſeu calcar breviſſimum, curvulum.

Orchis uſtulata L. paſſim prope Grodnam in paſcuis Œconomiæ Labna; florebat junio: perennis. Lugdunea, montana.

476a

P. 476.4 N. 27.

Orchis ustulata. L.

Digitized by Google

Labio quinqueſido, ſcabro.

28. Orchis brachiata.

Radices: bulbi ſubrotundi, oblongi. Folia ad terram ampliſſima, tres aut quatuor uncias lata, ſemipedem longa. Caulis cubitalis: folia caulina pauca. Spica longa, cylindrica. Bracteæ latæ, longæ, ariſtatæ. Flos magnus, ſaturate purpureus; petala confluentia; labellum quinqueſidum: brachiolis anguſtis, cruſculis latis, ſerratis, pectore latiuſculo, punctis purpureis picto, ſcabro. Cornu ſeu calcar dimidii germinis longitudine, obtuſum, in duos quaſi globulos diviſum.

Orchis militaris L. varietas major, frequens prope Grodnam in paſcuis ſilvarum juxta Niemen; florens junio: perennis. Lugdunea.

Obſ. Puncta labelli ſunt congeries pilorum breviſſimorum, craſſorum; cornu nectarii obtuſum. Petala galeæ connata, extus liliaceo-cineraſcentia, intus lineis violaceis notata; labelli duo brachia, anguſta; corpus maculatum; crura lata, brevia, purpureo-violacea; inter crura video appendicem brevem, anguſtiſſimum; ſuper corpus puncta purpurea proeminentia. Antheræ cinereo-cæruleæ; bracteæ coloratæ, cæruleo-albeſcentes, multo breviores germinibus; ſpica pauciflora, floribus laxis. Video puncta piloſa in facie interna petalorum: quæ coalita, apice extus invertuntur.

29. Orchis brachiata, var. minor.

Radices: bulbi ſubrotundi. Folia radicalia numeroſa, lanceolata, ſemunciam lata. Caulis dodrantalis. Spica brevis, rotunda, uncialis, conferta. Bracteæ coloratæ, germine majores. Galeæ conniventis tria petala exteriora, extus

ſubpurpurea, linea media, purpurea, diviſa; labellum breviter quadrifidum, circumſerratum, punctatum, cum ſpinula ex angulo diviſionis cruſculorum egrediente: totum labellum album, purpureis lineis pictum.

Orchis militaris L. varietas minor; ſat frequens prope Grodnam, in paſcuis Loſoſnæ; florens junio: perennis. Lugdunea.

30. Orchis brachiata, var. cinerea.

Habitus præcedentis; ſed caulis tenuior, humilior; folia minora, acutiora. Spica conferta, conica. Petala lineata, acutiora, cæruleo-cinerea, lineis purpureis. Labellum quadrifidum, brachiolis & pectore peranguſtis, fere album, penicellis purpureis pictum: cruſcula labelli breviora, anguſtiora, modice ſerrata; ſpinula in diviſione evidens.

Orchis militaris L. varietas galea & alis cinereis; etiam frequens prope Grodnam, in pratis; florens junio: perennis. Inveni ſpecimina galea carnea, & alia galea roſea: eſt orchis Halleri 1277.

Obſ. Huc venit alia varietas. Certe non ſunt puncta in facie ſuperiori labii nectarii, quod quinquefidum, ſcilicet exhibens duo brachia, corpus intermedium, duo crura & appendicem in commiſſura crurum: labium plerumque album, aliquando carneum; petala galeæ agglutinata, extus carnei coloris albi, intus lineis carneis picta. Bracteæ breves. Cornu nectarii germine brevius. Caulis ſemipollicis altitudine. Folia caulina duo, vaginantia. Spica pauciflora. Bulbi ſubrotundi, odoris ſingularis. Florebat prima junii in ſilva ſupra Niemen, prope Grodnam.

Bulbis palmatis.

Labio trilobo, floribus purpureis.

31. Orchis latifolia.

Radices : bulbi ſubpalmati, recti. Caulis mollis, fiſtuloſus, pedalis. Folia latiora quam in maculata, minus maculata. Spica cylindrica, obtuſa. Flores majores; petala ſuperiora, erecta; labellum trilobum, lateribus reflexum, ſerratum, medio ſegmento obtuſo. Calcar germine brevius, conicum, incurvum. Bracteæ floribus longiores; peculiarem ſpicæ folioſamque faciem impertiunt : flores purpurei.

Orchis latifolia L. ſat frequens in pratis humidis ſilvarum prope Grodnam; florens julio : perennis. Lugdunea.

Labio trilobo, intermedio lineari.

32. Orchis palmata, rubra; nectarii labio maculato.

Radices : bulbi ſubpalmati : palmis trilobis, craſſis, albeſcentibus. Caulis tenuis, plenus. Folia lanceolata, anguſta : lamina externa glauca. Flores ſpicati : ſpica elongata, ſtricta; floribus ſat remotis. Bracteæ longitudine floris. Cornu nectarii cylindricum, rectum, longitudine germinis, albo-rubrum, ſeu liliaceum. Alæ extus inverſæ pone galeam : galea ex tribus petalis, inæqualibus, alis paulo brevioribus, erectis. Labium nectarii latum, trilobum : intermedio longiori, lineari, lanceolato; lateralibus latis, ſemicirculum circinatum exhibentibus : omnia petala liliacea. Labium punctis ſaturatioribus, ſeu

purpureo-violaceis tinctum. In utraque lamina ſtili epiglottis cochleariformis ; antheræ nigræ ; florebat , 10 julii , in loco dicto Pognemogne , prope Grodnam.

Labio plano , foliis maculatis.

33. Orchis maculata.

Radices : bulbi palmati , patentes. Caulis ſolidus , cubitalis. Folia nigreſcentibus maculis picta , lanceolata. Spica quaſitriangularis. Flores pallidi , dilute violacei ; petala dorſalia patula , etiam extus revoluta , purpurea ; lateralia maculata , duo interiora circa columnam ſtamineam complicata , pallide purpurea : labellum planum , trifidum , ſerratum , medio ſegmento acuminato , ad baſim punctis lineis & maculis ſaturate purpureis pictum. Nectarii cornu , ſeu calcar , germine brevius , modice incurvum.

Orchis maculata L. communis prope Grodnam , florens initio junii , in pratis : perennis. Lugdunea.

Sequens videtur intermedia varietas inter latifoliam & maculatam. Florebat ſexta julii , in pratis prope Vilnam , 1782. Radix : bulbi palmati. Caulis certe fiſtuloſus. Folia petiolo vaginantia , lanceolata , latitudine unius pollicis, longitudine ſemipedali , maculata maculis ſat crebris , ſubquadratis , atro-cæruleis. Bracteæ viridi-rubentes , floribus longiores. Spica denſa , multiflora , apice depreſſa. Nectarii cornu germine brevius , conicum , violacei coloris. Labellum convexum , trifidum ; ſegmentis lateralibus , extus reflexis , latioribus , ſerratis : medio anguſtiori , breviori , modo integro , modo ſerrato. Fundus labelli albo-violaceus , punctis & lineis purpureis pictus , in medio circulum ovalem formantibus , qui includit tres lineas punctatas , parallelas. Segmenta labelli

rarioribus

rarioribus punctis picta. Petala liliacea : duo exteriora, reflexa , interiora tria , conniventia ſuper ſtamineam columnam , quæ purpurea , in vaginis lateralibus ſeu foſſis , includit antheras virides , pedicellatas , unam ex utroque latere. Vitro convexo apparent antheræ ſicut racemi ex granulis diſtinctis , glabris , viridibus.

Labio trilobo , floribus albis.

34. Orchis incarnata.

Radices palmatæ : palmis fuſcis , elongatis : radiculæ ſupra originem palmarum. Caulis cubitalis , fiſtuloſus , craſſitudine digiti minimi infantis. Vaginæ fuſcæ ad baſim caulis , papyraceæ , quæ ſunt reliquiæ primorum foliorum. Folia media parte ſuæ longitudinis vaginantia : vaginis papyraceis ; parte libera plana , lanceolata ; inferiora latiora. Flores denſi , ſpicati : ſpica pyramidali , cujus baſis diametri unius pollicis & dimidii. Bracteæ lanceolatæ , luteo-virides , floribus longiores. Cornu nectarii fere longitudine germinis , conicum , recurvum , album. Alæ duæ , albæ , poſterius inverſæ ; galea ex tribus petalis albis , divaricatis diſtinctis. Labellum nectarii trilobum , album , colore ſubluteo maculatum ultra lobos : lobis albis , lateralibus ſubtus inverſis. Paſſim video lobos nectarii diſſectos. Germen albeſcens. Antheræ ſtraminei coloris , brevibus filamentis adhærentes , glottide ſtili tectæ.

Forebat 10 junii prope Grodnam , in loco dicto Pognemogne. Eſt orchis 1280 Hall. Hiſt. Helv. orchis mixta Retz. Fl. Scand. quæ jure merito complectitur orchidem ſambucinam Linnæi , quæ pallide flava creſcit circa Vilnam , nulloque eſſentiali attributo mechanico ab incarnata differt.

Cornu ſetaceo, labio trifido.

35. Orchis ſetacea.

Radix: bulbi palmati. Caulis palmaris. Folia anguſta. Spica prælonga. Labellum obtuſe trifidum, unius coloris; petala purpurea: ſuperiora patentiſſima. Nectarii cornu, ſeu calcar, prælongum, ſetaceum, germine longius.

Orchis conopſea L. frequens prope Grodnam in paſcuis Labna; florens maio: perennis. Lugdunea. Floruit 3 junii, circa Vilnam. Specimina noſtra congruunt cum figura Oed. Fl. Dan. t. 224. florum nondum expanſorum concordat color vinoſus, nam in evolutis eſt liliaceus. Folia inferiora nulla, niſi ſtipulæ vaginantes; caulina graminea, latitudine trium linearum, longitudine ſex pollicum; plicata ſemicanale formantia; quatuor approximata, baſi ſuboppoſita, ſeſe recipientia, vaginantia; duo ſuperiora breviora, anguſtiora. Caulis pars ſuperior, rubeſcens. Spica florum laxa. Bracteæ germinibus longiores. Germina rubro-vinoſa. Cornu nectarii tenuiſſimum, germine longius, acuminatum, curvatum, rubrum; labium nectarii trifidum, ſegmentis ſubæqualibus, intermedio integro, lateralibus ſubcrenulatis; omnibus latis, albo-liliaceis. Petala infera duo, patentia, quaſi alæ anguſtæ, lineares, albo-liliaceæ: tria ſuperiora petala, conniventia; intermedio patente, inverſo; lateralibus inferius ſuper columnam ſtamineam incumbentibus, ibique fornicem formantibus. Columna ſtaminea, brevis, quatuor tubercula producens, quorum duo breviora, piloſa, pilis nigris, divaricata; duo longiora, altiora, antheras producentia: cæterum columna verſicolor, glandulis diaphanis onuſta. Mel copioſum in fauce nectarii, nigreſcens.

482 a

Digitized by Google

P.481.N.34.

ORCHIS
μελανερυθρανθοβράχεια
Incarnata L.

A

P.483.N.36.
SERAPIAS
ὀρεανθόχλωρος

B

Satyrium viride. L

482 le

Digitized by Google

P.483.N.36.

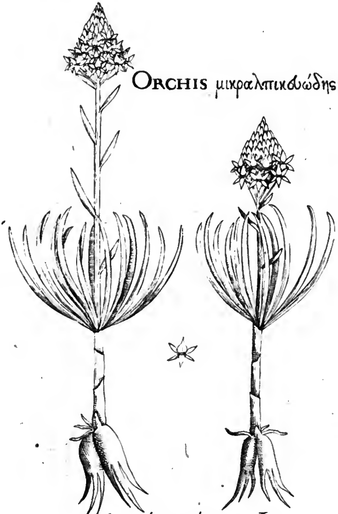

Satyrium viride. L.

Digitized by Google

432 c

ORCHIS μειζαλπικοϐώδης P. 483. N. 37.

Satyrium nigrum. L.

Nectarium ſcrotiforme.

Labio lineari, trifido.

36. Satyrium viride.

Bulbi palmati, trifidi. Caulis vix dodrantalis. Folia lata, ovata, ad caulem pauca. Spica rarior & longior. Bracteæ germine longiores. Galea connivens, pene clauſa, ex tribus petalis ovato-lanceolatis, pallide virentibus: petala interiora duo, ſubulata, gracilia. Nectarii labellum obſcure flavum, luteſcens, trifidum, triſulcum: ſegmentis lateralibus longioribus, acutis, intermedio breviori, triangulo. Calcar breviſſimum, craſſum, ovatum, vix apparens.

Satyrium viride L. florebat julio prope Grodnam, in paſcuis circa ſtagnum Jeziory: perennis. Lugdunea. Eſt orchis palmata, flore galericulato, dilute viridi Loeſ. Pruſſ. 192, t. 59.

Labio reſupinato, indiviſo.

37. Satyrium nigrum.

Bulbi palmati, trifidi. Caulis ſemipedalis, folioſus. Folia linearia: ſpica denſiſſima, ovato-conica. Bracteæ germine longiores, longe ariſtatæ. Flos ſaturate purpureus, pene niger, reſupinatus; galea patentiſſima; petalis lanceolatis. Nectarii labellum indiviſum, ovato-lanceolatum, reliquis petalis majus, ora dentata. Calcar dimidia linea non longius.

Satyrium nigrum L. inveni prope Grodnam in paſcuis juxta fluvium Niemen; florebat junio: perennis. Delphinalis, alpina. Flores gratiſſimum caryophyllorum odorem refe-

runt, & ita reſupinantur ut galea inferiori loco ſit; labellum cum calcare ſuperius.

Labio trifido, acuto.

38. Satyrium albidum.

Bulbi teretes, octo aut novem, faſciculati. Caulis pedalis; firmus, folioſus. Folia lanceolata: ſpica denſa & longa. Flores patuli; bracteæ germine longiores, ovato-lanceolatæ; petala ovato-lanceolata, albo-vireſcentia, alba. Calcar breviſſimum. Labellum breve, trifidum: ſegmentis acuminatis; medio longiori, obtuſiori, viridi.

Satyrium albidum L. florebat prope Grodnam julio, in ſilvis juxta Niemen: perennis. Lugdunea, montana.

Eſt orchis palmata palmis inverſis flore albo Loefelii Flor. Pruſſ. 182.

Labio cymbiformi.

39. Satyrium hirſutum.

Radices teretes, ramoſæ, annulatæ. Caulis dodrantalis; ſtipulis ligulatis aſperſus, ſuperne hirſutus. Folia inferiora, patula, quaſipetiolata, ovato-lanceolata. Flores ſpicati, ſecundi, ſeu quaſi uno verſu diſpoſiti: ſpica unciali. Bracteæ germine longiores, latæ, ariſtatæ. Petala tria, ovato-lanceolata, conglutinata, ochroleuca, villoſa. Labellum nectarii figuram cymbæ referens, vomere carinato terminatæ. Germina ovata, hirſuta.

Satyrium repens L. florebat in ſilva juxta Niemen: perennis. Delphinalis. Computato labello nectarii quatuor tantum ſunt petala. Eſt pyrola anguſtifolia polyanthos radice geniculata Loeſ. Fl. Pruſſ. p. 210, t. 68.

h8h

P. 484. N. 39.

Satyrium repens. L.

Digitized by Google

484 b

P.474. ORCHIS, N.24.
μακρανθολοδικοπορφυρεος
morio L
P.484. N.38.
ORCHIS
ὀρεοπολύῤῥιζος
A
B
Satyrium albidum. L.

Digitized by Google

NECTARIUM CARINATUM.

Bulbis ramoſis.

Labio bifido.

40. Ophrys nidus avis.

Radix ex numeroſiſſimis fibris, carnoſis, cylindricis, in unum glomum collectis. Caulis pedalis, craſſus, firmus, aphyllus: ſquamis ſiccis, ſordide albis, tantum veſtitus. Spica longa, cylindrica, inferne laxior. Flores numeroſi. Bracteæ graciles, germine breviores; petala quinque, ovato-lanceolata, rufa. Nectarii labellum bifidum, cruribus incurvis, obtuſis: nectarium ſubtus ſubcarinatum.

Ophrys nidus avis L. communis prope Grodnam in omnibus ſilvis; florebat junio: perennis. Lugdunea, rara. Odor florum gravis.

Plerumque in ſpica flores inferiores laxi, a ſuperioribus remoti: in plurimis floribus vix labium nectarii bifidum; in inferioribus labium longius: ſegmentis curvis. Figura Halleri optima, Hiſt. Helv. n. 1290, t. 37. Radices noſtræ faſciculum majorem offerunt radiculis funiculiformibus, ſat craſſis, filamenta brevia producentibus. Caules duo lateraliter orti ex uno faſciculo radicum. Flores albo-conſpurcati (*d'un blanc ſale*).

Labio trifido.

41. Ophrys corallorrhiza.

Radix ramoſa: ramis teneris, flexuoſis, ſucci plenis, albis, obtuſis. Caulis pedalis, rectus, aphyllos, præter ſquamas paucas, obtuſas. Spica rara, ex paucis floribus.

Bracteæ ovato-lanceolatæ. Pedunculi longi; petala tria; exteriora, viridia; lateralia alba, viridi linea diſtincta. Nectarii labellum album & purpureis maculis pictum. Germina ovata, pendula. Stamina quatuor, ſeu in ſingulis loculis duo.

Ophrys corallorrhiza L. frequens prope Grodnam, in pinetis juxta fluvium; florebat fine maii: perennis. Delphinalis, alpina.

Obſ. In plerîſque noſtris caulis ſemipedalis; quatuor, aut ſex flores in ſpica: vaginæ, caulis, ſtipulæ coloratæ, caſtaneæ; labii nectarii lobus intermedius albeſcens: cætera quinque petala luteo-viridia; pedunculi vix duarum linearum longi: flores nutantes, parvi. Bracteæ nullæ, aut minimæ. Radices complanatæ, ſaporis ſingularis.

Labio bifido. Foliis ovatis.

42. Ophrys bifolia.

Radix ex tubere oblongo innumeras fibras teretes producens. Caulis cubitalis, ſubhirſutus, nudus, præter duo folia ad medium fere oppoſita, ovata, lata, pallide viridia, nervoſa. Spica longa, rara; bracteæ minimæ, latæ, ariſtatæ. Flos ex luteo viridis, apertus & hians. Nectarii labellum bifidum: cruſculis obtuſis, ad angulum peracutum diſcedentibus.

Ophrys ovata L. communis prope Grodnam, in omnibus ſilvis; florebat initio junii: perennis. Lugdunea.

Caulis plerumque bipedalis, non eſt verus bulbus: ex cauſe radicis plurimæ radiculæ contortæ oriuntur. Caulis baſis curva vagina papyracea coloris fulvi munita. Infra medietatem caulis duo folia ſuboppoſita, quatuor pollicum longa, trium lata, nervoſa: nervis ad 12 ſat remotis, tribus craſſioribus. Folia caulem petiolo vaginantia. Flores in ſpica remoti, virides. Bracteæ lanceolatæ, lineares

ad baſim pedunculorum, pedunculis breviores. Germen ovatum, ſulcatum. Tria petala galeam efficiunt: duo ſunt lateralia, latiora & paulo longiora. Labium nectarii luteſcens, longum, ſtriatum, ad originem bifidum: cruribus latis, obtuſis, paulo divaricatis. Longitudo labii octo linearum. Infra folia diameter caulis trium linearum propter craſſitudinem vaginarum foliorum: ſupra tenuior. Odor radicum ingratus; odor florum ſingularis, mihi ſuaveolens. Florentem obſervavi toto fere menſe junii.

Labello bifido, dentato.

Foliis cordatis.

43. Ophrys cordata.

Radix fibroſa: fibris teretibus. Caulis bifolius, ſemipedalis, tenuis. Folia duo, oppoſita, cordata. Spica rara: flores vix duodecim; petala viridia: tribus exterioribus ovato-lanceolatis; duobus interioribus minoribus, anguſtioribus. Labium viride, bifurcatum: cruſculis curvulis, ſæpe purpureis, baſi utrinque dente notatum; bracteæ minimæ; pedunculus germine brevior. Germen breve, ovatum, ſulcatum.

Inveni prope urbem Mereſch, florentem julii initio, in prato depreſſo juxta Niemen. Delphinalis, Lugdunea.

Nota. Vagina adeſt papyracea ad baſim caulis: cæterum hæc ſpecies quaſi ſimia ovatæ, ſed omnibus partibus minor. Folia vix dici poſſunt cordata; nam prolongantur in petiolo, nec ſunt baſi inciſa. Paſſim nonnulla ſpecimina inveni petalis omnibus apice rubris: unde venit varietas Mentz. Pug. t. 9, f. 2, Ophrys minima, floribus purpureis, croceis.

Bulbis rotundis.

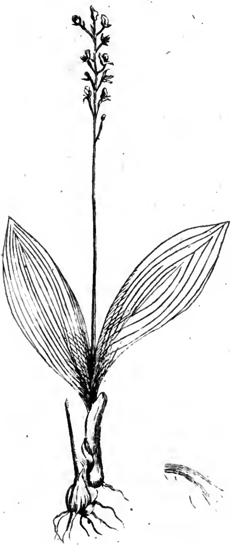
Labio ovato ; ſcapo trigono.

44. Ophrys trigona.

Bulbus ſubrotundus, vagina folioſa, ſicca, veſtitus. Scapus nudus, trigonus, palmaris. Folia radicalia duo, inæqualia, ovato-lanceolata, in petiolos deſinentia. Spica laxa ; petala viridia ; nectarii labellum ovatum.

Ophrys Loeſelii L. ſeu Ophrys diphyllos bulboſa Loeſ. Flor. Pruſſ. p. 180, tab. 58. Jam floruerat 25 julii circa Grodnam, in Œconomia Dubnicza.

Obſ. Planta ſexpollicaris. Bulbus complanatus, involutus membrana ſicca, unicus. Removendo membranam, invenio, ſicut bene Loeſelius notavit, quaſi baccam *ribis groſſulariæ*, magnitudine nucis avellanæ, rotundo-ovato-complanatam, extus viridi-albeſcentem, lineis albis, parallelis, inter ſe remotis, ſicut melones diſtinctam. Examinando corticem hujus bulbi cum lente vitrea glandulas innumeras albas video tali modo approximatas, ut quaſi retem conſtituant. Tranſverſaliter ſecando bulbum, qui eſt ſolidus, firmus, ſucculentus, vidi pulpam viridem, quæ expreſſa fundit ſuccum inſipidum. Ex baſi bulbi naſcitur radix nodoſa, innumeras radiculas producens fuſcas ; e ſummo hujus radicis exurgit ſcapus baſi curvatus, in cujus curvatura ſedet bulbus inter ſummum radicis & ortum ſcapi : baſis ſcapi inveſtitur ſtipulis papyraceis ; ſed præterea ſunt duæ aliæ ſtipulæ, ſicut Loeſelius delineavit : ſupra has ſtipulas ovata duo folia, cujus petioli ſunt amplexi his duabus ſtipulis ; folia iſta ſunt præciſe magnitudine figuræ Loeſelii, ſcilicet longitudine 2 poll. & ½ latid. 1 ; ſed non ſunt plana, ſicut figura Loeſelii

Ophrys loeselii. L.

exhibet, at potius plicata, ſicut folia libri. Unde concludere eſt Loeſelium delineaſſe ſuam plantam deſiccatam in herbario.

Scapus tres alas offert ſalientes, & tres coſtas convexas. Spica florum eſt laxa: germina ſunt pedunculata; bracteæ ad originem cujuſque pedunculi minimæ, breviſſimæ, unius lineæ. Germen coſtatum, conicum: apice coni inferiore, longitudine 3 linearum, diametri unius. Flores ſtraminei coloris, ſeu luteo-virideſcentes; petala video ſex, ſcilicet petalum oppoſitum labio nectarii, triangulare, acumine prolongato & revoluto. Ex utroque latere inter iſtud petalum & labellum nectarii, video duo alia petala, quorum unum prope labellum nectarii, latius, ſed vix ſemilineare; alterum prope petalum oppoſitum nectario, duplo anguſtius: labellum nectarii integerrimum epiglottidis humanæ figuram refert, ſeu folium myrti ſubplicatum. Ad plicaturam video lineam viridem, cum lente vitrea diſtinguo innumeras glandulas perlucidas; ad baſim nectarii extus video tubercula duo, punctis nigris notata; columna ſtaminea, complanata, apice trifida; ſegmento intermedio latiori, ſubemarginato. Paulo inferius video duas proeminentias cum excavationibus ex depreſſionibus lateralibus. In quaque excavatione ſtamen unum, didymum, luteſcens.

Germen cum pedunculo angulum fere rectum in pleriſque floribus exhibet. Duodecim ſunt flores in ſpica ſeu racemo. Longitudo ſpicæ duorum pollicum; longitudo ſcapi quatuor. Florebat circa Vilnam, 6 julii.

Nota. Proprie tria ſunt petala ſuperiora, intermedio latiori, revoluta; & tria petala inferiora, intermedio etiam latiori, aut potius latiſſimo, ſcilicet labello nectarii: ſed ſex petala iſta expanſa conſtituunt idem planum.

Sæpe breviora ſunt ſpecimina, tri-aut quadriuncialia, pau-

ciflora, ſexflora. Video plurimos bulbos terminatos ſcapo deſiccato præcedentis anni, ſicut bene exhibet figura Loeſelii, p. 180, tab. 58. Invenitur copioſe creſcens in humidis juxta Villiam amnem ultra Zakrete, ſemimilliari a Vilna.

Labio integro; folio uno, ovato.

45. Ophrys monophyllos.

Bulbus rotundus, foliis ſiccis, laceris cinctus. Scapus nudus, cubitalis: folium unicum, ovato-lanceolatum, latitudine unius pollicis, trium longitudine. Bracteæ minimæ. Spica ſemipedalis, multiflora, prolixa. Pedunculi erecti, germine longiores: flores minimi. Germen ovatum, breve. Petalum ſupremum ovatum; alia quatuor, lanceolata. Labellum nectarii integrum, lingulatum, latius. Petala omnia viridia.

Ophrys monophyllos L. non rara prope Grodnam, in paludoſis Lubnicza & alibi. Lugdunea, Delphinalis, alpina. Florebat junio. Eſt ophrys monophyllos bulboſa Loeſ. Flor. Pruſſ. 180, t. 57; monorchis ophioglоſſoides Mentz. Pug. t. 5, f. 12.

Labio cruciato.

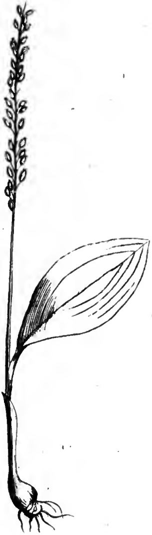
46. Ophrys monorchis.

Bulbus unicus, ſubrotundus. Folia radicalia duo, tria, ex ovato-lanceolata: in caule unicum, lineare. Caulis: ſcapus humilis, vix palmaris. Spica denſa, elongata. Bracteæ ovato-lanceolatæ, germine breviores. Germen ovale, ſciſſile. Flos ex luteo virens mellis odore, oblique nutans; petalum ſupremum, & duo exteriora, inferiora, ovato-lanceolata; interiora duo, lata baſi, fine acutiori. Labellum nectarii haſtatum ſeu cruciforme, ſegmentis acutis.

P. 490. N.46.

Ophrys monorchis. L.

Ophrys monophyllos. L.

Ophrys monorchis L. non rara prope Grodnam, in paludoſis juxta ripas amnis Loſoſnaie. Lugdunea. Eſt orchis coleo unico, ſeu monorchis, floſculis pallide viridibus, Loeſ. Pruſſ. 184, t. 61; vix differt monorchis bifolia, flore pallide virente, Pruſſica Mentz. Pug. t. 5, f. 5.

Labio ſubquinquelobo.

47. Ophrys muſcaria.

Radix: bulbi duo, ſubrotundi. Caulis firmus, cubitalis. Folia lanceolata, anguſta. Spica pauciflora, ad octo. Bracteæ ovato-lanceolatæ, longitudine germinum: germina gracilia. Flos perpendicularis: muſcam cæruleam carnivoram referens. Galeæ petala diducta, viridia, ovato-lanceolata: alæ graciles, atro-purpureæ: nectarii labium ſericeum, biſulcum; corpore craſſo, cærulea macula notato; lobis quinque, brevibus, ſubulatis, ſaturate purpureis.

Florebat circa Grodnam in ſilva Volmeri 16 julii. Eſt Ophrys inſectifera var. Myodes L.

Nectarium ovatum, gibbum.

Labio lanceolato.

48. Serapias latifolia.

Bulbi fibroſi, lignoſi, ſcabri. Scapus rectus, firmus, cubitalis. Folia caulina amplexicaulia, ovato-lanceolata, magna. Spica ſemipedalis, multiflora: flores nutantes. Germen pyriforme, hirſutum. Tria petala exteriora, ovato-lanceolata, extus ſubhirſuta, virentia; duo interiora, paulo breviora, alba cum aliquo virore. Nectarii labellum albo-ſubcarneum, baſi cymbiforme, reliqua parte lanceolatum, lineis nullis.

Serapias latifolia L. florebat fine julii, prope Grodnam, in ſilvis ſupra Niemen. Lugdunea.

Obſ. Huc venit varietas : caulis tripedalis. Spica laxa ; pedalis. Flores rari, remoti. Petala ſaturate rubra ; labellum nectarii villoſum ; bracteæ coloratæ. Folia ovata, magna.

Labio obtuſo, plicato.

49. Serapias longifolia.

Bulbi fibroſi. Caulis altior quam in præcedenti. Folia enſiformia, ſeſſilia. Spica longa, multiflora. Flores penduli, duplo majores ; petalis latioribus, patulis. Nectarium reliquis petalis cohærens ; labello obtuſo, oris plicatis, cymba lineis purpureis.

Serapias longifolia L. florebat ſine julii in ſilva juxta Niemen prope Grodnam. Lugdunea.

Obſ. Caulis pedalis. Folia prima ovato-lanceolata, non amplexicaulia ; ſuperioral anceolata. Spica pauciflora, ad ſeptem. Bracteæ floribus longiores, virides. Pedunculi breviſſimi. Flos non nutans. Tria petala exteriora, viridia ; tria interiora, carneo-viridia, breviora, quinque-lanceolata ; labium nectarii aut tertium petalum internum, inferum, imum, lanceolatum, non villoſum, ſeu glabrum.

Labio petalis breviore.

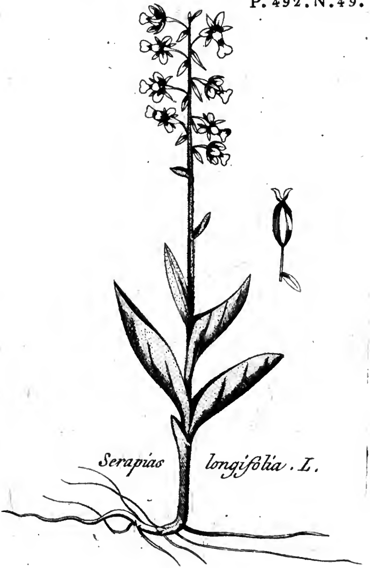
50. Serapias grandiflora.

Bulbi fibroſi. Folia enſiformia. Caulis pauciflorus. Flores albi, magni, erecti, diſtantes : labellum nectarii petalis brevius, acutum, lineis eminentibus.

Serapias grandiflora L. in pratis uliginoſis Loſoſnaie circa Grodnam ; florebat ſine junii. Lugdunea. Huc venit var. Helleborines anguſtifolia, flore carneo, barba lutea. Folium radicale ſiccum, fuſcum, vaginans : folium ſecundum ſeu ſuperius ſimile, viride. Vagina alba ; lamina

ELLEBORINE ἀλπιχυγρόστοφος

P. 492. N. 49.

cauli fere appreſſa, cochleariformis: tertium petiolo vaginans; lamina baſi amplexicauli, latitudinis ſex linearum, longitudinis quatuor pollicum & dimidii; folia iſta enſiformia, nervoſa, ſicut folium libri, longitudinaliter plicata. Scapus pedalis. Folia ſuperiora anguſtiora. Flores magni, pauci in ſpica: 5. 6. 7: inferior ex axilla folii, quod ſpica longius. Bracteæ lineares, breviſſimæ, ad originem aliorum pedunculorum ſeu germinum. Petala tria; exteriora alba, longiora, tribus lineis percurſa; uno ſupremo, duobus lateralibus; petala interiora breviora; ſextum ſeu labium nectarii baſi quaſi campanulatum; ſuperius campanula fiſſa pro recipiendo ſtilo: apex nectarii ſicut epiglottis excavatum aut ſicut roſtrum vaſis antiqui: nectarium croceo colore ad apicem tinctum. Fundus campanulæ aut ſcroti etiam croceus. Lamina labelli ſuperior ſtriis elevatis quinque percurſa. Columna ſtaminea eſt pyramis anguloſa, anterius planum inclinatum exhibens; poſterius a radice plani collum unius lineæ, ſuſtinet capitulum anterius excavatum: in hac foveola duæ antheræ griſeæ, ſulcatæ, foliaceæ.

Omnibus partibus albis.

51. Serapias tota alba.

Radix fibroſa. Folia alterna; inferius breve, vaginans; alia pollicaria aut bipollicaria, unius pollicis lata, nervoſa, nervis plurimis, alba, diaphana. Caulis baſi violaceus, reliqua parte albus, ſubgeniculatus, pedalis. Flores axillares, pauci, ad ſex. Bracteæ floribus longiores, albæ. Germen album. Petala quinque: tria ſuperiora; duo lateralia, albiſſima. Sextum ſeu labium nectarii album, roſtriforme, ſeu acutum, lateribus plicatum, undulatum. Facies ſingularis totius plantæ, cujus omnes partes albæ. Flores erecti, magni; petala ante

expanſionem convoluta turbinatam pyramidem exhibent ſupra germen. Nullum cornu nectarii. Columna ſtaminea eſt corpus craſſum bilobum, in foveis duas antheras fovens; florebat fine junii in loco dicto Polnitza, duobus milliaribus a Grodna. Videtur Helleborine flore carneo, Gaſp. Bauhini P. 188.

Nectarium ventricoſo - cavum.

52. Cypripedium calceolus.

Radices fibroſæ, repentes. Caulis cubitalis, tortuoſus, foliosus. Folia ovato-lanceolata; nervis craſſis, hirſutis, ad duas uncias lata, amplexicaulia, undulata. Flores duo unuſve ex magna folioſa bractea; germina villoſa, incurva. Petala quatuor: duo ſuperiora exteriora, lanceolata, undulata, purpuraſcentia, maculoſa; duo interiora ſimilia, ſed anguſtiora, baſi villoſa, purpurea. Nectarii labium ampliſſimum, calceo ligneo ſimile, ovatum, ad cymbæ modum cavum, pariete ſuperne contracto, totum lineis depreſſis percurritur: cæterum flaveſcens, intus lineis piloſis pictum, ſeu punctis rubris. Piſtillus ſingularis ſtructuræ, quatuor partibus formatus, quarum duæ laterales, breves ſicut alæ, occultant & tegunt antheras magnas, lenticulares; duæ aliæ longæ, carnoſæ, figuram uvulæ exhibent; parte convexa ſeſe tangentes; uvulæ pars ſuperior quaſi petaloidea, maculis rubro-nigris picta.

Cypripedium calceolus L. communis prope Grodnam; florebat fine maii in humidis paſcuis circa Jeziory. Delphinalis, alpina.

Obſ. Sæpe ex una radice duo caules oriuntur tortuoſi. Folia inferiora breviora, undulata. Germen villoſo-hirſutum. Petala undulata, ſæpe apice bifida, rubro-nigra. Radices amaræ, aromaticæ, acres, ſaporis ſpecialis: ſapore acce-

dunt ad amygdalas amaras. Specimina inveni prope Vilnam florentia 6 junii*, uniflora, caule vix pedali, foliis brevioribus, corollis duplo minoribus; in vulgari cymba ſola æquat longitudinem unius pollicis, in iſta vix ſemipollicaris. Petala ſuperiora ſæpe in ſpiram convoluta.

FASCICULUS IV.

ACALYCINÆ, COROLLATÆ.

LILIACEIS AFFINES;

IRIDEÆ.

Corolla ſexpartita, ringente; ſtaminibus aſcendentibus.

53. Gladioſus communis L.

Radix bulboſa. Caulis ſimplex, tenuis, bipedalis. Folia enſiformia, nervoſa, alterna, latitudine quatuor linearum. Flores ſpicati, diſtantes, uno verſu diſpoſiti; ſpathæ duæ inæquales, vaginantes florem ante expanſionem. Corolla monopetala, profunde ſexpartita; tria ſegmenta ſuperiora a tribus inferioribus diſtantia: unde duo labia; ſegmentum intermedium labii ſuperioris concavum, majus; lateralia anguſtiora, depreſſa: in labio inferiori intermedium majus, depreſſum; lateralia elevata, quæ albo - rubra linea purpurea notata, quatuor alia rubra. Stamina tria; antheræ longæ, viridi-luteæ; filamenta brevia, tubo corollæ inſerta. Stigmata tria, reflexa, ſubvilloſa. Capſula trigona, trilocularis; ſemina plurima in quoque loculo.

Gladiolus floribus uno verſu diſpoſitis, C. B. & Moris. t. 11, f. 4, t. 4, f. 4.

Obſ. Bulbus præcedentis anni raro Avellanæ magnitudinem adæquans, ex apice producit novum bulbum, ſenſimque marceſcens conſumitur & ſeparatur tanquam eſchara a vivo; poſt ſeparationem, novus autumno propellit radices caule jam marcido; vere ſequenti ex corde illius erumpit novus bulbus, qui evolvitur marceſcente matre. Folia inferiora cito marceſcunt, lamina non evoluta; intermedia latiora, ſuperiora anguſta, omnia ſeu quatuor aut quinque petiolo vaginanti prædita. Bracteæ ſeu ſpathæ inæquales ante evolutionem corollæ, convolutæ, poſtea planæ, lanceolatæ. Germen inferum; in capſulis raro octo ſemina: plerumque 10 aut 12 inveni, paſſim ſex tantum rotunda, calyptrata. In meis ſpeciminibus conſtanter quinque flores invenio ſeſſiles; ad originem cujuſque floris caulis curvatur & torquetur, planum extus ſaliens exhibens. Deſiccatione cum papyro aluminoſo petala pulchrum acquirunt colorem violaceum ſeu cæruleum; cæterum altitudo caulis variat: nana inveni ſpecimina vix pedalia. Paſſim video folia falcata.

In marginibus ſilvarum prope Grodnam communis; florebat 20 junii: perennis; adhuc obſervavi florentem fine julii; & in humidis campis & in ſiccioribus invenitur. Lugdunea, rara. Bulbus ſuperior in inferiori tanquam cucullus glandis inſeritur, ſeparaturque facile, nullis obſervatis adhæſionibus propriis; elevatur igitur tanquam embryo in utero; diu aquam retinet; primo momento maſtichationis dulcem laxat mucum, poſtea amaror proprius pertinaciter, etſi non ingratus, ſalivam inficit. His obſervatis, facillime concipitur aſſertio Fallopii qui pulpæ gladioli, etſi dulcis, in cura vulnerum vim extrahentem concedit.

STIGMATIBUS

STIGMATIBUS PETALOIDEIS.

IRIDES L.

Spathæ alternæ loco calycis. Germen inferum. Corolla tubo brevi, limbo ſexpartito : tribus laciniis interioribus, erectis; tribus exterioribus, reflexis. Stilus tribus laminis, petala mentientibus, terminatus. Fructus trigonus, trilocularis.

Obſ. In iridibus noſtris plurima attributa communia : inde habitus communis. Radices carnoſæ, nodoſæ. Caules ſimplices, folioſi : folia alterna, plana, nervoſa, elongata, acuminata, ſeu enſiformia, amplexicaulia. Flores terminales.

Corollis cæruleis, barbatis.

54. Iris latifolia.

Radix magna, dura. Caulis foliis longior. Folia pedalia pollicis latitudine, diſticha ſeu baſi ſe vaginantia, laminis divaricatis; ſpathæ albæ, ovato-lanceolatæ, magnæ, ſiccæ. Tres aut quatuor flores caulem cubitalem terminantes; inferiores petiolati : laminæ corollæ erectæ, ſaturate cæruleæ, reflexæ, dilute ceruleæ, lineis cæruleis pictæ, pilis numeroſis, luteis, pubeſcentes. Stamina laminis reflexis incumbentia; antheræ magnæ; ſtigmata petaloidea, bifida, linea eminente arcuata, notata.

Obſ. Spathæ ſiccæ vix aqua penetrabiles, vaginantes, juniorem florem, cujus mirabilis eſt involutio in vaginis, vix deſcribenda; ſtigmata petaloidea amplectuntur antheras, ſuguntque ſulco poris cribrato pollen retentum pilis petalorum reflexorum. Eſt iris germanica L.

Communis in hortis derelictis ruſticorum; non crederem ſpontaneam; floret initio junii : perennis. Planta offici-

nalis, œconomica: iris noſtras in præſcriptionibus apellata; flores gratum & ſingularem ſpargunt odorem. Radix acris cum ſenſu amaroris pertinaci irritans pharyngem; non eſt abſolute inodora: recens tempore verno in ſcrinio clauſa, poſt tres horas ſcrinio aperto, violæ derelinquit ſuavem odorem. Ardore ſolis aut calore artificiali prompte deſſicata ſat ſimilis aromate iridi Florentinæ, ſicut demonſtravit in Actis acad. Pariſ. clariſſ. Montet, Montiſpeſſulani chymicus ſagaciſſimus; ſuccus radicis recentis ad unciam præſcriptus purgans validum; cum melle mixtum raro tormina excitat; obſervationibus repetitis in hydrope pretioſum auxilium, ſalvis viſceribus abdominis; drachma una ſucci cum libris duabus decocti ſeminum pſyllii egregium diureticum in obſtructionibus abdominis, hepatis, lienis recentibus non ſatis laudandum: diu ſervata radix, poſt unum annum deſiccata, nullam alvi evacuationem excitat, feculam fere ſatuam exhibet; pulpa radicis recentis ſuper tumores frigidos calida aplicata cutim rubefacit, tumoreſque ad reſolutionem diſponere poteſt.

Color viridis elegans paratur ex iridis petalis maceratis ad lenem putrefactionem addita calce.

Corollis cæruleis, imberbibus.

55. Iris anguſtifolia.

Radix, ex trunco fuſiformi repente radiculas funiculiformes plurimas, annulata & innumera capillacea filamenta emittens, ſuperius ſetis fuſcis coronatur. Caules plurimi tripedales, teretes. Folia radicalia, cubitalia, carinata, anguſta, vix tres lineas lata; caulina pauca, brevia. Flores plerumque duo, caulem terminantes; ſpathæ duæ, ſiccæ, membranaceæ, ſubfuſcæ; laminæ corollæ reflexæ cæruleæ, imberbes, venis pictæ: erectæ ceruleæ

aut cyaneæ; ſtigmata petaloidea, bifida, ſerrata; capſula ovata, obtuſe trigona.

Iris anguſtifolia media ſeu varia Cluſii Pann. pag. 252. Jacquin Flor. Vind. t. 1. tab. 3. Iris Siberica L.

Obſ. Annuli radicularum proveniunt a baſi capillorum præcedentis anni; ſetæ coronantes baſim caulis ſunt nervi deſiccati foliorum præteriti anni. Radix ſicca, tenuis, primo ſubdulcis, poſtea acris in receſſu; flores ſuaveolentes. Laminarum corollæ reflexarum facies externa, ante expanſionem viridis, ſenſim cæruleſcit; facies interna aut ſupera lineis luteſcentibus pulchre picta. Sæpe in meis invenio quatuor flores, inferiore longe pedunculato; antheræ cinereo-cæruleæ. Nondum in officinis introducta: tentanda tamen radix, forte diureticum egregium. In Lithuania acetaria ornant floribus hujus ſpeciei, impuneque illos comedunt: attamen pecora intactam relinquunt plantam.

Communis in paſcuis humidis ſilvarum prope Grodnam, Loſoſnaie; florebat a 20 maii ad 15 junii: perennis.

Omnibus penſitatis, iris anguſtifolia L. Etiam frequens circa Grodnam: vix mihi diſtinguenda videtur a Siberica.

Corollis luteis, imberbibus.

56. Iris lutea.

Radix tuberoſa, magna, longa, radiculas plurimas funiculiformes emittens. Caulis folioſus, tri-& quadripedalis, alterne curvatus in nodis floriferis. Folia radicalia ampliſſima, enſiformia, nervo eminente, bipedalia aut tripedalia; folia caulina alterna, vaginantia; lamina plana, ſemipedali. Flores ſpecioſi, pauci, flavi: quinque terminantes caulem, alterni, pedunculati; ſpathæ tres vaginantes pro quoque flore. Laminæ corollæ reflexa-

lineis nigreſcentibus pictæ, imberbes, magnæ; laminæ erectæ anguſtæ, ſtigmatibus breviores: ſtigmata petaloidea, laciniata; capſula longa, ovata, trigona: quæque valvula linea exarata.

Obſ. Caro radicis rubeſcens. In deſcriptione tres ſpathas cuique flori dedi, ſed non eſt rigoroſe verum: evolve ſpathas ad radicem pedunculi floridi, invenies germen alterius floris, quod plerumque abortit; paſſim video pedunculum infimum ex ultimi folii caulis axilla erumpentem, bracteis duabus veſtitum, ex apice tres alios producentem, cum duobus pedicellis unifloris. Antheræ magnæ, nigro-cæruleæ, cita deſiccatione corollæ pulchrum colorem croceum adipiſcuntur.

Iris pſeudo-acorus L. Communis in aquoſis prope Grodnam, florebat a 20 maii ad 10 junii: perennis. Lugdunea.

Planta officinalis, œconomica. Verno tempore, radix vere acris, autumno potius ſubſtiptica. Flores recentes acerrimi: radix vario tempore collecta in praxi contradictorios exhibuit effectus; ſuccum recentis verno tempore eradicatæ crederem catharticum; autumno collecta potius erit aſtringens: hæc autem de novo verificanda; parva doſi flores deſiccati impune devorantur, in praxi non negligendi; modo peculiari irritant fauces: cæterum bonum colorem flavum ſuppeditant; cum vitriolo martis atramentum paratur coquendo pulverem radicis. Hanc herbam pecora, etiam latrante ventriculo, intactam pertinaciter relinquunt.

FINIS SECUNDÆ COLLECTIONIS.

SERIEI TERTIÆ, SEU INCOMPLETARUM COLLECTIO III.

PETALOIDEÆ ET CALYCINÆ.

FASCICULUS PRIMUS.

INTERMEDIÆ INTER LILIACEAS ET GRAMINEAS.

LILIACEIS AFFINES, PETALOIDEÆ.

Stamina ſex, piſtilli tres, petala ſex.

Capſulis linearibus.

1. Triglochin junceum.

Radix fibroſa. Caulis nudus, pedalis. Folia radicalia, plurima, anguſta, craſſula, mollia; hinc convexa, inde plana. Flores ſpicati: ſpica terminante ſcapum; tria petala exteriora, extus viridia, intus roſea; petala tria interiora, roſea; ſtamina ſex; ſtili tres. Fructus: capſulæ tres aut ſex, longæ, erectæ, graciles, inferius in duas valvas diſſilientes, dum ſuperne cohærent.

Triglochin paluſtre L. communis in pratis paludoſis. Grodnenſis, Loſoſnæ; florens fine junii: annua. Lugdunea. Plerumque capſulæ tres. Longitudo foliorum duorum pollicum & dimidii, latitudo vix quatuor linearum. Spica gracilis: floribus parvis, denſis; petalorum color varius juxta ætates: virides ante plenariam evolutionem. Capſulæ rachidi ſpicæ appreſſæ, ſeu erectæ.

Capſulis inflatis.

2. Scheuchzeria paniculata.

Caules: culmi pedales, geniculati. Folia convoluta, carinata, graminea. Stipulæ ovato-lanceolatæ, amplexicaules. Flores paniculati; corolla hexapetala: petalis viridibus, ſubluteis, lanceolatis; ſtamina ſex, corolla longiora; ſtigmata, tria, oblonga, obtuſa. Capſulæ tres, rotundatæ, monoſpermæ: ſemina ovata.

Scheuchzeria paluſtris L. inveni prope Grodnam, florentem junio, in aquoſis loci dicti Loſoſna: perennis. Delphinalis.

Obſ. Segmenta corollæ aut potius calycis baſi coaleſcunt perſiſtentia; filamenta breviſſima, capillaria, flaccida; antheræ longiſſimæ, compreſſæ; capſulæ tres aut ſex, compreſſæ, inflatæ, reflexo-diſtantes; plerumque duæ tantum maturæ cum ſeminibus inveniuntur. Eſt gramen junceum aquaticum ſemine racemoſo Loeſ. Pruſſ. 114, t. 28.

Stamina novem, piſtilli ſex.

Floribus umbellatis.

3. Butomus umbellatus L.

Caulis bicubitalis, nudus. Folia radicalia, enſiformia, triquetra, longiſſima. Flores terminantes caulem, nu-

merofi, umbellati; pedunculi uniflori; petala ſex, tria interiora, tria exteriora, calycina, roſea, foliolis intus roſeis, extus vireſcentibus; ſtamina novem; ſtili ſex. Capſulæ ſex, polyſpermæ, ſeu ſemina plurima in quaque capſula.

Folia & ſcapus juncorum: unde ab antiquis appellabatur juncus floridus. Communis circa Grodnam, in ſtagnis Jeziory & alibi; florens julio, auguſto: perennis. Lugdunea.

Obſ. Plurimi auctores ſex petala butomo concedunt, ſed tria exteriora evidenter ante floris expanſionem ſunt viridia, duriora: evadunt tantum concolores, cum tribus internis poſt evolutionem: parte intermedia, & ungue, manente ſemper viridi; præterea breviora ſunt, externa, anguſtiora, magiſque excavata; petala interiora teneriora, albo-roſea aut aliquando alba; ſtamina corolla breviora; filamenta curvata; antheræ perpendiculares, ſtriatæ: ante ejaculationem pollinis glabræ, purpureæ; poſt illam rugoſæ, complanatæ, luteæ: germina ſex, conum formantia, carnei coloris, apicibus albis. Flos centralis jam exhibebat capſulas cum ſeminibus. Viginti circiter flores in umbella: ad baſim umbellæ tria foliola extus involucrum formant; intus alia foliola, bracteæ exſuccæ, papyraceæ, lanceolatæ, una ad baſim cujuſque pedunculi. Caulis aphyllus, bi-aut tripedalis, glaber, ſolidus; pori innumeri, longitudinales, ſicut tubi capillares, textu tenuiſſimo collecti replent interiora culmi. Folia ſulcata, caulem vaginantia, ad mediam partem longitudinis, reliqua parte triangularia: angulo exteriori obtuſo. Radices capillaceæ, innumeræ, breves.

CALYCINÆ, CALYCE EXAPHYLLO.

CAPSULA UNILOCULARIS.

JUNCI L.

Calycis foliola bis terna, ovato-lanceolata: tribus exterioribus. Stamina ſex; germen triquetrum; ſtilus unus, ſtigmate tricorni, cornubus villoſis. Fructus: capſula triquetra, trivalvis. Semina ſubrotunda, numeroſa, aut tria. Glumæ ſub flore binæ, frequentes, non perpetuæ, aut unica, bivalvis. Radix fibroſa. Caulis culmoſus, fartus. Folia graminea, aut longe ſubulata. Floreſcentia varia in diverſis ſpeciebus. Bracteæ variæ.

Culmis nudis.

Capitulo laterali.

4. Juncus conglomeratus.

Culmus nudus, ſtrictus, paniculatus, teres: panicula ſub apice ramoſa, lateralis, brevis & compacta.

Juncus conglomeratus L. communis prope Grodnam, in locis uliginoſis Loſoſnæ & alibi; florens julio: perennis. Lugdunea.

Obſ. Ceſpites copioſiores quam in ſequenti. Culmi humiliores, tenuibus ſtriis numeroſis. Panicula brevior, circumſcriptione fere rotunda, vix diametri pollicis, pedunculis brevioribus, minus divaricatis. Capſulæ ovatæ, truncatæ: ſtilo permanente rigido. Medulla culmi ad ellychnia apta.

Panicula laterali.

5. Juncus effuſus.

Culmus teres, nudus. Panicula ſub apice denſa, lateralis, ſparſa & ramoſa.

Juncus effuſus L. non rara circa Grodnam, in locis uliginoſis juxta Niemen; florens julio, perennis. Lugdunea.

Obſ. Vix vere differunt inter ſe juncus conglomeratus, & effuſus. Culmi inſerviunt ad funes peragendos; illorum medulla ad lucernas alendas apta: ſemper indicant ſolum ſubtus aquoſum.

Culmo filiformi, nutante.

6. Juncus filiformis.

Culmi molles, filiformes, nudi, nutantes. Panicula in medio culmo lateralis, pauciflora, ſex, ſeptem aut novem florum, pallidorum, albicantium.

Juncus filiformis L. inveni in paludoſis pratis ſilvæ Bobrowſzczyznæ; florebat junio: perennis. Lugdunea.

Foliis ſetaceis.

7. Juncus ſquarroſus.

Culmus rigidus, nudus, dodrantalis. Folia rigida, ſemipedalia; hinc convexa, inde acute carinata, ſetacea. Panicula ſpicata: pedunculis inæqualibus. Glumæ ad baſim calycis albæ, duræ, ovato-lanceolatæ. Fructus nitidus, ſpadiceus, durus.

Juncus ſquarroſus L. in pratis paludoſis loci dicti Kochanow, prope Niemen; florens junio: perennis. Lugdunea.

Foliis nodoſo - articulalis.

8. Juncus articulatus.

Culmus cubitalis, quatuor vel quinque geniculis diſtinctus. Folia nodoſo-articulata, ſeu iſthmis interne intercepta, compreſſa. Flores paniculati : paniculis inæqualibus; capitulis ſeſſilibus. Flores ſpadicei, lineis virentibus diſtincti. Capſulæ ſubulatæ, triquetræ.

Juncus articulatus L. florebat julio, ad ripas fluminis Niemen, prope Grodnam : perennis. Lugdunea.

Foliis linearibus, canaliculatis.

9. Juncus bulboſus.

Radix repens, craſſa. Culmi filiformes, ſubcompreſſi, palmares, brachiati. Folia linearia, canaliculata. Corymbus communis, & partiales inæquales. Capſulæ ovatæ, fuſcæ, nitidæ.

Juncus bulboſus L. inveni prope Grodnam in pratis aquoſis loci dicti Karolin; vigebat auguſto : perennis. Lugdunea.

Caule dichotomo.

10. Juncus divaricatus.

Culmi ſemipedales, ceſpitoſi, erecti, dichotomi : ramis divaricatis. Folia in culmo ſparſa, ſetacea, angulata. Flores ſolitarii, ad ramos ſeſſiles. Fructus conicus, nitens, triquetrus, ſpadiceus.

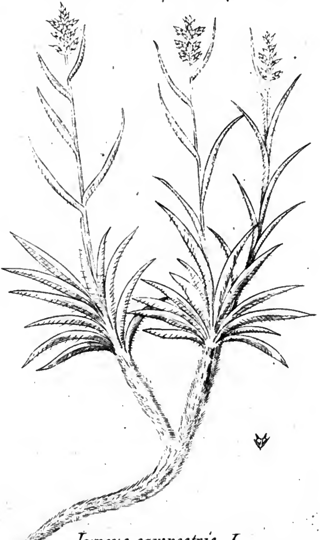
Juncus bufonis L. communis in pratis ſilvarum, prope Grodnam, Grandzicze & alibi; florebat auguſto : annua. Lugunea.

506 e

Digitized by Google

P.,507.N.12.

GRAMEN δασυφυλλανθομηλινον

Juncus campestris .L.

Foliis piloſis.

11. Juncus piloſus.

Culmus ſemipedalis, aut pedalis. Folia plana, hirſuta. Flores umbellati, ſolitarii, petiolati, ariſtati. Petala dura, triplo calyce majora, ſpadicea: oris albis.

Juncus piloſus L. communis, ubique in ſilvis prope Grodnam; florens initio maii: perennis. Lugdunea.

Obſ. Non raræ ſunt varietates foliis latioribus, panicula umbellata, floribus minimis & panicula ſparſa, duplicato-ramoſa.

Foliis vix piloſis.

12. Juncus ſubpiloſus.

Habitus præcedentis, quo vix differt, niſi quod folia minus hirſuta. Spicæ ſeſſiles, & pedunculatæ.

Juncus campeſtris L. communis prope Grodnam, in paſcuis arenoſis; florens maio: perennis. Lugdunea.

Graminibus affines.

Spadix floriferus, cylindricus e ſinu folii.

13. Acorus aromaticus.

Radix ſpongioſa, tuberoſa, longa, annulata. Folia erecta, tres & ultra lineas lata, a nervo valde eminente inæqualiter diviſa, ut altera medietas tranſverſis rugis plicetur. E ſinu folii clava ſolitaria, ſeſſilis, cylindrica, dura: floribus ſeſſilibus, denſiſſime obducta; calycis foliola ſex, alba; ſtamina ſex, antheris didymis, germine breviora. Capſula trilocularis, ſuperne hexagona, acuminata.

Acorus calamus L. communis prope Grodnam, in paludibus Loſoſnæ, & alibi; florebat junio: perennis. Sapor radicis penetrans. Odor ſuaviſſimus. Baſis ſcapi roſei coloris, debiliorem ſed ſuaviorem odorem, & ſaporem, excitat. Principium aromaticum & oleum æthereum copioſe radix deſiccata largitur. Infuſum vinoſum debilitatem ventriculi, vertigines ex acida ſaburra cum flatu provenientes, ſæpiſſime ſanavit.

Obſ. Etſi unicum folium cum amento conico conſtituat iſtam plantam, attamen accurata diſſectione facile eſt ſeparare folium a radice uſque ad pedunculum amenti, & demonſtrare ſcapum, qui totus vaginatur unico folio radicali, quod ſeparatur a ſcapo infra originem amenti.

Flores monoici, triandri; amento ſubrotundo.

Foliis erectis.

14. Sparganium erectum.

Culmus erectus, quadripedalis. Folia inferiora triquetra, longiſſima, erecta; ſuperiora plana. Pars ſuperior culmi ramoſa. Flores ſphærici: maſculi ſuperiores, feminei inferiores; calyx triphyllus: ſtamina tria in quoque calyce maſculinorum; in femineis ſtilus ſimplex, ſine bifido. Semina duo, oſſea.

Sparganium erectum L. communis prope Grodnam; florebat in aquoſis Loſoſnæ, junio. Lugdunea. Numerus ſegmentorum calycis non eſt conſtans: inveni duo, tria, & quatuor ſegmenta, inæqualia; filamenta ſtaminum longa; antheræ fuſcæ; ſphæræ mares minores, odoratæ, nec eſt certus numerus ſtaminum: duo, tria &. quatuor invenio; ad originem rami cujuſque, ſpatha concava invenitur: ſphæræ femineæ echinata capitula conſtituunt:

Huc venit varietas culmo vix pedali, etiam ramoſo, foliis brevioribus: omnibus planis; quam florentem inveni in rivo Horodnicæ, fine maii.

Foliis decumbentibus.

15. Sparganium natans.

Radix longa, fibroſa, alba. Culmus ſemipedalis, ſimplex. Folia complanata, mollia, non erecta, decumbentia, vix pedalia, tres lineas lata, obtuſa. Sphæra maſcula unica, culmum terminans; femineæ tres, inferiores, ſeſſiles, alternæ.

Sparganium natans L. florebat fine maii in aquoſis Loſoſnæ; perennis. Lugdunea. Omnia computando, tantam inter utramque inveni ſimilitudinem, ut vix agnoſcerem tanquam duas diſtinctas ſpecies: attamen ſolas quas noſco propoſui differentias.

Amentum cylindricum.

Spicis approximatis.

16. Typha latifolia.

Culmus ſexpedalis. Folia plana, convexa, craſſa, tripedalia, amplexicaulia, uncia anguſtiora. Cylindrus florifer, ſeu clava terminans culmum: pars ſuperior clavæ flores maſculinos denſe congeſtos offerens, calycibus trifoliis, peranguſtis, ſtaminibus ternis; inferior pars clavæ ex femineis floribus etiam denſis formata: germine claviformi, tuba ſimplici; circa germen pappus denſus, facillime evolans.

Typha latifolia L. communis prope Grodnam, in amne Loſoſnæ; florebat julio: perennis. Lugdunea. Pappus cul-

citris replendis inſervire poteſt. Facillime illius magna quantitas colligitur : nam clava feminina craſſitudine pollicis , longitudine ſemipedali. Non fruſtra ſtupendam quantitatem ſeminum plurimis plantis aquaticis Natura conceſſit ; ſunt enim pabulum plurimorum animalium.

Spicis remotis.

17. Typha anguſtifolia.

Similis præcedenti , ſed culmus humilior , tenuior , firmior. Folia duriora , anguſtiora , ſemicylindrica. Clava maſcula a feminina remota.

Typha anguſtifolia L. etiam frequens prope Grodnam : florentem obſervavi fine julii in ſtagno Jeziory ; perennis. Lugdunea. Hujus ſpeciei clavæ tenuiores , breviores : cæterum , utriuſque tota facies ſimillima.

FASCICULUS II.

GLUMACEÆ;

SEU

GRAMINA.

Gramina & affines plantæ familiam vere naturalem conſtituunt. Omnibus folium ſeminale , unicum , ſeu monocotyledones ; omnibus culmi articulati , omnibus folia ſimpliciſſima , nervoſa , culmum petiolo vaginantia. In floribus glumæ ſeu ſquamæ naviculares , incumbentes , exteriores , quas calycem Linnæus appellat ſicciores : interiores tenuiores : has appellat Linnæus petala , corollam. Floreſcentia in variis diverſa , ſpicata , racemoſa ,

glomerata : ſtamina numero diverſa , in variis generibus ; cum duobus cognoſcuntur ; plerumque tria inveniuntur ; in paucis ſex. Semen unum , diverſæ formæ , glumis petaloideis involutum. In hac claſſe natura quaſi ſyſtema ſexuale irridere voluit : ſunt enim gramina monoica , dioica , polygama , diandra , exandra. Cauleſcentia , numero cotyledonum , foliatione ſimpliciſſima , analoga gramina cum liliaceis ; ſed floribus omnino recedunt. Cæterum gramina fundamentum præbent nutritionis animalium ; mucum farinaceo-ſaccharinum copioſe occultant in radicibus , culmis , foliis , & præcipue in ſeminibus ; pauci principium aromaticum aut acre exhibent.

DIANDRA, DIGYNA.

Spica terminali , nuda.

18. Anthoxanthum odoratum.

Culmus pedalis. Folia hirſuta , ad duas lineas lata ; ſuperiora breviter lanceolata. Spica ovato-oblonga : floſculis ſubpedunculatis , ariſta longioribus ; calycis glumæ inæquales : altera de imo dorſo , altera de ſummo ariſtata. Folliculi ſeu flores bini , parvi , flavi , villoſi ; ſtili duo ; ſtamina duo.

Anthoxanthum odoratum L. avena Halleri. Gramen montanum odoratum ſpicatum Loeſelii , tab. 22. quæ exhibet ſpicas plurimas laxas , ramoſas. Communis prope Grodnam , in pratis ; florens initio martii : perennis. Lugdunea. Gramen ſuaveolens, gratum odorem feno concilians. Aqua ſtillatitia , vere cardiaca.

TRIANDRA, MONOGYNA.

Spiculis capitatis.

19. Mariſcus ſerratus.

Radix repens. Culmi quatuorpedales. Folia margine dorſoque aculeata. Flores paniculato-ramoſi; calycis glumæ paleaceæ, faſciculatim congeſtæ; corolla nulla: ſemen unum, ſubrotundum, inter glumas.

Schœnus mariſcus L. non rara in paludoſis locis, circa Grodnam Jeziory, & alibi; florens julio: perennis. Lugdunea. Pro tectis tegendis loco ſtraminis inſervire poteſt: ſero creſcit; paludes replet; inſulas natantes conſtituit.

Spiculis ſubfaſciculatis.

20. Mariſcus albus.

Culmus pedalis, ſubtriqueter, folioſus. Folia ſetacea. Flores faſciculati, quaſi umbellati, compacti; floſculis albis.

Schœnus albus L. inveni prope Grodnam in prato paludoſo loci dicti Karolin; vigebat julio: perennis. Lugdunea.

Spiculis teretibus.

Spica ſubovata, terminali.

21. Scirpus ovatus.

Culmi teretes, nudi, ſemipedales. Spica unica, teres, multiflora, terminalis, acuminata, ſquamis facta arcte compactis; ad baſim ſpicæ, glumæ paulo reliquis majores, breves.

breves. Semen triquetrum, nitens, coronatum. Setæ nonnullæ, ſemine longiores. Calycis glumæ paleaceæ, imbricatæ; corolla nulla. Semen unum, imberbe.

Scirpus paluſtris L. communis ubique in paſcuis paludoſis, prope Grodnam: perennis. Lugdunea. Suibus recens pabulum gratiſſimum.

Spica ſubgloboſa, terminali.

22. Scirpus capitatus.

Culmus vix palmaris, ſæpe tantum biuncialis, teres, nudus, ſetiformis. Spica ſubgloboſa, terminali, imbricata: ſquamis obtuſis, ovatis, ex rufo ſpadiceis.

Scirpus capitatus L. denſos ceſpites formabat in prato paludoſo loci dicti Karolin: perennis. Lugdunea. Placet phraſis Ruppii, Flor. Jen. Scirpus equiſeti capitulis craſſioribus & habitioribus, pumillus & multicaulis.

Culmo ſtriato, ſpica pauciflora.

23. Scirpus luteus.

Radices ſquamula interſtinctæ. Culmi ceſpitoſi, ad terram vaginoſi, ſtriati, nudi ſeu aphylli, dodrantales. Spica pauciflora, acuminata, minima, ſtricta. Calycis glumæ duæ, inæquales, ovato-ſpadiceæ, quarum major toti ſpicæ æqualis eſt, mucronata, non ariſtata; altera brevior. In ſpica floſculi tres, quatuor aut quinque. Ariſtæ circa ſemen breviores.

Scirpus ceſpitoſus L. inveni in paſcuis uliginoſis, in ſilva Bobrowſzczyzna, junio: perennis. Lugdunea.

Culmo ſetiformi.

24. Scirpus acicularis.

Culmi teretes, ſetiformes, vix triunciales, nudi: ſpica

ovata, terminali, bivalvi, pauciflora. Glumæ ovato-lanceolatæ, non ariſtatæ, fuſcæ, non nitentes, oris albicantibus. Flores duo, tres aut quatuor. Setæ nullæ circa ſemina. Tota ſpica ſeſquilinea non longior.

Scirpus acicularis L. copioſe inveni fine auguſti in paſcuis humidis juxta amnem Loſoſnæ: perennis. Lugdunea. Folia & culmi aciculæ magnitudinem & tenuitatem referunt: unde phraſis Linnæi Flor. Lapp. Scirpus magnitudine aciculæ.

Capitulis lateralibus, perpaucis.

25. Scirpus ſetaceus L.

Culmi nudi, vix biunciales, ſetacei. Folia ſetacea, culmo paulo breviora, ad duas, tertias partes longitudinis culmi. Spica una aut altera, ſeſſilis, omnium minima, trium quatuorve glumarum, ſubrotunda. Glumæ ſpadiceæ, ovatæ, mucronatæ.

Scirpus ſetaceus L. Juncellus omnium minimus, Moris. paſſim in ſterilibus prope Grodnam juxta Niemen. Delphinalis.

Spicis copioſis.

26. Scirpus altiſſimus.

Culmus teres, nudus, fungoſus, mollis, ad terram vaginoſus. Folia teretia, mollia. Flores paniculati: panicula laterali, ſeu ſub apice culmi, ramoſa: locuſtis ovatis, cinnamei coloris. Semina hinc gibba, inde plana, baſi filamentis cincta.

Scirpus lacuſtris L. frequens in ſtagnis circa Grodnam: perennis. Lugdunea. Hoc ſcirpo teguntur tuguria, infarciuntur clitellæ: medulla ad ambuſta commendatur. Ex corticibus culmorum in longas laminas ſectis ſub prelo

ſiccatis & contrario ductu conglutinatis charta parari poteſt : armenta non amant.

Panicula folioſa, ramoſiſſima.

27. Scirpus latifolius.

Culmus cubitalis, triqueter, folioſus. Folia plana ad lineas tres lata, marginibus & carina aſperrima : in apice culmi quatuor conferta folia, inæqualia, uno maximo, fere umbellam foliaceam conſtituunt. Pedunculi nudi, ſupra decompoſiti, inæquales ſeu panicula ramoſiſſima. Locuſtæ ſeu ſpicæ exiguæ, confertæ, duæ aut quatuor ſimul, ovatæ, acuminatæ, virentes & lividæ. Semina inter ſetas poſita, miliacea.

Scirpus ſilvaticus L. communis prope Grodnam in omnibus ſilvis, in locis humentibus; vigebat julio : perennis. Lugdunea. Eſt gramen arundinaceum, foliis acutiſſimis, panicula multiplici, cyperi facie, Loeſelii, tab. 33. Cujus figura optima.

Seminibus lana longiſſima cinctis.

Spica terminali.

28. Eriophorum vaginatum.

Folia radicalia, obſolete triquetra, duobus lateribus ſtriata. Culmus pedalis foliis duplo longior, teres, ſtriatus. Folia caulina vaginantia. Spica ovata, erecta, imbricata, undique ſquamis membranaceis, fuſcis : inferioribus ſterilibus; ſuperioribus lanato-fructiferis.

Eriophorum vaginatum L. inveni circa Grodnam in paludibus ſilvæ Bobrowſzczyznæ, julio : perennis. Lugdunea, montana.

Spicis plurimis, pedunculatis.

29. Eriophorum polyſtachion L.

Culmus cubitalis, folioſus, teres. Folia plana, firma. Flores ſpicati, ſpicis plurimis, pedunculatis, rotundatis, pendulis. Glumæ fuſcæ, lanceolatæ in adultiore flore; copioſo pappo albo, longo, occultatæ.

Eriophorum polyſtachion L. communis prope Grodnam, in pratis humidis Loſoſnæ & alibi : perennis. Lugdunea. Paludes menſe junio ex pappo albent. Ad lanificia varia & ad chartas papyraceas inſervire poteſt pappus. Juniorem plantam pecora libenter comedunt, ſed adultam negligunt. Placet phraſis Tournefortii, linagroſtis panicula ampliori.

Spica ſecunda, ſetacea.

Culmo ſtricto.

30. Nardus ſtricta.

Culmi ſemipedales, erecti, ſtricti. Folia numeroſiſſima, capillaria, rigidiuſcula. Flores ſpicati : ſpica ſetacea, longa, rara, recta : floribus uno latere ſpectantibus. Locuſtæ ſtrictæ, ariſtis debilibus, colore ſæpe violaceo, ex duabus glumis longis, anguſtis. Calyx nullus; corolla bivalvis.

Nardus ſtricta L. paſſim in paſcuis prope Grodnam : inveni initio auguſti in monticulis Œconomiæ Labna : perennis. Lugdunea, montana. Gramen inviſum feni meſſoribus, cum obtundat falcem : evellitur ſæpe a cornicibus ob larvas ſtipularum radices depaſcentium.

TRIANDRA DIGYNA.

Spica paniculata.

Racemulis verticillatis.

31. Panicum verticillatum.

Culmi dodrantales. Folia glabra, ad tres lineas lata, baſi tomentoſa. Spica paniculata : floſculis in faſciculis collectis ; racemulis verticillatis ; involucelli uniflori, biſeti ; corolla trivalvis : valvula tertia dorſali, minima.

Panicum verticillatum L. communis in agris prope Grodnam ; florens junio. Lugdunea.

Spicis conjugatis.

32. Panicum digitatum.

Culmus bipedalis. Folia ad quatuor lineas lata : ex alis foliorum paniculæ fiunt ſpicis alternis & conjugatis quæ ſubdividuntur. Glumæ ariſtatæ, hiſpidæ ; rachis quinque-angularis.

Panicum crus galli L. ſat frequens prope Grodnam, in humidis Labna ; annua : florebat auguſto. Lugdunea.

Huc venit varietas gramen paniceum, ſpica ariſtis longis armata C. B. p. 8. quæ differt ariſtis decies glumis longioribus : unde facies prorſus ſingularis. Hanc inveni junio, in loco dicto Pognemogne, prope Grodnam.

Spica denſa.

Glumis villoſis.

33. Alopecurus villoſus.

Culmus cubitalis, villoſus. Folia ſubhirſuta. Spica denſa, ovata : locuſtæ compreſſæ, uniflora, villoſæ. Calycis

glumæ æquales mucronatæ, hirſutæ: gluma floralis; baſi tenuis, ariſta inflexa; calyx bivalvis; corolla univalvis.

Alopecurus pratenſis L. paſſim in pratis ſubhumidis, circa Grodnam; florens julio: perennis. Lugdunea. Paludes ceſpitoſæ, exſiccatæ, hoc gramine ſerendæ. Phalæna calamitoſa, conſumens reliqua gramina, hoc intactum relinquit. Placet phraſis Barr. ic. 123. gramen myurum, ſpica molli, candicante, villoſa.

Culmo infracto.

34. Alopecurus geniculatus.

Culmi frequentibus geniculis geniculati, ſeu infracti. Folia glabra, anguſtæ. Spica terminans, denſa, glabra, gracilis, cylindrica. Locuſtæ ex pedunculis ramoſis. Calycis glumæ æquales, mucronatæ, bicornes, viridibus lineis pictæ: gluma floralis, plana, bidentata.

Alopecurus geniculatus L. frequens prope Grodnam in humidis; florens junio: perennis. Lugdunea.

Calyx bivalvis, apice bicuſpidato.

Spica longiſſima.

35. Phleum ciliatum.

Radix ſubbulboſa. Culmus tripedalis, erectus. Spica denſiſſima, longiſſima, mollis. Glumæ calycinæ oblique truncatæ, ciliatæ. Calyces lineares, ſeſſiles.

Phleum pratenſe L. ſat frequens in pratis humidis circa Grodnam; florens fine maii: perennis. Lugdunea. Spica primo viridis, matura alba evadit: longitudo ſpicæ quadriuncialis, & ſemipedalis.

Spica breviori.

36. Phleum nodoſum.

Simillimum præcedenti, ſed radix bulboſa. Culmus non rectus, ſed aſcendens, foliorum vaginis tectus. Folia bifaria, obliqua, levia, exceptis marginibus ſcabris. Spica parva, cylindrica, aſpera; baſi ſterili; locuſtis ariſtatis.

Phleum nodoſum L. paſſim circa Grodnam, in pratis; florens junio: perennis. Lugdunea. Bulbus ſat magnus.

Spica ovata.

37. Phleum ramoſum.

Culmus ſemipedalis, ramoſus. Folia vaginantia ſpicam fere obvolventia. Spica ovata, ciliata.

Phleum arenarium L. in arenoſis juxta Niemen fluvium; junio: Lugdunea, annua.

Spica diſticha, anguſta; radice repente.

38. Triticum repens.

Radix repens, vaginoſa. Culmus cubitalis. Folia ſuperne paucis pilis hirſuta, oris & nervo aſpera. Spica triuncialis, diſticha, anguſta: locuſtis quinqueſloris, parvis, muticis. Calyces bivalves, ſubulati, triflori, acuminati.

Triticum repens L. communis in omnibus arvis prope Grodnam; florens fine julii: perennis. Lugdunea. Radices dulces, in annonæ caritate pro conficiendis panibus inſervire poſſunt; in ptiſanis leniter diureticis plurimum adhibetur, quæ reſolvunt & abſtergunt; ex ſucco harum radicum, vernali tempore collectarum, Roob leniter purgans, mannæ ſat analogum, facillima enchireſi parari poteſt. Canes foliis vomitum excitant: unde fuit apellatum gramen caninum.

Spica diſticha. Petalis duobus, plumoſis.

39. Hordeum plumoſum.

Culmus bipedalis. Spica quaſi diſticha. Calyx folioſus, ſetaceus. Flores omnes hermaphroditi, longe ariſtati. Petala duo, plumoſa.

Hordeũm vulgare L. ſeritur in agris; floret julio.

Spica ovata. Involucris ciliatis.

40. Hordeum ciliatum.

Culmus pedalis, infractus. Folia hirſuta, mollia, tres lineas lata : ex ſinu folii ſpica ovata, denſa, ſubdiſticha. Glumæ calycis ariſtatæ : ariſtis ſetaceis ciliatis.

Hordeum murinum L. frequens juxta vias circa Grodnam; florens junio : annua. Lugdunea.

Spica diſticha, interrupta, mutica.

41. Lolium perenne.

Radices perennes. Culmi ceſpitoſi, pedales. Folia duas lineas lata, retroverſus aſpera. Spica longiſſima, interrupta; ſpiculis contiguis, octifloris, compreſſis. Gluma calycina magna, locuſtæ fere æquales; gluma floralis exterior plerumque mutica; calyx monophyllus, fixus, multiflorus.

Lolium perenne L. communis prope Grodnam, in agris; florens julio : perennis. Lugdunea.

Spica diſticha, ariſtata.

42. Lolium annuum.

Radix annua. Culmi cubitales, geniculati. Folia glabra. Spica pedalis; locuſtis ſeu ſpiculis raris, remotis, ad

octodecim, ariſtatis; ſeu gluma exterior floris ariſtam ſemiuncialem emittens.

Lolium temulentum L. frequens prope Grodnam in arvis; florens julio: annua. Lugdunea. Semen ſubdulce, ſapore non ingrato, attamen acri: temulentiam, cephalalgiam, vertiginem, anxietates, vomitus, delirium, convulſiones excitans; vis temulenta in cereviſiam tranſit, eamque valde inebriantem reddit.

Spica ſecunda.

Bracteis pinnatifidis.

43. Cynoſurus criſtatus.

Culmus cubitalis, ſubnudus. Folia glabra, ad lineam lata. Spica diſtincta aut digitata. Pedunculus generalis flexuoſus; involucra pinnatifida, retuſa: flores tres aut quinque in una locuſta: locuſtarum faſciculi ad unum latus ſpectantes; calyx bivalvis, multiflorus: receptaculum proprium, unilaterale, foliaceum.

Cynoſurus criſtatus L. communis prope Grodnam, in pratis; florens julio: perennis. Lugdunea.

Spica ſecunda.

Bracteis integris.

44. Cynoſurus cæruleus.

Culmus nudus, dodrantalis. Folia radicalia firma, ad duas lineas lata. Spica congeſta, imbricata, ſubovata. Locuſtæ uniflorae, biflorae, compreſſæ. Glumæ calycis univerſalis argenteo-violaceæ; gluma floralis exterior ampla,

albo-violacea, tricornis : interior gracilior, bicornis. Semen hirſutum.

Cynoſurus cæruleus L. communis prope Grodnam, in monticulis juxta Niemen; florens initio maii : perennis. Lugdunea.

Spicæ confertæ, lanuginoſæ.

Flores polygami, monoici.

45. Andropogon villoſum.

Culmus cubitalis. Folia ad lineam lata, hirſuta & mollia. Ex ſummo culmi ſpicæ confertæ, ſex, ſeptem, longitudine pollicis congeſtæ, totæ lanuginoſæ. Locuſtæ quaſi diſtichæ, ſubviolaceæ, biſloræ. Flores alterni, ſeſſiles. Calycis gluma unica : folliculi biglumes, alii ariſtati, alii mutici; alii flores androgyni, alii maſculini.

Andropogon iſchæmum L. inveni prope Grodnam, in campis horto botanico contiguis. Lugdunea. An elapſa ex horto, an allata cum ſeminibus hordei ? vix crederem indigenam.

Calycis valvæ duæ, æquales, carinatæ.

Panicula ſubſpicata, ampla, ventricoſa.

46. Phalaris arundinacea.

Culmus craſſus, bicubitalis. Folia glabra, ad octo lineas lata. Panicula pedalis, oblonga, ventricoſa, ramis confertis, imbricatis, faſciculatis. Calycis duæ glumæ mucronatæ, æquales : in calyce folliculus unus, conicus, baſi hirſutus, glumis nitentibus, mucronatis, fere æqualibus.

Phalaris arundinacea L. arundo Halleri, florens prope Grodnam in paludibus, auguſto : perennis. Lugdunea. Non rara eſt etiam varietas Loeſelii, Flor. Pruſſ. tab 34. ſcilicet, gramen arundinaceum, paniceum, diviſa panicula, quod culmos tricubitales, concavos producit, paniculam ſubflaveſcentem, ramis diviſis, divaricantibus.

Obſ. Huc venit phalaris phleoides Linnæi, panicula cylindrica ſpiciformi, glabra, paſſim vivipara. Eſt phleum culmo recto, ſpicis cylindricis, glabris, calyce breviſſime mucronato Hall.

Eſt gramen typhinum junceum perenne Barr. ic. 21. f. 2. cujus figura bona.

Spica vere in lobos diviſibilis, aſperſa hinc inde glumis viviparis, refert phleum; ſed flores alii.

In herbario plantarum Lithuanicarum invenio abſque deſcriptione. Vigebat prope Grodnam in pratis communis, junio. Delphinalis.

Calycis valvæ duæ, ſubæquales; ſtigmata penicilliformia.

Panicula diſperſa.

47. Milium effuſum.

Culmi tripedales, ſat craſſi. Folia ad quinque lineas lata. Panicula laxa, valde ſparſa, non multiflora, pedunculis verticillatis, flexuoſis, longis: locuſtæ, glumæ calycinæ duæ, ovatæ, æquales, vix mucronatæ, virides, lineatæ. In calyce floſculus unus, calyci æqualis, glumis nitentibus, ſubcartilagineis. Semen lenticulare, nitens.

Milium effuſum L. communis in ſilvis, juxta Niemen; florens julio : perennis. Lugdunea. Odor foliorum ſuaveolens.

Stigmata longitudinaliter hiſpida ; paniculæ ramuli ariſtati.

Petalo exteriore, toto lanato, apice ariſtato.

48. Agroſtis pappoſa.

Culmi tripedales, ramoſi, in baſi quaſi bulboſi. Folia dura, ad duas & tres lineas lata, retroverſus ad oras aſperſa. Panicula ſemipedalis, erecta, anguſta, parum denſa. Locuſtæ ex ovato-conicæ, acutæ; calycis glumæ inæquales, ariſta longa terminatæ, inferius ſubvirides, apice albæ, uniflori; gluma floris exterior, ariſta terminata, & copioſo albo pappo exterius onuſta.

Agroſtis calamagroſtis L. prope Grodnam in Œconomia Labna, julio. Delphinalis.

Paniculæ ramulis muticis.

Culmo repente.

49. Agroſtis ſtolonifera.

Culmi reptantes, radices ſub inde emittentes, & plantas novas reparantes : unde culmus ramoſus, repens ; alia pars culmi erecta. Folia ad lineam lata, glabra. Panicula junior contracta, inde magis expanſa. Calycis glumæ æquales, longe mucronatæ, in dorſo tuberculoſæ : florales glumæ, ſeu petala, in acutum conicumque foliolum coarctatæ, albidæ, aut violaceæ.

Agroſtis ſtolonifera L. communis in pratis prope Grodnam; florens junio, perennis. Lugdunea. Eſt poa juxta Hallerum, ſpiculæ monanthæ, pagina ſupremi folii ventricoſa.

Culmis proſtratis, ramoſis.

50. Agroſtis violaceo-purpurea.

Culmus pedalis, ſubramoſus, proſtratus, inde erectus. Folia mollia, ad lineam lata. Panicula ſtricta, pene ſpicata, violaceo-purpurea, aſcendens : glumæ calycis acutæ, mucronatæ, inæquales, dorſo dentato, ſeu exaſperatæ. Gluma floralis exterior ariſtam violaceam, longam, emittit; interior mucrocata, ora alba; ſpiculæ monanthæ.

Agroſtis canina L. paſſim in monticulis juxta Niemen prope Grodnam, Lugdunea. Eſt avena juxta Hallerum. Gramen caninum ſupinum paniculatum folio varians C. B.

Calyx biflorus; floſculi abſque interjecto rudimento.

Panicula patente.

*51. Aira violacea.

Culmus erectus, dodrantalis. Folia glabra, ad duas lineas cum dimidia lata. Panicula diffuſa, laxa, verticillata. Locuſtæ minimæ, quaſi truncatæ. Calyx exiguus, bifolius, acuminatus; folliculus unus, duove, ſæpius duo : gluma exteriori lata, violacea; apice albo, lato, plicato & ſerrato.

Aira aquatica L. communis prope Grodnam, in pratis humidis Loſoſnæ, & alibi; florens julio : perennis. Lugdunea, montana.

Panicula coarctata.

52. Aira cærulea.

Culmus tripedalis & ultra, fere enodis, teres. Folia arun-

dinacea, glabra, ad duas lineas lata. Panicula pedalis, coarctata ſeu ſtricta. Locuſtæ longæ, ſtrictæ, mucronatæ, biſloræ. Calycis duæ glumæ inæquales: flos unus, pedunculatus, viridis, aut duo violacei: pedunculi ſubvilloſi.

Aira cærulea L. arundo Halleri, communis prope Grodnam, in pratis humidis Loſoſnæ, & alibi; florens ſine auguſti: perennis. Delphinalis. Sæpe culmus pedalis panicula breviore; paſſim video locuſtas unifloras & trifloras: cæterum bonum & copioſum pecoribus largitur pabulum.

Panicula divaricata.

53. Aira purpureo-argentea.

Culmus pedalis. Folia radicalia, conferta, brevia, capillaria, ſeu ſetacea. Panicula expanſa valde, divaricata & laxa. Locuſtæ exiguæ, conicæ, acutæ & graciles, biſloræ. Calycis glumæ pene æquales, albidæ, cum aliqua purpura. Floris glumæ, ſeu petala, valde acutæ & fuſcæ, calyce minores: ex dorſo petali exterioris, infra medium, ariſta flexa, tenera, minime clavata.

Aira caryophyllea L. inveni in magna Polonia, non longe a Varſavia juxta Viſtulam. Delphinalis. Eſt avena juxta Hallerum.

Panicula folio obvoluto.

54. Aira clavata.

Culmus dodrantalis. Folia radicalia, ceſpitoſa, ſetacea, dura, retroverſus aſpera. Panicula multiflora, anguſta, contracta, ſeu ſtricta: locuſtæ, biſloræ ſat longæ. Calycis glumæ æquales, flore majores, mucronatæ, argenteo-purpureæ. Glumæ florales minores, ovato-

lanceolatæ, pallidæ; exterior ex imo dorſo emittit ariſtam recurvam, albam, clavatam, ſeu apice luteſcente.

Aira caneſcens L. paſſim in agris arenoſis Labna; florebat junio: annua. Lugdunea, montana. Summum folium, ſicut ſpatha, inferne obvolvit paniculam. Hæc aira tenella ovibus gratus cibus eſt, ſed adultam reſpuunt.

Panicula anguſtata.

55. Aira villoſa.

Culmus cubitalis. Folia ſetacea: radicalia plurima, caulina pauca, omnia glabra. Panicula anguſtata, erecta, ex flexuoſis pedunculis. Locuſtæ biſloræ, ovatæ, breves. Calyx violaceus, lanceolatus: floſculi baſi piloſi, ariſtati, ſeu ariſtam duram pene de imo dorſo emittentes: villi argentei coloris.

Aira montana L. non rara prope Grodnam, in monticulis juxta Niemen: perennis. Lugdunea, montana. Eſt avena juxta Hallerum.

Panicula divaricata.

Pedunculis flexuoſis.

56. Aira flexuoſa.

Culmi ſubnudi: panicula divaricata. Folia ſetacea, rigidiuſcula. Pedunculi flexuoſi: locuſtæ albæ, ſplendentes, hiantes tali modo ut folliculi florales appareant.

Aira flexuoſa L. ſat frequens in ſilvis prope Grodnam, juxta Niemen: perennis. Lugdunea, montana.

Panicula patente.

Petalorum ariſta brevi.

57. Aira brevi-ariſtata.

Culmus bipedalis, & tripedalis. Folia ad lineam & paulo ultra lata, deorſum ductu aſpera, lineis ſubdentatis. Panicula ampliſſima, ramoſiſſima, patula. Locuſtæ minimæ, biſloræ, innumerabiles. Calycis glumæ pene æquales, fuſcæ, mucronatæ: glumæ florales, ſeu petala, baſi villoſæ, ſine obtuſo, ſerrato, ex viridi, violaceo, & argenteo varii: exterior ex baſi dorſi ariſtam producit brevem, flore breviorem, inflexam.

Aira ceſpitoſa L. frequens inter ſegetes circa Grodnam; florens julio: perennis. Lugdunea, montana.

Rudimentum floris inter duos floſculos. Flores ſecundi.

Panicula nutante.

58. Melica nutans.

Culmus pedalis. Folia ad duas lineas lata, retroverſus aſpera, glabra. Panicula rara ad unum latus converſa, nutans, ſimplex, ſeu fere ſpicata; pedunculis longis, paucifloris; locuſtæ obtuſæ, nutantes; calyx ſpadiceo-purpureus, inæqualis: flos paulo calyce brevior, cartilagineus, virens; petala imberbia, cava, dura: flos etiam alter imperfectus, unde locuſta biflora.

Melica nutans L. Poa Halleri, frequens in ſilvis juxta Niemen, prope Grodnam: perennis. Lugdunea.

CALYX

CALYX BIVALVIS, MULTIFLORUS.

Flores paniculati.

Spiculis ovatis, compreſſis.

59. Briza tremula.

Culmus pedalis. Folia retroverſus aſpera, ad duas lineas lata. Panicula rara; pedunculis capillaceis; ſpiculæ ſeu locuſtæ ovatæ, utrinque compreſſæ, imbricatis floſculis, ad novem: gluma exterior ampla, ovata, oris membranaceis, albis; interior anguſta & acuminata.

Briza media L. communis ubique prope Grodnam; florens junio: biennis. Lugdunea. Spiculæ perpetuo motu aeris moventur: unde gramen tremulum appellatur.

CALYX BIVALVIS, MULTIFLORUS.

Panicula diffuſa.

Spiculis linearibus.

60. Poa altiſſima.

Radix ampliſſima. Culmus ſepedalis, arundinaceus, craſſus. Folia latiſſima, ad octo lineas, glabra, oris & nervo aſpera. Panicula ampliſſima, ramoſiſſima, pedalis; locuſtæ diſtichæ, multifloræ, a ſex ad octo, imbricatæ, viridi-ſpadiceæ, lineares; calycis glumæ latæ, & breves, mucronatæ, albæ.

Poa aquatica L. communis circa Grodnam in paludibus; florens auguſto: perennis. Lugdunea.

Panicula coarctata, ſecunda.

Culmo compreſſo.

61. Poa compreſſa.

Radix repens. Culmus declinatus, compreſſus. Folia glabra, ad ſemunciam lata. Panicula ſecunda, coarctata, pauciflora; locuſtæ pulchellæ, ſpadiceæ, diſtichæ, firmulæ, compreſſæ, ſexfloræ; calycis glumæ minores, acuminatæ: glumæ florales majores, cavæ, mucronatæ, mucrone albo.

Poa compreſſa L. communis prope Grodnam, ſuper tecta, muros, & in agris; florens julio: perennis. Lugdunea.

Panicula diffuſa.

Spiculis pubeſcentibus.

62. Poa anguſtifolia.

Radix reptans, ſtolonifera. Culmus tripedalis, firmus; teres. Folia dura, ſe convolventia: unde anguſtiſſima. Panicula anguſta, multiflora; locuſtæ parvæ, quadrifloræ, villoſæ, virides & ſpadiceæ; calycis glumæ floralibus minores.

Poa anguſtiflolia L. communis in pratis & ſilvis, prope Grodnam; florens auguſto: perennis. Lugdunea.

Spiculis glabris.

63. Poa viridis.

Radix ſtolonifera, reptans. Culmus bipedalis, geniculatus, ad terram infractus. Folia concava, ad ſeſquilineam

lata, retroverſus aſpera. Panicula diffuſiſſima, maxime multiflora, locuſtis parvis, trifloris, & quinquefloris, viridibus, glabris; calycis glumæ parvæ, inæquales, altera ſubariſtata: florales glumæ ad baſim parum villoſæ.

Poa pratenſis L. communis ubique in paſcuis & pratis; florens auguſto: perennis. Lugdunea.

Panicula triangulari.

Culmo obliquo, compreſſo.

64. Poa triangularis.

Culmus dodrantalis, infractus, ſemiprocumbens, compreſſus. Folia brevia, glabra, ad duas lineas lata. Panicula denſa, imbricata, triangularis; locuſtæ triflorae, glabræ, obtuſæ: calycinæ glumæ breviores; florales glabræ.

Poa annua L. communis in ſterilibus locis prope Grodnam; florens junio: annua. Lugdunea. Glumæ florales, lente vitrea viſæ, leviter villoſæ apparent.

Spiculis ſubtrifloris, pubeſcentibus.

65. Poa triflora.

Culmus tripedalis. Folia retroverſus aſpera, ad duas lineas lata. Panicula diffuſa, ſemipedalis, maxime multiflora, ſpecioſa; locuſtæ exiguæ, pulcherrimæ, acuminatæ, bi-, triflorae; glumæ calycinæ lineatæ, ariſtatæ: glumæ florales villoſæ, mucronatæ, ex ſpadiceo variæ.

Poa paluſtris L. inveni in prato ad ripas Viſtulæ; florebat junio: perennis.

Panicula attenuata.

Culmo incurvo.

66. Poa nutans.

Culmus bipedalis, debilis, ſemiprocumbens. Folia glabra; dimidiam lineam lata. Panicula rara, nutans, attenuata; locuſtæ bifloræ: calycinæ glumæ lineatæ; ora late alba; exterior & major ariſtata; folliculi duo, virides, oris albis & apice exteriori: gluma leviſſime villoſa.

Poa nemoralis L. communis prope Grodnam, in plerisque ſilvis juxta Niemen; florens julio: perennis. Lugdunea. montana.

CALYX BIVALVIS; COROLLÆ VALVIS ACUTIUSCULIS, OBLONGIS.

Panicula erecta.

Culmo decumbente.

67. Feſtuca decumbens.

Culmus pedalis, & palmaris, firmus, ſuberectus, ſeu decumbens. Folia lineam lata, firma, hirſuta. Panicula erecta, rara, ſpicæ ſimilior, contracta, pedunculis tamen multifloris; ſpiculæ ſeu locuſtæ ex ovatis conicæ, muticæ, duræ; calycis glumæ duæ, inæquales, cavæ, mucronatæ, ex viridi albo-ſpadiceo-variæ: floſculi quatuor perfecti, imperfecti quatuor, unde ſpiculæ octifloræ; floſculis alteris imperfectis; baſis florum villoſa: gluma exterior ovata, cava, ciliata, apice tridentato.

Feſtuca decumbens L. inveni prope Grodnam, in monticulis juxta Niemen, julio: perennis. Delphinalis.

Panicula ſecunda, ſtricta, dura.

68. Feſtuca duriuſcula.

Culmi cubitales, ceſpitoſi, duri. Folia ſetacea, glabra, retroverſus aſpera. Panicula ſecunda, oblonga, ſtricta, dura: ſpiculis ſex, ſeptemfloris, oblongis, perfecte glabris: ariſta nigra, lineam longa.

Feſtuca duriuſcula L. paſſim in pratis, prope Grodnam; florebat julio in œconomia Labna: perennis. Lugdunea. Phraſis J. B. bene exprimit habitum hujus graminis, ſcilicet: gramen tenue, duriuſculum, & pene junceum.

Panicula ſecunda, ſcabra.

Culmo ſemitereti.

69. Feſtuca rubra.

Culmus ſexuncialis, fere nudus, ſuperne purpuraſcens, ſulcatus, ſemiteres. Folia radicalia numeroſiſſima, peranguſta, aſpera. Panicula ſecunda, ſcabra; locuſtæ ſeu ſpiculæ teretes, quinque-aut ſexfloræ, ariſtatæ, oris membranaceis: floſculo ultimo mutico.

Feſtuca rubra L. inveni prope Grodnam, in monticulis juxta Niemen; florebat julio: perennis. Lugdunea.

Panicula ſecunda, coarctata.

Culmo tetragono.

70. Feſtuca nigra.

Radices nigræ, innumerabiles. Folia anguſtiſſima, aſpera. Culmi pedales, teretes, geniculis nigris. Panicula parum

ſparſa, ſeu ſtricta, coarctata, fere biuncialis, ſecunda. Locuſtæ quinqueфloræ, ſubhirſutæ, violaceæ: glumis anguſtis, ariſtatis.

Feſtuca ovina L. communis prope Grodnam, in paſcuis juxta Niemen; florebat junio: perennis. Lugdunea. Huc venit gramen criſtatum, radiculis nigricantibus, Loeſelii Flor. Pruſſ. tab. 24: hoc gramen primarium eſt pabulum ovibus.

Panicula ſpicata, ſtrictiſſima.

71. Feſtuca linearis.

Culmi pedales, nudi, violacei. Folia ſetacea. Panicula ſpicata, ſemipedalis, ſtrictiſſima, erecta aut ſubnutans: ſpiculis glabris, longis, ariſtatis, linearibus.

Feſtuca myuros L. inveni florentem junio, in arvis circa Varſaviam. Delphinalis.

Panicula ſecunda.

Spiculis teretibus.

72. Feſtuca elatior.

Culmus tripedalis, & quatuorpedalis. Folia fere ad tres lineas lata, aſpera. Panicula magna, laxa, ſæpe nutans. Locuſtæ teretes, ſexfloræ, & octifloræ, muticæ, per ætatem diſtichæ, glabræ; glumæ calycis argutæ, acuminatæ, inæquales; glumæ florales pallide violaceæ, oris albis, ſiccis.

Feſtuca elatior L. communis prope Grodnam, in pratis; florens maio: perennis. Lugdunea. Inter gramina pabulum præſtantiſſimum pecoribus ſuppeditat.

Panicula ramoſa, erecta.

Spiculis ſubſeſſilibus.

73. Feſtuca fluitans, ramoſa.

Culmus procumbens, longus, ramoſus. Folia glabra, mollia, ad duas & tres lineas lata, nervo & oris aſperis. Panicula longa, laxa, ramoſa, erecta. Spiculæ ſubſeſſiles, teretes, fere unciales, multifloræ, muticæ; glumis floralibus exterioribus truncatis, interioribus bifidis. Semina magna. Feſtuca fluitans L. frequens circa Grodnam, in pratis humidis Loſoſnæ, & alibi; florens junio: perennis. Lugdunea. Furfures ex ſeminibus equos juvant verminibus infeſtatos. Semina eſculenta, ut pote dulcia & grati ſaporis; ſed alvum ſiccant. Anſeribus copioſum & præcipuum nutrimentum largiuntur.

CALYX BIVALVIS; SPICULÆ DISTICHÆ; ARISTA INFRA APICEM.

Flores paniculato-ſpicati.

Panicula patente.

74. Bromus maximus.

Culmi tripedales. Folia tres lineas lata, levia, oris & nervo peraſpera. Panicula rara, patens. Locuſtæ paucæ, erectæ, per maturitatem nutantes, & diſtichæ, hirſutæ, arcte compactæ, ſemuncia longiores, duodecim, &

quatuordecimfloræ. Calycis glumæ inæquales, altera breviter mucronata & lata, anguſta altera: floſculorum gluma exterior obtuſa, lineata, ora viridi; ariſta ex fiſſura glumæ exterioris recta.

Bromus ſecalinus L. communis prope Grodnam, in agris & pratis: annua. Lugdunea. Segeti immixtus reddit panem amarum & ingratum; tingit colore viridi: adhuc verificandum an temulentos reddere poſſit homines.

Panicula erectiuſcula.

75. Bromus mollis.

Similis præcedenti, ſed albido-pubeſcens. Folia utrinque molliſſima, villoſa, ad tres lineas lata. Culmi genicula craſſiora, cylindrica, ſubtus imprimis valde hirſuta. Panicula erectiuſcula; locuſtæ numeroſiores, pedicellis brevioribus, ſeptifloræ, latiores, ovato-conicæ; calycis glumæ latiores, virides, oris albis; florales glumæ valde latæ; ariſta alba, debili, recta.

Bromus mollis L. inveni inter ſegetes circa Varſaviam, julio: biennis. Lugdunea.

Panicula patula.

Spiculis oblongis.

76. Bromus longe ariſtatus.

Culmus pedalis & ultra. Folia piloſa, oris aſperis. Panicula longa laxa, ſeu patula, ad unum fere latus converſa; locuſtæ ſeu ſpiculæ ex longis pedicellis, unciales, elongatæ, ſeptifloræ; calycis glumæ valde inæquales, virides, oris albis, valde mucronatæ; glumæ florales, ſimiles, acutæ, mucrone albo; ariſta longa, recta, ſubulata: lineæ glumarum ſubhirſutæ.

Bromus ſterilis L. paſſim in agris circa Grodnam, junio: annua. Lugdunea.

Panicula nutante.

Spiculis ovato-oblongis.

77. Bromus altiſſimus.

Culmus quinquepedalis, hirtus, craſſitie ſæpe pennæ anſerinæ. Folia maxima, vaginis & pagina ſuperiore pubeſcentia, pilis albidis. Panicula diffuſa, ad ramificationes nodoſa, pedunculis filiformibus, ſubflexuoſis, ramoſis. Spiculæ, ſeu locuſtæ, oblongæ, lineares, uncia longiores, octo-, decemfloræ, ſupra griſeæ, ſubtus virides, glumis margine membranaceis: calycis glumæ inæquales, mucronatæ, floralibus multo breviores, majore ovata; exterior gluma floralis: ariſta recta, debili, paulum ſub mucrone nata.

Bromus arvenſis L. communis prope Grodnam, in arvis, junio: annua. Lugdunea.

Panicula nutante.

Spiculis longis, ſtrictis.

78. Bromus giganteus.

Culmus ad altitudinem fere humanam. Folia longiſſima, ad quinque lineas lata. Panicula nutans. Spiculæ quadrifloræ, ad nodos paniculæ binatæ naſcentes, longæ, ſtrictæ, ariſtis brevibus.

Bromus giganteus L. in ſilvis prope Grodnam, juxta Niemen, julio: perennis. Lugdunea, montana.

Calyx bivalvis ; valva majore carinata.

Flores paniculato – glomerati , ſecundi.

79. Dactylis glomerata.

Culmus tripedalis. Folia ad tres quatuorve lineas lata, glauca, ſubhirſuta. Panicula pene ſpicata ; fit faſciculis craſſis confertis, ſubrotundis, nutantibus, ex racemis factis folliculorum nullum ſitum definitum affectantibus : unde dicitur panicula ſecunda, glomerata ſeu faſciculata, imbricata. Calycis glumæ duæ, inæquales, acuminatæ, albæ, ſubvirides & violaceæ, hirſutæ, pene dentatæ : locuſtæ triflorae : gluma exterior ſubhirſuta, violacea, alba, paulo cis apicem ariſtam lineæ longitudine emittens ; interior gluma mucronata, apice plerumque bifida : ariſta quaſi ex baſi nata, quæ imperfectus eſt floſculus.

Dactylis glomerata L. communis prope Grodnam, in pratis & arvis, junio : perennis. Lugdunea. Eſt gramen arvenſe, ſpica compacta, divulſa, Loeſelii Flor. Pruſſ. tab. 23. Hoc gramine deglutito canes ſibi vomitum ciunt.

Ariſta dorſali, contorta, paniculata.

Calycibus biſloris.

80. Avena tuberoſa.

Radix ex plurimis rotundis tuberibus ſibi impoſitis formata. Culmi bipedales, tripedales. Folia retroverſus ſubaſpera, ad tres lineas lata, ſubhirſuta. Panicula longa, multiflora, anguſta ; locuſtæ dianthæ ſeu biſloræ ; calycis gluma altera minima, utraque mucronata : flores duo,

major alter & perfectior, alter minor imperfectus; uterque ariſtam emittit; folliculi baſi villoſi, majoris floris ariſta geniculata, floſculo hermaphrodito mutico, maſculo ariſtato.

Avena elatior L. communis prope Grodnam, inter ſegetes, junio: perennis. Lugdunea.

Panicula laxa.

Locuſtis pendulis.

81. Avena pendula.

Culmi bipedales. Panicula laxa. Locuſtis longe pedunculatis, pendulis, bifloris: calycis glumæ lineatæ, inæquales, mucronatæ, flore longiores; in calyce flores duo, alterni, conici, cartilaginei, fertiles: minor muticus; major ex medio dorſo robuſtam, bicolorem, & geniculatam ariſtam emittens.

Avena ſativa L. advena, culta; equorum & pauperum hominum præcipuum alimentum; ingratum panem reddit; ex ſemine paulum toſto infuſio paratur coffeæ analoga.

Paniculata, calycibus trifloris.

82. Avena lanuginoſa.

Culmus quadripedalis. Folia retroverſus aſpera, ad ſex lineas lata. Panicula magna, rara. Locuſtæ maturæ pendulæ, fere unciales; calycis glumæ lineatæ, longe mucronatæ, floribus longiores, ex albo-virides: in quoque calyce flores tres, baſi piloſi, quorum gluma exterior flava, ariſtam levem & validam emittens; floris gluma interior etiam flava, ſed multo brevior. Semen piloſo cortice involutum.

Avena fatua L. paſſim invenitur in agris circa Grodnam ♀ florens julio : perennis. Lugdunea. Hygrometrum ex ariſta parari poteſt.

Panicula laxa ; glumis flaveſcentibus.

83. Avena flaveſcens.

Culmi tripedales, vaginis ſubpiloſis. Folia ad duas lineas lata & ultra, glabra, & hirſuta. Panicula ſemipedalis, multiflora, anguſta : locuſtæ molles, teretes, compreſſæ, maturæ diſtichæ, nitentes ex viridi colore & ſtramineo variæ, trianthæ ſeu triflora ; glumæ calycinæ inæquales, altera perexigua : glumæ florales flaveſcentes, nitidæ, compreſſæ, mucronatæ ; pedunculis villoſis ; ariſta, a tertia parte longitudinis dorſi glumæ exterioris, inflexa & debilis.

Avena flaveſcens L. communis prope Grodnam, in pratis Loſoſnæ & alibi, julio : perennis. Lugdunea. Floſculi maturi ſæpe aureum nitorem induunt ; non raro duo tantum inveniuntur in quoque calyce, aliquando quatuor & quinque.

Panicula ſubſpicata.

Calycibus quinquefloris.

84. Avena ſpicata.

Culmus cubitalis. Folia anguſta lineam dimidiam, carinata, retroverſus aſpera. Spica biuncialis, ſeu panicula anguſta. Locuſtæ teretes, ex pedunculis plerumque unifloris, ad caulem appreſſæ, & parallelæ ; calycis ſegmenta duo, inæqualia, mucronata, violaceo-pallide argentea, floribus breviora : in quoque calyce flores quinque, baſi pedunculis pubeſcentibus ; ipſis glumis glabris, exteriori pal-

lida, apice in filamenta fiſſo, ariſta inflexa, tortili, ex medio dorſo prodeunte; gluma floralis interior multo brevior, argentea.

Avena pratenſis L. communis prope Grodnam, in pratis juxta Niemen, julio: perennis. Lugdunea.

Floſculi congeſti, lana cincti.

Panicula laxa.

85. Arundo vulnerans.

Radices geniculatæ, ad magnam diſtantiam reptatrices. Culmi ſexpedales, craſſi. Folia magna, ad unciam lata, firma, lineata, oris manus vulnerantibus. Panicula pedalis, erecta, per ætatem nutans. Locuſtæ innumeræ, ſtrictæ, peranguſtæ, trifloræ, pappoſæ, muticæ; calycis glumæ inæquales, acutæ, mucronatæ, ſpadiceæ. Folliculorum gluma exterior violacea, longe de calyce eminens, mucrone producto; interior dimidiobrevior, ſimplex. Pappus copioſiſſimus, ſericeus, involvens caudas ſeminum.

Arundo phragmites L. frequens circa Grodnam in paludibus arenoſis; florens auguſto: perennis. Lugdunea. Paniculæ tingunt lanas viridi colore; culmis utuntur gypſarii ad tecta incruſtanda; peſſima in agris humentibus, vix eradicanda: an ſemina pappoſa aures intrantia exſurdant? Cæterum dulcis planta, ſucco ſaccharato plena; extractum leviter purgans alvum largitur. Radices dulces, cum nauſeoſo ſapore, decoctæ promovent lochia, lacque nimium redundans vere diſſolvunt, & decubitum illius avertere poſſunt.

Panicula contracta.

Culmo ramoſo.

86. Arundo contracta.

Culmi cubitales & ultra, ceſpitoſi, ramoſi. Folia ad quatuor lineas lata, oris nerviſque aſperis. Panicula denſa, alterne latior, & contracta. Locuſtæ innumerabiles, uniſloræ; calyx violaceus, binis glumis longe mucronatis: glumæ florales inæquales, compreſſæ, longæ, mucronatæ, membranaceæ; major ex violaceo & argenteo varia, cis apicem exterioris: ariſta paulum flexa; circa baſim folliculorum plurima pubes ſericea.

Arundo calamagroſtis L. communis prope Grodnam, in humidis inter ſalices Jeziory, & alibi; florens auguſto: perennis. Lugdunea.

Panicula erecta, ſubſpicata.

87. Arundo ſtricta.

Radix geniculata. Culmi bipedales, tritico craſſiores, ad terram vaginoſi. Folia digitum tranſverſum lata, ſuperne hirſuta, inferne glabra. Panicula biuncialis denſa, erecta, pene ſpicata. Locuſtæ uniſloræ, minimæ, peracutæ: calycis glumæ violaceæ, una fere ariſtata; glumæ floris fere æquales, albæ, mucronatæ, non ariſtatæ, ſeu muticæ, ad baſim pappo copioſo involutæ.

Arundo epigeios L. paſſim in ſterilibus juxta Niemen, prope Grodnam; julio: perennis. Lugdunea.

Flores polygamici, paniculati.

Glumis trifloris.

88. Holcus odoratus.

Culmus cubitalis. Folia glabra, ſeſquilineam lata, retroverſus aſpera. Panicula non valde ſparſa, pauciflora, exigua, biuncialis, nitens. Locuſtæ pedunculis brevibus, fuſco-flavæ, triflor æ, patulæ; calycis glumæ cavæ, mucronatæ, ſiccæ, albidæ, fere æquales; flores tres, æquales; floſculi duo laterales, maſculi, triandri: intermedius ſeu tertius hermaphroditus, diandrus; gluma una ex medio dorſo ariſtam inflexam producit, nempe in flore perſectiore.

Holcus odoratus L. Avena juxta Hallerum. Inveni circa Grodnam, in paſcuis humidis ſilvæ Bobrowſzczyznæ: perennis. Ingenioſa eſt ſuſpicio Halleri qua bonus odor pilorum in fronte urorum holco odorato tribuitur: cæterum ſuaveolens hoc gramen plurimas indicationes practicas adimplere poteſt, nempe quotieſcumque refocillandæ ſunt vires debilitatæ.

Flores monoici.

Spica ſimplici, androgyna, unica.

89. Carex pulicaris.

Folia radicalia, anguſta, dura, aſpera. Culmus dodrantalis, unica ſpica, longa, tereti terminatus, ſuperne maſcula glumis dilute fuſcis; inferne capſulæ roſtratæ, ſeu deorſum reflexæ.

Carex pulicaris L. frequens prope Grodnam, in paludoſis juxta fluvium Niemen. Lugdunea, montana.

Obſ. In caricibus amentum imbricatum, calyx monophyllus, corolla nulla: in maſculinis floribus ſtamina tria; in femineis nectarium inflatum, bidentatum, ſtigmata tria, ſemen triquetrum intra nectarium.

SPICIS ANDROGYNIS.

Spica compoſita, diſticha.

Culmo triangulari.

90. Carex brizoides.

Culmi cubitales, triquetri, nudi. Folia longa, ad lineam lata, aſpera. Spicæ ut in briza compoſitæ, in ſummo culmo ad novem, diſtichæ, oblongæ, contiguæ, ſemipatulæ. Gluma ima magna, albo-virens.

Carex brizoides L. Grodnenſis in loco dicto Labna, auguſto. Delphinalis.

Spiculis oblongis, remotis.

91. Carex elongata.

Culmi bipedales, fere nudi, triquetri, aſperi. Folia retrorſum plicata, ad duas lineas lata, aſpera. Spica compoſita, quatuor unciarum longa; ſpiculæ ovatæ, flaveſcentes, imis remotis, ſupremis congeſtis: cæterum latæ & obtuſæ. Glumæ fuſcæ, acutæ. Capſulæ conicæ, collo bifido terminatæ.

Carex elongata L. prope Grodnam in uliginoſis juxta Niemen, junio. Lugdunea, montana.

Spiculis ſubrotundis, remotis.

92. Carex caneſcens.

Culmus pedalis, fere nudus. Folia radicalia ad duas lineas lata, oris aſpera. Spicæ imæ diſtinctæ, ſuperiores approximatæ, omnes ovatæ, alternæ, albo-virentes. Capſulæ obtuſiuſculæ, in una ſpica ad trigenas. Stigmata alba, pilis breviſſimis obſeſſa.

Carex caneſcens L. prope Grodnam in ſilvis Loſoſnaie; junio. Lugdunea, montana. Eſt gramen cyperoides, ſpicis curtis, divulſis, Loeſ. Pruſſ. tab. 32.

Spiculis ſubovatis.

Capſulis ſpinoſis.

93. Carex muricata.

Culmus ſemipedalis, aſper. Folia retroverſus aſpera; ſpica laxa, ex ſpiculis ſubovatis, ſeſſilibus, remotis; ſupremis congeſtis. Gluma calycina ariſtata; florales etiam ariſtatæ: unde maturæ ſpiculæ, echinatæ evadunt. Capſulæ longe mucronatæ, patulæ, mucrone rigentes.

Carex muricata L. communis in paludoſis Loſoſnaie, & alibi, prope Grodnam; florens maio, capſulæ julio. Lugdunea, montana.

Spiculis glomeratis, ovatis.

94. Carex glomerata.

Culmus cubitalis, triquetrus, longe nudus. Folia longiſſima, diverſæ latitudinis, glabra. Spica ſupra decompoſita, ex ſpiculis ſubrotundis, echinatis, inferne laxioribus, ſuperne confluentibus: imæ gluma calycina longe

ariſtata, eadem etiam ſola folio ſuſcepta. Capſulæ patulæ, maximæ, roſtratæ.

Carex vulpina L. prope Grodnam, in pratis juxta Niemen; florebat maio. Lugdunea.

Spica compoſita, ſpadicea.

Spiculis folioſis, remotis.

95. Carex ſpadiceus.

Radix repens. Culmus pedalis, triquetrus. Folia longa, lata; oris aſpera. Spica compoſita ex ſpiculis androgynis: inferioribus remotioribus, folio longiori inſtructis; ſuperioribus congeſtis: ſpicula quæque oblonga, ad baſim duas ſpiculas diſtinctas habet. Glumæ ex luteo virentes, inſigniter ariſtatæ.

Carex arenaria L. in arenoſis circa urbem Grodnam, junio. Delphinalis. Eſt gramen cyperoides minus repens, ſpica diviſa, Loeſ. Fl. Pruſſ. tab. 31.

Spica compoſita.

Spiculis nudis, approximatis.

96. Carex mollis.

Culmus bipedalis, triquetrus, ſubaſper. Folia lineam lata; retrorſum aſpera. Spicæ nudæ, ſubrotundæ, diſtinctæ, a quatuor ad octo, in ſummo culmo congeſtæ, nullo ſubjecto folio: eæ ſpicæ molles, breviſſimæ, latiſſimæ, ſubrotundæ, compreſſæ. Glumæ rigentes, pallidæ, ſpadiceæ, nervo luteo. Capſulæ roſtratæ,

Carex leporina L. prope Grodnam, in paludoſis Labna; julio. Lugdunea.

Spicis femineis ſubrotundis; maſcula lineari.

97. Carex flava.

Culmi pedales, triquetri. Folia longa ad duas lineas lata, retroverſus aſpera. Spicæ femininæ petiolatæ, erectæ, ovatæ, echinatæ, duæ vel tres, ſibi vicinæ, foliis inſidentes, quarum ſupremæ marem pene contingunt; ſpica maſcula linearis. Glumæ ſpadiceæ, nervo virente. Carex flava L. communis in uliginoſis; prope Grodnam; florebat julio: ſeptembri capſulæ maturæ. Lugdunea.

Spicis remotiſſimis.

98. Carex diſtans.

Culmus triquetrus, cubitalis & altior. Folia ad ſeſquilineam lata, retrorſum ductu aſpera. Spicæ remotiſſimæ, ſubſeſſiles, bractea vaginante, ſeu inferiores, alis foliorum inſidentes. Spica maſcula uncialis, obtuſa: glumis ſpadiceis. Capſulæ patulæ, triquetræ, angulatæ, mucronatæ.

Carex diſtans L. circa Grodnam in pratis ſilvæ Bobrowſczczyznæ, juxta amnem; florebat maio. Lugdunea.

Spica maſcula ovata.

Capſulis pubeſcentibus.

99. Carex pubeſcens.

Culmus ſemipedalis, triquetrus, fere nudus. Folia ceſpitoſa ſeu caryophyllæa, linea exarata, aſpera, anguſta, vix linearia. Spicæ ſeſſiles, approximatæ, pauciflorae; maſcula ovata, ſpadicea: ſpicæ femininæ duæ, breves,

obtuſæ, parvæ, viridi foliolo inſidentes. Capſulæ ovato-triquetræ, pubeſcentes.

Carex montana L. in pratis Horodniczæ, prope Grodnam; florebat maio. Delphinalis.

Spicis femineis, linearibus.

100. Carex digitata.

Culmi dodrantales. Folia ad duas lineas lata, nervo eminente in dorſo, retroverſus aſpera. Spicæ femininæ petiolatæ, raræ, duæ, tres, aut quatuor, maſculam ſuperantes; ſub pedunculis bracteæ longæ, amplexicaules, ariſtatæ: glumæ latæ, cinnamomeæ; ſpica maſculina, teres, ſtricta.

Carex digitata L. in ſilvis prope Grodnam, Loſoſnaie; florebat maio. Delphinalis.

Capſulis inflatis.

101. Carex veſicaria.

Culmi triquetri, angulis aſperis, quatuorpedales. Folia bipedalia, ad tres lineas lata, retrorſum aſperrima. Spicæ mares duæ, tres, graciliſſimæ, biunciales, ſubrufæ: glumis ex ovato-lanceolatis, oris læte albis; ſpicæ femininæ duæ ad quatuor, ex brevibus pedunculis, ex alis foliorum erectæ, glumis ſpadiceis, lanceolatis: capſulæ patulæ, tumidæ, ampullaceæ, ſtriatæ, acuminatæ.

Carex veſicaria L. in omnibus pratis paludoſis circa Grodnam; florebat maio; auguſto capſulæ maturæ. Lugdunen.

Spicis pendulis.

Capſulis reverſis, biariſtatis.

102. Carex reverſa.

Culmi tripedales, folioſi. Folia latiſſima ad octo lineas. Spicæ femininæ pendulæ, aſperſæ, plerumque geminatæ, capſulis longe roſtratis, retroverſis; ſpica mas biuncialis, teres: glumis longiſſime acuminatis, quaſi ariſtatis.

Carex pſeudocyperus L. juxta amnem, in ſilva Loſoſnaie; florebat junio, prope Grodnam. Delphinalis.

Spicis cylindricis, erectis, ternis.

103. Carex erecta.

Culmus triquetrus, firmus, pedalis. Folia ad duas lineas lata, carinata, retroverſus aſpera, firma. Spica mas teres, pollice brevior: ſpicæ femineæ tres, quatuor, breviter pedunculatæ, erectæ; ima ſpica in ſinu folii triuncialis, ſecunda ex ſinu folii uncialis, tertia ex ſinu vaginæ amplexicaulis, longæ, ariſtatæ.

Carex ceſpitoſa L. in pratis Horodniczæ prope Grodnam; florebat junio: Delphinalis.

Spicis pendulis.

Capſulis obtuſis.

104. Carex palleſcens.

Culmi pedales, triquetri. Folia ad lineam lata & ultra, retroverſus aſpera. Spicæ femininæ pendulæ, confertæ, ovatæ; maſcula oblonga, ſpadicea, erecta; femineæ

tres, in alis foliorum. Glumæ ochroleucæ, ariſtatæ. Capſulæ confertæ, ovatæ, conicæ.

Carex palleſcens L. in paſcuis prope Grodnam, juxta Niemen; florebat junio. Lugdunea, montana.

Spiculæ maſculæ inæquales.

Capſulis hirtis.

105. Carex hirta.

Culmi pedales, folioſi, hirti. Folia ad duas lineas lata, hirſuta; ſpicæ mares duæ, tres, conſertæ; ſuprema maxima, uncialis, reliquæ minores; glumis hirſutis, primo fuſcis, per ætatem albidis; femininæ ſpicæ tres, ex alis foliorum, ex brevibus pedunculis, erectæ, laxæ: glumæ lanceolatæ, ariſtatæ. Capſulæ hirſutæ, conicæ, mucrone longo, bifido.

Carex hirta L. communis prope Grodnam, juxta vias in foſſis; florebat maio. Lugdunea, montana.

Spicæ maſculæ ternæ.

Capſulis ſtriatis.

106. Carex ſtriata.

Culmi bipedales, triquetri, aſperi, craſſi. Folia ad ſemunciam lata, carinata, retrorſum aſpera; ſpicæ maſculæ ternæ, glumis rufis fuſciſque, anguſtis; femininæ ſpicæ tres ad quinque, longæ, ſeſſiles, aut breviter pedunculatæ, glumis rufis. Capſulæ obtuſiuſculæ, ſtriatæ, ellipticæ.

Carex acuta varietas rufa L. communis in omnibus paludoſis locis prope Grodnam; florebat maio. Lugdunea. Creſcit mixta cum var. acuta nigra ſpicis maribus ovatis, femininis gracilibus, erectis, capſulis triquetro-conicis, Hall. Helv. n. 1406.

FINIS TERTIÆ SERIEI.

SERIES QUARTA.

STAMINA ET PISTILLI NUDIS OCULIS VIX VISIBILIA.

CRYPTOGAMICÆ, SEU NUPTIIS OCCULTIS.

In Cryptogamicis fructificationes viſui noſtro non armato ſeſe ſubtrahunt : ſunt Filices, Muſci, Algæ, Fungi.

COLLECTIO I.

FILICES.

In Filicibus fructificatio ſedet in ſpicis, aut racemis, aut ſuper dorſum frondis. Hujus moleculæ fecundantes aut in globulos, aut in ſtrias vario modo diſponuntur. Sponte creſcentes in Lithuania ſequentes invenimus.

FRUCTIFICATIONES SPICATÆ.

Fructificationes peltatæ.

Frondibus compoſitis.

1. Equiſetum ramoſum.

Radix longa, geniculata : ex quibus geniculis fibræ annulatim oriuntur. Caules palmares aut pedales, ſucculenti,

intus cavi, geniculati, rubelli; vaginæ laxiſſimæ, unciam longæ, multifidæ, denticulatæ: lapſu temporis ex tali caule folia paulatim evolvuntur, decem aut duodecim, verticillos efformantia, teretia, ſulcata, ſcabriuſcula, ramoſa. Spica terminans, ovato-lanceolata.

Equiſetum ſilvaticum; vigebat maio, ſat frequens circa Grodnam. Lugdunea.

Caule floriſero, nudo.

2. Equiſetum diverſo caule.

Radix longiſſima. Scapus floriger, palmaris aut pedalis; ſimplex, carnoſus, geniculatus, albo-rubellus: ad nodos vaginæ ſeptem aut octo, ſtriatæ, multifidæ; ſpica terminans, cylindrica, albido-flavicans, unciam longa. Poſt caulem hunc floriger um naſcitur caulis folioſus, palmaris aut pedalis, ſcabriuſculus, articulatus: ad articulos dentes quinque, ſeptem, octo, acuti, nigri; infra vaginam denticulatam decem folia, ſeu rami ſulcati, tetragoni, articulati: ad articulos quatuor dentes, acuti.

Equiſetum arvenſe; communis circa Grodnam in pratis & arvis, vigens maio; Lugdunea.

Ramis multifloris.

3. Equiſetum polyſtachion.

Caulis palmaris, aut pedalis, erectus, anguloſus, ſulcatus, glaber, pyxidatim ſibi articulatus: ad nodos denticuli fuſci, apice nigreſcentes; infra articulos folia, ſeu rami verticillati, ſulcati, articulati, denticulati; ſpicæ ovatæ terminantes ſcapum & ramos: ſquamulæ farinoſæ, nigricantes.

Equiſetum paluſtre, in aquoſis communis, circa Grodnam. Lugdunea.

Caule ſtriato.

4. Equiſetum ſtriatum.

Caulis erectus, cubitalis, altior, ſtriatus, glaber, viridis; denticuli duodecim, ſubulati, acutiſſimi, ad quemque nodum; rami ſex, ſeptem, plures, infra articulos, verticillatim ad caulem e vaginula fuſca, dentata prodeunt: rami ſatis longi, ſimpliciores, tetragoni, ad articulum quatuor denticulis donati. Spica fere cylindrica, caulem terminans; ſquamæ nigricantes.

Equiſetum fluviatile, vigens julio, in fluvio ſilvæ Bobruzna, Grodnenſis. Lugdunea.

Caule ſcabro.

5. Equiſetum aſperrimum.

Caulis erectus, quatuorpedalis, ſtriatus, ſcabriuſculus, articulatus, ad ſtrias ſpinulis vix viſibilibus obſeſſus: articulis remotis. Vaginæ inferiores dentatæ, reliquæ integerrimæ. Spica terminans caulem.

Equiſetum hiemale L. frequens in paludibus circa Grodnam; viget ſeptembri. Lugdunea.

SPICA ARTICULATA.

Fructificationes circumſciſſæ.

Spica lingulata.

6. Ophiogloſſum unifolium.

Scapus palmaris, digitalis, ſimplex, erectus, glaber. Folium unicum, in ſcapum decurrens, ovatum, gla-

brum, læte viride. Spica cylindrica, teres, terminans, ex viridi lutea, ſtriis tranſverſalibus; ſulco per axim ducto. Pollen fecundans, flavus.

Ophioglоſſum vulgatum L. paſſim in pratis juxta Niemen, prope Grodnam. Lugdunea.

Spica racemoſa.

Foliolis lunatis.

7. Oſmunda lunaria L.

Scapus digitalis, glaber, teres. Folium unicum in medio caulis, pinnatifidum; foliolis ſemilunaribus, glabris, in coſtam decurrentibus. Racemus terminalis; racemulis alternis, ſecundis: floſculis luteis.

In paſcuis circa Grodnam ſat frequens; vigebat junio. Lugdunea.

FRUCTIFICATIONES FRONDOSÆ IN PAGINA INFERIORI.

Macula diſcum totum occupans.

Frondibus laciniatis.

8. Acroſticum laciniatum.

Planta ramoſa: rami lineares, apice latiuſculi, bifurci; apicibus acute inciſis. In averſa parte ſegmentorum foliorum, acervi globulorum pollinem ſeminalem continentes.

Acroſticum ſeptentrionale L. frequens in ſilvis, prope Grodnam; vigens junio. Lugdunea.

Lineæ marginis ad peripheriam.

Frondibus tripinnatis.

9. Pteris aquilina L.

Caulis erectus, tricubitalis, anguloſus, glaber, rigidiuſculus, tripinnatus: pinnis ſeſſilibus, lanceolatis, nervoſis, baſi angulo eminente lobatis; ſuperne læte viridibus, inferne glaucis. Margines pinnarum ſtria pulverulenta pollinifera onuſti.

Communis in ſilvis prope Grodnam; viget julio, auguſto. Lugdunea. Radix oblique inciſa aquilæ effigiem repræſentat: unde nomen triviale. Hæc egregium authelmin ticum.

Lineæ diſci ſubparallelæ, variæ.

Fronde pinnata.

10. Trichomanes crenata.

Cauliculi purpuraſcentes, etiam nigri, ſexpollicares; ſplendentes, capillares, confertim prodeuntes. Folia pinnata; foliolis oppoſitis, ſeſſilibus, fere orbiculatis, obtuſis, læte viridibus, glabris, ſerrulatis, duas lineas latis: ſtriæ pulverulentæ in averſa foliorum parte.

Aſplenium trichomanes L. Paſſim circa Grodnam, in fiſſuris rupium; vigebat junio. Lugdunea, communis.

Foliis decompoſitis.

11. Aſplenium ruta muraria L.

Folia ramoſa; foliolis alternis, ultimis cuneiformibus; obtuſis, ſeſſilibus, ſerrulatis, ſaturate viridibus, glabris. Petioli longi, ſulcati, confertim prodeuntes: in foliorum dorſo puncta nigra, denſiſſime accumulata.

Communis prope Grodnam ſuper muros. Lugdunea: vigebat junio.

PUNCTA DISCI DISTINCTA.

Fronde pinnatifida.

12. Polypodium pinnatifidum.

Folia pedalia, erecta, lanceolata, pinnatifida, bi-, tripollicaria latitudine: ſegmentis lanceolatis, ſubſerratis, glabris, obtuſiuſculis, in medio ſtria nigricante notatis, baſi coadunatis. Puncta alba duas ſeries exhibent ad latera ſegmentorum.

Polypodium vulgare L. communis prope Grodnam, ad radices arborum; vigebat junio. Lugdunea. Recens radix ſaccharina, lene purgans; vetuſta iners.

Fronde pinnata.

13. Filix pinnata.

Stipes paleaceus. Folia erecta, lanceolata, ſeſquicubitum longa, ultra cubiti quadrantem lata, pinnata; foliolis pinnatis, obtuſis, dentatis. Flores diſtiche poſiti, reniformes, albi, glabri: in medio foveola excavati.

Polypodium filix mas L. communis in ſilvis, circa Grodnam; vigebat julio. Lugdunea. Tutum radix exhibet anthelminticum.

Frondibus bipinnatis.

14. Filix bipinnata.

Stipes fere glaber, ſuperne margineque ſulcatus, paleis rarioribus ornatus. Folia lanceolata, ſeſquicubitum fere longa, ultra ſemicubitum lata, erecta, pinnata; foliolis inferioribus oppoſitis, reliquis alternis, ſeſſilibus, denuo pinnatis, lanceolatis, harumque pinnæ rurſum pinnati-

fidæ; ultimis pinnulis lanceolatis, margine circumſerratis. Flores diſtiche poſiti ad foliorum dorſum, albi, ſeſſiles, pubeſcentes, ſolitarii, ad ſingulorum foliorum lacinias hærentes, reniformes.

Polypodium filix femina L. ſat frequens in ſilvis, circa Grodnam. Lugdunea.

Foliolis ciliato-aculeatis.

15. Filix aculeata.

Stipes ſtrigoſus, triangularis, ſpadiceis ſquamis. Folia bipinnata, pinnis lunulatis, ciliato-dentatis, appendiculatis.

Polypodium aculeatum L. paſſim in ſilvis juxta Niemen, prope Grodnam. Lugdunea, montana.

Stipite fragili.

16. Filix fragilis.

Stipes lævis, fuſcus, fragilis, ſemipedalis. Folia laxe pinnata: pinnulis remotis, ſemipinnatis, lobulis ſubrotundis, dentatis. Puncta ſeminalia ad ſeptem, denſe conferta.

Polypodium fragile L. ſat frequens prope Grodnam, in monticulis. Lugdunea, montana.

Fronde ſupra decompoſita.

17. Filix pumila.

Stipes pedalis, glaber, baſi nigricans, paleis brunneis. Folia triangularia, palmaria, terna: foliola lanceolata, pinnatifida: pinnulis lanceolatis, obtuſis, crenatis, læte viridibus; ad ſingulum denticulum foliolorum, ſubtus, punctulum ſubrotundum, orbiculatum, album, ſeſſile.

Polypodium dryopteris L. ſat frequens circa Grodnam, in truncis putridis ſilvarum. Lugdunea, montana.

FINIS PRIMÆ COLLECTIONIS.

COLLECTIO II.

MUSCI.

Folia muſcorum hieme humida, aut tempore diu pluvioſo, reviviſcunt, effectu caloris æſtivi aridiora evadunt. His capſula, ſeu juxta Linnæum antheræ; in pleriſque ſupra hanc calyptra & operculum: quorum margines ſæpe ciliati. In polytrichis & mniis ſtellulæ in apicibus ſurculorum, quas Linnæus pro femineis organis agnoſcit.

CALYPTRATI.

Capſulæ bivalves.

Spicis pedunculatis.

1. Lycopodium clavatum L.

Radix repens, fibroſa. Caules ſeu ſurculi vagi, reptantes, ſæpe longiſſimi, per dichotomiam diviſi. Rami floriferi, erecti, rigidiuſculi, curvati. Folia ſubulata, ſeſſilia, integerrima, pilo longo ariſtata, imbricata, rigidiuſcula, antrorſum curvata. Pedunculi gemini, e ramorum apice, quatuor pollices longi. Spicæ lanceolatæ, erectæ, obtuſiuſculæ, flavicantes, teretes, ſeſquipollicem longæ,

duas lineas latæ; ſquamæ inter capſulas ovatæ, apice piloſæ; axis ſpicæ tuberculatus; capſulæ ſeſſiles, reniformes, pulverem flavum copioſum projicientes.

Communis in ſilvis prope Grodnam; julio viget. Lugdunea, montana. Hujus muſci vix nulla in plica. Pulvis capſularum facillime deflagratur.

Caulibus complanatis.

2. Lycopodium complanatum L.

Surculi repentes. Rami floriferi, erecti, ramoſi, plani, folioſi. Folia cauli appreſſa, bifariam connata, convexa. Pedunculi raris ſquamis ornati. Spicæ cylindricæ, raro geminæ, etiam ternæ, quaternæ; ſquamæ ſpicæ ovato-lanceolatæ, ariſta brevi terminatæ: capſulæ reniformes, ſeſſiles.

Communis prope Grodnam, in ſilva juxta Niemen; vigebat julio.

Floribus ſparſis.

3. Selago abietis facie.

Surculi erecti, aut decumbentes, modo ſolitarii, modo ceſpitoſi, palmares, teretes, rigidi, ex cinereo flavicantes. Rami dichotomi, erecti, aut curvati. Folia denſe juxta ſe invicem poſita, octo aut decem ordines ſeu angulos longitudinales efformantia, ſubulata, mucrone acuto pungente prædita, patentia. Capſulæ ad ſingulorum foliorum alas, ſolitariæ, ſeſſiles, ſemilunares; maturæ flavæ.

Lycopodium ſelago L. ſat frequens circa Grodnam, in humidis; viget julio. Lugdunea, montana.

Faſciculi foliorum conglomeratorum, atro-viridium, rigidiorum, ac duriorum, in apicibus ramorum juniorum, & ad latera, quaſi ſpicas conſtituunt: unde Hallerus dixit, ſpicis ſeſſilibus.

Anthera

Anthera ore lævi.

Ramis curvatis.

4. Sphagnum deflexum.

Ceſpites denſi, rami teretes, conferti, alterni, retrorſum curvati. Folia imbricata, ovata, acutiuſcula, concava, flavicanti-viridia. Pedunculi terminales ſat craſſi, foliis magnis inferne veſtiti. Capſula erecta, ſubrotundo-ovata, glabra, diametri unius lineæ.

Sphagnum paluſtre L. frequens in udis ſilvarum, prope Grodnam; viget julio. Lugdunea.

Anthera ore ciliato.

Calyptra minuta.

5. Phaſcum bulbiforme.

Surculi breviſſimi, aut nulli. Folia ovato-lanceolata, apice acuto-concava, ſuperiora pilo breviſſimo terminata, integerrima, glabra, ita ſæpe conniventia ut bulbulos ovatos efforment. Pedicellus breviſſimus, foliis occultatus. Capſula orbiculata, erecta, parva, foliis conniventibus tecta.

Phaſcum acaule L. communis circa Grodnam, in paſcuis; viget octobri, novembri. Lugdunea.

Foliis ſetaceis.

6. Phaſcum ſubulatum.

Surculi erecti, ſimplices, filiformes, tenuiſſimi, rubelli; in ceſpites congeſti; a linea una ad tres longi. Folia ſetacea, capillacea, inferiora breviora, patentia, ſuperiora erecta. Capſula exigua, ad cauliculi apicem ſub-

ſeſſilis, foliis tenerrimis cincta, ovata, acuminata. Operculum acuminatum. Calyptra ſubulata.

Phaſcum ſubulatum L. ſat frequens in pratis, prope Grodnam, juxta Niemen; viget maio. Lugdunea.

CALYPTRATI, DICLINI.

Anthera cum apophyſi minima.

Anthera parallelipipeda.

7. Polytrichum quadrangulare.

Radix filiformis, longa. Surculi erecti, ſimplices, digitales, tuberculati, rigidi, inferius aphylli. Folia amplexicaulia, ſubulata, mucronata, ſerrata. Pediculus terminalis, erectus, ſolitarius, apice apophyſi terminatus. Capſula erecta, cylindrico-ovata, primum teres, ætate tetragona. Operculum ſubulatum. Calyptra ſubulata, villoſa, capſula longior. Stellulæ concavæ, in diſtinctis individuis terminantes, ex ſquamis rigidiuſculis, e ſui medio ſurculos novos producentes.

Polytrichum commune L. Communis circa Grodnam, in ſilvis; vigebat junio. Lugdunea.

Anthera ſine apophyſi.

Foliis pellucidis.

8. Mnium pellucidum.

Surculi ſimplices, ceſpitoſi, inferne aphylli, ſemunciam longi, filiformes, baſi cohærentes. Folia ſeſſilia, lanceolata, mucronata, integerrima, pellucida, ſplendentia, ſuperiora latiora, majora. Perichætium nullum. Pedunculus terminalis, rectus, ſummitate rubellus. Capſula

erecta, tenuis, teres, glabra. Operculum ſubulatum, os annuli margine breviter ciliatum. Calyptra totam capſulam tegens, inferne denticulata.

In femina folia paulo latiora; ſurculi in eodem ceſpite cum maribus; pedunculi exiguis foliis veſtiti; capitulum globoſum, pulverulentum, fere ſeſſile, apicem pedunculorum coronat.

In ſilvis ſuper arbores mortuas communis, prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

Pedunculis radicalibus.

9. Mnium radicans.

Surculi ceſpitoſi, juniores ſimplices, adulti ramoſi, ramis filiformibus, rigidiuſculis, rubellis, modo recti, modo inflexi. Folia ovata, mucronata, apicibus recurvis, exigua, imbricata, ſplendentia, integerrima. Perichætium nullum. Pedunculi ad ramorum baſim e ſurculo nati, rubelli, flexuoſi, retrorſum curvati, baſi incraſſati, bipollicares. Capſula incurviuſcula, fere globoſa, ætate rubella. Os annuli expers. Operculum breve, acutiuſculum. Calyptra ſubulata, dimidiata, antheræ apici inſidens. In feminis ſtellulæ ramos terminantes, intus rubellæ, extus foliis brevibus ſtellæ inſtar expanſis.

Mnium fontanum L. in pratis juxta Niemen aquoſis, communis prope Grodnam; vigebat junio. Lugdunea.

Caule dichotomo.

10. Mnium rubiginoſum.

Surculi rubentes, rubigine aſperſi, ceſpitoſi, ramoſi, dichotomi, digitales. Folia lanceolata, acuminata, carinata, nervo eminente, flavicantia, integerrima, ſic-

citate apicibus recurva, aut convoluta. Pedunculi purpurei, e caulis dichotomia. Capſulæ longæ, cylindricæ, pendulæ. Operculum acutum.

Mnium paluſtre L. communis in paludoſis prope Grodnam; viget julio. Lugdunea.

Cauliculis roſiferis, ſubnudis.

11. Mnium androgynum L.

Surculi denſi, ceſpitoſi, inferne tomentoſi, ſuperne flavicanti-virides, erecti, ſimplices, aut ſuperius ramoſi, ſemipollicares. Folia exigua, ovato-lanceolata, carinata, mucronata, flavicante-viridia, integerrima. Perichætium nullum. Pedunculi ramos & ſurculos terminantes, ſolitarii, lineam longi, tenuiſſimi, capitati. Capitula exigua, globoſa, erecta, pulverulenta, apicibus pedunculorum inſident. Sunt globuli virides ex foliolis minimis.

Sat frequens prope Grodnam, in paſcuis; viget maio.

Calyptra, reflexa.

12. Mnium arcuatum.

Surculi breviſſimi, ac fere nulli, rubelli ac tomentoſi, duas lineas cum foliis longi, modo ſolitarii, modo ceſpitoſi. Folia denſa, in bulbi forma coeuntia, ovata, concava, acuminata; inferiora aliquot, patentia, reliquæ conniventia, pallide viridia. Perichætium nullum. Pedunculus baſi calloſus, purpureus, uncialis, apice recurvatus. Capſula obverſe ovata, ſtriata; adulta nutans. Operculum breve, obtuſum. Calyptra ſubulata: junior tetragona, adulta reflexa. Os annuli expers.

Mnium hygrometricum L. communis in paſcuis, prope Grodnam; vigebat auguſto. Lugdunea.

Axillis pedunculiferis.

13. Mnium purpureum L.

Surculi erecti, ceſpitoſi, denſi, ſemipollicares, rubelli: ramis dichotomis. Folia erecta, lanceolata, ſubulata, carinata, humida patentia, ſiccitate criſpa, ſurculoque appreſſa. Perichætium nullum. Pedunculi recti, rubelli, baſi calloſi, inter duos ramos e ſurculorum dichotomia prodeuntes, fere pollicares. Capſulæ erectæ, lanceolatæ, rubellæ. Os margine ciliis flavicantibus ornatum. Operculum ovatum, acuminatum, parum obliquum, rubellum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Stellulæ femineæ apices ſurculorum ornant in eodem cum maribus ceſpite: ſcyphuli ſunt purpurei, ſeſſiles, concavi.

Communis in omnibus pratis, prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

Operculis filiformibus.

14. Mnium ſetaceum L.

Surculi erecti, ſolitarii aut ceſpitoſi, ſimplices aut ramoſi, ſemiunciales, rubelli. Folia lanceolata, anguſta, fere ſetacea, ex flavicante viridia, integerrima, glabra. Perichætium ex foliis erectis, apice reflexiuſculis, pedunculi calloſitatem tegentibus: pedunculi terminantes, atrorubelli, ſemiunciales. Capſulæ erectæ, cylindricæ, tenuiſſimæ. Os margine ciliis rubris obſitum. Operculum ſubulatum, filiforme, rubellum. Calyptra dimidiata, in ſubulam filiformem terminata.

Communis ſuper muros circa Grodnam; vigebat novembri. Lugdunea.

Antheris pendulis.

15. Mnium pendulum.

Surculi erecti, ſolitarii aut ceſpitoſi, filiformes, rubelli, inferne nudi, ſemipollicares. Folia lanceolata, intermedia latiora, ſumma linearia, pellucida, ex flavicante viridia. Perichætium nullum. Pedunculi terminales, baſi calloſi, incraſſati, curvati, unciales. Capſula deorſum flexa, ovato-lanceolata, acuminata, ætate rubella. Os annuli expers. Operculum ovatum, acuminatum. Calyptra ſubulata, dimidiata, parum ad latus flexa.

Mnium nudum L. ſat communis in paſcuis ſilvarum juxta Niemen, prope Grodnam; vigebat aprili. Lugdunea.

Foliis ovatis.

16. Mnium ſerpyllifolium L.

Surculi ſimplices, atro-rubelli, ſemiunciales. Folia ex ſubrotundo obverſe ovata, inferiora anguſtiora, ſuperiora majora. Perichætium nullum. Pedunculi terminantes, apice flexi, rubelli, unciales. Capſula cernua, ovato-lanceolata, mucronata. Os annuli expers, margine ciliis flavicantibus obſeſſa. Operculum ovatum, ſubulatum. Calyptra ſubulata, dimidiata, apice flexo.

In femina ſtellula capitula orbiculata, ex pilis fuſcis conflata, ad ſurculorum apices naſcentia, ultraque ſtellam conficiunt ſex aut octo folia cæteris ſimilia.

Communis in ſilvis prope Grodnam; vigebat octobri. Lugdunea.

Foliis diſtichis, integerrimis.

17. Mnium trichomanis facie.

Surculi repentes, ſimplices, aut ramoſi, ceſpitoſi. Folia diſticha; inferiora & ſuperiora minora, imbricata, ſub-

rotunda, integerrima, pellucida. Capitulum parvum, ſubrotundum, late viride, pulverulentum, ſeſſile in apicibus ſurculorum.

Mnium trichomanes L. frequens in truncis putridis arborum, prope Grodnam: globuli virides octobri obſervati. Lugdunea.

Foliis diſtichis, appendiculatis.

18. Mnium jungermaniæ facie.

Surculi ceſpitoſi, repentes, ramoſi. Folia diſticha, imbricata, fere orbiculata, inferne concava, alia majora, alia minora, alia cochlearia, alia aurita. Capitulum viride, pulverulentum, ad ſurculorum apicem ſeſſile.

Mnium jungermania L. in humidis ſilvarum, prope Grodnam, ſat frequens; vigebat ſeptembri. Lugdunea.

CALYPTRATI, MONOCLINI.

Anthera ſeſſilis, perichætio imbricato obvoluta.

Foliis trifariis.

19. Fontinalis triangularis.

Caules dodrantales, longe ramoſi, fluitantes, purpuraſcentes. Folia lanceolata, alterna, imbricata, acuta, ita collocata ut ramos triangulares efforment. Perichætia ſeſſilia, axillaria, ex foliolis ovatis. Capſulæ ſubſeſſiles, axillares, ovatæ. Operculum mucronatum, ore ciliis longis rubris obſeſſo. Calyptra conica.

Fontinalis antipyritica L. communis in fluvio Niemen & aliis Loſoſnaie, prope Grodnam; vigebat octobri. Lugdunea.

ANTHERÆ PEDUNC. TERMINALI E TUBERCULO.

Antheris ſeſſilibus.

Calyptra minima.

20. Bryum apocarpum L.

Surculi erecti, ceſpitoſi, ramoſi, dichotomi. Folia imbricata, lanceolata, hirſuta, carinata. Perichætium ex foliis capſulam cingentibus. Capſula terminalis, ſeſſilis, ovata, erecta. Os margine ciliatum. Operculum ovatum, acuminatum. Calyptra ſubulata, exigua, capſulæ apicem tegens.

Communis prope Grodnam in ſilvis; viget octobri. Lugdunea.

Calyptris ſtriatis.

21. Bryum ſtriatum L.

Surculi erecti, ceſpitoſi, dichotomi, ramoſi, unciales, rami modo erecti, modo recurvi. Folia lanceolata, acuminata, carinata, amplexicaulia. Perichætium nullum. Capſula erecta, ovata, ſubſeſſilis, ſeu petiolo unius lineæ ſuſtentata, terminalis, aut ſparſa. Operculum breve, ſubulatum. Calyptra ſtriata, piloſa, totam capſulam tegens, apice ſubulata.

Communis ſuper truncos arborum, prope Grodnam. Lugdunea.

Antheræ pedunculatæ, erectæ.

Antheris ſphæricis.

22. Bryum pomiforme L.

Surculi erecti, ceſpitoſi, unciales, ſimplices aut ramoſi;

rubelli. Folia ſubulato-ſetacea, capillacea. Perichætium nullum. Pedunculi ex diviſione ramorum ſemiunciales. Capſula erecta, globoſa, rubella, diametri unius lineæ. Os abſque annulo. Operculum breve, acutiuſculum. Calyptra brevis, acuminata, glabra, uno latere capſulæ apicem tegens.

Communis in ſilvis prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

Antheris obovatis.

23. Bryum pomiforme L.

Surculi non ramoſi, ceſpitoſi, baſi cohærentes, adeo breves ut fere nulli. Folia terræ incumbentia, ovata, acuminata, concava. Perichætium nullum. Pedunculi trilineares, terminales. Capſula erecta, obverſe ovata, ventricoſa. Os annuli expers. Operculum ovatum, obliquum. Calyptra ſubulata ad latus capſulam tegens, albida, glabra.

Communis in hortis prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

Calyptra baſi dilatata.

24. Bryum extinctorium L.

Surculi breviſſimi ac fere nulli, ſubtus tomentoſi, baſi cohærentes. Folia terræ incumbentia, ovato-lanceolata, acuminata, carinata. Perichætium nullum. Pedunculi terminales, rubelli, trilineares. Capſula erecta, cylindrico-lanceolata. Operculum ſubulatum, fere ſetaceum. Calyptra conica, ultra baſim porrecta, albida, ſplendens.

Paſſim prope Grodnam in paſcuis; vigebat octobri. Lugdunea.

Antheris ſubulatis.

25. Bryum ſubulatum L.

Cauliculi vix ulli, ceſpitoſi. Folia in orbiculum congeſta; ovato-lanceolata, acuminata. Perichætium nullum. Pedunculi terminales, ſæpe flexuoſi, baſi incraſſati, ſemipollicares. Capſula erecta, tenuis, teres, incurviuſcula, rubella, quatuor lineas longa, lineæ quadrantem lata. Os annulli expers. Operculum ſubulatum, rectum aut leviter flexum. Calyptra ſubulata, glabra, flavicans.

Communis ad arborum radices in ſilvis, prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

Foliis piliſeris, recurvis.

26. Bryum piloſum.

Caules erecti, biunciales, ceſpitoſi. Folia lanceolata, recurva, pilo fluitante terminata. Pedunculi laterales, ad ortum juniorum ramorum. Capſulæ erectæ, cylindricæ: calyptræ fulvæ. Operculum conicum, ſubulatum.

Bryum rurale L. communis ſuper tecta domorum, Grodnæ; vigebat maio. Lugdunea.

Foliis piloſis, rectiuſculis.

27. Bryum caneſcens.

Surculi breviſſimi, erecti, ſimplices, ceſpitoſi. Folia ovato-lanceolata, obtuſiuſcula, apice piloſa, pilo albo, patula. Perichætium nullum. Pedunculi ſolitarii, terminales, baſi incraſſati, quadrilineares, recti. Capſulæ erectæ, cylindricæ. Os capſulæ abſque annulo. Operculum ſubulatum. Calyptra albida, ſubulata, dimidiata.

Bryum murale L. communis in paſcuis & ſuper muros, prope Grodnam; vigebat ſeptembri. Lugdunea.

Foliis ſecundis.

28. Bryum ſcoparium L.

Surculi erecti, ceſpitoſi, fragiles, ſimplices, & compoſiti, tripollicares; ramis declinatis. Folia lanceolata, ſubulata, ſecunda, recurvata, rigidiuſcula. Perichætium bilineare, ex foliis circa baſim pedunculorum arcte conniventibus. Pedunculi ſemiunciales, purpurei, plerumque aggregati. Capſula cylindrica, lanceolata, teres. Os margine ciliatum. Operculum ſubulato-ſetaceum, anguſtum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Frequens ſuper truncos arborum putridos, prope Grodnam; vigebat octobri. Lugdunea.

Foliis undulatis.

29. Bryum undulatum L.

Surculi erecti, ſimplices, ſolitarii, aut ceſpitoſi, unciales, ſcabriuſculi. Folia ſubulato-lanceolata, carinata, mucrone prædita, plicis tranſverſalibus notata, hinc undulata, patentia, inferiora breviora. Pedunculus terminalis, ſolitarius, raro plurimi ſimul aggregati naſcentes, fere pollicares. Capſula cylindrica, incurviuſcula, bilinearis. Os annulatum, margine ciliatum. Operculum ſubulato-ſetaceum. Calyptra ſubulata, glabra, inferne latior.

Communis in ſilvis prope Grodnam, ad arborum truncos; vigebat ſeptembri. Lugdunea.

Operculo arcuato.

30. Bryum glaucum L.

Surculi unciales, ceſpitoſi, fragiles, dichotomi. Folia lanceolata, ſubulata, carinata, craſſiuſcula, glauca, erecta, imbricata. Perichætium nullum. Pedunculus terminalis, leviter flexuoſus, quadrilinearis. Capſula incurva, fere cylindrica, lanceolata, flavicans. Os margine ciliatum. Operculum ſubulatum, acutiſſimum, roſtratum. Calyptra ſubulata, albida, apice fuſca.

In pratis paludoſis juxta Niemen, prope Grodnam ſat frequens; vigebat aprili. Lugdunea.

Foliis ſetaceis, ſecundis.

31. Bryum ſecundum.

Surculi erecti, ſimplices, aut ex ſummo ramoſiuſculi, ſemiunciales, rubelli. Folia ſetacea, arcuata, ad unum latus directa. Pedunculus terminalis, rectus, quadrilinearis, rubellus. Capſula erecta, ovata. Os margine ciliis rubris ornatum. Operculum ſubulatum, rubellum. Calyptra dimidiata, ſubulata, glabra.

Bryum heteromalum L. Communis in paſcuis humidis omnium ſilvarum, prope Grodnam; vigebat octobri. Lugdunea.

Anthera operculo abſcedente truncata.

32. Bryum truncatulum L.

Surculi erecti, ſimplices, ceſpitoſi, breviſſimi, bi-, trilineares. Folia ovata, aut lanceolata, ſetula terminata; inferiora minora, carinata, patentia. Perichætium nullum. Pedunculi terminales, bilineares, baſi incraſſati. Capſulæ erectæ, ovatæ, ſubrotundæ. Os annuli expers: oper-

culum ſubulatum, leviter flexum. Calyptra ſubulata, dimidiata; glabra, parum flexa.

Frequens in pratis humidis, in hortis, prope Grodnam; vigebat octobri. Lugdunea.

Foliis imbricato-patulis.

33. Bryum viridulum L.

Surculi erecti, ſimplices, ceſpitoſi, breviſſimi, vix lineares. Folia lineari-lanceolata, integerrima, fere ſetacea, mucrone terminata, imbricato-patula, læte viridia. Perichætium nullum. Pedunculi terminales, ſolitarii, recti, bilineares, filiformes. Capſula ovata, erecta. Os annuli expers. Operculum ſubulato-ſetaceum, parum incurvum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

In viis humidis hortorum, frequens prope Grodnam; vigebat aprili. Lugdunea.

Caule ramoſo.

34. Bryum hypnoides L.

Surculi erectiuſculi, ramoſi; ramis alternis, brevibus. Folia lanceolata, imbricata, apice pilo albo ornata. Vaginæ conicæ. Pedunculi breves, ſemipollicares, flexuoſi, ramos terminantes, laterales. Capſulæ erectæ, ovatæ. Operculum cuſpidatum, ariſtatum.

In ſilvis Loſoſnaie, circa Grodnam; vigebat octobri.

Antheris nutantibus.

Foliis albo-ſplendentibus.

35. Bryum argenteum L.

Surculi ſimplices, erecti, ceſpitoſi, albi: ceſpites argenti in morem reſplendentes. Folia denſe imbricata, conniventia, exigua, ovata, concava, apice pilo breviſſimo

terminata, albido-viridia, argenteo colore nitentia. Perichætium e foliis exiguis piliferis arcte pedunculi baſi appreſſis. Pedunculus e ſurculi baſi ſemiuncialis. Capſula ovata, cernua. Os annuli expers. Operculum breve, ſubrotundum, obtuſiuſculum. Calyptra brevis, ſubulata, dimidiata, valde caduca.

Frequens prope Grodnam ſuper ſaxa, ligna; vigebat ſeptembri. Lugdunea.

Capſula inter folia ſepulta.

36. Bryum pulvinatum L.

Surculi erecti, ramoſi, ceſpitoſi, ſemiunciales, ceſpitibus orbiculatis, denſis, piloſis. Folia lanceolata, acuminata, apice in pilum incanum terminata, denſiſſime imbricata. Perichætium nullum. Pedunculi e ſurculorum apice aut diviſuris, baſi incraſſati, breviſſimi, vix lineares, curvati. Capſula curvata, nutans, rotundo-ovata, quaſi inter folia ſepulta. Os annuli expers, margine ciliis rubris ornatus. Operculum breve, ovatum, acuminatum, rubellum. Calyptra ſubulata, dimidiata, glabra.

Sat frequens prope Grodnam, ſuper ſaxa, muros, lapides; vigebat aprili. Lugdunea.

Pedunculis longiſſimis.

Foliis lanceolatis, ſetiferis.

37. Bryum ceſpititium L.

Surculi erecti, ceſpitoſi, breviſſimi, vix lineares. Folia ovato-lanceolata, integerrima, mucronata, carinata, apice in pilum brevem terminata, in humiditate patentia, in ſiccitate ſurculo appreſſa. Perichætium ex foliis

brevibus, piliferis, firmiter pedunculi baſi appreſſis. Pedunculi e ſurculi baſi, recti, rubelli, ſemiunciales, & unciales, apice flavicantes, inflexi. Capſula ovata, cernua. Os annuli expers. Operculum breve, ſubrotundum, obtuſiuſculum. Calyptra ſubulata, parum obliqua.

Communis ſuper muros, ſaxa, prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

Foliis ovatis, ſetiferis.

38. Bryum capillare L.

Surculi erecti, ceſpitoſi, ramoſi. Folia ovata, carinata; apice pilifera, humida patentia, ſicca criſpata, læte viridia, ſplendentia. Perichætium nullum. Pedunculi ad ſurculorum majorum baſim, baſi calloſi, apicem verſus inflexi, pollicares & ultra. Capſula cernua, ovato-lanceolata. Operculum breve, ſubrotundum, acuminatum. Calyptra ſubulata, dimidiata, glabra.

Paſſim in lucis humidis prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

ANTHERÆ PEDUNCULO LATERALI E PERICHÆTIO.

FRONDIBUS PINNATIS.

Frondis baſi pedunculifera.

Pinnis ex ſimplici ſerie.

39. Hypnum taxifolium L.

Cauliculi erecti, aut decumbentes, ſimplices, baſi cohærentes, ceſpitoſi. Folia lanceolata, acuminata, aut obtuſiuſcula, læte viridia, humida, patentia, ſicca, api-

cibus convoluta, diſticha, denſiſſime in binis oppoſitis ordinibus poſita. Perichætium e foliis exiguis, lanceolatis, pedunculi baſi appreſſis: pedunculus e ſurculi baſi quadrilinearis. Capſula oblonga, lanceolata, teres. Os annulatum. Operculum ſubulatum, acutiſſimum. Calyptra ſubulata, dimidiata, glabra.

Sat frequens in ſilvis prope Grodnam, in humidis, vigebat. Lugdunea.

Pinnis duplicatis.

40. Hypnum denticulatum L.

Surculi erecti, aut decumbentes, ceſpitoſi, vix unciales. Folia diſticha, duabus ſeriebus in quolibet latere, ſeu duplicata, imbricata, ovato-lanceolata, plana, ariſtata, retroverſa. Perichætium ex foliis minimis baſi pedunculi appreſſis. Pedunculus e baſi ſurculi ſemipollicaris, & longior. Capſula cylindrica, erecta. Operculum ovatum, cum mucrone acutiſſimo, apice recurvo. Calyptra ſubulata, dimidiata, glabra.

In humidis ſilvæ Loſoſnaie, circa Grodnam; vigebat junio. Lugdunea.

Frondis apice pendiculifera.

41. Hypnum lanceolatum.

Surculi erecti, ſimplices, ſolitarii, aut ceſpitoſi, breves, imi lanceolati, vix bilineares. Folia diſticha, imbricata, lanceolata, plana, minima: horum paria pauca, ſeptem. Perichætium nullum. Pedunculus terminalis, bi-, aut trilinearis. Capſula exigua, ovata. Os margine ciliis rubris ornatum. Operculum ſubulatum, rubellum, breviſſimum. Calyptra exigua, ſubulata, dimidiata, glabra.

Hypnum bryoides L. Paſſim in ſilvis juxta Niemen, prope Grodnam; vigebat octobri. Lugdunea. Muſcus inter minimos.

Ramo

Ramo medio pedunculifero.

42. Hypnum adianthoides L.

Surculi ramoſi, erecti, medio ſtipifero. Pedunculi e radice aut e medio ramo, unciales. Folia diſticha, ſeu pinnata, pinnis paribus, ad quadraginta; foliolis planis, lanceolatis, antroſum inclinatis. Capſulæ parvæ, ovatæ. Operculum ariſtatum. Calyptra alba.

Repertum in pratis paludoſis, juxta amnem Loſoſnaie; circa Grodnam. Lugdunea.

Foliolis compreſſis.

43. Hypnum complanatum L.

Surculus reptans, ramoſus; ramis baſi ſetiferis. Folia diſticha, ſeu pinnata; foliolis imbricatis, ovato-lanceolatis, complicatis, compreſſis. Perichætium ex foliolis minimis, lanceolatis. Pedunculus e ſurculorum lateribus fere ſemipollicaris. Capſula erecta, ovata. Operculum ſubulatum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Super truncos arborum ſat frequens prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

Surculis vagis.

Foliolis undatis.

44. Hypnum criſpum L.

Surculi repentes, ramoſi, ceſpitoſi: ramis pinnatim diviſis, ſuberectis, compreſſis. Folia diſticha, criſpa, duplicata, in utroque latere ovato-lanceolata, plicis tranſverſalibus, fere ſemicircularibus notata. Perichætium ex foliis lanceolatis, mucronatis, pedunculi baſi appreſſis: pe-

dunculus e ſurculorum lateribus, ſemiuncialis. Capſula ovata. Operculum ſubulatum. Calyptra ſubulata, dimidiata. Os annuli expers.

Communis in ſilvis prope Grodnam, ſuper corticem arborum; vigebat octobri. Lugdunea.

Foliis imbricatim triangularibus.

45. Hypnum triquetrum L.

Surculi aſcendentes, ramoſi, ſexpollicares: ramis recurviuſculis. Folia ovata, ariſtata, hiſpida, patula, recurvata. Perichætium ex foliis lanceolatis. Pedunculus lateralis, e ſurculo primario, uncialis. Capſula cernua, ovata. Os annuli expers. Operculum ovatum, acutiuſculum. Calyptra ſubulata.

Communis in omnibus ſilvis, prope Grodnam; vigebat octobri. Lugdunea.

Foliis ovatis, ſtriatis.

46. Hypnum rutabulum L.

Surculi repentes, ſemipedales, ramis erectiuſculis, teretibus. Folia ovato-lanceolata, imbricata, patula, ſtriata, concava, breviter ariſtata, piloſa. Perichætium ex foliis lanceolatis. Pedunculus lateralis, e ſurculi & ramorum lateribus, ſemiuncialis. Capſula ovata, cernua. Operculum ovatum; mucrone obtuſo, incurvo. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Communis in ſilvis ad radices arborum, prope Grodnam; vigebat novembri. Lugdunea.

Surculis pinnatis.

Ramis remotis.

47. Hypnum filicinum L.

Surculi tripollicares, procumbentes, ramoſi, pinnati, ra-

mis remotis, curvatis. Folia diſticha, lanceolata, mucronata, apicibus ſetiferis, unci modo recurvatis, ſurculo appreſſa. Perichætium ex foliis lanceolatis, ſetiferis. Pedunculus lateralis, e ſurculo primario, parum flexuoſus, uncialis. Capſula curvata, cylindrico-lanceolata, acuminata. Operculum breve, ovatum, acuminatum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Communis in paludibus, prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

Foliis appreſſis.

48. Hypnum tamariſci foliis.

Surculi procumbentes, ceſpitoſi, plano-pinnati, ramoſi; ramis pinnatis. Folia ovata, ſtriata, brevi-ariſtata, ſurculo appreſſa, in ramis minima. Pedunculi ſemipollicares, aggregati, ex ramorum baſi. Capſula lanceolata, teres, incurviuſcula. Os exannulatum. Operculum ovatum, acuminatum.

Hypnum parietinum L. Sat frequens ſuper truncos arborum, prope Grodnam; junio vigebat. Lugdunea.

Surculis proliferis.

49. Hypnum proliferum L.

Surculi tripinnati, ceſpitoſi, flexuoſi, ramoſi; e ſurculo primario ſenſim alii ſurculi, tripinnati. Folia ovata, apice mucronata, & brevi-pilifera, concava, ſplendentia. Perichætium ex foliolis lanceolatis, piliferis. Pedunculi ſolitarii & aggregati, e ſurculi lateribus, ſemiunciales. Capſula ovata. Operculum ſubulatum, acutiſſimum, flexum. Calyptra ſubulata, dimidiata, albida, ſtriata.

In ſilvis & paſcuis, frequens circa Grodnam; vigebat aprili. Lugdunea.

Antheris cernuis.

50. Hypnum prælongum L.

Surculi decumbentes, ramoſi, ſubpinnati, ramis remotis. Folia ovata, pilo terminata, apicibus reflexa, criſpata; ramea valde exigua, ovata, aut lanceolata, acuminata. Capſulæ ovatæ, inclinatæ, cernuæ. Operculum mucronatum, incurviuſculum.

Paſſim in ſilvis prope Grodnam, in locis opacis. Lugdunea.

Ramulis approximatis.

51. Hypnum criſta caſtrenſis L.

Surculi procumbentes, ceſpitoſi, pinnati, ramoſi: ramis recurvis, denſis, flavicantibus. Folia diſticha, lanceolata, cincinnata, recurva, flavicantiá. Perichætium ex foliis tenuiſſimis. Pedunculus ex ſurculo medio, ſemiuncialis. Capſula incurva, ovata, acuminata. Os annuli expers, margine ciliatum. Operculum ovatum, acuminatum, rectum. Calyptra dimidiata.

Paſſim in ſilvis prope Grodnam, ſuper truncos arborum; vigebat octobri. Lugdunea.

Luteſcens, ramis duris.

52. Hypnum abietinum L.

Surculi procumbentes, pinnati, ramoſi: ramis remotis, ſimplicibus, inæqualibus, duris, rigidis, teretibus. Folia ovato-lanceolata, pilo ariſtata: ramea minora, ſtriata, flavicantia, rachi appreſſa. Pedunculi ſolitarii. Capſula recurva, ore ciliato. Calyptra recta.

Paſſim in pratis circa Grodnam; vigebat octobri. Lugdunea.

Foliis reflexis.

Ramis criſpis ; foliis aduncis.

53. Hypnum cupreſſiforme L.

Surculi complanati, proſtrati, ramis frequentiſſimis, cincinnatis, inordinatis; biunciales, flavicantes. Folia imbricata, ſecunda, falcata, lanceolata. Perichætium ex foliis lanceolatis, piliferis. Pedunculi fere unciales, rubro-flavi, e ſurculo ad ramorum baſin. Capſula cylindrica, ſubcurvata. Operculum breve, conicum, ariſtatum. Calyptra flaveſcens, ſubulata, dimidiata, incurviuſcula.

Communis in ſilvis & in paſcuis prope Grodnam; vigebat octobri. Lugdunea.

Caule erecto ; ramis falcatis.

54. Hypnum aduncum L.

Surculi erecti, non valde ramoſi, tripollicares : ramis curvatis. Folia falcata, ſubulata, ſecunda, criſpa, pilifera. Pedunculi biunciales. Capſulæ ovatæ, inclinatæ; operculo conico, brevi.

In pratis udis juxta Niemen, prope Grodnam. Lugdunea.

Viticulis gracilibus.

55. Hypnum viticuloſum L.

Surculi repentes, ramoſi : ramis vagis, teretibus, gracilibus, erectis. Folia lanceolata, luteo-virentia, gracilia, argute mucronata, mucrone recurvo, ſæpe ad alterum latus conjecta, criſpa. Pedunculi ſemiunciales, e ſurculi.

lateræ. Capſulæ parvæ, erectæ, cylindricæ. Operculum conicum, acutum.

In ſilvis ſuper cortices arborum prope Grodnam. Lugdunea.

Foliis undique reflexis.

65. Hypnum ſquarroſum L.

Surculus reptans, ramoſus: ramis ſuberectis, vagis, curvatis, tripollicaribus. Folia ſubulata, ſtriata, recurva, undique reflexa, pallida, cincinnata. Pedunculi e ſurculi lateribus, pollicares & ultra. Capſula flexa, incurviuſcula, ſubrotundo-ovata. Operculum ovatum, acuminatum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Communis in paſcuis, hortis Grodnenſibus; vigebat octobri. Lugdunea.

Surculis faſciculatis.

Capſulis erectis.

57. Hypnum dendroides L.

Surculus priſtinus, reptans: rami erecti, congregati, ſimpliciuſculi. Folia ovata, concava, mucrone obtuſiuſculo. Pedunculi e ſurculi aut ramorum lateribus, pollicares. Capſulæ erectæ, fere cylindricæ. Operculum ovatum, ſubulatum, rectum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

In pratis humidis juxta Niemen, prope Grodnam frequens; vigebat novembri. Lugdunea.

Capſulis ſubnutantibus.

58. Hypnum alopecurum L.

Surculus ramoſiſſimus, erectus, nudus: ramis ramoſis, inclinatis, tenuioribus, teretioribus. Folia ovato-lanceo-

lata, læte viridia, cauli magis appreſſa. Pedunculi unciales. Capſulæ cylindricæ, ſubnutantes. Opercula longe mucronata.

Paſſim in ſilvis humidis prope Grodnam, Loſoſnaie.

Surculis tcretiuſculis.

Foliis ovatis, obtuſis.

59. Hypnum purum L.

Surculi ramoſi: ramis longioribus & brevioribus, inordinatis, teretibus, ſubulatis. Folia ovato-lanceolata, obtuſa, conniventia. Pedunculi laterales, biunciales. Capſulæ inclinatæ, cylindricæ; operculo ariſtato. Calyptra ſubulata, longa.

Communis in pratis prope Grodnam; vigebat ſeptembri. Lugdunea.

Capſulis pendulis.

60. Hypnum curtipendulum L.

Surculi vagi, ramoſi: ramis teretibus, quinquepollicaribus. Folia ovato-lanceolata, pilo ariſtata, patula. Perichætium longum, ex foliis lanceolatis, piliferis. Pedunculi laterales e ſurculo, ſemiunciales. Capſulæ ovatæ, per ætatem pendulæ. Os margine ciliis albis ornatum. Operculum conicum, acuminatum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Paſſim in ſilva juxta Niemen, ſuper truncos arborum; vigebat novembri. Lugdunea.

Aquaticum ramoſo-pinnatum.

61. Hypnum fluitans.

Surculi ramoſi, tripollicares, ceſpitoſi, teretes, immerſi,

ſubpinnati. Folia ovato-lanceolata, pilo terminata, alterna, remota, patentia. Perichætium breve, multifidum. Pedunculi laterales, unciales & ultra, rubelli. Capſulæ ovatæ, acuminatæ, incurviuſculæ. Os annuli expers. Operculum breve, ovatum, acuminatum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Hypnum riparium L. inveni in pratis paludoſis Loſoſnaie, prope Grodnam; vigebat junio. Lugdunea.

Extremitatibus cuſpidatis.

62. Hypnum cuſpidatum L.

Surculi tripollicares, ceſpitoſi, erectiuſculi, vagi, ramis teretibus, ſummis foliis convolutis, acuminatis: unde pungentes, cuſpidati. Folia ovata, concava, acuminata, apice mutica. Perichætium multifidum. Pedunculi laterales, pollicares. Capſulæ ovato-cylindricæ, incurviuſculæ. Os annuli expers. Operculum breve, ovato-acuminatum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Communis in omnibus aquoſis prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

Surculis confertis.

Ramis & foliis mollibus; capſulis erectis.

63. Hypnum ſericeum L.

Surculi denſi, ceſpitoſi: ceſpitibus mollibus, ſericeis, ſplendentibus, repentes; ramis aſcendentibus, recurvatis, tactu mollibus. Folia ſubulata, ſetacea, molliuſcula, pilo brevi terminata, ex flavicante viridia, humiditate patentia. Perichætium multifidum. Pedunculi laterales, ſemiunciales, rubelli. Capſulæ erectæ, conicæ;

lanceolatæ. Os annuli expers, margine ciliis flavis. Operculum ſubulatum, acuminatum, rectum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Eſt frequens ſuper cortices arborum in ſilvis prope Grodnam; vigebat novembri. Lugdunea.

Mollis capſula inclinata.

64. Hypnum velutinum L.

Surculi repentes, modo ſolitarii, modo ceſpitoſi; rami conferti, erecti, teretes, tactu ſericei, molles. Folia ovata aut ſubulata, pilo brevi terminata, molliuſcula, ſtriata. Perichætium multifidum. Pedunculi laterales, ſemipollicares. Capſulæ ovatæ, antrorſum flexæ. Os margine ciliatum. Operculum ovatum, acuminatum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Communis ſupra lapides in pratis prope Grodnam; vigebat octobri. Lugdunea.

Ramis filiformibus.

65. Hypnum ſerpens L.

Surculi repentes, tenuiſſimi; ramis confertis, filiformibus. Folia minima, lanceolata, ſubulata, pilo brevi terminata. Perichætium multifidum. Pedunculi laterales, fere unciales, rubelli. Capſulæ parum curvatæ, cylindricæ. operculum ovatum, acuminatum, apice rubellum. Calyptra ſubulata, dimidiata.

Sat frequens in ſilvis ſuper corticem arborum; vigebat maio. Lugdunea.

Ramis incurvatis.

66. Hypnum ſciuroïdes L.

Surculi erecti, ramoſi: ramis teretibus, incurvatis. Folia

lanceolata, mucronata; pilo ariſtata, ramis appreſſis; humiditate patentia. Pedunculi fere unciales. Capſulæ ovato-cylindricæ. Operculum conicum, mucronatum. Calyptra alba, apice fulvo.

Sat frequens in ſilvis prope Grodnam, ſuper cortices arborum; vigebat octobri. Lugdunea.

Ramis teretibus, attenuatis.

67. Hypnum myoſuroides L.

Surculi ramoſiſſimi; ramis ſubulatis, utrinque attenuatis; teretibus. Folia exigua, ovata, acuminata, viridi-flavicantia. Pedunculi ad ramorum baſim, fere unciales. Capſulæ ovatæ, incurvæ; operculo mucronato.

Paſſim ad parietes & ſuper cortices arborum, prope Grodnam.

FINIS SECUNDÆ COLLECTIONIS.

SERIEI QUARTÆ

COLLECTIO III.

A L G Æ.

In algis perichætium cylindricum, aut ſubrotundum, ſeſſile ad ſurculorum apicem aut latera, quod producit pedunculum apice ſphærulam ſuſtinentem, quæ matura in quatuor ſegmentis aperitur, pulveremque villoſum ſpargit. In his deſunt calyptra & operculum. In foliaceis acaulibus nonnullis, receptacula ſuper folia ſedent corpuſculis ſubrotundis repleta.

TERRESTRES.

FLORESCENTIA EX CALYCE SIMPLICI, QUADRIVALVI JUNGERMANIÆ.

Frondibus pinnatis, ſecundis.

Foliolis ſerratis.

1. Jungermania aſplenoides L.

Surculi pinnati, ceſpitoſi, tripollicares, procumbentes. Folia imbricata, diſticha, inferiora minora, ſubrotunda, ovata, ſubciliata. Pedunculi ſeſquipollicares, albi, terminantes, ex perichætio majuſculo. Capitulum ovatum,

nigrum ; maturitate in quatuor valvas cruciatim patentes apertum.

Communis in humidis depreſſis ſilvarum prope Grodnam ; vigebat maio. Lugdunea.

Foliolis integerrimis.

2. Jungermania lanceolata.

Surculi rigidiuſculi , plerumque ſimplices , ſemipollicares , baſi repentes , ſuperne erecti , lanceolati. Folia diſticha , imbricata , ovato - acuminata , integerrima , concava , ſiccitate convoluta. Globuli nigricantes , plures faſciculati , ſeſſiles , in apicibus ſurculorum.

Communis in humidis ſilvarum , prope Grodnam. Lugdunea.

Foliolis bidentatis.

3. Jungermania bidentata L.

Surculi ſimpliciter pinnati , repentes. Folia diſticha , imbricata , ovato-tetragona , duobus denticulis acutiſſimis armata , albicantia. Surculi apice floriferi.

Communis in paſcuis , prope Grodnam. Lugdunea.

Frondibus imbricatis.

Foliolis baſi auriculatis.

4. Jungermania complanata L.

Surculi compreſſi , plani , pinnatim in ramos diviſi. Folia diſticha , orbiculata , obtuſa , baſi parum curvata , imbricata. Pedunculi breviſſimi , bilineares , ex perichætio in apicibus ramorum aut ad latera ſedente. Capſulæ erectæ , exiguæ , ovatæ , in quatuor valvas apertæ.

Communis in ſilvis ſuper cortices arborum, prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

Foliis quadrifariis.

5. Jungermania tamariſcifolia L.

Surculi lineares, repentes, tripollicares, denſe ceſpitoſi, atro-purpuraſcentes. Folia diſticha, imbricata, ſerie duplici, ſuperioribus ſubrotundo-convexis, obtuſis, quadruplo majoribus. Pedunculus ex perichætio breviſſimus, filiformis. Capitulum puſillum, erectum, orbiculatum, flavicans, cruciatim in quatuor ſegmenta maturum apertum.

In ſilvis prope Grodnam, ſat frequens ſuper cortices arborum; vigebat junio. Lugdunea.

Foliolis bipartitis.

6. Jungermania varia L.

Surculi denſe ceſpitoſi, breves, fragiles, apice globulos virides ſuſtinentes. Folia acutiuſcula, ad medium uſque irregulariter bifida. Perichætium terminale, quadridentatum. Pedunculi albidi, vix ſemiunciales. Capſula fere orbiculata, nigra, maturitate in formam crucis deſiliens.

Paſſim in viis prope Grodnam; vigebat junio.

Acaules.

Foliolis pinnatis.

7. Jungermania puſilla L.

Acaulis. Folia oblonga, pinnatim laciniata, imbricata, ceſpites denſos efformantia. Pedunculi ſemiunciales, al-

bidi. Capitula erecta, ovata, nigra, cruciatim in quatuor valvas aperta.

Sat frequens in humidis ſilvæ juxta Niemen, prope Grodnam; vigebat maio.

Foliolo frondi innato.

8. Jungermania epiphylla L.

Acaulis. Folia in ceſpitem ſæpe congeſta, ſubtus fibrillis minimis firmata, apice latiora, cordiformia, lobata, ſtriis longitudinalibus notata. Perichætium e foliorum medio, cylindricum, ventricoſum, apice quadridentatum. Pedunculi parum torti, tripollicares, albidi, compreſſi. Capitula erecta, globoſa, nigra, cruciatim matura in quatuor ſegmentis aperta; intus flavicantibus pilis ubique obſeſſis.

Super terram in umbroſis humidis ſilvarum, prope Grodnam; vigebat maio.

Foliolis dichotomis.

9. Jungermania furcata L.

Acaulis. Folia repentia, ſubtus ubique fibris minimis firmata, aſcendentia, linearia, compreſſa, dichotoma, ramoſa, apice in ſegmenta duo in morem furcæ patentia: omnia flavicante-viridia. Perichætium ex foliorum diviſione piloſum, viride. Pedunculi ex perichætiis breves, albidi, ſeſquilineares. Capitula erecta, ovata, obtuſa, cruciatim in quatuor valvas, intus piloſas, brunneas, aperta.

Paſſim in ſilvis juxta Niemen, ſuper terram humidam, prope Grodnam; vigebat fine octobris.

Florum calyce communi, peltato, ſubtus florido.

Calyce decemfido.

10. Marchantia polymorpha L.

Folia repentia, abhinc erectiuſcula, ceſpitoſa, dichotoma, laciniata, apice denticulata, ſplendentia, læte viridia, tripollicaria, margine ſæpe criſpa, undulata. E ramoſi folii apice, aut lateribus, aut medio, pedunculus nudus, ſuperne craſſior, ſemiuncialis. Capitulum orbiculato-planum, compreſſum, ſuperne tuberculoſum, maturum in octo aut decem ſegmentis ſciſſum in ſuperficie; folii receptacula poculiformia, ſeſſilia: in his quatuor aut quinque corpuſcula, ſemini analoga.

Communis in humidis, prope Grodnam; vigebat maio. Lugdunea.

Fructus: granula frondi innata.

Lobis frondis bifurcatis.

11. Riccia glauca L.

Folia parva: pagina infera fibris innumeris terræ adhærentia, parvos ceſpites efformantia, glauca, glabra, linearia, profunde bipartita; ſulco nigricante, per medium ducto; ſegmentis bilobis, obtuſis.

In humidis Loſoſnaie, circa Grodnam; octobri. Lugdunea.

Frondibus papilloſis.

12. Riccia cryſtallina L.

Folia parva, prona facie, innumeris fibrillis terræ affixa,

viridiſſima, ex communi centro ſparſa, reticulata, ſubrotunda & cordata, obtuſe denticulata, margine incraſſata; ſuperficie papilloſa, ſeu aſpergine cryſtallina perfuſa.

In pratis humidis, juxta Niemen, prope Grodnam, Lugdunea.

Frondibus linearibus.

13. Riccia anguſtifolia.

Folia dichotoma, lineari-filiformia, ſeu ramoſa, plana; viridia.

Riccia fluitans L. In aquoſis Loſoſnaie, prope Grodnam; ſupra aquam extenſa. Lugdunea.

Ricciæ habitu merchantias referunt: in floribus maribus anthera cylindrica, ſeſſilis; in femineis germen turbinatum. Fructus: capſula globoſa, unilocularis, polyſperma.

SUBSTANTIA LANUGINOSA.

Filamentoſæ.

Filamentis plumoſis.

14. Byſſus plumoſus.

Cruſtacea, ſubviridis, tenerrima, ex filamentis plumoſis, natantibus, ſeu capillaribus, ramoſis, niveis, plumæ ſimilibus.

Byſſus flos aquæ L. ſuper aquas ſtagnantes, ubique prope Grodnam. Lugdunea.

Vix dici poteſt planta: potius congeries particularum plantarum aquaticarum putredine diſſolutarum.

Lanuginoſa,

Lanuginoſa, violacea.

15. Byſſus violacea.

Filamenta tenuiſſima, breviſſima, denſe congeſta.
Byſſus phoſporea L. communis ſuper cortices arborum; prope Grodnam. Lugdunea. Inveni violaceam, nigricantem, & purpuream.

Filamentis viridibus.

16. Byſſus velutina.

Filamenta tenerrima, ſibi contigua, velutum referentia; viridia, breviſſima.
Byſſus velutina L. ſupra terram humidam, in hortis Grodnenſibus. Lugdunea.

Pulverulenta.

Flava.

17. Byſſus flava.

Tenuiſſima cruſta, coloris ochroleuci, pulverulenta.
Byſſus candelaris L. ſupra ſaxa, cortices, prope Grodnam; Lugdunea.

Viridis.

18. Byſſus viridis.

Moleculæ pulverulentæ, virides, globulos parvos efformantes.
Byſſus botryoides L. ſuper tecta humida, ligna, prope Grodnam, communis. Lugdunea.

Incana.

19. Byſſus incana L.

Subſtantia pulverulenta, incana, farinæ inſtar ſtrata, mollis, globis difformibus.

Paſſim ad parietes foſſarum, prope Grodnam. Lugdunea.

Albiſſima.

20. Byſſus lactea L.

Subſtantia farinacea ſeu pulverulenta, cruſtacea, mollis; albiſſima; globulis ſphæricis, minimis.

Super cortices arborum, prope Vilnam; obſervata junio in loco dicto Zackret. Lugdunea.

Atra.

21. Byſſus atra.

Subſtantia cruſtacea, tenuis, pulverulenta, atra.

Byſſus antiquitatis L. ſuper muros vetuſtos. Communis prope Grodnam. Lugdunea.

FRUCTIF. IN RECEPTACULO LÆVI, NITIDO.

LICHENES L.

Lichenes ſub variis formis apparent; modo cruſtas pulverulentas oſtendunt quæ ſæpe ſpatia magna tegunt, modo folioſas expanſiones dant. Ex his nunc modo ſcutellæ, modo peltæ aut tubercula efflorèſcunt, farina adhærente intus conſperſa. Sæpe etiam tota foliorum ſuperficies farinoſa. Alias quoque ſub fruticulorum aut filamentorum forma conſpiciuntur. Etiam ſcyphos gerunt. Fruticuli aut ſimplici mucrone aut apice mucronato

coronantur. Plurimi lichenes enchireſi ſpeciali varios colores tinctoribus largiuntur: non pauci magnam quantitatem muci nutritii occultant; nonnulli extracto amaricante pretioſa medicamenta evadunt.

Leproſi, tuberculati.

Lineolis caracteriformibus.

22. Lichen ſcriptus L.

Cruſta tenuiſſima, albicans, glabra, inſeparabilis; rimæ nigricantes; cruſtæ abſque ordine, impreſſæ, quaſi litteras hebraicas exprimentes, ſeu modo rectæ, breves, modo ſemicirculares, modo anguloſæ.

In ſilvis prope Grodnam, ſuper fagorum cortices; viget toto anno. Lugdunea.

Tabulæ geographicæ inſtar pictus.

23. Lichen geographicus L.

Ex fundo nigro cruſtæ flavæ, orbiculatæ, confluentes, congeſtæ, punctulis nigricantibus, ac lineolis mappam referentes.

Super ſaxa in campis prope Grodnam; toto anno vigebat. Lugdunea.

Cruſta vireſcente; tuberculis atris.

24. Lichen ſanguinarius L.

Cruſta tenuiſſima, cinerea, alba, glabra, vireſcens: ſtria nigricante margine circumdata: tubercula orbicularia, nigra, integerrima, ſeſſilia, intus alba, calcarea, juxta ſe invicem poſita, aut paululum remota.

In ſilvis prope Grodnam, ſuper cortices arborum; ſemper viget. Lugdunea.

Cruſta alba, tuberculis incarnatis.

25. Lichen incarnatus.

Lepra ex moleculis albis aut cinereis, denſiſſimis, late diffuſis. Tubercula fungiformia, ſupra hanc cruſtam ſeſſilia, purpuraſcentia, glabra, diametri linearis, ſubtus alba, denſe evoluta.

Lichen ericetorum L. in ericetis aridis monticulorum, circa Grodnam; vigebat julio. Lugdunea.

Leproſi, ſcutellati.

Flavus, ſcutellis luteis.

26. Lichen luteus.

Lepra aut cruſta orbiculata, plicato-undulata, obtuſa; glabra, fulva aut flava: ſcutella lutea, ſaturatioris coloris, ſeſſilia.

Communis ſuper muros, ſaxa, prope Grodnam; toto anno vigens. Eſt lichen candelarius L.

Albicans, ſcutellis ſubfuſcis.

27. Lichen ſubfuſcus L.

Cruſta tenuiſſima, orbicularis, ex moleculis albis, pulverulentis: ſcutellæ innumeræ, ſeſſiles, orbiculares, intus rufæ, margine albo, crenulato, ſemilineares.

Communis ſuper corticem arborum, prope Grodnam, in ſilvis; toto anno viget. Lugdunea.

Imbricati.

Imbricatus, luteus.

28. Lichen rugoſus.

Folia orbiculata, confluentia, apice crenulata, denticu-

lata, obtuſa, margine plicato, undulato, criſpa, citrina ac flava. Scutellæ ſeſſiles, orbiculatæ, concaviuſculæ; margine citrino, integro.

Lichen parietinus L. ſuper cortices arborum, ſat frequens circa Grodnam; viget toto anno. Lugdunea.

Laciniis ſubinflatis.

29. Lichen phyſodes L.

Folia multifida, dichotoma, ſubtus concava, in figuras varias orbiculatas congeſta, apicibus tumidiuſculis, laciniis duplicibus, ſeparatis conſtantia, ſuperne cinerea, ſubtus atra, glabra, plicato-undulata. Scutellæ ſeſſiles, convexæ, brunneo-purpuraſcentes.

Communis prope Grodnam, ſuper truncos arborum; viget toto anno. Lugdunea.

Segmentis ſtellatis.

30. Lichen ſtellaris L.

Folia multifida, ramoſa, dichotoma, linearia, apice denticulis obtuſis, ſuperne ex albido cinerea, Scutellæ denſæ, orbiculares, ſeſſiles, nigræ.

Sat frequens ſuper corticem arborum in pomariis, prope Grodnam; viget toto anno. Lugdunea.

FOLIACEI.

Laciniis ciliatis.

31. Lichen ciliaris L.

Folia imbricata, erectiuſcula, linearia, ramoſiſſima, compreſſa, dichotoma, apice & lateribus piloſa, ſuperne

cinerea. Scutellæ ſeſſiles, aut convexæ, petiolatæ; extus cinereæ, intus rubellæ, aut nigricantes, concavæ.

In ſilvis prope Grodnam, ſupra cortices arborum, ſat frequens; viget toto anno. Lugdunea.

Semipinnatus.

32. Lichen olivaceus L.

Folia orbiculata aut varie congeſta, margine ſoluta, ramoſa, apice obtuſa, denticulata, brunneo-viridia, glabra. Scutellæ intus concavæ, brunneæ, verruculis ſcabriuſculæ.

In ſilvis ſuper cortices arborum, prope Grodnam, ſat frequens; viget toto anno.

Foliis criſpis, rugoſis.

33. Lichen criſpus L.

Folia orbiculata, imbricatim congeſta, plicato-undulata, margine obtuſa, lobata, integerrima, ſuperne atro-viridia; ſcutellis concoloribus.

Paſſim ſuper ſaxa in campis, prope Grodnam. Lugdunea.

Folia apice bidentata.

34. Lichen eryngii folio.

Folia convoluta, ſurſum & introrſum flexa, multifida, latiuſcula, laciniata, utrinque glabra, paſſim in margine pilis brevibus ciliata, apice bidentata, ſuperne brunnea, inferne alba, punctis albis notata. Scutellæ ſubrotundæ, terminales, planæ.

Lichen Iſlandicus L. in montibus prope Grodnam; viget toto anno. Sublevat in phthiſi, in tuſſi ferina.

Foliis reticulato-punctatis.

35. Lichen reticulatus.

Folia lata, dichotoma, laciniata, ſegmentis dentatis, margine erectiuſcula, aſcendentia, ſuperne foveolis profundis excavata, læte viridia, aut brunnea, inferne bullata, pubeſcentia. Scutellæ minimæ, marginales, denſæ, exiguæ, albæ, farinaceæ, intus purpuraſcentes, aut albæ.

Lichen pulmonarius L. ſat frequens ſuper corticem arborum prope Grodnam; toto anno apparet. Lugdunea.

Laciniis lacunoſis.

36. Lichen furfuraceus L.

Folia decumbentia, ramoſiſſima, ſegmentis linearibus, dichotomis, apice bifido, cinerea, pubeſcentia, inferne atra, ſulcata, lacunoſa. Scutellæ ſubrotundæ, albæ, ſeſſiles, marginales.

Paſſim in ſilvis, prope Grodnam, ad pini cortices; viget toto anno.

Lateribus verrucoſis.

37. Lichen farinaceus L.

Folia erecta, ramoſiſſima, dichotoma, linearia, rigida, pollicaria, compreſſa, ſuperne & inferne cinerea, ramis utrinque lacunulis notata. Scutellæ orbiculares, albæ, ad margines ſeſſiles, glabræ, aut pulvere albo conſperſæ.

Communis in ſilvis prope Grodnam; ſuper cortices arborum toto anno reperitur. Lugdunea.

Scutellis terminalibus.

38. Lichen roſtratus.

Folia erecta, rigida, pollicaria, bipollicaria, dichotoma, ramoſa, compreſſa, cinerea, ramis diviſis, linearibus, mucronatis, ſeu ex apice ſegmentum mucronatum emittentia. Scutellæ terminantes ramos, ſubpedunculatæ, extus convexiuſculæ, intus concavæ, cinereæ, margine integerrimo, diametri trium linearum.

Lichen calycaris L. paſſim ſuper cortices arborum in ſilvis prope Grodnam, juxta Niemen; toto anno obſervatur.

Foliis tomentoſis.

39. Lichen tomentoſus.

Folia erecta, ramoſiſſima, rigidiuſcula, linearia, ſeſquipollicaria, ramis dichotomis, linearibus, parum divergentibus; compreſſa, lacunoſa, ſuperne cinerea, glabra, inferne alba, tomentoſa. Scutellæ minimæ, albæ, farinaceæ, marginales, ſeſſiles, utrinque planæ.

Lichen prunaſtri L. communis in pomariis prope Grodnam, ſuper arborum cortices; toto anno viget. Lugdunea.

Foliis rugoſis.

40. Lichen caperatus L.

Folia ſubtus ubique ligno affixa, orbiculata, figura irregulari, ramoſa, apice lata, lobata, obtuſa, crenulata, plicato-undulata, inferne nigra, ſuperne viridi-flavicantia, plicis eminentibus. Scutellæ ſubpedunculatæ, ſulphureo-virides, intus concavæ, purpuraſcentes, diametri trium linearum.

Communis prope Grodnam, ſuper truncos arborum; viget toto anno. Lugdunea.

Coriacei.

Verrucis ſparſis.

41. Lichen aphthoſus L.

Folia magna, ſubrotunda, ſubtus ubique fibris affixa, ramoſa, laciniata, obtuſa, margine erectiuſcula, undulata, humida, læte viridia, ubique tuberculis exiguis, nigricantibus aut cinereis notata, inferne villoſa. Scutellæ oblongæ, marginales, aſcendentes.

Paſſim in ſilvis, ſupra lapides & terram, prope Grodnam; viget toto anno. Lugdunea, montana.

Foliis ſubtus venoſo-villoſis.

42. Lichen venoſus.

Folia repentia, laciniata, marginibus parum reflexa, lobata; lobis obtuſis, ſuperne plumbei coloris, plicata, plicis rugoſis, elevatis, inferne reticulata, venoſa, villoſa. Peltæ marginales, ſeſſiles, orbiculares, ſubcrenulatæ, rufæ, aut brunneæ, diametri quatuor linearum.

Lichen caninus L. communis ſupra terram, in paſcuis prope Grodnam; viget toto anno. Lugdunea.

Scutellis pedunculatis.

43. Lichen perlatus L.

Folia criſpa, compreſſa, lobata, repentia, glabra, undulata, inferne nigra, ſuperne glabra, viridia. Scutellæ majuſculæ, pedunculatæ, convexæ, cinereæ, intus brunneo-purpuraſcentes, diametri trium linearum.

Communis in ſilvis ſuper truncos arborum, prope Grodnam; toto anno invenitur. Lugdunea.

Scyphiferi.

Tuberculis coccineis.

44. Lichen cocciferus L.

Folia ſubrotunda, crenulata, ſuperne viridia, inferne alba. Cauliculi ſeu ſtipes recti, ſimplices, albi, farinoſi, ſuperne ampliati; e margine poculi, ramuli breves, circum circa albidi, compreſſi, apicibus glabris, purpuraſcentibus: ſæpe tubercula hæc ſeſſilia.

Communis in ſilvis prope Grodnam, ſuper truncos putridos; toto anno invenitur. Lugdunea.

Tuberculis fuſcis.

55. Lichen pyxidatus L.

Folia ſubrotunda, parva, crenulata, denſe congeſta; ſuperne viridia, inferne alba. Cauliculi inter folia nata, pulverulenti, cinerei, ſuperne ampliati, ſeu poculiferi; intus concavi, ſcyphis margine denticulatis. E margine pauci rami, ad quatuor, breves, cinerei, tuberculis ſubrotundis, fuſcis aut brunneis.

Communis in paſcuis prope Grodnam; viget toto anno. Lugdunea. Utilis in tuſſi ferina.

Margine ſcyphi ſerrato.

46. Lichen fimbriatus L.

Cauliculi ſeu ſtipes incurviuſculi, ſimplices. Scyphi turbinati, minores, marginibus ſerratis, forma coronæ.

Paſſim ſuper truncos arborum in ſilvis, prope Grodnam; repertus in ſilva Volmeri: vigebat julio. Lugdunea.

Scyphifer ramoſus.

47. Lichen gracilis L.

Folia parva, crenata, ſuperne viridia, inferne alba. Cau-

liculi erecti, ramoſi, in ceſpitem congeſti, tenues, albo-fuſci, vix pollicares, apice in poculum terminati. E ſcyphi margine circum circa rami ſcyphiferi, aut ſubulati, ſeu infundibuliformes, proliferi & corniculati.

Paſſim in ſilvis prope Grodnam, ſuper truncos putridos; vigebat auguſto. Lugdunea.

Caule ſubulato.

48. Lichen cornutus L.

Folia parva, ſubrotunda, ſuperne viridia, inferne alba, ceſpitoſe congeſta. Cauliculus erectus, modo ſimpliciſſimus, modo ramoſus bi-, tripollicaris, apice foraminulo parvo excavatus, atque ſcyphi, primordium ſiſtens, albidus, aut viridis, apicibus farinoſis.

In ſilvis prope Grodnam, ſuper corticem pinorum, omni tempore obſervatur.

Fruticuloſi.

Alis perforatis; ramis nutantibus.

49. Lichen rangiferinus L.

Surculi erecti, in ceſpitem congeſti, teretes, albi, ramoſiſſimi, ſeſquiunciales, intus cavi, ad ramorum diviſionem perforati, ramulis innumeris, nutantibus.

Communis in paſcuis, prope Grodnam, toto anno apparet. Lugdunea.

Perforatus, ramulis breviſſimis.

50. Lichen uncialis L.

Surculi erecti, breves, unciales, glabri, in ceſpitem congeſti, flavicante-albidi, cavi, axillis perforatis, ramoſi: ramis paucis, erectis, bi-, trifidis, acutiſſimis.

Paſſim in paſcuis, prope Grodnam, toto anno obſervabilis. Lugdunea.

Ramis ſubulatis.

51. Lichen ſubulatus L.

Surculi erecti, ſeſquiunciales, cinereo-albidi, in ceſpitem congeſti; dichotomis ramis, paucis, rectis, ſimplicibus, in apicem acutum, breviuſculum aut capitatum, terminatis.

Paſſim in paſcuis prope Grodnam; viget toto anno. Lugdunea, montana.

Tectus foliolis cruſtaceis.

52. Lichen cruſtaceus.

Surculi erecti, pollicares, ramoſi: ramis divergentibus; faſciculatis, a baſi ad ramos minimos foliolis cinereis, exiguis, denſiſſimis, criſpis tecti. Tubercula fungiformia, diametri ſemilineæ, ramos terminantia, fuſca.

Lichen paſchalis L. ſat frequens in ſilvis, prope Grodnam; toto anno reperitur. Lugdunea, montana.

Filamentoſi.

Caule rigido.

53. Lichen chalybeiformis L.

Filamenta longa, propendentia, ramoſa, rigida, ceſpitoſa; filiformia, flavicante-cinerea, flexuoſa, ſibi invicem valde implexa, palmaria.

Sat frequens ſuper pini corticem, prope Grodnam, in ſilvis; toto anno reperitur. Lugdunea, montana.

Tuberculis farinaceis.

54. Lichen hirtus L.

Filamenta ramoſiſſima, erecta, viridi-cinerea, ultima te-

nuiſſima, filiformia, parallela, tripollicaria. Turbercula ſubrotunda, farinacea, exigua, ſeſſilia, albido-viridia, ſat denſa.

Super cortices arborum, in ſilvis prope Grodnam, communis, toto anno vigens. Lugdunea.

Scutellis radiatis.

55. Lichen floridus L.

Filamenta ramoſiſſima, erecta, tripollicaria, rigidiuſcula; divergentia, ultima filiformia, viridi-cinerea. Scutellæ majuſculæ, terminales, orbiculares, cinereo-albidæ, glabræ, margine ciliatæ, diametri quatuor linearum & ultra.

Paſſim in ſilvis prope Grodnam, ſuper truncos; toto anno viget. Lugdunea, montana.

ALGÆ AQUATICÆ.

Fructificationes membrana diaphana.

Globuli minimi.

56. Ulva granulata L.

Globuli innumeri, virides, grani milii magnitudinem vix æquantes, ex viridi-albeſcentes, glabri, ſplendentes, poſt puncturam aqueum liquorem fundentes.

Obſervavi juxta ripas amnis Loſoſnaie, junio. Lugdunea. Puncta hæc aggregata maſſam ſphæricam conſtituunt.

Globi magni.

57. Ulva pruniformis L.

Subſtantia ſubgloboſa, ſolitaria, intus gelatinoſa, ſucculenta, diametri pollicaris.

Obſervavi in amne Villia prope Vilnam, auguſto. Sæpe plurimi tales globuli coarcervatim adunati inveniuntur : inter digitos comprimendo, glutinoſa materia exprimitur. Eſt conferva globoſa gelatinoſa Halleri, n. 2110.

Fructificationes obſcuræ, in corpore gelatinoſo.

Fulva, auriformis.

58. Tremella auriformis.

Subſtantia mollis, gelatinoſa, diffluens, membranacea; auriculæ aut renis figuram exprimens, coloris ſordide aurantii; convexa facie tuberculoſa, facie infera levi.

Tremella juniperina L. agaricum Halleri. Obſervavi ſuper juniperos prope Vilnam, initio maii. Lugdunea. Modo lutea, modo virideſcens; ſiccata fragilis, nigerrima.

Plicata, undulata.

59. Tremella meſenteriformis.

Membranæ gelatinoſæ, flavicantes, tenues, plicatæ, undulatæ; laciniis criſpatis, granuloſis.

Tremella noſtoc L. ſæpe in hortis terram humidam obvolvens : obſervata junio in horto Grodnenſi. Lugdunea. Eadem die, calore ſolis deſiccata, pulverem nigricantem offerebat. Circa hanc tremellam omitto deliria alchymiſtarum : ſponte putreſcit; vi ignis ſalem volatilem largitur. Eſt lichen Halleri, n. 2041.

Tuberculis rugoſis.

60. Tremella verrucoſa L.

Subſtantia mollis, gelatinoſa, ſinuoſa, difformis, ex obſcuro fulva, intus concava, & veſicam referens.

ſat frequens ſuper lapides, ad ripas fluvii Niemen, prope Grodnam. Lugdunea. Obſervata junio: inveni ſubſtantiam ſolidam & intus celluloſam. Magna quantitate collecta ſupra tabulam, ſpatio trium horarum fœtidiſſimum ſparſit odorem; diffluens nigreſcit.

Subſtantia rubra.

61. Tremella purpurea L.

Subſtantia ſubgloboſa, ſeſſilis, ſolitaria, glabra, obſcure purpurea.

Communis in ſilvis prope Grodnam, ſupra cortices arborum. Lugdunea, montana. Modo hæc tubercula ſolitaria, modo plurima vicina inveniuntur, diametri ab una ad tres lineas; deſiccatione nigreſcunt. Horum ſat denſa ſubſtantia, vix gelatinoſa: ſæpe invenio ſubpedunculata.

Tota planta ex fibris capillaribus.

---

* *Filamentis ſimpliciſſimis.*

62. Conferva ſericea.

Filamenta tenuiſſima, capillaria, viridia, ſimpliciſſima; longiſſima, æqualia, juxta ſe invicem poſita, ſupra aut infra aquam perpetuo motu elongata, huc & illuc tranſlata.

Conferva rivularis L. communis in rivis, prope Grodnam. Lugdunea. Tubercula rara in nonnullis filamentis video, quæ diaphana.

Filamentis ramoſis, æqualibus.

63. Conferva bulloſa L.

Folia ramoſiſſima, læte viridia, tenuiſſima, ceſpitoſa, æqualia.

Paſſim in rivulis pratorum juxta Niemen & in loco dicto Loſoſnaie. Lugdunea. Eſt muſcus aquaticus bombycinus tenuiſſimis filamentis Loeſ. Fl. Pruſſ. t. 55. Natans in aquis, perpetua evolutione aeris, bullas projicit: unde nomen triviale. Extenſa ſupra papyrum pro deſiccatione retem capillarem conſtituit.

Filamentis in aculeum coeuntibus.

64. Conferva ſpongioſa.

Filamenta læte viridia, ramoſa, tenuiſſima, in ceſpites denſos, lubricos ac ſpongioſos, congeſta; exſiccatione, apice coeuntia in aculeum.

Conferva amphibia L. paſſim in foſſis pratorum: obſervavi prima vice in Œconomia Labna. Lugdunea.

Filamentis geniculatis.

Articulis compreſſis.

65. Conferva compreſſa.

Filamenta longa, ſimplicia, æqualia, invicem contorta; quaſi circulos formantia: articulis alternatim compreſſis.

Conferva capillaris L. paſſim in fundo foſſarum humidarum, prope Grodnam.

Filamentis anaſtomoſantibus.

66. Conferva reticulata L.

Filamenta tenera, viridi-lutea, creberrimis coadunationibus inter ſe coalita, retem quaſi telam araneam efformantia, areolis anguloſis.

Inveni in amne ſilvæ Bobrowſczyzneæ. Lugdunea. Eſt

muſcus

muſcus aquaticus, bombycinus, retiformis, Loeſ. Fl. Pruſſ. t. 54.

Filamentis nodoſis.

67. Conferva nodoſa.

Fila ſimpliciſſima, ſetiformia, recta: tuberculis ſparſis, ſeu nodis craſſioribus, angulatis.

Conferva fluviatilis L. in amne Niemen, prope Grodnam. Lugdunea.

APPENDIX.

AQUATICÆ, APETALÆ, STAMINEÆ.

Foliis verticillatis, mollibus.

Floribus ſpicatis.

68. Myriophyllum ſpicatum L.

Caules bipedales, repentes, deinde aſcendentes, teretes, geniculati, glabri, albidi, ceſpites in paludibus ingentes efformantes. Folia a quatuor ad ſex, verticillata, ſubſeſſilia, pinnata: ſegmentis ſetaceis, oppoſitis, & alternis, glabris, obſcure viridibus. Flores ſpicati: ſpicæ biunciales, tempore floreſcentiæ extra aquam aſcendentes: in floribus maribus, qui ſuperiores ſunt, calyx tetraphyllus ſeu quadrifolius, filamenta octo; in floribus femininis, infra maſculinos poſitis, etiam calyx quadrifolius, germina quatuor; in ſpica flores verticillati: inferioribus remotis.

Communis prope Grodnam, in rivis pratorum; florebat julio: perennis. Lugdunea. In floribus maſculinis video ſegmenta petaloidea inter ſtamina & foliola calycis.

Placet phraſis Halleri, pentapteris ſpica nuda; nec minus altera C. B. millefolium aquaticum, pennatum, ſpicatum.

Floribus verticillatis.

69. Myriophyllum verticillatum L.

Caulis erectus, teres, glaber, geniculatus, uſque ad apicem folioſus. Folia verticillata, quatuor, aut quinque, pinnata : ſegmentis linearibus, integerrimis, glabris. Flores ſeſſiles ad axillas foliorum.

Etiam frequens prope Grodnam, in rivis; florebat julio; perennis. Lugdunea. In plerisque floribus invenio & ſtamina & germina, ſeu ſunt hermaphroditi; ſed in nonnullis video tantum aut germina aut ſtamina, hæc modo quinque, modo ſeptem: cæterum in utraque ſpecie facies ſimillima; etiam in ſpicato foliola verticillata obſervantur ſub floribus. Juxta noſtram methodum myriophylla inter apetalas ſtamineas, poſt ceratophyllum, collocanda: in hac ſerie lapſu memoriæ fuerunt omiſſa. Sed cum florentia rara inveniuntur, maneant cum chara inter occultas.

Foliis verticillatis, fragilibus.

70. Chara fœtida.

Caules teretes, longi, fragiles, glabri, aut tuberculis ſcabri. Folia verticillata, rigida; ſegmentis ſubulatis, brevibus : ab baſim horum globuli ſeſſiles.

Chara vulgaris L. communis in paludibus, prope Grodnam. Lugdunea. Planta extra aquam cinerea, fœtida. Placet phraſis comparativa C. Bauhini. Equiſetum fœtidum ſub aquis repens. In globulis axillaribus, maturis, quæ tunc ſunt rubri, inveni ſemen unicum; in aliis verticillis fruſtra quæſivi flores maſculinos, nec ſtamen videre potui : juxta Linnæum eſt monandra.

Foliis ſimplicibus, parvis.

71. Lemna minor.

Folia ſubrotundo-ovata, ſupra aquam natantia, utrinque planiuſcula, diametri lenticulæ: quodque folium ſubtus radiculam unicam producens. Calyx in flore maſculo & feminino monophyllus abſque corolla. Capſula unilocularis: ſemina ſtriata.

Lemna minor L. communis in aquis prope Grodnam. Lugdunea.

Hæ lenticulæ lateribus foliorum quaſi agglutinatæ, ſupra aquam denſum ceſpitem formant, hujuſque plerumque & cito ſuperficiem totam tegunt: nam celerrime multiplicantur; quaſi viviparæ dici poſſunt, propter ſimplicitatem ſtructuræ: nam radicula una foliolum unum, individuum conſtituunt; in ſemine facile eſt folium, ſeu totam plantam evolvere. Placet nomen antiquorum: ſeu lens paluſtris.

Foliis trilobis.

72. Lemna triſulca L.

Folia triloba, integerrima, glabra, intermixtis aliis ſimplicibus, ovatis, mediante petiolo folioſo. Sub quoque folio radiculæ, plerumque duæ.

Lenticula aquatica, triſulca C. B. etiam frequens prope Grodnam, in rivis & foſſis. Lugdunea. Denſiores ceſpites format; petioli, ſi lubet, dici poſſunt caules: tunc valet phraſis Halleri hydrophace caule filiformi, foliis elliptico-lanceolatis, viviparis, Hiſt. n. 1901.

Foliis ſimplicibus, majoribus.

73. Lemna major.

Folia oblongo-cordata, obtuſa, ſucculenta, glabra, læte

viridia, quinque lineas longa, inferne plurimas radiculas atro-purpureas, nigras, producentia.

Lemna polyrrhiza L. ſat frequens prope Grodnam in aquis ſtagnantibus, etiam mixta cum lemna minore. Lugdunea. In lemnis corolla nulla, calyx monophyllus aut cucullatus: in flore maſculo ſtamina duo; in feminino ſtilus unus, capſula unilocularis. Sed cum hæc raro inveniantur, vix has plantas alumni inter has quæ flores viſibiles exhibent, quærerent: unde tutius inter cryptogamas relegantur.

Huc venit tanquam varietas majoris lemna gibba L. ſeu lenticula paluſtris major, inferne magis convexa, Mich. t. 11. f. 2. quam mixtam cum majori ſæpe prope Grodnam inveni. Lugdunea.

FINIS TERTIÆ COLLECTIONIS.

SERIEI QUARTÆ,

SEU

PLANTARUM

CRYPTOGAMICARUM

COLLECTIO IV.

FUNGI,

SEU

FUNGOSÆ SUBSTANTIÆ.

In plurimis fungis ſubſtantia carnoſa, ſucculenta, mollis, brevi ævi, ſeu cito diffluens: in his qui diutius vivunt exſucca eſt, ſuberoſa, ſolidior, in paucis ramoſa; in his nec folia, nec veri caules, nec veræ radices. Semina microſcopii ope detecta, oculis nudi non ſunt conſpicua, in lamellis agaricorum, aut in poris boletorum rigoroſe obſervanda. Fungis tabeſcentibus, putridis, evolvuntur variæ larvæ inſectorum: unde ſuſpicio hos nihil aliud eſſe niſi domicilia inſectorum, ſicut madreporæ polyporum. Lithuanica terra fecunda mater fungorum. Anno 1779, ſequentes ad viva

ſpecimina deſcripſimus ; anno 1780 , ſphærias plurimas & alios heteroclitos proſecuti fuimus : quas paraveramus deſcriptiones in fugitivis chartis , amiſimus ; plurimæ erant , ad triginta. Ab anno 1775 ad annum 1779 , ſpecimina reperta in Lithuania determinavimus , collata cum Gletiſchii deſcriptionibus : inde natus eſt catalogus fungorum , in Chloride Grodnenſi propoſitorum ; nunc tantum quæ deſcripſimus anno 1779 proponimus. Sint ſpecies aut varietates , nihil ad nos , dummodo accuratæ & fideles judicentur deſcriptiones. Nam noſtro judicio nec color pilei aut lamellarum , aut pororum , nec forma pilei certas diſcriminis notas offerunt. Compreſſio vicinorum mutat in data ſpecie formam nec-non figuram pilei ; color diverſus juxta ætates , nec-non odor : tutior eſt ſubſtantia , denſa , mollis , gelatinoſa ; attamen in nonnullis ſemper odor ſimilis , conſtans , etiam color , magnitudo pilei aut altitudo ſtipitis , & conſtans in nonnullis , & diverſus in aliis. Quot varietates a ſolo humidiori , aut ſicciori ; a pingui , aut macro ; a diverſo ſucco arborum , a punctura inſectorum , a compreſſione , coalitione fungorum aggregatorum , præſertim agaricorum ; nonnullæ a mucoribus , qui pilei corticem obnubilant !

Pileus ſubtus lamelloſus.

Subſiccus , pileo albo , fulvo.

1. Agaricus flabelliformis.

Stipes brevis , vix ſemipollicaris. Pileus perpendicularis , ſicut flabellum ; petiolo margini pilei adnato : pileus concavus in umbilico , inde convexus , margine reflexo ſubtus , albo-fulvus , cortice ſicco. Caro alba ; lamellæ albæ ; fungus ſubſiccus.

In paſcuis prope Grodnam ; ſeptembri.

Pileo albeſceſcente ; lamellis griſeis.

2. Agaricus diffluens.

Pileus plano-convexus, albeſcens, cortice glabro, diametri quinque pollicum. Lamellæ cinereo-griſeæ. Petiolus cinereo-virideſcens, tripollicaris, craſſitudine digiti. Caro alba, diffluens, aquoſa, mollis.

Prope Grodnam, in pratis; ſeptembris decimo quinto.

Mollis, pileo cinereo.

3. Agaricus cinereus.

Evolutus pileus, planus, cum umbone, diametri duorum pollicum, cinereus (*gris de fer*). Lamellæ albeſcentes, majores & minores; majores deprimuntur ante inſertionem ad ſtipitem, unde cavitas circularis circa petiolum: petiolus mollis, tenuis, trium pollicum longitudine, trium linearum diametri, intus fibris longitudinalibus, diſtinctis fartus. Odor levis, non ingratus; ſubſtantia mollis.

Vigeſimo nono ſeptembris, in ſilvis prope Grodnam.

Pileo & lamellis albis.

4. Agaricus albus.

Fungus albus, cortice pilei ſicco, rugoſo. Pileus ſubgloboſus, uno latere depreſſus, margine ſubtus reflexo. Lamellæ albæ. Stipes baſi craſſior, aſcendendo attenuatus; diameter pilei duorum pollicum: octo ad duodecim ex uno puncto evolvuntur. Subſtantia hujus fungi ſubſicca.

In ſilvis prope Grodnam, quinto octobris.

Pileo ſubfulvo ; lamellis luteſcentibus.

5. Agaricus flabellum.

Pileus complanatus ſicut flabellum, diametri quatuor pollicum, margine petiolo breviſſimo annexus; cortex pilei ſiccus, ſubfulvus, venoſus; margo verſus lamellas inflexus: lamellæ luteſcentes. Caro fungi alba.

Vigebat autumno, prope Grodnam; collectus vigeſimo octobris ſuper corticem pini.

Minimus, deliquens, violaceus.

6. Agaricus violaceus.

Super folium putridum minimus fungus; pileo convexo, pulchre violaceo, lamellis ſubviolaceis. Stipes tenuiſſimus, ſaturate violaceus: diameter pilei ſex linearum, craſſitudo duarum. Caro ſubdeliqueſcens.

Prope Grodnam, vigeſimo octavo ſeptembris.

Pileo fulvo, rubente; lamellis albis.

7. Agaricus infundibuliformis.

Aquoſis, mollis, deliqueſcens. Pileus infundibuliformis, parum cavus; margine undique irregulari, contorto ſicut auricula; cortice glabro, fulvo-rubeſcente. Lamellæ albeſcentes. Diameter pilei quatuor pollicum. Caro albeſcens. Stipes fiſtuloſus, glaber. Odor totius ingratus.

Prope Grodnam in ſilvis, ſexto octobris.

Pileo cinereo-violaceo; lamellis fuſcis.

8. Agaricus cinereo-liliaceus.

Deliqueſcens, molliſſimus, aquoſus, ſplendens, ſubdiaphanus. Pileus planus, umbone ſubelevato, cinereo-

liliaceus, margine ſubreflexo, diametri octo-linearum. Laminæ fuſcæ. Stipes tenuis, biuncialis.

Sexto octobris, prope Grodnam, Loſoſnæ. Variat umbone conico, excentrico.

Pileo rubro; lamellis albis.

9. Agaricus herpeticus.

Fungi duo, baſi ſtipitum coaliti, quæ baſis tuberoſa craſſitudine nucis majoris & ultra. Stipites divergentes, craſſitudine pollicis, longitudine trium. Pileus unius pollicis diametri, globoſus, cortice ſaturate rubro, tuberculis ſeu herpetibus onuſto, albis, remotis. Alter convexus, diametri quatuor pollicum, ſimilis coloris. Subtus lamellæ denſæ, albæ, petiolum tangentes. Volva villoſa, adhuc annulum formans. Stipes lamelloſus, ſquamoſus, albus. Caro croceo-lutea, duarum linearum craſſa: altitudo lamellarum ſex linearum. Fungus mollis; odor levis.

Prope Grodnam, tertio octobris.

Pileo ruſeſcente; lamellis carneis.

10. Agaricus rufo-carneus.

Ante evolutionem pileus albeſcens. Lamellæ occultatæ; volva ſeu membrana alba: tunc ſubrotundus. Poſt evolutionem pileus major, convexo-planus, ruſeſcens, diametri quatuor pollicum. Craſſitudo ſubſtantiæ fungoſæ, albiſſimæ, unius digiti, verſus inſertionem ſtipitis, quæ ſenſim minuitur eundo ad circumferentiam. Lamellæ ad ſolem viſæ ſaturate carneæ, in umbra ſubcaſtaneæ, denſæ. Stipes albus, craſſitudine pollicis; circa mediam partem longitudinis, annulo parum elevato ornatus. Odor fungorum ſpecialis, non ingratus.

In hortis Grodnæ vigebat primo ſeptembris. Eſt fungus veſcus Loeſelii XXIII. agaricus campeſtris L.

Pileo caſtaneo ; lamellis ſtramineis.

11. Agaricus caſtaneo-ſtramineus.

Pileus caſtaneus, convexus, irregularis. Laminæ luteæ, ſtaminei coloris. Stipes luteus : laminæ irregulares ; ſubſtantia albiſſima, inter laminas & corticem pilei : diameter pilei duorum pollicum, craſſitudo major unius. Stipes trium pollicum longus.

In ſilvis prope Grodnam, octobri.

Pileo & lamellis albis.

12. Agaricus mollis, albus.

Stipes albus, tenuis, craſſitudine duarum linearum & dimidiæ, longitudine trium pollicum, baſi globoſus. Pileus conicus, diametri duorum pollicum, longitudo coni unius & dimidii. Cortex ſeu reliquiæ volvæ adhærentis ſordide albus (*blanc ſale*), facillime elevatur : tunc obſervo carnem albiſſimam ; margo fimbriatus propter reliquias volvæ laceratæ : annulus volvæ ſuperſtes. Lamellæ albæ. Caro albiſſima, mollis, ſed non deliqueſcens. Odor levis.

Primo octobris, in ſilvis prope Grodnam.

Pileo luteſcente ; lamellis albis.

13. Agaricus ſubſiccus, albeſcens.

Pileus planus, diametri quatuor pollicum ; cortice albo, luteſcente : volva pileum veſtiens erat vere lutea ; laminæ denſæ, lateraliter aliæ ſuper aliis incumbentes, albæ ; facies inferior fere plana. Stipes albus, craſſitudine in-

dicis ; baſis globoſa , magnitudine nucis : fartus medulla albiſſima , denſa , elaſtica. Longitudo ſtipitis quatuor pollicum. Caro albiſſima , nec denſa , nec mollis. Primo octobris : odor vix ſenſibilis , non ingratus.

Pileo coloris avellanæ.

14. Agaricus avellanaceus.

Stipes longiſſimus , octo pollicum , digiti minimi craſſitudine , ſquamoſus , ſquamis raris , lanceolatis , ſubſiccus , intus fibroſus ; fuſco-luteus. Pileus planus , circa centrum parum depreſſus , umbone in centro vix elevato , cortice glabro , coloris avellanæ. Facies inferior conica , lamellis in petiolo decurrentibus , ſat remotis , minoribus & majoribus , caſtanei coloris , ſicut pannus Capucinorum. Subſtantia interna albeſcens , nec mollis nec ſicca , non deliqueſcens ; odor nullus : octobri in ſilvis , prope Grodnam.

Pileo & lamellis citreis.

15. Agaricus citreus.

Stipes craſſitudine digiti , brevis , bipollicari longitudine , baſi craſſior , intus fartus fibris paucis , unde compreſſibilis. Pileus initio rotundus ; evolutus convexus , ſæpe margine irregulari ; tres ex eodem puncto ſeſe marginibus comprimentes. Cortex ſiccus , glaber ; lamellæ denſæ , in petiolo non productæ , planum formantes infera facie ; totus fungus luteus *(citron)*, ſeu ſaturate ſtramineus , nondum evolutus , conicus. Paſſim inveni fragmenta volvæ. Odor nullus. Prope Grodnam , in ſilvis , ſeptembri.

Umbone cæruleo.

16. Agaricus cæruleſcens.

Pileus concavus , umbone cæruleus , niger verſus circum-

ferentiam, aut liliaceo-vinoſus, diametri quatuor, quinque pollicum, margine ſtriato. Facies inferior convexa, lamelloſa: laminis albis, denſis, fragilibus. Caro intermedia quatuor linearum craſſa, alba, fragilis. Stipes craſſitudine pollicis, albo-violaceus, cylindricus, intus medulloſus, ſubſicca medulla. Fœtens fungus. Primo octobris, in ſilvis prope Grodnam.

Totus luteus.

17. Agaricus aurantius.

Totus luteus, aurantius. Stipes longitudine pollicaris, craſſitudine trium linearum. Lamellæ extenſæ ſuper ſtipitem conum inverſum formant: minores cum majoribus anaſtomoſi coeunt. Pileus diametri unius pollicis & dimidii, in centro depreſſus, margine elevato, unduloſo, reflexo. Caro interior alba, ſubmollis. Variat magnitudine, a diametro unius pollicis ad tres. Odor fungi non ingratus. In ſilvis prope Grodnam, ſeptembri.

Pileo albo, cinereo.

18. Agaricus puſillus.

Ex tela ſuper quam extendebant ceram dealbandam innumeros inveni fungulos, vix granum piſi adæquantes: cinereus, albeſcens pileus, rotundus; lamellæ albeſcentes; ſtipites filiformes, octo linearum longi. Vigebat julio. Loſoſna, prope Grodnam.

Pileo ſtriato.

19. Agaricus ſtriatus.

Quatuor aut quinque aggregati oriuntur ex eodem puncto, toti caſtanei. (*noiſette clair*). Stipitis tenuiſſimi, lineæ

diametri, longitudine quatuor pollicum. Pilei conici, cortice ſubſtriato, albeſcentes caſtanei. Apex ſtipitis albus. Odor nullus. Caro ſubmollis. Septembri, prope Grodnam, Loſoſna.

Pileo albo, concavo.

20. Agaricus concavus.

Tres ex eodem puncto ſtipitis albi, tenues, vix longitudine unius pollicis. Pilei concavi, margine ſubundulofo, cortice glabro, albo, octo linearum diametri. Laminæ albæ. Odor levis, ſuavis. Prope Grodnam, in ſilva Volmeri, octobri.

Cortice purpureo.

21. Agaricns purpureus.

Pileus duorum pollicum & dimidii diametri, circumferentia undulofa; cortice *cramoiſi* ſeu ſaturate purpureo; carne alba. Lamellæ albæ, paſſim origine nigricantes, purpureæ. Petiolus duorum pollicum longitudine, curvus, rubro colore, vinoſo, florido tinctus, præſertim baſi. Subſtantia medullofa fartus, ſubſiccus, fœtidus, odore proprio.

Fine ſeptembris, Loſoſnaie, prope Grodnam.

Pileo albo, fulvo.

22. Agaricus albeſcens.

Stipes pollicis craſſitudine, curvus, baſi craſſior, albeſcens, mollis, intus fibris fartus, albiſſimus. Pileus irregularis, convexo-planus, diametri majoris ſex pollicum, minoris quatuor: circumferentia emarginata; cortice albo,

fulvo ; carne molli , albiſſima. Lamellæ inæquales , unitæ , conſtituunt planum , albeſcentes. Odor fungi non gratus. Octobri , prope Grodnam , in ſilva Volmeri.

Pileo plano , albo.

23. Agaricus plano-albus.

Pileus planus , vix convexus , diametri trium pollicum : circumferentia regulari-rotunda ; cortice albo , glabro. Lamellæ albæ , imbricatæ lateraliter , fere ſtipitem tangentes. Stipes albus , trium pollicum longitudine , trium linearum diametri ; baſi globoſa , molli. Vix odor. Septembris fine , Pognemogne , prope Grodnam.

Pileo fulvo , albo , emarginato.

24. Agaricus emarginatus.

Stipes pollicis craſſitudine , curvus , baſi craſſior , albeſcens , mollis , intus fibris fartus , albiſſimus. Pileus irregularis , convexo-planus , diametri majoris ſex pollicum , minoris quatuor : circumferentia emarginata ; cortice albo , fulvo ; carne molli , albiſſima. Lamellæ inæquales , albeſcentes ; unitæ conſtituunt planum. Odor fungi non gratus. Octobri , prope Grodnam , in ſilvis.

Aggregati , lutei , fulvi.

25. Agaricus aggregatus , fulvus.

Aggregati funguli , ex eodem puncto orti. Stipites , laminæ , & pilei lutei , fulvi : diameter pileorum ſex linearum , quatuor ; ſtipitum duarum. Pilei globoſi : longitudo ſtipitum unius pollicis. Sexdecim fungi , ex eodem puncto naſcentes : odor nullus ; molles , non deliqueſcentes , parvi , aggregati , lutei. In ſilvis , Grodnenſis ; auguſto.

Pileo fuſco, carneo.

26. Agaricus aggregatus, fuſco - carneus.

Ex ligno putrido majores & minores : diameter majorum unius pollicis, minorum trium linearum. Stipites ſtraminei, tenues, duarum linearum diametri, trium pollicum longi. Lamellæ inæquales, cinereſcentes. Pilei convexi, irregulares, fuſco - carnei, glabri. Caro mollis. Stipites fiſtuloſi. Odor ſingularis, levis, non ingratus.

Grodnenſis, in ſilva juxta Niemen; maio.

Pileo fulvo, caſtaneo.

27. Agaricus fulvo-caſtaneus.

Pileus convexus, cum umbone, fulvus, ſubcaſtaneus (*roux*). Lamellæ fulvæ, plus minus ſaturatæ, non tangentes ſtipitem : ſtipes fulvus, cylindricus, aut ventricoſus. Diameter pilei duorum pollicum. Variis temporibus ſicut alii, globoſus, convexus, planus.

Maio, in ſilva Loſoſnaie, Grodnenſis.

Pileo fulvo; lamellis albis.

28. Agaricus fulvo - albus.

Huc venit agaricus ſimilis præcedenti, pileo fulvo, ſed lamellis & ſtipite albis. Lamellæ tangunt inſertione ſtipitem : craſſior petiolus, digitalis.

Grodnenſis, Loſoſnaie, maio.

Pileo caſtaneo; lamellis albis.

29. Agaricus caſtaneus, albus.

Præcedenti ſimilis; lamellis & ſtipite albis. Pileus bipollicaris diametri; cortice caſtanei ſaturati.

Grodnenſis, Loſoſnaie, maio.

Pileo variegato.

30. Agaricus marmoreus.

Pileus diametri trium pollicum, concavus, & umbilicatus; marginibus partim planis, horizontalibus, partim reflexis; aurantius, albeſcens, unde marmoreus. Lamellæ breves & majores, luteæ carneæ, marceſcentes virides: longitudo infundibuli lamelloſi duorum pollicum. Petiolus, ſtipes brevis, duorum pollicum, curvus, intus cavo-medulloſus: medulla mollis, floccoſa, cinerea, carne cingente ſolida, crocea; lamina externa albo-crocea. Odor fungi non ingratus, ſatis olidus. Grodnenſis, in ſilvis, ſeptembri.

Pileo luteo; lamellis albis.

31. Agaricus citreus, albus.

Pileus planus, luteo-ſtramineus (*jaune citron*). Lamellæ denſæ, albæ: diameter unius pollicis & octo linearum. Stipes tenuis, albus, longitudine trium pollicum. Nullus odor.

Prope Grodnam, in humidis, ſeptembri.

Pileo fulvo, globoſo.

32. Agaricus fulvo-caſtaneus.

Pileus fulvus, globoſus, diametri unius fere pollicis, ſubconicus, glaber: margine replicata, ciliata. Lamellæ æquales, caſtanei coloris, aut ſubliliacei. Stipes villoſus, infra laminas ſubinflatus, fuſco-aurantius, ſiccus. Margo reflexa pilei. Subſiccus; nullus odor.

Vigeſimo ſeptembris, in ſilvis prope Grodnam.

Pileo

Pileo albo ; lamellis anaſtomoſantibus.

33. Agaricus reticulatus.

Pileus concavus, ſat ſolidus. Lamellæ reticulatæ, ſeu ſe invicem hinc & hinc communicantes : diameter duorum pollicum. Septimo ſeptembris. Albeſcens fungus, mollis. Grodnenſis.

Pileo convexo, albo.

34. Agaricus albus.

Pileus triuncialis, convexus, albus. Lamellæ albæ. Stipes albus, octo pollicum longus. Grodnenſis, in hortis, octobri.

Pileo villoſo, albo.

35. Agaricus albo-villoſus.

Pileus dimidiatus, cochleæformis, ſicut chama, ſubundulatus, villo albo onuſtus. Lamellæ albeſcentes, ſuper ſtipitem breviſſimum extenſæ. Stipes quatuor linearum longus, craſſus : lamellæ imbricatim diſpoſitæ, una ſuper alteram, lateraliter. Sublato villo, cortex coloris nuclei avellanæ. Diameter pilei quatuor pollicum. Caro intermedia, nivea ; ſubſtantia mollis. Odor nullus. Adhæret ligno mortuo ; parvus ſimilis, ex eodem puncto natus tegit, ſtipitem præcedentis. Novembris ſexta, in ſilva prope Grodnam.

Pileo rubro ; lamellis albis.

36. Agaricus ruber, albus.

Plurimi, quinque, ex uno trunco, baſi. Pedunculi ſeu ſtipites craſſi, relative ad pileum. Pileus hemiſphæricus, ruber, parvus, quinque linearum diametri. Lamellæ al-

beſcentes, volva occultatæ. Caro intermedia, alba. Germen videtur alterius, ſeu 55; ſubſtantia non deliqueſcens. In ſilvis prope Grodnam, auguſto.

Pileo fulvo; lamellis virideſcentibus.

37. Agaricus flavo-virideſcens.

Ex baſi communi octo fungi, parvi, inæqualis altitudinis. Cortex pilei fulvo-flaveſcens. Caro media flava, ſtaminei coloris. Lamellæ flavæ, virideſcentes. Stipites tenues, flavi: diameter pilei convexi eſt unius pollicis. Octobri, in ſilvis, Grodnenſis.

Pileo fulvo; lamellis luteſcentibus.

38. Agaricus fulvo-luteſcens.

Pileus concavus, cortice fulvo-luteo, diametri quatuor pollicum. Lamellæ inæquales; majores non adhærent ſtipiti, luteæ (*feuilles mortes*). Stipes ſubluteus, digiti craſſitudine, cylindricus, quatuor pollicum longitudine; baſi inflata, tenuiſſima. Caro intermedia pilei inter laminas & corticem, nivea, mollis. Odor nullus. Vigeſimo octavo ſeptembris, in ſilvis. Grodnenſis.

Pileo zonali, auriformi.

39. Agaricus zonalis.

Pileus auricularis, zonalis, aphthoſus, tuberculoſus, viridis, varii coloris. Lamellæ undulatæ, craſſæ, albæ, aut fulvæ. Fungus ſiccus, ſeſſilis, ſtipite nullo donatus, adhærens truncis arborum mortuorum. Septembri, in ſilvis, prope Grodnam.

Pileo cochleæformi.

40. Agaricus cochlea.

Pileus dimidiatus, convexus, ſimulans figuram cochleæ chamæ dictæ, margine inflexo, coloris nuclei avellanæ, diametri trium pollicum. Lamellæ albæ, inæquales: majores prolongantur ſuper ſtipitem breviſſimum, vix longitudine octo linearum. Subſtantia ſubſicca.

Octobri in ſilvis, prope Grodnam.

Pileo anfractoſo.

41. Agaricus auriculiformis.

Pileus concavus, valde irregularis, vario modo auriculæ more plicatus; margine lacero, ſubtus revoluto; cortice avellanæ nuclei coloris. Lamellæ luteæ, albeſcentes, decurrentes ad baſim breviſſimi ſtipitis. Ex truncis arborum. Odor nullus. Diameter duorum pollicum. In ſilvis prope Grodnam, auguſto.

Pileo albo, maculato.

42. Agaricus concavo-albus.

Pileus concavus, quatuor pollicum diametri, albus, maculis fulvis notatus. Lamellæ albæ, ad ſtipitem adhærentes, inæquales, breviſſimis intermixtis. Caro intermedia, fungoſa, albiſſima, ſubſicca: lamellæ ſolidæ. Stipes albus, trium pollicum longus, craſſitudine digiti. Nullus odor.

In ſilva juxta Niemen, octobri, Grodnenſis.

Pileo infundibuliformi.

43. Agaricus cinnabarinus.

Pileus infundibuliformis, rubro-roſeus (*cinabre*), ſub-

ſquamoſus; margine ſubtus reflexo. Lamellæ ſubcarneæ, tangentes ſtipitem, qui eſt breviſſimus, conicus, unius pollicis longus: diameter infundibuli quatuor pollicum. Caro albeſcens; odor eſculentorum, mollis. Vigeſimo octavo ſeptembris, in ſilva Pognemogne, prope Grodnam.

Pileo inverſo.

44. Agaricus inverſus.

Stipes tenuis, longiſſimus, octo pollicum. Pileus inverſus, concavus, aurantii coloris, paſſim verrucoſus; marginibus ſubtus revolutis; diameter trium pollicum, fœtidus; craſſitudo carnis quatuor linearum. Lamellæ albæ.
Prope Grodnam, in hortis humidis, ſeptembri.

Aggregatus, pileo plicato.

45. Agaricus difformis.

Ex baſi communi quatuor ſtipites, craſſitudine digiti minimi, albi, cujus caro alba, filamentoſa. Lamellæ ſubfulvæ (*biche*). Pileus convexus, irregularis, cortice fulvo, umbone ſubelevato: diameter duorum pollicum. Pileus contactu vicinorum vario modo plicatur. Subſtantia ſubmollis.
In ſilva juxta Niemen, prope Grodnam, 25 ſeptembris.

Aggregatus, pileo ſtriato.

46. Agaricus nigro-fulvus.

Ex uno trunco quadraginta fungi parvi. Stipes tenuis, fuſcus, apice albo, ſubincraſſato. Lamellæ albæ, roſeæ. Pileus ſubconvexus, centro elevato, apice cavo. Centrum nigreſcens. Margo ſtriata, ſubrufa: longitudo ſtipitum quinque pollicum; diameter pilei vix unius. Stipes

ſiſtuloſus. 28 ſeptembris, in ſilva Pognemogne, prope Grodnam.

Aggregati, lutei.

47. Agaricus totus luteus.

Plurimi ex uno tuberculo. Stipites longiſſimi, ſexpollicum, lutei. Pileus planus, parvus, poſt evolutionem margine lacerus. Cortex coloris aurantii in centro, lutei verſus marginem. Lamellæ luteæ. Caro lutea. Medulla filamentoſa ſtipitis, lutea. Diameter pilei duorum pollicum; aut unius. Ante explicationem, pileus rotundatus. Grodnenſis, in ſilvis, octobri.

Pileo fulvo, griſeo; lamellis ſubliliaceis.

48. Agaricus fulvo-griſeus.

Pileus plano-convexus, cortice fulvo, griſeus (*gris de fer*). Lamellæ griſeæ, ferreæ (*lilas*), æquales, non ſtipiti annexæ, ſed fere tangentes. Stipes digiti craſſitudine, baſi craſſus, quatuor pollicum longitudine; diameter pilei trium pollicum. Specimina video unius pollicis: unum video pileo cordato, ſeu margine emarginato cum impreſſione cordis.

Stipes laceratus, fartus medulla filiformi. Caro pilei & ſtipitis concolor; lamellis cinereo-cæruleis (*gris de fer lilas*). Vigeſimo quinto ſeptembris. Prope Grodnam in ſilvis.

Pileo marmoreo, ſeu rubro, luteo.

49. Agaricus zonalis, concavus.

Pileus concavus, margine inferius convexo, centro aurantio, ſeu rubro-luteo, zonis ſubcarneo-luteis (*marbrées*), Stipes cavus, ſiſtuloſus, craſſus, cortice ſub-

carneo. Caro alba. Diameter pilei trium pollicum; ſæpe inveniţur margine contorto, plicato. Longitudo ſtipitis duorum pollicum, aut trium. Lamellæ albeſcentes, inæquales; majores ſtipitem tangentes.
In ſilva Loſoſnai, octobri, Grodnenſis.

Pileo toto albo, concavo.

50. Agaricus albo-concavus.

Pileus concavus, centro magis concavo, foveam exhibens, ſeu pileus inverſus, albus. Lamellæ albæ, inæquales. Caro nivea. Stipes fungoſus: diameter fungi duorum digitorum tranſverſalium: fungus albus.
In hortis, maio: Grodnenſis.

Pileo toto albo, minimo.

51. Agaricus albo-puſillus.

Pileus convexus, albus, minimus, diametri quatuor linearum; lamellis albis, in ſtipite prolongatis. Stipes albus, unius pollicis longitudine.
Vigeſimo quinto ſeptembris, in hortis humidis, Grodnenſis.

Pileo flabelliformi, albo.

52. Agaricus albo-planus.

Pileus planus, ſuper ſtipitem margine inclinatus; cortice albeſcente, ſubcoriaceo. Lamellæ albæ, in ſtipite prolongatæ. Stipes baſi incraſſatus. Margo pilei lacera: diameter duorum pollicum.
In paſcuis humidis, juxta Niemen, Grodnenſis, ſeptembri.

Pileo purpureo ; verrucis albis.

53. Agaricus purpureus , verrucoſus.

Duo ſpecimina habeo ſub oculis : unum pileo rotundo diametri unius pollicis , lamellis volva occultatis , pileo verrucis albeſcentibus conſpurcato , cæterum purpureo : ſuper pileum ſunt verrucæ fungoſæ , ſeparabiles. Stipes brevis , longitudine duorum pollicum ; baſi incraſſata. Alterum pileo pugni magnitudine , rotundo , complanato , irregulari , tuberculato ; lamellis calyptra occultatis ; credo varietatem agarici integri L. ; eadem die in eodem loco collectus ; ſtipes hujus planus , brevis ; lamellæ albiſſimæ.
In ſilva Loſoſnai , octobri , Grodnenſis.

Pileo purpureo.

54. Agaricus integer , nondum evolutus.

Pileus globoſus , rubicundiſſimus , craſſitudine majoris nucis & ultra. Stipes ſex pollicum , baſi incraſſatus. Volva ſeu tela , ligans marginem pilei cum ſtipite , reduplicata occultat lamellas. Lacerare oportet : aliter , character agarici fugit. Certe tres præcedentes eandem ſpeciem conſtituunt ; varia forma juxta variam ætatem : quantum mutati inter ſe !
In ſilva Loſoſnaie , ſeptembri , Grodnenſis.

Pileo purpureo ; lamellis albis.

55. Agaricus purpureo - pyramidalis.

Pileus convexus , ſubpyramidalis , marginibus non ſtriatis , purpureus , umbone ſaturatioris coloris. Lamellæ albiſſimæ ,

integerrimæ. Ante evolutionem ſtipiti margine reflexo annexus annulus, adhuc ſuperſtes, ligatorius: diameter trium pollicum; ſtipes longitudine ſex pollicum. Crocea ſubſtantia ſub cortice rubro. Nullus odor.
Loſoſnaie, Grodnenſis, ſeptembri.

Pileo albo; margine undulata.

56. Agaricus albo-deliqueſcens.

Pileus convexus, margine inæquali, undulata, contra petiolum reflexa, volva alligans marginem cum petiolo. Pileus albeſcens, diametri unius pollicis & dimidii, molliſſimus, aquoſus, aqua mucilaginoſa. Lamellæ albeſcentes. Stipes etiam molliſſimus, triuncialis.
Vigeſimo octavo auguſti, prope Grodnam. Nullus odor ingratus.

Pileo crocei coloris.

57. Agaricus brevi-ſtipitatus.

Stipes breviſſimus, longitudine pilei, craſſior: pileus globoſus, nondum apertus ſeu adhuc volva verrucoſa involutus; ſub volva cortex crocei coloris, rubeſcens. Caro nivea; etiam caro alterius ſtipitis nivea. Diameter unius pollicis.
Eſt certe agaricus Schæff. figura 1ma., tabula XVII.
Octobri in ſilva juxta Niemen, prope Grodnam.

Pileo luteo; marginibus ſubtus inverſis.

58. Agaricus rufo-luteus.

Stipes tenuis, caſtaneus. Lamellæ rufæ, inæquales, tangentes ſtipitem. Cortex pilei luteus: caro intermedia alba. Pilei diameter unius pollicis & dimidii: pileus convexus,

marginibus ſubtus reflexis, umbone cum foveola. Variat pileo plano, cortice luteo-albo; ſæpe ſtipes contortus.
In ſilva Pognemogne, Grodnenſis; auguſto.

Pileo albo-luteo.

59. Agaricus ſtramineus.

Pileus convexus, hemiſphæricus, ſubluteus, ſeu albo-luteus. Lamellæ preſſæ, inæquales. Volva inveſtiebat pileum. Stipes quatuor pollicum longus, digiti minimi craſſitudine, baſi capitatus. Caro & laminæ niveæ. Diameter pilei duorum pollicum. Odor penetrans, proprius.
In ſilvis prope Grodnam, octobri.

Pileo albo; ſquamis fuſcis.

60. Agaricus albo-ſquamoſus.

Stipes baſi globoſa, craſſitudine nucis & ultra, plenus medulla albiſſima, quinque pollicum longus, fundo albus, ſquamis numeroſis caſtaneis onuſtus, quæ ſunt pelliculæ: annulus mobilis verſus extremitatem ſtipitis, glaber, caſtaneus, calyptræ albæ adhærens. Pileus adhuc calyptratus, volva adhærente, ſquamoſus, ſquamis fuſcis, fundo albo; pileus in hoc ſtatu globoſus, pugni magnitudine. Lacerato annulo ſtipitis, pars ſupra annulum ad centrum fungi trium pollicum. Lamellæ albæ. Caro ſat firma, albiſſima. Primo octobris. Odor levis, gratus. Grodnenſis, in ſilvis.

Pileo rubro-cinereſcente.

61. Agaricus rubro-cinereſcens.

Pileus convexus, umbilico non in centro depreſſo, margine irregulari; cortice glabro, colore rubro-cinereſcente

(*pelure d'oignon*). Lamellæ in petiolo decurrentes, cinereæ (*gris de fer foncé*), vix conum conficientes : diameter pilei duorum pollicum & dimidii; cavitas glabra, in ſubſtantia carnea pilei, luteo-carnea. Stipes craſſitudine digiti, quinque pollicum longus. Firmula caro; odor fungorum non ingratus. Primo octobris, in ſilva Pognemogne, prope Grodnam.

Pileo pyramidali, rugoſo.

62. Agaricus albo-pyramidalis.

Pileus pyramidalis, baſi latiori, diametri unius pollicis; cortice albeſcente, rugoſo : ſubſtantia intermedia inter corticem pilei & lamellas, farinacea, nivea; margo pilei ſubtus inverſa; annulus membranaceus, ſeparabilis, ante evolutionem adhærens margini pilei. Lamellæ æquales, albeſcentes, preſſæ. Stipes longitudine trium pollicum, baſi craſſiore, albeſcens, intus fibroſa medulla fartus. Vigeſimo ſeptembris, in ſilvis. Odor fere nullus, nec ingratus. Fungus albus, Grodnenſis.

Pileo plano, emarginato.

63. Agaricus albo-emarginatus.

Pileus albiſſimus, complanatus (*aplati*), margine undulatus, emarginatus (*échancré*). Lamellæ inæquales, albiſſimæ. Stipes albus. Plurimi fungi minimi, lentis magnitudine; majores pollicis diametri.

Pileo ovali, albo.

64. Agaricus mentula canina.

Nondum evolutus penis canini imaginem referens. Pileus ovalis, vix aut non apertus, baſi albus; lacerato, vi-

dentur lamellæ albiſſimæ, plicatæ. Stipes albus, craſſus, fere craſſitudinis pilei, intus cavus, cavitate lanugine repleta. Odor fungi eſculenti. Longitudo unius digiti; pileus longitudine unius pollicis & dimidii. Caro albiſſima. Decimo octavo ſeptembris, in ſilva Pogoemogne, Grodnenſis.

Aggregati puſilli, fulvi.

65. Agaricus puſillus, fulvus.

Pileus planus, umbone in centro, fulvus. Lamellæ fulvæ, inæquales. Stipes curvus, fulvo-nigreſcens. Fungi plurimi, parvi: diameter pilei ſex linearum. Decimo octavo auguſti. Deliqueſcens, aquoſus, mollis. In hortis Grodnenſibus.

Pileo fulvo; lamellis virideſcentibus.

66. Agaricus minimus.

Baſis ſtipitis craſſior, complanata (*aplatie*). Stipes fulvus. Pileus globoſus, fulvus, marginibus ſubtus tali modo revolutis ut vix appareant lamellæ, quæ ſunt albo-ſubvirideſcentes, inter ſe contiguæ. Magnitudo avellanæ. Odor eſculentorum.
In hortis circa Grodnam, auguſto.

Pileo ſquamis fulvo-nigris.

67. Agaricus ſquamoſus, fulvo-niger.

Stipes craſſus, plenus, albus, baſi ſolidior, dentibus & tuberculis ramoſis ornatus. Stipitis craſſitudo pollicem ſuperat. Pileus ſquamoſus: ſquamæ fulvæ, maculis nigris notatæ; margines ſquamarum albæ. Pileus con-

vexus, diametri quatuor pollicum. Circumferentia revoluta ſubtus. Lamellæ albiſſimæ, inæquales; aliæ alternatim minores. Subſtantia ſubſolida, albiſſima. Odor non ingratus, penetrans. Vigeſima ſeptima auguſti in arvis prope Grodnam.

Pileo albo, alterum producente.

68. Agaricus monſtroſus.

Stipes monſtroſus baſi, longitudine trium pollicum, craſſiſſimus, irregularis: craſſitudo fere octodecim linearum, lateraliter exit ſpecialis, contortus, craſſitudine trium linearum, longitudine unius pollicis & dimidii. Pileus quatuor pollicum diametri, in centro umbonem exhibens. Supra umbonem agaricus ſimilis naturæ, ſeſſilis; circa umbonem planus pileus, exinde ad circumferentiam convexus, undulatus, gibboſis undulis ſordide albus (*d'un blanc ſale*). Caro alba, craſſitudine duarum linearum. Lamellæ albeſcentes, ſtipitem non tangentes, latitudine ſeu potius altitudine duarum linearum. Odor levis: fungus mollis. Tertio octobris, in ſilva Loſoſnaie, Grodnenſis.

Stipite lanuginoſo; pileo fulvo; lamellis cæruleſcentibus.

69. Agaricus lanuginoſus.

Stipes curvus, tenuis, trium linearum craſſitudine, trium pollicum longitudine, baſi tuberoſus, albeſcens, lanuginoſus, reliqua parte fulvo-luteus (*biche*). Pileus convexus, planus, umbilicatus, duorum pollicum diametri, cortice ſquamoſo, fulvo, aurantio. Lamellæ paucæ, ſeu diſtantes, ſubliliaceæ, denticulatæ, denticulis mi-

nimis. Mollis, deliqueſcens. Secundo octobris. Odor non ingratus. In ſilva prope Grodnam, juxta Niemen.

Pileo purpureo; lamellis albis.

70. Agaricus albo-purpureus.

Longitudo ſtipitis ſex pollicum; baſis ſtipitis clavata, rotundo-oblonga: ſtipes craſſitudinem pollicis ſuperans, albeſcens. Subſtantia intus non plena, alba. Apex ſubinflatus. Lamellæ albiſſimæ, integræ, convexæ, ad ſtipitem extenſæ. Pileus concavus, maximus, diametri quinque pollicum, glaber. Centrum ſaturate purpureum (*cramoiſi*); margo ſulcata. Craſſitudo carnis unius digiti verſus ſtipitem: ſub cortice purpurea caro, crocei coloris; reliqua pars alba. Nullus odor. Vigeſimo quarto ſeptembris, in ſilva Volmeri, Grodnenſis.

Pileo fuſco; lamellis nigris, deliqueſcentibus.

71. Agaricus niger, fœtens.

Pileus planus, ſupra inverſus poſt lacerationem marginis ſponte factam, fuſcus. Lamellæ deliqueſcentes, nigerrimæ, unctuoſæ, tingentes digitos ſicut atramentum, fœtentes, odore penetrante, proprio. Stipes curvus, quatuor pollicum longus, albus; baſi craſſiore, fulva. Vigeſimo ſeptembris, in ſilvis prope Grodnam, juxta Niemen.

Pileo ſquamoſo; lamellis dentatis.

72. Agaricus monſtroſus, ſquamoſo-dentatus.

Stipes complanatus: ex apice etiam plano duo fungi agglutinati, unus minor, alter major. Pileus convexus, ſqua-

moſus, ſquamis fuligine nigra maculatis. Facies infera lamelloſa: lamellis dentatis, albis; dentibus fulvis. Subſtantia ſicca; odor accedens ad violam. Diameter longior trium pollicum, minor unius & dimidii.

In ſilva Loſoſnai, octobri, Grodnenſis.

Pileo aurantio, acuminato.

73. Agaricus cinnamomeus.

Parvus, vix diametri octo linearum. Pileus convexus, acuminatus, lacerus. Subſtantia mollis; color corticis aurantii ſicci. Lamellæ inæquales, alternatim longæ, breves, fulvi coloris. Stipes tenuis, aurantii coloris. Odor gratus fungorum.

In ſilvis juxta Niemen, decima auguſti, Grodnenſis.

Pileo infundibuliformi, fulvo.

74. Agaricus fulvus, deliqueſcens.

Pileus infundibuliformis, fulvus, coloris caſtanei; Stipes trium pollicum longus. Subtus lamellæ fulvæ, luteæ. Cito fuit diſſolutus: tunc præter ſtipitem ſolidum, pulpa fulva, aquoſa, tantum manſit.

Tertio auguſti; in ſilva, juxta Niemen, Grodnenſis.

Pileo fulvo; lamellis trideſcentibus.

75. Agaricus fulvo-virideſcens.

Ex una baſi quatuor ſtipites, inæqualis longitudinis, quorum altior quatuor pollicum: ſtipites lutei, verſus pileum virideſcentes. Pileus convexo-planus, luteo-fulvus. Lamellæ virideſcentes. Diameter pilei octodecim linearum. Odor fungoſus, non ingratus; ſubſtantia ſat firma. Sti-

pites cavi juxta longitudinem. In ſilva Volmeri, circa Grodnam, fine maii. 20. junii, Vilnæ.

Pileo & lamellis albis.

76. Agaricus niveus.

Pileus planus, marginibus parum inverſis, umbone parum elevato, diametri trium pollicum, albus, glaber. Lamellæ convexæ, magnæ, albiſſimæ, interjectis aliis brevioribus, ejuſdem coloris. Stipes albiſſimus. Fungus mollis. Cortex pilei ſeparabilis ſicut epidermis. Odor levis, non ingratus. Inter laminas & epidermidem ſubſtantia nivis albidine, mollis.

In ſilva Volmeri prope Grodnam; vigebat decimo nono auguſti.

Pileus ſubtus poroſus.

Stipitibus anaſtomoſi conjunctis.

77. Boletus unitus.

Tres ſtipites, longitudine pollicari, tenues, ocracei coloris, diſtincti etſi anaſtomoſi conjuncti, tres pileos producunt concavos, circumferentia uno puncto conjunctos, umbilicatos, fulvos. Facies inferior poris innumeris cribrata, fulva. Subſtantia ſicca, tenuis. Odor nullus. Diameter pileorum conjunctorum, unius pollicis.

Prope Grodnam, Loſoſnaie, octobri.

Pileo fulvo, caſtaneo.

78. Boletus fulvus.

Stipes pollicis longitudinis, diametri trium linearum, curvatus. Pileus convexus, caſtaneus, cortice glabro, dia-

metri duorum pollicum aut unius. Facies inferior non lamelloſa, integra, innumeris poris pertuſa : longitudo pororum trium linearum. Caro alba intermedia, craſſitudine ſex linearum, inter ſubſtantiam poroſam, luteſcentem, & corticem pilei, ſat firma. Odor non ingratus, lenis. Juvenis fungus calyptratus ſeu volva involutus. Prope Grodnam, ſeptembri.
In ſilvis. Communis.

Cortice fulvo ; poris virideſcentibus.

79. Boletus fulvo-virideſcens.

Minor præcedenti ; tubuli majores, virideſcentes. Caro intermedia albiſſima. Cortex pilei clare fulvus. Stipes craſſior, baſi curva, craſſiore : cæterum ſimilis præcedenti, mera varietas ; ſubſtantia firmior.
Videtur præcedens junior. Diameter quatuor pollicum.
In ſilvis prope Grodnam, ſeptembri.

Zonis albo –, fulvo-rubris.

80. Boletus zonalis.

Circa fruſtulum rami ſicci : boletus planus, ſupra zonalis, centro albo ; zona fulvo-rubra : reliqua pars ſuperficiei ſubſulcata, albeſcens, involvit ramum : unde circulum integrum peragit. Subtus pori innumeri, irregulares, oblique ſecti, albi. Diameter duorum pollicum ; craſſitudo trium linearum. Subſtantia ſicca.
Octobri in ſilvis prope Grodnam.

Pilei cortice villoſo.

81. Boletus lanuginoſus.

Ex trunco rami mortui plurimi boleti, plani, ſemicirculares, convexi.

convexi. Superficies poroſa, ſupèra alba; poris vix lente vitrea viſibilibus, lanugine occultatis: altera ſuperficies nigro-brunnea, cum zonis ſaturatioris coloris. Margo undulata, diſſecta (*découpée*), alba. Craſſitudo papyracea, vix unius lineæ. Subſtantia ſicca, ſolida.

In ſilvis prope Grodnam; vigebat ſeptembri.

Pileo molli, caſtaneo.

82. Boletus caſtaneus.

Varia magnitudo juxta ætates. Habeo ſub oculos a diametro unius pollicis ad quatuor. Pileus hemiſphæricus, in juniore convexus, in adulto ſubplanus, cortice caſtaneo. Caro mollis, alba, intermedia inter corticem & tubulos: tubuli cinerei coloris, minimi; alii margine acuminato, alii remoti; margine oblique ſecto. Craſſitudo pilei in centro unius pollicis & ultra. Spatium inter faciem inferiorem, poroſam, & ſtipitis ſummitatem. Stipes albeſcens, ſubſquamoſus, ſquamis elongatis. Baſis ſtipitis inflata; caro illius fungoſa, albiſſima, mollis: odor fungi mitis.

In ſilvis prope Grodnam, vigeſimo quarto ſeptembris. Eſt Boletus bovinus L.: vide Schæf. tab. CIII.

Pileo auriculari, criſtato.

83. Boletus flabellum.

Ex trunco arboris expanſus, tripartitus, undas tres formans, fulvi coloris, ſubtus albeſcens, minimis poris cribratus, rotundis aperturis æqualibus. Fungus mollis, ſubſiccus, craſſitudine unius digiti, ſemicirculum exhibet; ſunt quaſi tres fungi lateraliter ex uno puncto enati; intermedius latere tegit partem vicini. Cortex lamina

ſuperioris, brunneo-fulvi coloris; totus denſe villoſus apparet. Major diameter ſex pollicum, minor trium. In ſilvis prope Grodnam, ſeptembri.

Petiolo ovato.

84. Boletus oviformis.

Stipes ventricoſus, craſſitudine pollicis & octo linearum, longitudine duorum pollicum & octo linearum; igitur vere ovatus, ovi gallinæ magnitudine, cortice fulvo, lineis nigreſcentibus, ſeu anaſtomoſibus innumeris pictus, carne alba intus fartus, nec ſicca nec ſucculenta. Pileus hemiſphæricus; cortice fulvo. Subtus tubuli tam exigui ut nec armato oculo diſtinguantur. Sunt quaſi fibræ adunatæ, longitudinales, parallelæ, cinereſcentes, longitudine duarum linearum. Caro pilei intermedia, albiſſima, ſolida, ſed non ſicca, craſſitudine quatuor linearum; diameter pilei ſtipitis ventre paulo minor.
Vigebat prope Grodnam in ſilva Volmeri, vigeſimo nono junii. Vid. boletus decimus Schæf. tom. 2.

Pileo coriaceo, lævi.

85. Boletus ſuaveolens L.

Odor recentis ſuaviſſimus: fungus coriaceus, extus lævis; infra celluloſus: cellulis innumeris, denſis, fulvis, ſubquadratis. Craſſities inæqualis, major unius pollicis, abſque ſtipite. Adhæreſcit ramis arborum prope Grodnam, communis in ſilvis; vigebat maio.

Acaulis lanuginoſus, totus albus.

86. Boletus auricula.

Abſque ſtipite, arborum ramis adhæreſcens, infra fora-

minibus innumeris, irregularibus pertuſus, ſupra convexus, lanugine obductus, totus albus, auriculæ figuram exprimens, cum zonis irregularibus. Craſſities trium aut quatuor linearum; diameter trium pollicum, brevior duorum.

Vigebat vigeſimo nono maii, in ſilvis prope Grodnam. Eſt boletus ſuberoſus L.

Pileo glabro, nigreſcente.

87. Boletus nigreſcens.

Stipes longitudine quatuor pollicum; ſtriatus, intus ſiccus, baſi ſiccior, ſubventricoſus. Pileus ſuperne glaber, nigreſcens, inferne poris undique foratus, diametri trium pollicum, ſubſtantiæ ſubſiccæ.

In ſilvis prope Grodnam; vigebat vigeſimo ſexto julii.

Zonis albis, rufis.

88. Boletus albo-rufus.

Pileus planiuſculus, diametri unius pollicis & dimidii, zonis ornatus in centro albis, in circumferentia rufis & albis. Margo emarginata; facies inferior poroſa, coloris fulvi: poris cylindricis, rotundis, minimis. Stipes fulvus. Fungus ſiccus; odor nullus.

In ſilvis prope Grodnam, primo auguſti. Boletus perennis L.

Pileo fulvo, hemiſphærico.

89. Boletus fulvo-rotundus.

Pileus convexus, glaber, fulvi coloris, parum marginatus, diametri duorum pollicum, hemiſphæricus. Subtus

pori rotundati, lutei. Stipes albo-luteus, brevis. Subſtantia non ſicca, ſubmollis. Odor fungorum non ingratus.
In ſilvis prope Grodnam, decima auguſti. Boletus luteus L.

Facie poroſa, violacea.

90. Boletus violaceus.

Planus, craſſitudine digiti minimi, diametri quinque pollicum, ſubporoſus, poris vix oculo nudo diſtinguendis. Subſtantia violacea, mixta nigra. Pulvis violaceus occultat oſtia ſeu aperturas pororum. Pulpa ſubſicca.
In ſilvis prope Grodnam, ſuper ligna putrida, octobri.

Pileo concavo, fulvo, luteo.

91. Boletus concavus.

Pileus concavus, margine reflexo, ſupra fulvo-luteus. Pori maximi, oblique ſicut calami (*plumes taillées*) ſecti. Congeries pororum convexa. tendit pars tubuloſa ad ſtipitem, tangens illum; in aliis ſtipes liber aut ſeparatus a ſubſtantia tubuloſa. Caro intermedia, albo-carnea, tubuloſa, luteo-virideſcens. Stipes craſſitudine digiti; craſſitudo fungi duorum pollicum, diameter quatuor: cæterum mollis, tener, deliqueſcens.
In ſilvis prope Grodnam, octobri.

Stipite triangulari.

92. Boletus triangularis.

Pileus fuſcus, concavo-planiuſculus; margine irregulari; uno latere ſubtus inverſo; epidermide ſicca: diameter major trium pollicum, minor duorum & dimidii. Facies inferior luteo-alba; poris obliquis, viſibilibus, magnis,

ſubquadratis, ſpongiæ tenuis, æmulis. Subſtantia a conjunctione tubulorum, & inter corticem & poros interjecta, albiſſima, craſſitudine ſex linearum, nec mollis, nec ſicca. Odor fungi vix ſenſibilis. Stipes baſi craſſior, irregularis, colore pilei, cortice ſicco. Pars ſuperior ſtipitis triangularis: longitudo duorum pollicum; craſſitudo unius.

In ſilvis prope Grodnam, Loſoſnaie; vigebat decimo nono auguſti.

Carne nivea, unduloſa.

93. Boletus retiporus.

Subſtantia fungoſa, carne albiſſima, arboribus adhærens; nec mollis, nec dura, fragilis, convexa, nullo ſtipite prædita ſeu acaulis, facie valde irregulari, undas cerebri exhibens, elevata & depreſſa, tuberculis majoribus & minoribus, poris innumeris cribrata; alia ſuperficie glabra, nullis poris viſibilibus donata: undæ aliæ carneæ, aliæ luteæ, molles. Hujus fungi magna longitudo ſex pollicum, & pedalis, latitudo varia, craſſitudo octo pollicum. Odor ingratus, ſingularis.

In ſilvis prope Grodnam; vigebat vigeſimo nono ſeptembris.

Acaulis verſicolor.

94. Boletus verſicolor L.

Acaulis, verſicolor, una facie concava, nivea, poris minimis cribrata, maginibus undulatis; altera verſicolore; zonis fuſcis & albis. Diameter pilei unius pollicis, craſſitudo unius lineæ & dimidiæ.

Vigebat in ſilvis, ſupra truncos arborum, decimo octobris.

Pileus ſubtus echinatus.

Mollis ; pileo convexo , plano.

95. Hydnum fulvum.

Plurimi fungi ex ramo putrido ſalicis. Stipites fulvi , tenues. Pilei convexo-plani , umbone elevato , ſaturate fulvi , diametri octo linearum. Lamina pilei echinata , villis mollibus , concolor cum pileo. Fungus mollis.
Prope Grodnam , autumno.

Pileo auriformi , albo , echinato.

96. Hydnum áuriculare.

Fungus auricularis , planus. Facies ſuperior in centro concava , reliqua parte laterali convexa : pars convexa albeſcens , pilis denſiſſimis , breviſſimis , onuſta. Lamina inferior echinata , ſeu onuſta pilis longioribus , denſiſſimis , ſicut ſcapæ ſetis compactæ , coloris ſaturate caſtanei , fere nigreſcens. Diameter pilei quatuor pollicum , craſſitudo quatuor linearum. Fungus ſiccus : plurimi ex eodem ramo arboris mortuo gradatim naſcuntur. Eſt fungus vere acaulis : minores ſuperiorem fulvam offerunt ſuperficiem ; majores circulum integrum planiuſculum circa ramum efformant ; alii mediam tantum partem circuli , ſicut eſt auricula hominis. Odor non ingratus ; ſubſtantiæ conſiſtentia ſicut pellis præparatæ pro chirothecis.
Prope Grodnam in ſilvis ; tertio octobris.

Zonis verſicoloribus.

97. Hydnum verſicolor.

Pileus concavus ; zonis verſicoloribus , griſeis , plus minuſve intenſis. Facies infera , fulva , denſe villoſa. Stipes

longitudine pollicis, caſtaneo-fulvus. Odor nullus. Diameter pilei duorum pollicum; craſſitudo duarum linearum, ſenſim uſque ad circumferentiam decreſcens.

Circa Grodnam Loſoſnaie, octobri. Varietas accidentalis; facie concava pilei, pulchre viridi colore tincta; evoluto byſſo botryoide.

Marginibus undulatis.

98. Hypnum undulatum.

Pileus caſtaneus, concavus, marginibus unduloſis, ſubconvexis, ſquamoſus; ſquamis nigris, ad centrum concavum elevatis, dentatis. Diameter pilei quatuor pollicum. Caro intermedia, albeſcens, ſubmollis. Lamina inferior pilei convexa, innumeris, denſis aculeis, mollibus onuſta: hi a margine verſus petiolum inclinati, cinerei. Stipes craſſitudine digiti, quatuor pollicum longus. Margines tenues, inverſæ. Prope Grodnam, octobri.

Pileo fulvo, nigreſcente.

99. Hydnum ſquamoſum.

Stipes longitudine duorum pollicum, craſſitudine digiti. Pileus plano-convexus, fulvo-nigreſcens, diametri trium aut quatuor pollicum, ſæpe irregularis, auriformis, ſquamoſus, ſquamis centralibus, tuberculoſis, irregularibus, ſubtus echinatus ſeu ſat longis pilis denſis onuſtus. Caro fungi craſſa, albeſcens, nec firma, nec mollis.

Prope Grodnam, ſuper truncos mortuos; decimo octobris.

Pileo auriformi, ſubluteo.

100. Hydnum undulatum.

Stipes craſſus, longitudine trium pollicum; pileus auri-

formis, concavus, ſubluteus, marginibus undulatis. Caro albiſſima, ſubmollis. Facies inferior lutea, denſis pileis mollibus, villoſo-echinata. Diameter pilei quatuor pollicum.

Prope Grodnam, ſuper truncum putridum; octavo octobris.

Pileus ſubtus lævis, ſupra reticulatus.

Pileo craſſiori.

101. Phalus granuloſus.

Figura Oederi optima, apud Michelium & Battaram bene etiam exprimitur. Noſtra varietas, petiolo cavo, pileo etiam cavo: cavitas granulis minimis tota aſperſa; cellulæ pilei irregulares, undulatæ, marginibus fulvæ, lineis nigris terminatæ: pileus attenuatus, elongatus.

In horto Grodnenſi inveni, primis diebus maii. Eſt Phalus eſculentus L.

Huc venit varietas ſeu phalus unduloſus. Petiolus non ſimplex, albus, intus cavus, ex plurimis petiolis unitis, contortis, corallium album facie referentibus compoſitus. Pileus ſinuoſus, irregularis, undulatus, punctis minimis caſtaneis: intus ſinuoſitates vacuum exhibentes; extus non ſunt cellulæ, ſed undulationes ſuperficiales, ſicut ſuper cerebrum. Superficies undulationum cava, alba, lævis. Tenerrima totius fungi ſubſtantia.

In ſilvis juxta Niemen, prope Grodnam; vigebat ſexto maii.

Videtur varietas phaloboleti Micheli, tab. 84. f. 2.

Pileo tenuiori.

102. Phalus impudicus L.

Stipes ut magna pars pilei, præter ſummum, volva exceptus. Longitudo fungi totius quinque pollicum; craſſitudo digiti. Pilei pars extra volvæ coronam protuberat, ſicut glans extra præputium: unde nomen triviale. Cæterum totus albus; pileo celluloſo, conico. Placet phraſis C. Bauhini, fungus fœtidus, penis imaginem referens. Odor ſingularis, vere ingratus.
In ſilva Vulmeri prope Grodnam.

Fungus oblongus, lævis.

Ramis luteis.

103. Clavaria lutea.

Fungus ramoſus; plurimi faſciculatim e terra nati, lutei; ramoſi: ramis apice bifidis, aut tridentatis; vetuſti nigreſcentes; rami craſſitudine duarum linearum. Fungus aliquando ſimplex, apice tridentatus, ſæpe ramoſus: ramis tribus, aut duobus, rectis, aut tortuoſis.
Prope Grodnam, octobri. Eſt clavaria quinta Schæfferi, tom. 2, tab. 183.

Ramis luteſcentibus.

104. Clavaria ramoſiſſima.

Luteſcens: ex trunco pollicaris craſſitudinis, carnoſo, ſucculento, rami plurimi, craſſi, multoties ſubdiviſi, ad infinitum. Craſſus fungus, diametri pugni. Odor nullus.

Prope Grodnam, octobri, in ſilvis. Eſt clavaria coralloides L.

Ramis albis.

105. Clavaria alceoides.

Fungus albus, ſubcontortus, ramoſus: duobus aut tribus ramis inæqualibus, planis, externo majori tridentato. totus ſat bene alces cornua refert; longitudo totius trium aut quatuor pollicum.

Super truncos putridos arborum, in ſilvis prope Grodnam; vigebat octobri.

Fungus rotundus, farina repletus.

Farina alba.

106. Lycoperdon album.

Stipes brevis, contortus, tenuis, albus, cortice ſicco. Pileus, ſeu caput, globoſus, glaber, albus. Apertus farinam albiſſimam offert; mollis eſt: maturus magnitudine nucis.

Prope Grodnam in ſilvis, ſuper terram. Vid. t. 331, Tournef. E. F. Eſt lycoperdon pedunculatum L.

Pileo echinato.

107. Lycoperdon echinatum.

Stipes pollicaris, ab apice ad baſim ſenſim decreſcens, ſeu attenuatus, albus, longitudine duorum pollicum. Globus

fungoſus, terminans ſtipitem, vertice paululum proeminente, albus, granis acutis, ſeparabilibus, nigreſcentibus aſper. Caro albiſſima, compreſſibilis. Diameter pilei, ſeu globi, unius pollicis & dimidii.
In paſcuis prope Grodnam; tertio octobris.

Pulvere virideſcente.

108. Lycoperdon virideſcens.

Minor ovo gallinæ; cortice non ſeparabili, echinato; tuberculis denſis, acuminatis, vix ſemilineæ longis: intus pulvis virideſcens. Pedicellus tenuiſſimus, vix unius lineæ.
Circa Grodnam, in ſilvis Loſoſnaie; trigeſimo ſeptembris.

Pileo glabro; pulvere albiſſimo.

109. Lycoperdon glabrum.

Globoſus fungus, magnitudine ovi gallinæ, glaber, cinereus; cortice exteriori ſicco, ſeparabili; ſub iſta altera glaberrima, membranacea, albiſſima; intus pulvis albus, nondum volatilis, agglutinatus. Odor fungi ſat penetrans. Pedicellus breviſſimus, vix unius lineæ.
In pratis prope Grodnam, ſeptembri.

Papillis virideſcentibus.

110. Lycoperdon viride.

Fungus piriformis. Pileus craſſus, inverſe conicus, pollicaris papillis viridibus echinatus. Corpus, ſeu pileus, globoſum, ſordide album, papillis onuſtum, intus pulvere viridi, glutinoſo repletus: diameter pilei unius pollicis & dimidii. Odor nullus.

In paſcuis prope Grodnam, auguſto.

Cortice ſubechinato.

111. Lycoperdon ſubechinatum.

Fungus piriformis, ſeſquipollicaris, ſubechinatus, ſordide albeſcens: ſubſtantia interior mollis, nivea. Stipes inverſe pyramidatus, baſi anguloſus, bipollicari longitudine.

Super terram, in paſcuis prope Grodnam; ſeptembri.

Globuli minimi, rubri.

112. Lycoperdon miniatum.

Funguli a magnitudine piſorum minimorum ad avellanæ diametrum; cortice carneo, aut luteſcente, tuberculis minimis aſpero. Sunt rotundi, aggregati, ſeſe tangentes ſuper muſcos, ſed planum formantes non racemum: at paſſim racemum brevem conſtituunt, pediculis breviſſimis præditi, aut potius nullis, ſæpe duo ſquamis ſimul annexi. Rupto cortice, pulpa aquoſa, granuloſa, glutinoſa effluit, coloris minii, ſeu pulcherrime rubri.

Repertum circa Vilnam, in loco dicto Zakrete. Vix percipitur ſapor ſucci, aut odor. Extenſus ſupra cutem, pulchrum & ſplendentem colorem minii derelinquit. Eſt lycoperdon epidendrum L.

Fungus ſubrotundus, cancellatus.

Funguli minimi, purpurei.

113. Clathrus chermeſinus.

Ex lichene albeſcente, pulverulento, pullulabant innumeri fungi, minimi, ſolitarii, a grani milii magnitudine ad piſi diametrum. Stipes trium linearum longus, cylindricus. Fungulus globoſus, pulcherrimi roſei coloris, ſæpe umbilicatus. Subſtantia ſubſicca, intus videtur pileis intertextis repleta. Nonnulli offerunt pileum irregularem, ſinuatum. Tres video griſeos, corrugatos.

Prope Grodnam, ſecunda octobris. An fungi ſubalpini Jacquin miſcellana auſtriaca, tab. 6? cum lente vitrea examinatus, cortice roſeo, lacerato, cancellatus, cancellis minimis chermeſineis apparet.

Fungus campanulatus, ſeſſilis.

Pileo cyathiformi.

114. Peziza coccinea.

Stipes ſat craſſus, bilinearis, longitudine ſex linearum. Pileus cyathiformis, intus totus coccineus, margine extus cro-

ceus. Pars convexa albo-cinerea, punctata, ſubvilloſa. Diametrum pilei octo linearum. Subſtantia ſicca.

Prope Vilnam, decimo quinto aprilis. Cyathus eſt campanulatus; margine multifido; ſegmentis intus revolutis.

Peziza coccinea Jacquini, Flora Auſtriaca, t. 163, abſolute noſtram refert.

Cyatho ſeminifero.

115. Peziza lentifera.

Plurimi funguli, majores & minores: primo ovati, ſeu clauſi; mox aperti, campanulati, albo-cinerei, infundibuliformes, intus villoſi, corpuſcula in cavitate lentibus ſimilia variæ magnitudinis offerentes.

Inveni in paſcuis Œconomiæ Labnæ circa Grodnam. Sunt fungi calyciformes ſeminiferi Mentzelii, pugill. t. 6. Fungus pyxioides ſeminifer Loeſ. Fl. Pruſſ. p. 90. ic. 16. Lapſu temporis nigreſcit intus & extus.

Fungus veſiculis ſtipitatis.

Textu celluloſo.

116. Mucor liliaceus.

Perennis, ligno adhærens, ſubſiccus, planus, extenſus, liliacei coloris: intus textum celluloſum, tenuiſſimum; extus papillas liliaceas & albas lente vitrea video, nihi ultra.

Prope Grodnam vigebat, ſexto octobris.

Subſtantia gelatinoſa.

117. Mucor carneus.

Maſſa irregularis, globoſa, magnitudine nucis : ſubſtantia alba, mollis, aquoſa ; ſuperficies carnei coloris : guttis cryſtallinis ſolidis aſperſa.

Super ligna putrefacta, 18 auguſti. Videtur mucor fragiformis Scæff. Icones fungorum.

FINIS HISTORIÆ PLANTARUM LITHUANICARUM.

In Scientia Naturali,
Principia Veritatis
Obſervationibus
Confirmari debent.

ERRATA.

IN introductione : pagina xiv linea 2. ujus , *lege* hujus. p. xvij l. 2. 1783, *lege* 1782. p. xxiv l. 5. noſtram , *lege* noſtrum. p. xxxiij l. 27. Orobranche , *lege* Orobanche. p. xlvij l. 16. exhibeant , *lege* exhibent. p. lij l. 6. amnis , *lege* annis.

In textu : p. 4 l. 2. ſtamine quinqua , *lege* ſtamina quinque. p. 21 l. 19. oculati , *lege* occultati. p. 41 l. 7. ampulloſus , *lege* ampulloſa. p. 43 l. 11. capſulala , *lege* capſula. p. 44 l. 18. inutilis , *lege* inutilia. id. l. 23. lyſimachiæ numutaria , *lege* lyſimachia numularia. p. 62 l. 25. aperta , *lege* apertæ. p. 75 l. 6. ſcabioſa , *lege* ſcabioſæ. p. 76 l. 30. vero , *lege* vere. p. 77 l. 16. *poſt* perennis , *adde* Lugdunea. p. 79 l. 20. fauto , *lege* fauſto. l. 21. præſcripſi , *lege* præſcripti. p. 80 l. 15. *deleatur* L. p. 89 l. 18. hypochondriacarum , *lege* hypochondriacorum. p. 94 l. 9. flore , *lege* folio. p. 99 l. 13. biſulca , *lege* bifurcata. p. 106 l. 4. *poſt* perennis , *adde* Eſt Veronica maritima L. p. 108 l. 6. lanceolatata , *lege* lanceolata. p. 121 l. 2. capſulis , *lege* loculis. p. 130 l. 6. ſaturæ , *lege* ſuturæ. p. 152 l. 22. longiſſimus , ſublignoſus , *lege* longiſſima , ſublignoſa. p. 166 l. 14. ſemifloſculoſi , *lege* ſemifloſculi. p. 172 l. 10. Vondibonenſis , *lege* Vendebonenſis. p. 187. l. 23. intus , *lege* extus. p. 188 l. 2. ſtipatus , *lege* ſtipitatus. p. 190 l. 5. bifurcalis , *lege* bicubitalis. p. 191 l. 7. ſtipulæ , *lege* bracteæ. p. 209 l. extremo , *lege* externo. p. 224 l. 1. PRIMÆ , *lege* SECUNDÆ. p. 229. l. 21. Si ſilicula , *lege* ſilucula. p. 240. l. 19. pallens , *lege* patens. p. 253 l. 17. cryſtallino , *lege* cryſtallina. p. 257 l. 17. contorta , *lege* contorto. p. 258 l. 17. bipinnatifida , *lege* pinnatifida. p. 262 l. 17. radiis , *lege* radicis. p. 284. l. 6. ſuccus , *lege* ſucci. p. 292. l. 6. *pelala* , lege *petala*.

Digitized by Google

p. 295 l. 8. rotunde, *lege* rotunda. p. 297 l. 14. piliformis, *lege* piſiformis. p. 304 l. 3. aculeata, *lege* acuminata. p. 307 l. 19. piſiformis, *lege* piriformis. p. 315. p. 7. pedum, *lege* ſedum. p. 323 l. 3. multiflora, *lege* uniflora. p. 335 l. 6. cauler, *lege* caules. p. 338 l. 13. præcedente, *lege* ſequente. p. 355 l. 2. polyſpermis, *lege* polyſpermos. p. 360. l. 22. inferna, *lege* inferne. p. 371 l. 24. *deleatur* &. p. 376 l. 19. *poſt* inferiore, *adde* parte. p. 379 l. 21. terminato, *lege* terminatus. p. 380 l. 22. multifidus, *lege* multifido. p. 382 l. 28. quæ, *lege* quorum quinque. p. 395 l. 17. trumi, *lege* trunci. p. 400 l. 20. fuco, *lege* foco. p. 412 l. 17. traſplantata, *lege* tranſplantata. p. 421 l. 4. collitriche, *lege* callitriche. p. 418 l. 11. monophyllum, *lege* linophyllum, p. 429 l. 21. octofidis, *lege* octofidus. p. 445 l. 2. fruteſcens, *lege* ſeminifer. p. 465 l. 14. cum, *lege* tum. p. 465 l. 14. antheris, *lege* anthericum. p. 469 l. 8. bulbi, *lege* bulbuli umbellæ. p. 472 l. 16. archis, *lege* orchis. p. 478 l. 28. ſemipollicis, *lege* ſemipedis. p. 490 l. 27. ſciſſile, *lege* ſeſſile. p. 495 l. 12. gladioſus, *lege* gladiolus. Id. communis, *lege* bilabiatus. p. 496 l. 2. *adde* Eſt gladiolus communis L. p. 516 l. 25. ſtipularum, *lege* tipularum. p. 518 l. 12. anguſtæ, *lege* anguſta. p. 526 l. 22. obvoluto, *lege* obvoluta. p. 532 l. 7. late, *lege* læte. p. 535 l. 5. *dele* fluitans. p. 538. l. 19. *lege* paniculata ariſta dorſali contorta. p. 546 l. 7. ſpadiceus, *lege* ſpadicea. p. 559 l. 10. *calyptrati*, lege *acalyptrati*. P. 613 l. 12. nudi, *lege* nudis. p. 616 l. 17. aquoſis, *lege* aquoſus. p. 617 l. 8. unius, *lege* unus. p. 618 l. 5. ſtaminei, *lege* ſtraminei. p. 620 l. 27. ſtipitis, *lege* ſtipites. p. 621 l. 7. ſtipitis, *lege* ſtipites. p. 637 l. 12. purpurea, *lege* purpureo. p. 643 l. 4. *lege* diameter major. p. 644 l. 14. tubulota, *lege* tubuloſa. p. 648 l. 2. pileis, *lege* pilis. p. 652 l. 18. pedicullis, *lege* pedicellis. p. 655 l. 6. Scæff. *lege* Schæff.

659

Google

Digitized by Google

Digitized by Google

00569633

Digitized by Google

ML

Digitized by Google